

ใบรับรองวิทยานิพนธ์
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

วิทยาศาสตร์มหาบัณฑิต (อุทยาน นันทนาการ และการท่องเที่ยว)

ปริญญา

อุทยาน นันทนาการ และการท่องเที่ยว

อนุรักษ์วิทยา

สาขา

ภาควิชา

เรื่อง รูปแบบที่เหมาะสมของการพักแรมด้วยเต็นท์ในอุทยานแห่งชาติ

Appropriate Pattern of Tent Camping in National Parks

นามผู้วิจัย นางสาวศิวาภรณ์ สวัสดิ์ชัย

ได้พิจารณาเห็นชอบโดย

อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์นภวรรณ ฐานะกาญจน์ พงษ์เขียว, Ph.D.)

อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วม

(อาจารย์นันทชัย พงศ์พัฒนานุรักษ์, Ph.D.)

หัวหน้าภาควิชา

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ดร.รชนี เอมพันธุ์, Ph.D.)

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์รับรองแล้ว

(รองศาสตราจารย์กัญญา วีระกุล, D.Agr.)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

วันที่ เดือน พ.ศ.

วิทยานิพนธ์

เรื่อง

รูปแบบที่เหมาะสมของการพักแรมด้วยเต็นท์ในอุทยานแห่งชาติ

Appropriate Pattern of Tent Camping in National Parks

โดย

นางสาวศิวาภรณ์ สวัสดิ์ชัย

เสนอ

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

เพื่อความสมบูรณ์แห่งปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต (อุทยาน นันทนาการ และการท่องเที่ยว)

พ.ศ. 2555

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

ศิวภรณ์ สวัสดิชัย 2555: รูปแบบที่เหมาะสมของการพักผ่อนด้วยเต็นท์ในอุทยาน
แห่งชาติ ปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต (อุทยาน นันทนาการ และการท่องเที่ยว)
สาขาอุทยาน นันทนาการ และการท่องเที่ยว ภาควิชาอนุรักษ์วิทยา อาจารย์ที่ปรึกษา
วิทยานิพนธ์หลัก: ผู้ช่วยศาสตราจารย์นภวรรณ ฐานะกาญจน์ พงษ์เขียว, Ph.D. 234 หน้า

การศึกษาครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสภาพแวดล้อมทางธรรมชาติและลักษณะการ
พัฒนาทางกายภาพบริเวณพื้นที่พักผ่อนด้วยเต็นท์ในอุทยานแห่งชาติ เพื่อศึกษาแรงจูงใจในการ
ประกอบกิจกรรมพักผ่อนด้วยเต็นท์ ประสพการณ์ที่ได้รับจากการประกอบกิจกรรมพักผ่อนด้วย
เต็นท์ ความชอบที่มีต่อลักษณะพื้นที่พักผ่อนด้วยเต็นท์ และพฤติกรรมนันทนาการของผู้มาเยือน
และเพื่อนำเสนอรูปแบบที่เหมาะสมของการพักผ่อนด้วยเต็นท์ในอุทยานแห่งชาติ โดยใช้แบบ
ประเมินสภาพแวดล้อมทางธรรมชาติและลักษณะการพัฒนาทางกายภาพบริเวณพื้นที่พักผ่อนด้วย
เต็นท์ในการเก็บข้อมูลศักยภาพพื้นที่ และใช้แบบสอบถามในการเก็บข้อมูลผู้มาเยือน จำนวน 415
คน ในอุทยานแห่งชาติตัวแทนภูมิภาคต่าง ๆ จำนวน 4 แห่ง วิเคราะห์ข้อมูลพื้นที่เพื่อประเมินความ
เหมาะสมของพื้นที่พักผ่อนด้วยเต็นท์ โดยใช้สมการถ่วงน้ำหนักอย่างง่าย และวิเคราะห์ข้อมูลผู้มา
เยือนโดยใช้สถิติเชิงพรรณนา การวิเคราะห์ปัจจัย การทดสอบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ย
ประชากรแบบจับคู่ และการวิเคราะห์สหสัมพันธ์

ผลการศึกษาพบว่า พื้นที่พักผ่อนด้วยเต็นท์ที่เป็นตัวแทนพื้นที่ศึกษาทั้ง 4 แห่ง มีความ
เหมาะสมของพื้นที่อยู่ในระดับปานกลางและระดับสูง ผู้มาเยือนส่วนใหญ่มีเหตุผลที่เลือกพักผ่อน
ด้วยเต็นท์ในอุทยานแห่งชาติเพราะชื่นชอบบรรยากาศของการพักผ่อนด้วยเต็นท์ โดยเลือกกางเต็นท์
บริเวณที่สะดวกต่อการสัญจรและเข้าถึงสิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ แต่ละกลุ่มนำเต็นท์มา 1-2
หลัง ใช้เวลาพักผ่อน 1-2 คืน กิจกรรมนันทนาการที่คาดหวังและประกอบจริงในพื้นที่มากที่สุด คือ
กิจกรรมชมทิวทัศน์/ทัศนียภาพ และพักผ่อนในบรรยากาศที่สงบ แรงจูงใจและประสพการณ์
นันทนาการที่ได้รับสูงสุด คือ การได้รับอากาศที่ดี ผู้มาเยือนชอบพื้นที่พักผ่อนด้วยเต็นท์ที่สามารถ
มองเห็นวิวทิวทัศน์สวยงาม และรูปแบบที่เหมาะสมของการพักผ่อนด้วยเต็นท์ในอุทยานแห่งชาติ
ด้านลักษณะพื้นที่ควรเป็นพื้นที่ที่สามารถมองเห็นวิวทิวทัศน์ที่สวยงามและคงสภาพธรรมชาติ
ดั้งเดิม ด้านลักษณะกิจกรรมพื้นฐานที่ควรมีในพื้นที่พักผ่อนด้วยเต็นท์ คือ กิจกรรมนันทนาการที่ใช้
พลังกำลังน้อย เช่น การเดินชมทิวทัศน์ การพักผ่อนในบรรยากาศที่สงบ ปิกนิก เป็นต้น

ลายมือชื่อนิสิต

ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก

___ / ___ / ___

Siwaporn Sawatdichai 2012: Appropriate Pattern of Tent Camping in National Parks. Master of Science (Park, Recreation, and Tourism), Major Field: Park, Recreation, and Tourism, Department of Conservation. Thesis Advisor: Assistant Professor Noppawan Tanakanjana Phongkhieo, Ph.D. 234 pages.

The objectives of this research were to study on natural environment and physical development characteristics of campsites in national parks, to study camping motivation, the experiences campers obtained from tent camping, camper's preferences on campsite settings, and their recreation behavior, and to recommend appropriate pattern of tent camping in national parks. Site assessment form was used to evaluate natural environment and physical development characteristics at the study campsites. Questionnaire was used to collect data from 415 campers in 4 national parks. The appropriateness of campsites was evaluated by simple weighting score equation while visitor data were analyzed by descriptive statistics, factor analysis, paired-sample t-test, and correlation analysis.

The study found that the 4 study campsites had moderate to high appropriateness on natural environment and physical development characteristics. Most campers were motivated by camping atmosphere. They preferred the campsites with easy access to necessary support facilities. The majority of camping groups had 1-2 tents and spent 1-2 nights at each campsite. Viewing scenery and relaxing were most favorite activities among campers. The highest level of experience gained from camping was touching nice weather. The study recommended that the appropriate campsites in national parks should have outstanding scenic beauty of landscape and highly maintained natural environment. The appropriate recreation activities for campers should be passive recreation activities such as walking for pleasure, viewing scenery, relaxing, picnicking etc.

Student's signature

Thesis Advisor's signature

___ / ___ / ___

กิตติกรรมประกาศ

ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณ ผศ.ดร. นภวรรณ ฐานะกาญจน์ พงษ์เจียว อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก และ อ.ดร. นันทชัย พงศ์พัฒนานุรักษ์ อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วมที่ให้คำแนะนำปรึกษาทั้งในเรื่องการเรียน การค้นคว้าวิจัย ตลอดจนการตรวจแก้ไขวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ จนกระทั่งสำเร็จลุล่วงลงด้วยดี และขอกราบขอบพระคุณ ผศ.ดร. สุวิทย์ แสงทองพราว และ รศ.ดร. สันต์ เกตุปราณีต ที่ได้ให้ความกรุณาตรวจแก้ไขวิทยานิพนธ์ให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น

ขอขอบพระคุณหัวหน้าอุทยานแห่งชาติ และเจ้าหน้าที่ที่ปฏิบัติหน้าที่ในอุทยานแห่งชาติคอยอำนวยความสะดวก อุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ อุทยานแห่งชาติเขื่อนศรีนครินทร์ และอุทยานแห่งชาติหาดวนกร ที่ให้ความร่วมมือและอำนวยความสะดวกในการเก็บข้อมูลเป็นอย่างดี

ขอขอบคุณเพื่อนรุ่น 10 ทุกท่านที่ร่วมเรียนและทำงานร่วมกัน โดยเฉพาะอย่างยิ่ง คุณกนกวรรณและคุณขวัญฤทัย สำหรับกำลังใจ แรงกระตุ้น และคำแนะนำในการเรียนและการเขียนวิทยานิพนธ์ตลอดมา ขอขอบคุณคุณสุทธิณีสำหรับคำแนะนำในด้านต่าง ๆ ที่เป็นประโยชน์ต่อการเขียนวิทยานิพนธ์ และวิทยานิพนธ์ฉบับนี้จะสำเร็จลงไม่ได้หากไม่ได้รับความช่วยเหลือจากทีมงานคุณภาพที่ช่วยสละเวลาในการเก็บข้อมูล โดยเฉพาะอย่างยิ่ง คุณเรณู คุณคำพา คุณอภิัญญา คุณพรมนัส คุณสิวรส คุณนฤมล คุณปิยะศักดิ์ คุณสาวิตรี คุณมณเฑียร และคุณวรลักษณ์ ขอขอบคุณคุณชนกร คุณอัญชญา และครอบครัวสวัสดิชัย สำหรับความรักและความห่วงใย ขอขอบคุณกลุ่มเพื่อนสนิทจากสถาบันเทคโนโลยีราชมงคลวิทยาเขตจรัลพงษ์ภูวนารด ที่ช่วยเติมความสุขและความสนุกสนานในชีวิต และขอขอบพระคุณอย่างยิ่งแก่คุณนันท์ภักดิ์ สวัสดิชัย สำหรับความรัก การดูแลเอาใจใส่ และค่าใช้จ่ายการดำเนินชีวิต ทั้งการเรียน และการเก็บข้อมูลภาคสนาม

สุดท้ายนี้ ขอมอบคุณความดีและประโยชน์อันพึงมีจากวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ แก่คุณพ่อ ประจวบ สวัสดิชัย คุณแม่พงา ต้นสกุล คุณเสาวนีย์ เสวตอมรกุล และคุณนันท์ภักดิ์ สวัสดิชัย สำหรับทุก ๆ อย่างในชีวิต โดยเฉพาะอย่างยิ่งการสั่งสอนและอบรมเลี้ยงดู และให้โอกาสในทุก ๆ ด้าน ตลอดจนให้การสนับสนุนด้านการศึกษาตลอดมา

ศิวาภรณ์ สวัสดิชัย

พฤษภาคม 2555

สารบัญ

หน้า

สารบัญ	(1)
สารบัญตาราง	(2)
สารบัญภาพ	(5)
คำนำ	1
วัตถุประสงค์	3
การตรวจเอกสาร	6
อุปกรณ์และวิธีการ	45
อุปกรณ์	45
วิธีการ	45
ผลและวิจารณ์	67
สรุปและข้อเสนอแนะ	182
สรุป	182
ข้อเสนอแนะ	185
เอกสารและสิ่งอ้างอิง	189
ภาคผนวก	194
ภาคผนวก ก รายชื่ออุทยานแห่งชาติที่มีพื้นที่พักแรมด้วยเต็นท์ในแต่ละภูมิภาค	195
ภาคผนวก ข ค่าถ่วงน้ำหนัก (W) แต่ละตัวชี้วัด	201
ภาคผนวก ค แบบสอบถามที่ใช้ในการวิจัย	204
ภาคผนวก ง ผลการทดสอบความน่าเชื่อถือ (reliability) ของแบบสอบถาม	213
ภาคผนวก จ แหล่งนันทนาการอื่น ๆ ในระยะ 80 กิโลเมตร	218
ประวัติการศึกษาและการทำงาน	234

สารบัญตาราง

ตารางที่		หน้า
1	ตัวชี้วัดและเกณฑ์ในการประเมินสภาพแวดล้อมทางธรรมชาติและลักษณะการพัฒนาทางกายภาพบริเวณพื้นที่พักแรมด้วยเต็นท์	49
2	ผลการประเมินสภาพแวดล้อมทางธรรมชาติและลักษณะการพัฒนาทางกายภาพพื้นที่พักแรมด้วยเต็นท์ดงสน อุทยานแห่งชาติดอยอินทนนท์	70
3	ผลการประเมินสภาพแวดล้อมทางธรรมชาติและลักษณะการพัฒนาทางกายภาพพื้นที่พักแรมด้วยเต็นท์ลำตะคอง อุทยานแห่งชาติเขาใหญ่	77
4	ผลการประเมินสภาพแวดล้อมทางธรรมชาติและลักษณะการพัฒนาทางกายภาพพื้นที่พักแรมด้วยเต็นท์ผากล้วยไม้ อุทยานแห่งชาติเขาใหญ่	84
5	ผลการประเมินสภาพแวดล้อมทางธรรมชาติและลักษณะการพัฒนาทางกายภาพพื้นที่พักแรมด้วยเต็นท์บริเวณที่ทำการอุทยานแห่งชาติ อุทยานแห่งชาติเขื่อนศรีนครินทร์	91
6	ผลการประเมินสภาพแวดล้อมทางธรรมชาติและลักษณะการพัฒนาทางกายภาพพื้นที่พักแรมด้วยเต็นท์บริเวณศูนย์บริการนักท่องเที่ยว อุทยานแห่งชาติเขื่อนศรีนครินทร์	98
7	ผลการประเมินสภาพแวดล้อมทางธรรมชาติและลักษณะการพัฒนาทางกายภาพพื้นที่พักแรมด้วยเต็นท์หาดวนกร อุทยานแห่งชาติหาดวนกร	105
8	คะแนนศักยภาพพื้นที่พักแรมด้วยเต็นท์	111
9	ลักษณะทางสังคมประชากรของผู้มาเยือนที่ประกอบกิจกรรมพักแรมด้วยเต็นท์ในอุทยานแห่งชาติ	116
10	ประสบการณ์ในการมาเยือนและลักษณะทั่วไปเกี่ยวกับการเดินทางของผู้มาเยือนที่ประกอบกิจกรรมพักแรมด้วยเต็นท์	122
11	การได้รับข้อมูลเกี่ยวกับพื้นที่พักแรมด้วยเต็นท์ในอุทยานแห่งชาติ	126
12	การปฏิบัติตัวก่อนการเดินทางมาพักแรมด้วยเต็นท์ของผู้มาเยือน	127
13	ลักษณะทั่วไปของการพักแรมด้วยเต็นท์ในอุทยานแห่งชาติ	132

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่		หน้า
14	กิจกรรมนันทนาการที่คาดหวังของผู้มาประกอบกิจกรรมพักผ่อนด้วยเต็นท์ ในอุทยานแห่งชาติ	138
15	กิจกรรมนันทนาการที่ประกอบจริงของผู้มาประกอบกิจกรรมพักผ่อนด้วยเต็นท์ ในอุทยานแห่งชาติ	140
16	ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของจำนวนกิจกรรมที่ผู้มาเยือนประกอบจริง ในการมาพักผ่อนด้วยเต็นท์ในอุทยานแห่งชาติ	142
17	ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานจำแนกตามแรงงูใจของผู้มาเยือนที่ ประกอบกิจกรรมพักผ่อนด้วยเต็นท์ในอุทยานแห่งชาติ	146
18	ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานจำแนกตามประสบการณ์นันทนาการ ที่ได้รับของผู้มาเยือนที่ประกอบกิจกรรมพักผ่อนด้วยเต็นท์ในอุทยานแห่งชาติ	148
19	ค่า Factor loading ของแรงงูใจของผู้มาเยือนที่ประกอบกิจกรรมพักผ่อน ด้วยเต็นท์โดยภาพรวม	152
20	ค่า Factor loading ของประสบการณ์นันทนาการที่ได้รับของผู้มาเยือน ที่ประกอบกิจกรรมพักผ่อนด้วยเต็นท์โดยภาพรวม	155
21	ผลการเปรียบเทียบแรงงูใจและประสบการณ์นันทนาการที่ได้รับของผู้มาเยือน ที่ประกอบกิจกรรมพักผ่อนด้วยเต็นท์	157
22	ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานจำแนกตามความชอบที่มีต่อลักษณะ พื้นที่พักผ่อนด้วยเต็นท์ในอุทยานแห่งชาติ	162
23	ลักษณะพฤติกรรมนันทนาการที่ผู้มาเยือนได้กระทำขณะประกอบกิจกรรม พักผ่อนด้วยเต็นท์ในอุทยานแห่งชาติ	169
24	ลักษณะพฤติกรรมนันทนาการที่ผู้มาเยือนได้พบเห็นผู้มาเยือนอื่นกระทำ ขณะประกอบกิจกรรมพักผ่อนด้วยเต็นท์ในอุทยานแห่งชาติ	171
25	ความพึงพอใจในการมาเยือน และความต้องการกลับมาเยือน	175
26	ค่าสหสัมพันธ์เพียร์สัน (r) ระหว่างประสบการณ์นันทนาการที่ได้รับกับ ความพึงพอใจในการมาเยือนและความต้องการกลับมาเยือน	177

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางผนวกที่	หน้า
ก1 รายชื่ออุทยานแห่งชาติที่มีพื้นที่พักแรมด้วยเต็นท์ในแต่ละภูมิภาค	196
ข1 ค่าถ่วงน้ำหนัก (W) แต่ละตัวชี้วัด	202
ง1 ผลการทดสอบความน่าเชื่อถือ (reliability) ของแรงจูงใจ	214
ง2 ผลการทดสอบความน่าเชื่อถือ (reliability) ของประสบการณ์นันทนาการที่ได้รับ	216
จ1 แหล่งนันทนาการอื่น ๆ ในระยะ 80 กิโลเมตร พื้นที่พักแรมด้วยเต็นท์ดงสน อุทยานแห่งชาติดอยอินทนนท์	220
จ2 แหล่งนันทนาการอื่น ๆ ในระยะ 80 กิโลเมตร พื้นที่พักแรมด้วยเต็นท์ ลำตะคอง อุทยานแห่งชาติเขาใหญ่	223
จ3 แหล่งนันทนาการอื่น ๆ ในระยะ 80 กิโลเมตร พื้นที่พักแรมด้วยเต็นท์ ผากล้วยไม้ อุทยานแห่งชาติเขาใหญ่	226
จ4 แหล่งนันทนาการอื่น ๆ ในระยะ 80 กิโลเมตร พื้นที่พักแรมด้วยเต็นท์ บริเวณที่ทำการอุทยานแห่งชาติ อุทยานแห่งชาติเขื่อนศรีนครินทร์	229
จ5 แหล่งนันทนาการอื่น ๆ ในระยะ 80 กิโลเมตร พื้นที่พักแรมด้วยเต็นท์ บริเวณศูนย์บริการนักท่องเที่ยว อุทยานแห่งชาติเขื่อนศรีนครินทร์	231
จ6 แหล่งนันทนาการอื่น ๆ ในระยะ 80 กิโลเมตร พื้นที่พักแรมด้วยเต็นท์ หาดวนกร อุทยานแห่งชาติหาดวนกร	233

สารบัญภาพ

ภาพที่		หน้า
1	กระบวนการเกิดแรงจูงใจ	25
2	ทัศนียภาพจำลองแนวคิดในการออกแบบแคมป์หน่วย	40
3	ทัศนียภาพจำลองแนวคิดในการออกแบบแคมป์ศูนย์กลาง	40
4	ที่ตั้งอุทยานแห่งชาติที่เป็นตัวแทนพื้นที่ศึกษาทั้ง 4 แห่ง	47
5	การวัดความลาดชันของพื้นที่โดยใช้อุปกรณ์ Abney level	55
6	วิธีการหาเปอร์เซ็นต์ร่มเงาปกคลุมพื้นที่พักแรมด้วยเต็นท์	56
7	แผนผังพื้นที่พักแรมด้วยเต็นท์ดงสน อุทยานแห่งชาติดอยอินทนนท์	73
8	ลักษณะทั่วไปของพื้นที่พักแรมด้วยเต็นท์ดงสน อุทยานแห่งชาติดอยอินทนนท์	74
9	แผนผังพื้นที่พักแรมด้วยเต็นท์ลำตะคอง อุทยานแห่งชาติเขาใหญ่	80
10	ลักษณะทั่วไปของพื้นที่พักแรมด้วยเต็นท์ลำตะคอง อุทยานแห่งชาติเขาใหญ่	81
11	แผนผังพื้นที่พักแรมด้วยเต็นท์ผากล้วยไม้ อุทยานแห่งชาติเขาใหญ่	87
12	ลักษณะทั่วไปของพื้นที่พักแรมด้วยเต็นท์ผากล้วยไม้ อุทยานแห่งชาติเขาใหญ่	88
13	แผนผังพื้นที่พักแรมด้วยเต็นท์บริเวณที่ทำการอุทยานแห่งชาติเขื่อนศรีนครินทร์	94
14	ลักษณะทั่วไปของพื้นที่พักแรมด้วยเต็นท์บริเวณที่ทำการ อุทยานแห่งชาติเขื่อนศรีนครินทร์	95
15	แผนผังพื้นที่พักแรมด้วยเต็นท์บริเวณศูนย์บริการอุทยานแห่งชาติเขื่อนศรีนครินทร์	101
16	ลักษณะทั่วไปของพื้นที่พักแรมด้วยเต็นท์บริเวณศูนย์บริการ อุทยานแห่งชาติเขื่อนศรีนครินทร์	108
17	แผนผังพื้นที่พักแรมด้วยเต็นท์หาดวนกร อุทยานแห่งชาติหาดวนกร	109
18	ลักษณะทั่วไปพื้นที่พักแรมด้วยเต็นท์หาดวนกร อุทยานแห่งชาติหาดวนกร	103

สารบัญญภาพ (ต่อ)

ภาพผนวกที่	หน้า
จ1 แหล่งนันทนาการอื่น ๆ ในระยะ 80 กิโลเมตร พื้นที่พักผ่อนด้วยเต็นท์ดงสน อุทยานแห่งชาติดอยอินทนนท์	219
จ2 แหล่งนันทนาการอื่น ๆ ในระยะ 80 กิโลเมตร พื้นที่พักผ่อนด้วยเต็นท์ ลำตะคอง อุทยานแห่งชาติเขาใหญ่	222
จ3 แหล่งนันทนาการอื่น ๆ ในระยะ 80 กิโลเมตร พื้นที่พักผ่อนด้วยเต็นท์ ผากล้วยไม้ อุทยานแห่งชาติเขาใหญ่	225
จ4 แหล่งนันทนาการอื่น ๆ ในระยะ 80 กิโลเมตร พื้นที่พักผ่อนด้วยเต็นท์ บริเวณที่ทำการอุทยานแห่งชาติ อุทยานแห่งชาติเขื่อนศรีนครินทร์	228
จ5 แหล่งนันทนาการอื่น ๆ ในระยะ 80 กิโลเมตร พื้นที่พักผ่อนด้วยเต็นท์ บริเวณศูนย์บริการนักท่องเที่ยว อุทยานแห่งชาติเขื่อนศรีนครินทร์	230
จ6 แหล่งนันทนาการอื่น ๆ ในระยะ 80 กิโลเมตร พื้นที่พักผ่อนด้วยเต็นท์ หาดวนกร อุทยานแห่งชาติหาดวนกร	232

รูปแบบที่เหมาะสมของการพักแรมด้วยเต็นท์ในอุทยานแห่งชาติ

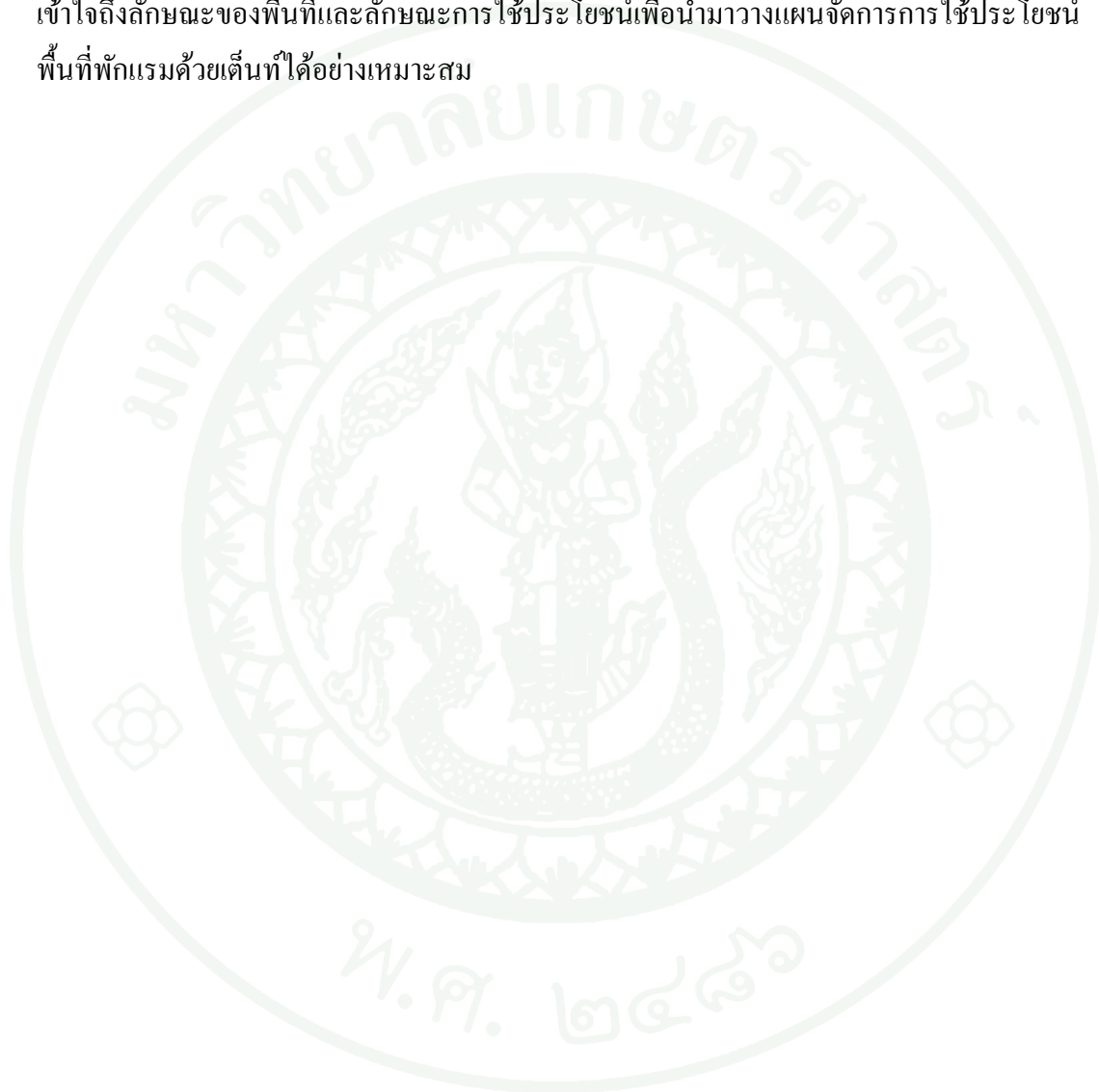
Appropriate Pattern of Tent Camping in National Parks

คำนำ

ปัจจุบันการประกอบกิจกรรมนันทนาการในพื้นที่อุทยานแห่งชาติได้รับความนิยมอย่างมาก จากข้อมูลสถิติในรอบ 10 ปีที่ผ่านมา (พ.ศ. 2542 – 2551) มีผู้มาเยือนพื้นที่อุทยานแห่งชาติเฉลี่ยปีละกว่า 14 ล้านคน (กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช, 2552ก) โดยผู้มาเยือนที่เดินทางมาเยือนนั้นมุ่งหวังที่จะได้พักผ่อนและใกล้ชิดกับธรรมชาติเพื่อผ่อนคลายความตึงเครียดจากชีวิตประจำวัน โดยแต่ละคนอาจมีความหลากหลายในการเลือกประกอบกิจกรรมนันทนาการในพื้นที่อุทยานแห่งชาติแตกต่างกัน ซึ่งการพักแรมด้วยเต็นท์ถือเป็นกิจกรรมที่ได้รับความนิยมจากผู้มาเยือนอุทยานแห่งชาติจำนวนไม่น้อยในแต่ละปี

ในสหรัฐอเมริกาการพักแรมด้วยเต็นท์ถือเป็นรูปแบบหลักของนันทนาการในพื้นที่ธรรมชาติ ในปี ค.ศ. 1955 มีจำนวนผู้ประกอบกิจกรรมพักแรมด้วยเต็นท์ (campers) จำนวน 6,200,000 คน เพิ่มขึ้นเป็น 35,200,400 คน ในปี ค.ศ. 1970 (Douglass, 1975) และในปี ค.ศ. 2006 มีจำนวนเพิ่มขึ้นถึง 48,600,000 คน (the American Recreation Coalition, 2007) ส่วนในประเทศไทยจากรายงานการวิจัยของ นภวรรณ และคณะ (2549) พบว่าการพักแรมด้วยเต็นท์นั้นเป็นกิจกรรมท่องเที่ยวทางธรรมชาติที่ผู้มาเยือนจะเลือกประกอบในแหล่งนันทนาการร้อยละ 19.41 ทั้งนี้อุทยานแห่งชาติมีการพัฒนาพื้นที่พักแรมด้วยเต็นท์ในเขตบริการเพิ่มขึ้นเป็นจำนวนมากตั้งแต่ปี พ.ศ. 2543 เป็นต้นมา เนื่องจากกรมป่าไม้ซึ่งรับผิดชอบดูแลอุทยานแห่งชาติในขณะนั้นมีนโยบายในการพัฒนาพื้นที่พักแรมด้วยเต็นท์ในอุทยานแห่งชาติทุกแห่งทั่วประเทศเพื่อรองรับปริมาณผู้มาเยือนที่เข้ามาท่องเที่ยวในพื้นที่อุทยานแห่งชาติเพิ่มขึ้นจากปี พ.ศ. 2520 มีผู้มาเยือนพื้นที่ 1,200,000 คน เพิ่มขึ้นเป็น 16,000,000 คน ในปี พ.ศ. 2547 (กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช, 2548) ซึ่งจากสถิติการพักแรม ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2548 - 2551 พบว่ามีผู้มาเยือนเข้ามาพักแรมในพื้นที่อุทยานแห่งชาติ เฉลี่ยปีละ 1,254,196 (กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช, 2552ก) ซึ่งแม้ตัวเลขดังกล่าวนี้จะรวมการพักแรมในบ้านพักที่ทางอุทยานแห่งชาติจัดไว้ให้บริการด้วย แต่ก็มีปริมาณการรองรับน้อยกว่าพื้นที่พักแรมด้วยเต็นท์ ประกอบกับงานวิจัยในประเทศไทยที่เกี่ยวข้องกับการพักแรมด้วยเต็นท์ยังมี

ปรากฏอยู่น้อยมาก โดยส่วนใหญ่จะมุ่งศึกษาในด้านผลกระทบที่เกิดขึ้นกับพื้นที่จากการประกอบกิจกรรมพักแรมด้วยเต็นท์ ดังนั้นผู้วิจัยจึงเห็นว่าการศึกษารูปแบบที่เหมาะสมของการพักแรมด้วยเต็นท์ในอุทยานแห่งชาติ ที่มุ่งศึกษาทั้งข้อมูลเกี่ยวกับลักษณะทางกายภาพของพื้นที่และข้อมูลเกี่ยวกับผู้ประกอบการกิจกรรมพักแรมด้วยเต็นท์ จะเป็นประโยชน์ในการที่จะช่วยนักจัดการอุทยานเข้าใจถึงลักษณะของพื้นที่และลักษณะการใช้ประโยชน์เพื่อนำมาวางแผนจัดการการใช้ประโยชน์พื้นที่พักแรมด้วยเต็นท์ได้อย่างเหมาะสม

วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษาสภาพแวดล้อมทางธรรมชาติและลักษณะการพัฒนาทางกายภาพบริเวณพื้นที่พักแรมด้วยเต็นท์ในอุทยานแห่งชาติ
2. เพื่อศึกษาแรงจูงใจในการประกอบกิจกรรมพักแรมด้วยเต็นท์ ประสบการณ์นันทนาการที่ได้รับจากการประกอบกิจกรรมพักแรมด้วยเต็นท์ ความชอบที่มีต่อลักษณะพื้นที่พักแรมด้วยเต็นท์ และพฤติกรรมนันทนาการของผู้มาเยือนที่ประกอบกิจกรรมพักแรมด้วยเต็นท์ในอุทยานแห่งชาติ
3. เพื่อนำเสนอรูปแบบที่เหมาะสมของพื้นที่พักแรมด้วยเต็นท์และกิจกรรมที่เหมาะสมในพื้นที่พักแรมด้วยเต็นท์ในอุทยานแห่งชาติ

ขอบเขตการศึกษา

ในการศึกษาครั้งนี้ เป็นการศึกษาในรูปแบบที่เหมาะสมของการพักแรมด้วยเต็นท์ในอุทยานแห่งชาติโดยมุ่งศึกษาข้อมูลทั้งในส่วนของพื้นที่พักแรมด้วยเต็นท์และผู้มาประกอบกิจกรรมพักแรมด้วยเต็นท์ประเภทแคมป์ศูนย์กลาง (Central camp) เฉพาะที่ตั้งอยู่ในเขตบริการของอุทยานแห่งชาติ โดยทำการคัดเลือกอุทยานแห่งชาติที่เป็นตัวแทนของแต่ละภูมิภาค รวมทั้งสิ้น 4 อุทยานแห่งชาติ

นิยามศัพท์

“อุทยานแห่งชาติ” หมายถึง ที่ดิน ซึ่งรวมความทั้งพื้นที่ดินทั่วไป ภูเขา ห้วย หนอง คลอง บึง บาง ลำน้ำ ทะเลสาบ เกาะ และที่ชายทะเลที่ได้รับการกำหนดให้เป็นอุทยานแห่งชาติ ลักษณะที่ดินดังกล่าวเป็นที่ที่มีสภาพธรรมชาติเป็นที่น่าสนใจ และมีได้อยู่ในกรรมสิทธิ์หรือครอบครองโดยชอบด้วยกฎหมายของบุคคลใดซึ่งมิใช่ทบวงการเมือง ทั้งนี้การกำหนดดังกล่าวก็เพื่อให้คงอยู่ในสภาพธรรมชาติเดิม เพื่อสงวนไว้ให้เป็นประโยชน์แก่การศึกษาและความรื่นรมย์ของประชาชนสืบไป ในการศึกษานี้ หมายถึง อุทยานแห่งชาติดอยอินทนนท์ จังหวัดเชียงใหม่ อุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ จังหวัดนครราชสีมา จังหวัดปราจีนบุรี จังหวัดสระบุรี และจังหวัดนครนายก อุทยานแห่งชาติเขื่อนศรีนครินทร์ จังหวัดกาญจนบุรี และอุทยานแห่งชาติหาดวนกร จังหวัดประจวบคีรีขันธ์

“รูปแบบที่เหมาะสมของการพักผ่อนด้วยเต็นท์ในอุทยานแห่งชาติ” หมายถึง สภาพแวดล้อมทางธรรมชาติ ลักษณะการพัฒนาทางกายภาพ และกิจกรรมที่เหมาะสม สำหรับพื้นที่ที่พักผ่อนด้วยเต็นท์ประเภทแคมป์ศูนย์กลางในเขตบริการของอุทยานแห่งชาติ

“ผู้มาเยือน” หมายถึง บุคคลที่มีอายุตั้งแต่ 15 ปีขึ้นไป ที่เข้ามาประกอบกิจกรรมพักผ่อนด้วยเต็นท์ในเขตพื้นที่บริการของอุทยานแห่งชาติทั้ง 4 แห่ง คือ อุทยานแห่งชาติดอยอินทนนท์ อุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ อุทยานแห่งชาติเขื่อนศรีนครินทร์ และอุทยานแห่งชาติหาดวนกร

“แรงจูงใจในการประกอบกิจกรรมพักผ่อนด้วยเต็นท์” หมายถึง สาเหตุหลักหรือปัจจัยที่เป็นมูลเหตุจูงใจให้บุคคลตัดสินใจมาประกอบกิจกรรมพักผ่อนด้วยเต็นท์ในพื้นที่บริการของอุทยานแห่งชาติ ประกอบด้วย 30 ประเด็น คือ 1) การได้ใกล้ชิดธรรมชาติหรืออยู่ท่ามกลางธรรมชาติ 2) การได้หลีกเลี่ยงความซ้ำซากจำเจในชีวิตประจำวัน 3) ธรรมชาติที่งดงาม/ ความสวยงามที่โดดเด่นของพื้นที่ 4) การได้ศึกษาธรรมชาติ พันธุ์ไม้ และสัตว์ป่า 5) การได้สัมผัสความสงบเงียบ วิเวก สันโดษ 6) การมีค่าใช้จ่ายในการพักผ่อนไม่สูงมาก 7) การบริการ/ความสะดวกในการประกอบกิจกรรม 8) ความปลอดภัย 9) การเดินทางที่สะดวก 10) การได้แสดงออกซึ่งความเป็นตัวของตัวเอง 11) ความเป็นอิสระ/ ปราศจากการควบคุม 12) การได้เรียนรู้ธรรมชาติ 13) การผ่อนคลายจากความเครียด วิตกกังวล 14) การได้พักผ่อนในบรรยากาศที่สงบ 15) การได้พึ่งพาตนเอง/ ทดสอบความสามารถของตนเอง 16) การได้ใช้พลังกำลังในการประกอบกิจกรรม 17) การได้ใช้เวลาร่วมกับคนที่มีความสนใจใกล้เคียงกันหรือคนที่มีความชอบใกล้เคียงกัน 18) การได้ใช้เวลาร่วมกับสมาชิกในครอบครัว 19) การได้ใกล้ชิดกับคนสำคัญ 20) การได้สอนหรือนำผู้อื่นในการประกอบกิจกรรม 21) การได้เสี่ยง/ ได้ผจญภัย 22) การได้เยือนพื้นที่ธรรมชาติแห่งใหม่ที่ไม่เคยเยือนมาก่อน 23) การได้มาเยือนสถานที่ ๆ ประทับใจ 24) ความสนุกสนานและเพลิดเพลิน 25) การได้ร่วมกิจกรรมกลุ่ม 26) การได้สังสรรค์ในหมู่เพื่อนหรือญาติพี่น้อง 27) ความเป็นส่วนตัว 28) การได้รับอากาศที่ดี 29) การได้เปลี่ยนบรรยากาศ 30) การพบปะ ผูกมิตรกับผู้อื่น/ผู้คนแปลกหน้า

“ประสบการณ์นั้นหนาแน่นกว่าที่ได้รับจากการประกอบกิจกรรมพักผ่อนด้วยเต็นท์” หมายถึง สิ่งที่ผู้มาเยือนได้รับจากการประกอบกิจกรรมพักผ่อนด้วยเต็นท์ในพื้นที่บริการของอุทยานแห่งชาติ ประกอบด้วย 30 ประเด็น เช่นเดียวกับแรงจูงใจในการประกอบกิจกรรมพักผ่อนด้วยเต็นท์

“ความชอบเกี่ยวกับลักษณะพื้นที่พักแรมด้วยเต็นท์” หมายถึง ระดับความชอบของผู้มาเยือนที่มีต่อลักษณะพื้นที่พักแรมด้วยเต็นท์ในเขตบริการของอุทยานแห่งชาติ ซึ่งแบ่งเป็นความชอบด้านลักษณะทางกายภาพของพื้นที่พักแรมด้วยเต็นท์ ความชอบด้านสิ่งอำนวยความสะดวก ความชอบด้านการดูแลรักษาความปลอดภัยในพื้นที่

“พฤติกรรมที่กระทำ” หมายถึง ลักษณะพฤติกรรมที่ผู้มาเยือนได้กระทำ ขณะอยู่ในพื้นที่พักแรมด้วยเต็นท์ แบ่งเป็น 24 ลักษณะพฤติกรรม โดยมีทั้งพฤติกรรมเชิงบวก เช่น จอดรถในที่ที่เจ้าหน้าที่จัดเตรียมไว้ให้ เก็บขยะที่ตกอยู่ตามพื้นดินบริเวณที่ประกอบกิจกรรมมาทิ้งลงถังขยะ เป็นต้น และพฤติกรรมเชิงลบ เช่น ดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์เพื่อสังสรรค์กับผู้ร่วมกลุ่มเดินทาง พาสัตว์เลี้ยงเข้ามาในบริเวณพื้นที่กางเต็นท์ เป็นต้น

“พฤติกรรมที่พบเห็น” หมายถึง ลักษณะพฤติกรรมที่พบเห็นผู้มาเยือนอื่นกระทำ ขณะอยู่ในพื้นที่พักแรมด้วยเต็นท์ แบ่งเป็น 24 ลักษณะพฤติกรรม เช่นเดียวกับพฤติกรรมที่กระทำ

การตรวจเอกสาร

การศึกษาวิจัยเรื่อง “รูปแบบที่เหมาะสมของการพักผ่อนด้วยเต็นท์ในอุทยานแห่งชาติ” ในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ทำการตรวจเอกสาร แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องดังต่อไปนี้

1. อุทยานแห่งชาติ
2. การจัดการด้านนันทนาการในอุทยานแห่งชาติ
3. แรงจูงใจ
4. พฤติกรรมผู้มาเยือนแหล่งนันทนาการทางธรรมชาติ
5. การพักผ่อนด้วยเต็นท์

อุทยานแห่งชาติ

ประวัติความเป็นมา

แนวคิดการจัดตั้งอุทยานแห่งชาติได้ก่อกำเนิดขึ้นเป็นครั้งแรกในประเทศสหรัฐอเมริกา โดยมีมูลเหตุมาจากการเพิ่มขึ้นของจำนวนประชากรทำให้มีพื้นที่อยู่อาศัยและพื้นที่เพาะปลูกน้อยลง จึงได้มีการสำรวจและบุกเบิกดินแดนทางตะวันตกของทวีปอเมริกาเหนือเพื่อการตั้งถิ่นฐาน และขยายพื้นที่เพาะปลูก ซึ่งจากการสำรวจและบุกเบิกทำให้ค้นพบสภาพภูมิประเทศที่งดงามหลายแห่ง และในทางตรงข้ามก็ส่งผลทำให้พื้นที่ป่าลดลงเนื่องจากการบุกรุกพื้นที่ป่าเพื่อตั้งถิ่นที่อยู่อาศัยและเพาะปลูก ในเวลาต่อมาเริ่มมีกลุ่มบุคคลที่มีชื่อเสียงได้เสนอความคิดเห็นเกี่ยวกับการป้องกันรักษาธรรมชาติในสหรัฐอเมริกาเพิ่มมากขึ้น โดยในปี พ.ศ. 2375 George Catlin ได้เขียนบทความเรียกร้องให้มีการปกป้องถิ่นที่อยู่อาศัยของชนพื้นเมืองชาวอินเดียนแดง โดยบทความได้แสดงความห่วงใยต่อชนเชื้อสายนี้เกรงว่าจะสูญพันธุ์ไปจากโลก ต่อมา พ.ศ. 2388 Henry David Thoreau ได้กล่าวถึงการมุ่งทำลายธรรมชาติของเพื่อนร่วมชาติทำให้สภาพธรรมชาติถูกเปลี่ยนเป็นเมือง โดยได้เสนอแนวคิดที่ว่ารัฐต้องมีพื้นที่สงวนของชาติที่ไม่ได้เป็นพื้นที่ของบุคคลใด เป็นพื้นที่เพื่อการล่า

สัตว์หรืออาหาร และเพื่อจัดไว้ใช้ประโยชน์เพื่อการพักผ่อนและนันทนาการของประชาชน และในปี พ.ศ. 2407 George Parkins Marsh ได้เสนอแนวคิดทางนิเวศวิทยาในหนังสือ Man and Nature ที่ว่า “มนุษย์ต้องอยู่ร่วมกับธรรมชาติ การทำลายธรรมชาติก็เท่ากับว่าเป็นการทำลายตัวมนุษย์เอง” ซึ่งได้จุดประกายให้มีการริเริ่มการสงวนแหล่งธรรมชาติขึ้นในประเทศสหรัฐอเมริกา ในปีเดียวกัน สหรัฐอเมริกาได้กำหนดให้มีพื้นที่สงวนความงามทางธรรมชาติในบริเวณหุบเขา Yosemite เพื่อให้เป็นพื้นที่สาธารณะเพื่อการนันทนาการและต่อมาในวันที่ 19 กันยายน พ.ศ. 2413 กลุ่มนักสำรวจ Washburn ได้ปรึกษาหารือในเรื่องการผลักดันให้รัฐสภาสหรัฐอเมริกาออกกฎหมายเพื่อคุ้มครองรักษาสภาพป่าธรรมชาติที่ยังสมบูรณ์ให้คงอยู่ต่อไป ซึ่งการพูดคุยครั้งนี้ถือเป็นจุดเริ่มต้นของการจัดตั้งอุทยานแห่งชาติ ความพยายามของนักสำรวจได้บรรลุผลสำเร็จใน 2 ปีต่อมา เมื่อรัฐสภาสหรัฐอเมริกาได้บัญญัติกฎหมายประกาศจัดตั้งอุทยานแห่งชาติ เมื่อวันที่ 1 มีนาคม พ.ศ. 2415 โดยประกาศจัดตั้งอุทยานแห่งชาติ Yellowstone เป็นอุทยานแห่งชาติแห่งแรกของสหรัฐอเมริกา และถือเป็นอุทยานแห่งชาติแห่งแรกของโลก ซึ่งต่อมาแนวคิดการจัดตั้งอุทยานแห่งชาติก็ได้แพร่หลายไปในหลายประเทศทั่วโลก (กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช, 2549)

สำหรับในประเทศไทย แนวคิดเกี่ยวกับพื้นที่คุ้มครองในรูปของอุทยานแห่งชาติ และพื้นที่อนุรักษ์สัตว์ป่าเริ่มเข้ามาในปี พ.ศ. 2485 โดยสันนิษฐานได้ว่าเป็นเพราะอิทธิพลของการรณรงค์ด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติในประเทศสหรัฐอเมริกา ประกอบกับสถานการณ์ป่าไม้ในประเทศไทยที่เริ่มเสื่อมลง อันเนื่องมาจากการจัดการทรัพยากรป่าไม้ที่เน้นเฉพาะการนำไม้ออก โดยไม่คำนึงถึงประโยชน์ด้านอื่นๆ กรมป่าไม้ซึ่งมีหน้าที่รับผิดชอบพื้นที่ป่าทั่วประเทศจึงได้พยายามสงวนรักษาพื้นที่ที่มีสภาพทิวทัศน์งดงาม น้ำตก ลำธาร ถ้ำ และบริเวณที่มีสภาพป่าอุดมสมบูรณ์ให้เป็นแหล่งที่อาศัยของสัตว์ป่า และเป็นแหล่งที่พักผ่อนหย่อนใจสำหรับประชาชนทั่วไป

การจัดตั้งอุทยานแห่งชาติในประเทศไทยที่เป็นทางการเกิดขึ้นเมื่อ พ.ศ. 2486 โดยกรมป่าไม้ได้จัดตั้งป่าภูกระดึง อำเภอภูกระดึง จังหวัดเลยเป็นวนอุทยานแห่งแรก โดยมีแนวคิดจะจัดตั้งเป็นอุทยานแห่งชาติ แต่ยังไม่มียกประมาณในขณะนั้น จนกระทั่งปี พ.ศ. 2502 จอมพลสฤษดิ์ ธนะรัชต์ นายกรัฐมนตรีในสมัยนั้น ได้ให้ความสนใจในเรื่องการคุ้มครองรักษาทรัพยากรธรรมชาติ จึงได้นำเสนอความคิดเข้าที่ประชุมคณะรัฐมนตรี ซึ่งคณะรัฐมนตรีมีมติให้กระทรวงเกษตรและกระทรวงมหาดไทยร่วมกันร่างกฎหมาย เกี่ยวกับเรื่องการจัดตั้งอุทยานแห่งชาติ ต่อมา เมื่อวันที่ 2 กันยายน พ.ศ. 2502 คณะรัฐมนตรีได้ลงมติให้แต่งตั้งคณะกรรมการอุทยานแห่งชาติขึ้นเพื่อจัดทำโครงการและดำเนินงานเกี่ยวกับการสงวนและคุ้มครองทรัพยากรธรรมชาติ ทั้งนี้เพื่อร่วมกัน

พิจารณาเสนอพื้นที่ต่าง ๆ เพื่อประกาศให้เป็นพื้นที่คุ้มครองและร่างกฎหมายที่เกี่ยวข้องให้รัฐมนตรีพิจารณา โดยมี Dr. George C. Ruhle ตัวแทนจากสหภาพสากลว่าด้วยการอนุรักษ์ธรรมชาติและทรัพยากรธรรมชาติ (International Union for the Conservation of Nature and Natural Resources) หรือ IUCN ร่วมให้คำแนะนำและวางแนวทางดำเนินการทั้งเรื่องอุทยานแห่งชาติและการคุ้มครองสัตว์ป่า ซึ่งจากผลการสำรวจดังกล่าว จึงได้มีประกาศเสนอพื้นที่ป่า 14 แห่ง เพื่อเตรียมจัดตั้งเป็นอุทยานแห่งชาติ เมื่อวันที่ 7 ตุลาคม 2502 ซึ่งได้แก่ 1) ป่าทุ่งแสลงหลวง 2) ป่าภูกระดึง 3) ป่าเขาใหญ่ 4) ป่าเทือกเขาสลอบ (ปัจจุบันคืออุทยานแห่งชาติเอราวัณ) 5) ป่าดอยสุเทพ 6) ป่าดอยอินทนนท์ 7) ป่าน้ำหนาว 8) ป่าดอยขุนตาล 9) ป่าลานสาง 10) ป่าเขาสระบาป 11) ป่าเขาคิชฌกูฏ 12) ป่าเขาภูพาน 13) ป่าเขาสามร้อยยอด 14) ป่าเขาหลวง ต่อมาในปี พ.ศ. 2503 รัฐบาลได้ประกาศใช้ “พระราชบัญญัติสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่า พ.ศ. 2503” และในปีถัดมาก็ได้ประกาศใช้ “พระราชบัญญัติอุทยานแห่งชาติ พ.ศ. 2503” ซึ่งภายหลังที่ประกาศใช้พระราชบัญญัติทั้งสองฉบับนี้ไม่นาน อุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ก็ได้รับการประกาศโดยถูกต้องตามกฎหมายเป็นอุทยานแห่งชาติแห่งแรกของประเทศไทย เมื่อวันที่ 18 กันยายน พ.ศ. 2505 (คณะวนศาสตร์, 2530; กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช, 2549)

ความหมายและวัตถุประสงค์การจัดตั้ง

คำว่า “อุทยานแห่งชาติ” หรือ “national park” มีความหมายแตกต่างกันไปในแต่ละประเทศทั่วโลก อาจกล่าวได้ว่าขึ้นอยู่กับประวัติความเป็นมาและความจำเป็นที่เป็นสาเหตุของการประกาศจัดตั้ง รวมทั้งปัจจัยแวดล้อมทางสังคมและเศรษฐกิจของประเทศนั้น ๆ ซึ่งสหภาพสากลว่าด้วยการอนุรักษ์ธรรมชาติและทรัพยากรธรรมชาติ ได้ระบุว่าอุทยานแห่งชาติถือเป็นพื้นที่คุ้มครองประเภทที่ 2 โดยได้นิยามความหมายของ “อุทยานแห่งชาติ” ไว้ว่า “พื้นที่ธรรมชาติทางบก และ/หรือ ทางทะเล จัดตั้งขึ้นเพื่อ ก) คุ้มครองรักษาระบบนิเวศที่ปรากฏในพื้นที่เพื่อประชาชนรุ่นปัจจุบันและอนาคต ข) ไม่ให้มีการใช้ประโยชน์หรืออนุญาตเข้าครอบครองที่เป็นอันตรายต่อระบบนิเวศ และ ค) เปิดโอกาสให้มีการใช้ประโยชน์ด้านการวิจัย ศึกษาหาความรู้ และนันทนาการที่สอดคล้องกับสภาพแวดล้อมและวัฒนธรรมท้องถิ่น” นอกจากนี้ยังได้ระบุถึงวัตถุประสงค์ของการจัดการไว้ดังนี้ 1) เพื่อคุ้มครองพื้นที่ที่เป็นธรรมชาติและมีสภาพทิวทัศน์ที่มีความสำคัญระดับชาติและระดับนานาชาติ เพื่อวัตถุประสงค์ด้านวิทยาศาสตร์ การศึกษาเรียนรู้และนันทนาการ/การท่องเที่ยว 2) เพื่อรักษาสภาพธรรมชาติ สภาพทางภูมิศาสตร์ตัวแทน ชุมชนสิ่งมีชีวิตทรัพยากรพันธุกรรมและชนิดพันธุ์ เพื่อความมั่นคงและความหลากหลายทางนิเวศวิทยา 3) เพื่อควบคุมจัดการการใช้ประโยชน์

ของผู้มาเยือน/ผู้มาเยือนด้านการศึกษาริเริ่มรู้ แรงบันดาลใจและนันทนาการในระดับที่สามารถคงความเป็นธรรมชาติหรือใกล้ความเป็นธรรมชาติได้ 4) เพื่อจำกัดและป้องกันการใช้ประโยชน์หรือการบุกรุกครอบครองพื้นที่ที่เป็นอันตรายต่อวัตถุประสงค์ของการประกาศจัดตั้ง 5) เพื่อคงไว้ซึ่งลักษณะทางนิเวศวิทยา ธรณีฐานวิทยาและความงามซึ่งเป็นเหตุผลของการประกาศจัดตั้ง และ 6) เพื่อให้ความสำคัญต่อชุมชนท้องถิ่นดั้งเดิมและการใช้ประโยชน์ทรัพยากรเพื่อการยังชีพที่ไม่ส่งผลกระทบต่อวิถีชีวิตต่อวัตถุประสงค์ของการจัดการข้ออื่น ๆ (ดร.รชนี, 2549)

ส่วนในประเทศไทยได้มีการให้คำนิยามไว้ดังนี้ ตามพระราชบัญญัติอุทยานแห่งชาติได้ระบุไว้ว่า “อุทยานแห่งชาติ คือ ที่ดิน ซึ่งรวมความทั้งพื้นที่ดินทั่วไป ภูเขา ห้วย หนอง คลอง บึง บาง ลำน้ำ ทะเลสาบ เกาะ และที่ชายทะเลที่ได้รับ การกำหนดให้เป็นอุทยานแห่งชาติ ลักษณะที่ดินดังกล่าวเป็นที่ที่มีสภาพธรรมชาติเป็นที่น่าสนใจ และมีได้อยู่ในกรรมสิทธิ์หรือครอบครองโดยชอบด้วยกฎหมายของบุคคลใดซึ่งมิใช่ทบวงกรมเมือง ทั้งนี้การกำหนดดังกล่าวก็เพื่อให้คงอยู่ในสภาพธรรมชาติเดิม เพื่อสงวนไว้ให้เป็นประโยชน์แก่การศึกษาและความรื่นรมย์ของประชาชนสืบไป” นอกจากนี้กองอุทยานแห่งชาติ กรมป่าไม้ซึ่งเป็นหน่วยงานที่รับผิดชอบดูแลอุทยานแห่งชาติในขณะนั้นได้ให้ความหมายของอุทยานแห่งชาติเพื่อใช้เป็นแนวทางในการปฏิบัติไว้ว่า “พื้นที่ที่สงวนไว้เพื่อคุ้มครองรักษาทรัพยากรธรรมชาติ โดยเฉพาะป่าไม้และสัตว์ป่า ตลอดจนทิวทัศน์ธรรมชาติที่สวยงามอันเป็นที่ดึงดูดใจแก่ผู้พบเห็นให้คงอยู่ในสภาพธรรมชาติเดิม มิให้ถูกทำลายหรือเปลี่ยนแปลงไป และถูกใช้ไปในทางที่ผิดเพื่อรักษาสมบัติธรรมชาติไว้ให้นุชนรุ่นหลัง ๆ ได้ชมได้ศึกษาค้นคว้าธรรมชาตินั้น ๆ ต่อไป” โดยอุทยานแห่งชาติของไทยทุกแห่งจะต้องมีพื้นที่ไม่น้อยกว่า 10 ตารางกิโลเมตร ตามหลักสากลของการจัดการอุทยานแห่งชาติ ซึ่งวัตถุประสงค์หลักในการจัดตั้งอุทยานแห่งชาติในประเทศไทยนั้น มี 3 ประการ คือ 1) เพื่อคุ้มครองพื้นที่ธรรมชาติที่มีทรัพยากรที่โดดเด่น และหาได้ยากในพื้นที่นั้น ซึ่งได้แก่ พืช สัตว์ ปรางค์การณ์ทางธรรมชาติ ทิวทัศน์ที่สวยงาม สิ่งที่น่าสนใจทางประวัติศาสตร์ ศิลปวัฒนธรรม มิให้เสื่อมสภาพลงไป 2) เพื่อให้เป็นสถานที่สำหรับการศึกษารักษาธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อมของนักเรียน นักศึกษาและประชาชนทั่วไป ซึ่งพื้นที่อุทยานแห่งชาติสามารถจัดเป็นห้องทดลองทางธรรมชาติกลางแจ้ง ที่สามารถค้นคว้าวิจัย 3) เพื่อการท่องเที่ยวพักผ่อนหย่อนใจ เนื่องจากในเขตอุทยานแห่งชาติมีทิวทัศน์ทางธรรมชาติที่สวยงามเหมาะกับการใช้ประโยชน์ทางการท่องเที่ยว เพื่อให้เกิดความสบายกายสบายใจ และช่วยผ่อนคลายความเครียดจากการปฏิบัติงานประจำ (กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช, 2549)

สถานการณ์ปัจจุบัน

นับตั้งแต่ได้มีพระราชบัญญัติอุทยานแห่งชาติ พ.ศ. 2504 เป็นต้นมา ได้มีการประกาศจัดตั้งอุทยานแห่งชาติไปแล้วรวม 124 แห่ง รวมพื้นที่ 37,887,899.54 ไร่ หรือ 60,620.64 ตารางกิโลเมตร (ประมาณ 11.81 % ของเนื้อที่ประเทศ) ข้อมูล ณ วันที่ 25 มกราคม พ.ศ. 2555 และยังมีพื้นที่ที่อยู่ระหว่างการประกาศจัดตั้ง อีก 24 แห่ง รวมเนื้อที่ประมาณ 5,947,979.50 ไร่ หรือ 9,516.77 ตารางกิโลเมตร (ประมาณ 1.85 % ของเนื้อที่ประเทศ) ซึ่งหากมีการประกาศจัดตั้งพื้นที่อุทยานแห่งชาติได้ครบตามจำนวนดังกล่าว ประเทศไทยจะมีอุทยานแห่งชาติทั้งสิ้น 148 แห่ง คิดเป็นเนื้อที่ประมาณ 43,835,879.04 ไร่ หรือ 70,137.41 ตร.กม. (ประมาณ 13.66 % ของเนื้อที่ประเทศ) ซึ่งอุทยานแห่งชาติทั้ง 148 แห่ง มีการกระจายตัวของผู้มาเยือนอยู่ทั่วทุกภาคของประเทศไทย แบ่ง เป็นภาคเหนือ 59 แห่ง ภาคกลาง/ตะวันออก/ตะวันตก 20 แห่ง ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ 25 แห่ง และภาคใต้ 44 แห่ง (กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช, 2555)

อุทยานแห่งชาติที่มีจำนวนผู้มาเยือนมากที่สุด 10 อันดับแรก ในปีงบประมาณ 2551 ได้แก่ 1) ป่าหินงาม 949,500 คน 2) คอยสุเทพ-คอยปู่ย 919,461 คน 3) เขาใหญ่ 671,569 คน 4) น้ำตกเจ็ดสาวน้อย 560,789 คน 5) คอยอินทนนท์ 364,216 คน 6) น้ำตกพลิ้ว 369,178 คน 7) เอรಾವัน 317,130 คน 8) ถ้ำน้ำตก 266,980 คน 9) ไทรทอง 202,137 คน 10) อ่าวพังงา 183,917 คน อุทยานแห่งชาติทางบกที่มีจำนวนผู้มาเยือนพักค้างมากที่สุด 10 อันดับแรก ได้แก่ 1) เขาใหญ่ 208,142 คน 2) ภูเรือ 96,101 คน 3) ป่าหินงาม 60,891 คน 4) ภูกระดึง 51,173 คน 5) เขื่อนศรีนครินทร์ 46,464 คน 6) เขาสก 38,860 คน 7) ห้วยน้ำดัง 30,130 คน 8) คอยผากลอง 21,127 คน 9) แม่เงา 20,540 คน 10) คอยอินทนนท์ 18,469 คน ส่วนอุทยานแห่งชาติทางทะเลที่มีจำนวนผู้มาเยือนพักค้างมากที่สุด 10 อันดับแรก ได้แก่ 1) ตะรุเตา 12,878 คน 2) เขาแหลมหญ้า-หมู่เกาะเสม็ด 9,034 คน 3) หมู่เกาะสิมิลัน 7,052 คน 4) หมู่เกาะสุรินทร์ 6,487 คน 5) หาดวนกร 4,292 คน 6) ทะเลบัน 2,817 คน 7) เขาสามร้อยยอด 2,186 คน 8) หาดเจ้าไหม 1,419 คน 9) หาดขนอม-หมู่เกาะทะเลใต้ 1,043 คน 10) หมู่เกาะชุมพร 857 คน (กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช, 2552ก)

จากข้อมูลสถิติผู้มาเยือนในช่วงปี พ.ศ. 2542 ถึง พ.ศ. 2549 มีผู้มาเยือนเฉลี่ยปีละกว่า 14.4 ล้านคน ในปี พ.ศ. 2550 มีผู้มาเยือนลดลงเหลือ 12.2 ล้านคน และในปี พ.ศ. 2551 มีผู้มาเยือนลดลงเหลือเพียง 10.4 ล้านคน (กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช, 2552ก) ซึ่งในช่วงสองปีหลังที่

มีผู้มาเยือนเดินทางมาที่ขายน้อยลงเนื่องจากปัญหาเศรษฐกิจถดถอยของโลกและปัญหาความไม่มั่นคงทางการเมือง จึงทำให้ผู้มาเยือนชะลอการเดินทางท่องเที่ยว

แนวทางการจัดการอุทยานแห่งชาติในประเทศไทย

เนื่องจากอุทยานแห่งชาติเป็นพื้นที่ที่มีความสำคัญดังที่ได้กล่าวไว้ในข้างต้น การจัดการพื้นที่อุทยานแห่งชาติจึงต้องมีการดำเนินการอย่างระมัดระวังเพื่อไม่ก่อให้เกิดความเสียหายแก่อุทยานแห่งชาติทั้งในระยะสั้นและระยะยาว ดังนั้นการวางแผนการจัดการพื้นที่อุทยานแห่งชาติจึงเป็นสิ่งสำคัญทั้งนี้เพื่อช่วยเป็นแนวทางในการปฏิบัติงานให้บรรลุเป้าหมายของการจัดตั้งพื้นที่

กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช (2551) ได้สรุปเป้าหมายของการจัดตั้งอุทยานแห่งชาติของประเทศไทยไว้ดังนี้ คือ 1) อนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ ความหลากหลายทางชีวภาพ 2) เพื่อการศึกษาวิจัย 3) เพื่อการพักผ่อนหย่อนใจของประชาชน ซึ่งจากเป้าหมายดังกล่าวการบริหารจัดการอุทยานแห่งชาติจึงต้องก่อให้เกิดสมดุลในการอนุรักษ์และการใช้ประโยชน์ที่ควบคู่กันไป นอกจากนี้ยังได้จัดทำหนังสือคู่มือการจัดการอุทยานแห่งชาติของกรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช ได้แบ่งการจัดการออกเป็น 4 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม 2) ด้านการท่องเที่ยวและนันทนาการ 3) ด้านการศึกษาวิจัย 4) ด้านการมีส่วนร่วมของประชาชน โดยแต่ละด้านมีกรอบการดำเนินงาน โดยสรุปดังนี้

1. การจัดการด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม การจัดการด้านนี้เป็นสิ่งสำคัญที่สุดในการบริหารจัดการอุทยานแห่งชาติเนื่องจากเป็นวัตถุประสงค์หลักในการจัดตั้งพื้นที่ ซึ่งการดำเนินการด้านนี้นั้นต้องมีทั้งเชิงรุกและเชิงรับ ขึ้นอยู่กับสถานการณ์ของแต่ละพื้นที่ แต่ละโอกาส เพื่อให้สามารถรักษาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมได้ ซึ่งกิจกรรมที่อุทยานแห่งชาติจะต้องนำไปปฏิบัติเพื่อส่งเสริมการจัดการด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม คือ การป้องกัน การปราบปราม การจัดการและฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม มวลชนสัมพันธ์ และการบริหารงาน

2. การจัดการด้านการท่องเที่ยวและนันทนาการ การดำเนินงานด้านนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อการท่องเที่ยวและพักผ่อนหย่อนใจ ตลอดจนให้ผู้มาเยือนได้รับความรู้ด้านธรรมชาติและอนุรักษ์ ดังนั้นการดำเนินงานจะต้องคำนึงถึงเหมาะสมและสอดคล้องระหว่างธรรมชาติที่มีอยู่ในพื้นที่และกลุ่ม

ผู้ใช้ประโยชน์พื้นที่อุทยานแห่งชาติ ซึ่งแนวทางในการจัดการด้านการท่องเที่ยวและนันทนาการ ประกอบไปด้วย 1) การพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ ในพื้นที่อุทยานแห่งชาติ 2) การจัดการด้านระบบสาธารณูปโภค 3) การจัดการด้านการให้ข้อมูลข่าวสาร 4) การจัดการขยะ และน้ำเสีย 5) การจัดการระบบการดูแลความปลอดภัยแก่ผู้มาเยือน 6) การจัดการด้านสื่อความหมาย

3. การจัดการด้านการศึกษาและวิจัย ซึ่งงานด้านนี้มีความสำคัญเนื่องจากอุทยานแห่งชาติสามารถนำข้อมูลการศึกษาวิจัยมาใช้ในการบริหารจัดการอุทยานแห่งชาติได้ ซึ่งอุทยานแห่งชาติได้กำหนดแนวทางการดำเนินงานไว้ 3 ขั้นตอน คือ 1) การกำหนดกรอบและแผนการศึกษาวิจัย ซึ่งอุทยานแห่งชาติจะเน้นการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับการจัดการเชิงระบบนิเวศให้สอดคล้องกับการอนุรักษ์การท่องเที่ยวเชิงนิเวศ และการมีส่วนร่วมของประชาชน 2) แนวทางการศึกษาวิจัย เนื่องจากอุทยานแห่งชาติขาดอัตรากำลังเจ้าหน้าที่ที่จะรับผิดชอบงานด้านนี้โดยตรง อุทยานแห่งชาติจึงมีแนวทางปฏิบัติดังนี้ คือ รวบรวมงานวิจัย วิทยานิพนธ์ที่มีอยู่และจัดทำเป็นระบบฐานข้อมูลงานวิจัยในอุทยานแห่งชาติ การดำเนินงานวิจัยร่วมกับสถาบันทางวิชาการต่าง ๆ มีการสนับสนุนให้นักวิชาการของหน่วยงานต่าง ๆ เข้ามาทำงานวิจัยในอุทยานแห่งชาติ เป็นต้น 3) แนวทางการนำผลการวิจัยมาใช้ในการจัดการอุทยานแห่งชาติ ซึ่งข้อมูลการศึกษาวิจัยต่าง ๆ อุทยานแห่งชาติจะนำมาใช้ประโยชน์ในการบริหารงานด้านต่าง ๆ ทั้งการวางแผนป้องกัน การฟื้นฟูทรัพยากรและพื้นที่ การกำหนดกิจกรรมการพัฒนาอุทยานแห่งชาติด้านต่าง ๆ การจำกัดจำนวนผู้มาเยือน เป็นต้น

4. การจัดการด้านการมีส่วนร่วมของประชาชน การจัดการด้านนี้อุทยานแห่งชาติได้แบ่งการมีส่วนร่วมในการจัดการอุทยานแห่งชาติออกเป็น 3 ด้านตามวัตถุประสงค์หลักของการจัดตั้งอุทยานแห่งชาติ ดังนี้ 1) การมีส่วนร่วมในด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม 2) การมีส่วนร่วมในด้านการจัดการการท่องเที่ยว 3) การมีส่วนร่วมในด้านวิชาการ ซึ่งทั้ง 3 ด้านนั้นจะจัดให้มีส่วนร่วมดังต่อไปนี้ 1) จัดให้มีส่วนร่วมในการรับรู้ข้อมูลข่าวสารและการสร้างจิตสำนึก 2) มีส่วนร่วมในการร่วมวางแผน แก้ไขปัญหาและเสนอแนะความเห็น 3) มีส่วนร่วมในการดำเนินการ และ 4) มีส่วนร่วมในการรับประโยชน์

การจัดการด้านนันทนาการในอุทยานแห่งชาติ

แนวคิดในการจัดการด้านนันทนาการ

คำว่า “นันทนาการ” หรือ “recreation” มาจากรากศัพท์ภาษาละตินคำว่า “recreate” แปลว่า การสร้างขึ้นมาใหม่หรือการทำให้มีขึ้นมาใหม่ หรือการทำให้สดชื่นแจ่มใสขึ้นอีกครั้ง และมี ความหมายรวมไปถึงการกระทำใด ๆ ที่ส่งผลต่อความสดชื่นแจ่มใสของสุขภาพร่างกายและจิตใจ แต่เดิมในปี พ.ศ. 2507 กระทรวงศึกษาธิการได้ใช้คำว่า “สันทนาการ” เป็นภาษาไทยแทนความหมาย ของคำว่า “recreation” โดยได้ให้ความหมายว่า สันทนาการ เป็นกิจกรรมประเภทสันทนาการ การพักผ่อน อันที่จะก่อให้เกิดความสุข ความเพลิดเพลินในเวลาว่าง แต่ความหมายดังกล่าวยังไม่ครอบคลุม ความหมายตามคำ “recreation” ในภาษาอังกฤษ ต่อมาในปี พ.ศ. 2510 จึงได้ใช้คำว่า “นันทนาการ” ขึ้นมาแทน ซึ่งหมายถึง อากาศแห่งความสนุกสนานร่าเริง หรือการทำให้สนุกสนานร่าเริง ระทึกใจ (สุรเชษฐ์ และ ศิริลักษณ์, 2535; เสรี, 2545)

ทั้งนี้ ได้มีผู้นิยามความหมายของคำว้านันทนาการไว้หลายท่าน ซึ่งสรุปได้ว่า นันทนาการ เป็นกิจกรรมที่ทำในเวลาว่างไม่ยึดถือเป็นอาชีพ การเข้าร่วมเป็นไปด้วยความสมัครใจ เป็นกิจกรรม ที่ก่อให้เกิดผลดีต่อร่างกาย จิตใจ หรืออารมณ์ต่อผู้เข้าร่วม โดยตรง ก่อให้เกิดความพึงพอใจแก่ ผู้ปฏิบัติ และต้องเป็นกิจกรรมที่เป็นที่ยอมรับของสังคม (สุรเชษฐ์ และ ศิริลักษณ์, 2535; เสรี, 2545; นภวรรณ, 2551)

นอกจากนี้ ได้มีการจัดแบ่งประเภทของกิจกรรมนันทนาการไว้ในลักษณะต่าง ๆ ซึ่ง สามารถสรุปได้ 4 ลักษณะ ดังนี้ (เสรี, 2545; ครรชนิ, 2551; นภวรรณ, 2551)

1. จำแนกตามความสัมพันธ์ระหว่างตัวผู้ประกอบกิจกรรมกับสิ่งแวดล้อม แบ่งออกเป็น 2 ประเภท คือ 1) กิจกรรมที่ต้องอาศัยแหล่งธรรมชาติเป็นหลัก เกิดจากพื้นฐานความสนใจของบุคคล ที่มีต่อพื้นที่ธรรมชาติแต่ละลักษณะ เช่น กิจกรรมศึกษาธรรมชาติ กิจกรรมพักผ่อนด้วยเต็นท์ การ เดินป่า ดูนก เป็นต้น 2) กิจกรรมที่ต้องอาศัยการแสดงออกของผู้ประกอบกิจกรรมเป็นหลัก เกิดจาก พื้นฐานความต้องการที่จะแสดงออกถึงทักษะ ความชอบ ความสนใจ ของผู้ประกอบกิจกรรมเป็น หลัก เช่น การเล่นกีฬาประเภทต่าง ๆ การเล่นดนตรี เป็นต้น

2. จำแนกตามการใช้พลละกำลังในการประกอบกิจกรรม แบ่งออกเป็น 2 ประเภท คือ 1) กิจกรรมที่ใช้พลละกำลังมาก (active recreation activity) ซึ่งเป็นกิจกรรมที่ต้องมีการเคลื่อนไหวใช้พลละกำลังมากเพื่อให้เกิดความสนุกสนานและความพึงพอใจแก่ผู้ประกอบกิจกรรม เช่น การเดินป่า ปีนเขา ว่ายน้ำ เป็นต้น 2) กิจกรรมที่ใช้พลละกำลังน้อย (passive recreation activity) เป็นกิจกรรมนันทนาการที่ไม่ต้องใช้พลละกำลังมากที่จะทำให้เกิดความสนุกสนานเพลิดเพลิน เช่น การเดินชมวิวทิวทัศน์ การถ่ายภาพธรรมชาติ

3. จำแนกตามลักษณะการใช้ประโยชน์ทรัพยากร แบ่งออกเป็น 2 ประเภท คือ 1) กิจกรรมที่ใช้ทรัพยากรแบบสิ้นเปลือง (consumptive recreation activity) เป็นกิจกรรมนันทนาการที่ทำลายทรัพยากรหรือมีการนำทรัพยากรออกจากพื้นที่ เช่น ตกปลา เก็บหาของป่า ล่าสัตว์ เป็นต้น 2) กิจกรรมที่ใช้ทรัพยากรแบบไม่สิ้นเปลือง (appreciative recreation activity) กิจกรรมนันทนาการที่ไม่ทำลายทรัพยากรหรือการเข้าไปใช้ประโยชน์โดยไม่มีการนำทรัพยากรออกจากพื้นที่ เช่น การเดินชมวิวทิวทัศน์ การถ่ายภาพ การส่องสัตว์ เป็นต้น

4. จำแนกตามรูปแบบการท่องเที่ยว แบ่งออกเป็น 2 ประเภท คือ 1) การท่องเที่ยวทางธรรมชาติ เช่น การท่องเที่ยวเชิงนิเวศ การท่องเที่ยวเชิงผจญภัย เป็นต้น 2) การท่องเที่ยวทางประวัติศาสตร์ วัฒนธรรมและกิจกรรม เช่น แหล่งท่องเที่ยวทางประวัติศาสตร์ แหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม แหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร เป็นต้น

กิจกรรมนันทนาการทางธรรมชาติได้รับความนิยมอย่างแพร่หลายในพื้นที่อุทยานแห่งชาติ ไม่ว่าจะเป็นกิจกรรมดูนก การพักผ่อนด้วยเต็นท์ การชมวิวทิวทัศน์หรือการถ่ายภาพ ดังนั้นการวางแผนจัดการพื้นที่นันทนาการทางธรรมชาติเพื่อสร้างสมดุลในการจัดการทั้งต่อพื้นที่และผู้ใช้ประโยชน์จึงเป็นเรื่องจำเป็น ซึ่งนภวรรณ (2541ก) ได้กล่าวว่า ความต้องการของสังคมในเรื่องของนันทนาการในพื้นที่ธรรมชาติมีเพิ่มมากขึ้นขณะที่ทรัพยากรธรรมชาติลดน้อยลง ดังนั้นนักวางแผนนันทนาการต้องใช้ความรู้เกี่ยวกับพฤติกรรมมนุษย์เพื่อควบคุมการใช้ประโยชน์ให้อยู่ในระดับที่เหมาะสม ประกอบกับความรู้ด้านธรรมชาติและระบบนิเวศเพื่อสร้างมาตรการลดผลกระทบสิ่งแวดล้อม เพื่อให้เกิดความยั่งยืนกับแหล่งนันทนาการและจะต้องใช้ศิลปะด้านการออกแบบเพื่อสร้างความสุนทรีย์ให้กับประสบการณ์ที่มีคุณภาพของผู้ใช้ประโยชน์พื้นที่นันทนาการ ซึ่งการวางแผนด้านนันทนาการนั้นนักวางแผนต้องให้ความสำคัญกับความต้องการของผู้ใช้ประโยชน์และขีดความสามารถในการรองรับของทรัพยากร ซึ่งสอดคล้องกับ เสรี (2545) ที่ได้ระบุไว้ว่า

การจัดการทรัพยากรนันทนาการในแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาตินั้นต้องคำนึงถึงผู้ใช้ประโยชน์ และทรัพยากรนันทนาการ โดยต้องอำนวยความสะดวกให้แก่ผู้มาเยือน ในขณะที่เดียวกันก็ต้องจัดการเพื่อสงวนรักษาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมของพื้นที่ให้คงอยู่ตลอดไปอย่างยั่งยืน โดยมีกระบวนการวางแผนเข้ามาสร้างสมดุลระหว่างการใช้ประโยชน์และการสงวนรักษาทรัพยากร

การวางแผนด้านนันทนาการนั้นจะรวมกระบวนการวางแผนการจัดการในระดับพื้นที่ (area management planning) เข้ากับการวางแผนและออกแบบผังบริเวณ (site planning and design) เพื่อให้ได้แผนงานที่สมบูรณ์สอดคล้องกันทั้งรายละเอียดในการจัดการพื้นที่และผู้ใช้ประโยชน์ ซึ่งขั้นตอนต่าง ๆ ในการกระบวนการวางแผนด้านนันทนาการสรุปได้ดังนี้ (นภวรรณ, 2541ก)

1. กำหนดวัตถุประสงค์ ซึ่งวัตถุประสงค์นี้จะทำหน้าที่เป็นกรอบทิศทางเบื้องต้นเพื่อให้สามารถระบุขอบเขตการดำเนินงานที่ชัดเจน ซึ่งในการกำหนดวัตถุประสงค์นี้กว้างแผนจะต้องคำนึงถึงนโยบายและเป้าหมายขององค์กรตลอดจนนโยบายอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องด้วย
2. วิเคราะห์ทรัพยากรนันทนาการและผู้ใช้ประโยชน์ ซึ่งการวิเคราะห์ทรัพยากรนันทนาการนั้นจะเป็นการวิเคราะห์ศักยภาพทรัพยากรนันทนาการทั้งในระดับภาพรวมและระดับบริเวณ ส่วนการวิเคราะห์ผู้ใช้ประโยชน์นั้น นักวางแผนจะต้องทำการวิเคราะห์ผู้ใช้ประโยชน์ทุกกลุ่มที่เกี่ยวข้องเพื่อทำความเข้าใจกับลักษณะการใช้ประโยชน์ของแต่ละกลุ่ม
3. กำหนดขีดความสามารถในการรองรับ ซึ่งได้แก่ ปริมาณผู้มาเยือน รูปแบบกิจกรรมนันทนาการ และระดับการพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวก ที่แหล่งนันทนาการแต่ละแห่งสามารถรองรับได้โดยที่ไม่ก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงต่อระบบนิเวศของแหล่งนันทนาการและประสบการณ์ของผู้มาเยือนที่ควรจะได้รับจากการไปเยือนแหล่งนันทนาการนั้น ๆ
4. ออกแบบกิจกรรมและกำหนดแนวคิดในการพัฒนา โดยในการออกแบบกิจกรรมนั้นจะเป็นการกำหนดพื้นที่ในการประกอบกิจกรรม ปริมาณการใช้ประโยชน์ที่เหมาะสมเพื่อไม่ให้เกิดผลกระทบต่อพื้นที่อีกทั้งยังรักษาประสบการณ์นันทนาการที่ดีแก่ผู้มาเยือนไว้ได้ ส่วนการกำหนดแนวคิดในการพัฒนานั้นเป็นนำเอาผลของการวิเคราะห์ศักยภาพพื้นที่ ความต้องการของผู้ใช้ประโยชน์มาประมวลเข้ากับการกำหนดขีดความสามารถในการรองรับได้ของพื้นที่ เพื่อนำมา

กำหนดแนวคิดเป็นรูปแบบทางกายภาพในการใช้พื้นที่และการพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวกประเภทต่าง ๆ ในพื้นที่

5. ออกแบบสิ่งอำนวยความสะดวกและออกแบบตกแต่งภูมิทัศน์ โดยในการออกแบบสิ่งอำนวยความสะดวกนั้นควรคำนึงถึงความเป็นเอกลักษณ์ของพื้นที่ นอกจากนี้สิ่งอำนวยความสะดวกควรมีบทบาททั้งในด้านช่วยป้องกันธรรมชาติไม่ให้เสื่อมโทรมจากการประกอบกิจกรรมนันทนาการ ช่วยป้องกันอันตรายที่จะเกิดกับผู้มาเยือน อีกทั้งยังช่วยในการกระตุ้นให้ผู้มาเยือนได้ตระหนักและเกิดความห่วงแหนรักษาธรรมชาติ ส่วนการออกแบบตกแต่งภูมิทัศน์มีเป้าหมายเพื่อให้สภาพแวดล้อมหรือทัศนียภาพโดยรวมของแหล่งนันทนาการมีลักษณะที่เป็นธรรมชาติ เรียบง่ายกลมกลืนกับสภาพธรรมชาติดั้งเดิมของพื้นที่

6. กำหนดกิจกรรมการให้บริการผู้มาเยือนและกำหนดแนวทางในการควบคุมผลกระทบ โดยในขั้นตอนสุดท้ายนี้จะระบุแผนงานและกิจกรรมการจัดการที่จะทำให้ประสบการณ์นันทนาการที่มีคุณภาพกับผู้มาเยือนและแผนในการควบคุมจำนวนและพฤติกรรมการใช้ประโยชน์ของผู้มาเยือนเพื่อไม่ก่อให้เกิดผลกระทบต่อพื้นที่นันทนาการ เช่น การจำกัดจำนวนผู้มาเยือน จำกัดระยะเวลาและฤดูกาลในการใช้ประโยชน์ ตลอดจนจำกัดขนาดกลุ่มผู้ใช้ประโยชน์ในบางบริเวณ ตลอดจนกิจกรรมด้านการสื่อความหมาย

เสรี (2545) ได้กล่าวไว้ว่าแนวคิดพื้นฐานของการจัดการนันทนาการและการท่องเที่ยวทางธรรมชาตินั้น ประกอบด้วยปัจจัยและการดำเนินการส่วนต่าง ๆ ดังนี้ คือ

1. การวางแผนการจัดการ ซึ่งการดำเนินงานเกี่ยวกับพื้นที่ธรรมชาตินั้นต้องมีการวางแผนอย่างรอบคอบ การวางแผนนี้มีผลกระทบกันในระดับพื้นที่ โดยผลลัพธ์จะเป็นแผนงาน (plan) ที่เรียกว่า แผนแม่บท (master plan) หรือ แผนการจัดการ (management plan) ซึ่งใช้เป็นเครื่องมือในการสื่อสารกับผู้ที่เกี่ยวข้อง แผนนี้จะประกอบด้วยรายละเอียด ดังนี้ 1) การกำหนดตำแหน่งภายในสถานที่นันทนาการ คือ การจัดสิ่งของในพื้นที่นันทนาการให้ถูกต้องตามหลักทางภูมิสถาปัตยกรรมและการอนุรักษ์ธรรมชาติ ได้แก่ รูปแบบการไหลเวียนของบุคคล ความหนาแน่นของสิ่งอำนวยความสะดวก เช่น ทางเข้า จุดชมวิว ที่พักผ่อน 2) การกำหนดวิธีการดำเนินงาน ซึ่งจะเน้นการดูแลรักษาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ป้องกันและแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้น โดยกำหนดมาตรการเพื่อควบคุมพฤติกรรมผู้มาเยือน 3) การกำหนดมาตรการในการบำรุงรักษา ทั้งทรัพยากร

ธรรมชาติและสิ่งอำนวยความสะดวกแก่ผู้มาเยือน เนื่องจากอาจได้รับผลกระทบจากการใช้ประโยชน์ ซึ่งเป็นเรื่องที่ควรระบุไว้ในแผนและจำเป็นต้องมีงบประมาณเพื่อการดูแลรักษา 4) การกำหนดความสำคัญก่อนหลัง การดำเนินงานในพื้นที่นั้นนันทนาการเป็นเรื่องที่ต้องครอบคลุมถึงสิ่งต่าง ๆ มากมาย ดังนั้นแผนที่จัดทำขึ้นควรกำหนดความจำเป็นของกิจกรรม เพื่อดำเนินงานให้สอดคล้องกับลำดับความสำคัญ งบประมาณและกำลังคนที่มีอยู่

2. นโยบายและกฎหมายที่เกี่ยวข้องในการวางแผนการจัดการนั้นต้องยึดถือนโยบายและกฎหมายเป็นแนวทางในการบริหารงาน ซึ่งมีทั้งนโยบายระดับพื้นที่ ระดับหน่วยงาน และระดับประเทศ ซึ่งนโยบายที่กำหนดขึ้นนั้นจะต้องเป็นนโยบายที่กำหนดขึ้นจากข้อเท็จจริง เพื่อนำไปปฏิบัติอย่างได้ผล เป็นนโยบายกว้าง ๆ ที่คำนึงถึงภาพรวมในการทำงาน เป็นนโยบายที่ชัดเจนเพื่อใช้เป็นกรอบในการดำเนินงานและเป็นนโยบายที่เน้นในเรื่องของการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ

3. บุคลากรและงบประมาณในการจัดการนั้นต้องอาศัยกำลังคนที่มีความรู้ด้านสาขาวิชา เนื่องจากการทำงานในพื้นที่ท่องเที่ยวทางธรรมชาติต้องเกี่ยวข้องกับธรรมชาติ สังคมวิทยา จิตวิทยา และการบริหารส่วนในเรื่องของงบประมาณที่ได้มาเพื่อใช้ในการบริหารได้มาจาก เงินรายได้อันเกิดจากค่าใช้บริการพื้นที่ เงินรายได้อื่น ซึ่งอาจมีการจัดสรรจากหน่วยงานที่รับผิดชอบ และรายได้จากสัมปทาน

4. การแบ่งเขตการจัดการ โดยทั่วไปแล้วการจัดแบ่งพื้นที่ออกเป็นเขตต่าง ๆ ในอุทยานแห่งชาติจะแบ่งออกเป็น 3 เขต คือ 1) เขตบริการ (service zone) เป็นเขตการใช้ประโยชน์อย่างเข้มข้น มีการพัฒนาสิ่งก่อสร้างและสิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ อย่างเต็มที่ ได้แก่ อาคารสถานที่เพื่อการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ เช่น ที่ทำการ บ้านพัก ศูนย์บริการผู้มาเยือน ร้านค้า ร้านอาหาร ลานจอดรถ โดยพื้นที่ที่เหมาะสมจะพัฒนาเป็นเขตบริการ ควรเป็นพื้นที่ที่อยู่ใกล้เส้นทางคมนาคมหลักสามารถเข้าออกได้สะดวก ควรเป็นบริเวณที่สภาพธรรมชาติเสื่อมโทรมหรือถูกทำลายไปแล้ว อุทยานแห่งชาติหนึ่ง ๆ อาจกำหนดเขตบริการเพียงจุดเดียว หรือหลายจุดก็ได้ขึ้นอยู่กับขนาดพื้นที่และปริมาณการใช้ประโยชน์ แต่ควรมีพื้นที่รวมกันไม่เกินร้อยละ 5 ของพื้นที่ 2) เขตนันทนาการ (recreation zone) เป็นเขตที่รวมเอาสิ่งที่น่าสนใจหรือจุดสนใจต่าง ๆ ที่เหมาะสมกับกิจกรรมนันทนาการต่าง ๆ เข้าไว้ด้วยกัน เช่น น้ำตก ถ้ำ แหล่งน้ำ จุดชมวิว ทางเท้า ที่ตั้งแคมป์ บริเวณที่จัดไว้สำหรับการสื่อความหมายธรรมชาติแบบต่าง ๆ ควรมีการพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวกเท่าที่จำเป็นเท่านั้น เช่น ที่จอดรถ ห้องสุขา เป็นต้น เขตนันทนาการนี้มีเนื้อที่ไม่แน่นอน ขึ้นอยู่กับ

ลักษณะเด่นของพื้นที่ว่ามีมากน้อยแค่ไหน 3) เขตป่าเปลี่ยน (primitive zone) หรืออาจเรียกว่า เขตสงวนสภาพธรรมชาติ (environmental preservation zone) หมายถึง บริเวณที่มีสภาพสมบูรณ์และมีความเปราะบาง เกิดผลกระทบได้ง่าย เป็นแหล่งที่อยู่อาศัยของสัตว์ป่า หรือแหล่งต้นน้ำลำธาร ปกติไม่อนุญาตให้มีการพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวกใด ๆ ทั้งสิ้น นอกจากจัดให้มีทางเท้า แบบง่าย ๆ ให้ผู้มาเยือนที่นิยมเดินป่าและศึกษาธรรมชาติได้เข้าไปใช้ในบางฤดูกาล เขตนี้มีเนื้อที่กว้างใหญ่ บางกรณีจะมีเนื้อที่ถึงร้อยละ 90-95 ของพื้นที่ทั้งหมด (ดร.รชนี, 2549)

5. การพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวกในพื้นที่ท่องเที่ยว ดร.รชนี (2549) ระบุไว้ว่า การพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวกในพื้นที่ท่องเที่ยวจำเป็นต้องคำนึงถึงเรื่องการป้องกันผลกระทบอันเกิดจากผู้มาใช้บริการ การบำรุงรักษา และการสร้างภาพลักษณ์ให้ปรากฏต่อแหล่งนันทนาการ โดยพิจารณาเรื่องที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวก เช่น ลักษณะของการใช้พื้นที่ ปริมาณทรัพยากรธรรมชาติ ผลกระทบที่อาจเกิดขึ้น กำลังเจ้าหน้าที่ของแหล่งนันทนาการนั้น ๆ ซึ่งแบ่งประเภทของสิ่งอำนวยความสะดวกออกเป็น 4 ประเภท ดังนี้ 1) อาคารหรือสิ่งก่อสร้าง (buildings) เพื่อใช้ในการบริหาร การบำรุงรักษา หรือใช้ประโยชน์ของผู้มาเยือนและเจ้าหน้าที่ เช่น ศูนย์บริการผู้มาเยือน ห้องน้ำ ร้านอาหาร และที่พักแรม เป็นต้น 2) สิ่งอำนวยความสะดวกสำหรับกิจกรรมนันทนาการในเวลากลางวัน (day-use facilities) เป็นบริเวณที่จัดเพื่อบริการแก่ผู้มาเยือน สำหรับกิจกรรมในช่วงเวลากลางวันเท่านั้น เช่น บริเวณที่นั่งพักผ่อน ที่นั่งรับประทานอาหาร บริเวณจุดชมวิว บริเวณที่จัดแสดงสื่อความหมายธรรมชาติ 3) สิ่งอำนวยความสะดวกสำหรับผู้มาพักแรม (overnight facilities) เป็นบริเวณที่จัดเพื่อบริการแก่ผู้มาเยือนที่มาพักแรม เช่น พื้นที่พักแรมด้วยเต็นท์หรือบริเวณที่ตั้งแคมป์ และบริเวณที่เป็นอาคารหรือบ้านพัก เป็นต้น 4) สิ่งอำนวยความสะดวกสนับสนุน (support facilities) สิ่งอำนวยความสะดวกประเภทนี้จะรวมไปถึงสิ่งที่เป็นอาคารสถานที่ไปจนถึงสิ่งที่สร้างความสวยงามให้แก่พื้นที่ จำเป็นต่อการใช้ประโยชน์ทั้งกลางวันและกลางคืน เช่น น้ำดื่ม น้ำใช้ สุขา ถังขยะ ระบบถนน ลานจอดรถ เครื่องหมายหรือป้ายสัญลักษณ์ต่าง ๆ ม้านั่ง หรือการปลูกต้นไม้ที่ให้ร่มเงาและความสวยงาม เป็นต้น

6. การจัดการเกี่ยวกับความสามารถในการรองรับผู้มาเยือน ซึ่งเกี่ยวข้องกับระดับศักยภาพของแหล่งท่องเที่ยวในการให้บริการแก่ผู้มาเยือนจำนวนหนึ่ง โดยที่ผู้มาเยือนได้รับความพึงพอใจในการประกอบกิจกรรมแต่ในขณะเดียวกันก็ยังสามารถลดผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นกับทรัพยากรธรรมชาติได้ ในการควบคุมดูแลการใช้ประโยชน์และการจัดการเกี่ยวกับผู้มาเยือนเป็นเรื่องที่ต้องให้ความสำคัญ ซึ่งเทคนิคการจัดการกับผู้มาเยือนนั้นมีหลายรูปแบบ แต่ละรูปแบบมีความเหมาะสม

ในแต่ละสถานการณ์หรือแต่ละพื้นที่แตกต่างกัน เช่น การจำกัดปริมาณการใช้ประโยชน์ การกระจายการใช้ประโยชน์ การจำกัดระยะเวลาการใช้ประโยชน์ การจำกัดฤดูกาลการใช้ประโยชน์ การจำกัดขนาดกลุ่มผู้มาเยือน การให้การศึกษาเรื่องผลกระทบแก่ผู้มาเยือน เป็นต้น (Hammit and Cole , 1998)

7. การติดตามและประเมินผลกระทบจากการจัดการการท่องเที่ยวเป็นกิจกรรมที่มีความสำคัญ เนื่องจากการจัดการการท่องเที่ยวมีความเกี่ยวข้องกับสิ่งแวดล้อมและระบบนิเวศในพื้นที่ ประชาชนในท้องถิ่นและความพึงพอใจของผู้มาเยือน ซึ่งหากมีการติดตามและประเมินผลกระทบจากการจัดการว่าการจัดการนั้นมีประสิทธิภาพหรือมีข้อบกพร่องในเรื่องใด ก็จะสามารถนำไปเป็นข้อมูลพื้นฐานในการตัดสินใจต่อการจัดการพื้นที่ในอนาคตต่อไปได้

การจัดการด้านนันทนาการในอุทยานแห่งชาติในปัจจุบัน

กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่าและพันธุ์พืช (2551) ได้จัดทำหนังสือคู่มือการจัดการอุทยานแห่งชาติ เพื่อให้อุทยานแห่งชาติทุกแห่งมีแนวทางในการดำเนินการที่เป็นมาตรฐานเดียวกันและใช้เป็นฐานในการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ โดยในคู่มือนี้ได้แบ่งเนื้อหาหลักของการบริหารจัดการพื้นที่อุทยานแห่งชาติ ออกเป็น 4 กลุ่ม ได้แก่ 1) ด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม 2) ด้านการท่องเที่ยวและนันทนาการ 3) ด้านการศึกษาและวิจัย 4) ด้านการมีส่วนร่วมของประชาชน ในที่นี้จะขอสรุปเฉพาะแนวทางการจัดการด้านการท่องเที่ยวและนันทนาการในอุทยานแห่งชาติ ดังนี้

1. การพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวก

อุทยานแห่งชาติได้กำหนดแนวทางในการพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวกในพื้นที่อุทยานแห่งชาติ โดยมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

1.1 การวางผังบริเวณในส่วนของเขตบริการและเขตเพื่อการพักผ่อนและนันทนาการ ต้องให้สอดคล้องกับกิจกรรม และลักษณะพื้นที่ มีการปรับสภาพภูมิทัศน์ในเขตบริการให้เห็นทัศนียภาพและให้แสงส่องผ่านถึงบริเวณที่ประกอบกิจกรรมและมีการกำหนดแนวเส้นทางที่ชัดเจน

1.2 การบริการห้องน้ำห้องสุขาต้องเพียงพอกับจำนวนผู้มาเยือน จัดทำเส้นทางเดินเข้าสู่ห้องสุขาโดยใช้วัสดุถาวรเพื่อลดความสกปรกของพื้นห้องน้ำ และก่อให้เกิดแนวทางชัดเจน รูปแบบอาคารต้องกลมกลืนกับธรรมชาติ ขนาดห้องสุขาไม่แคบเกินไป พื้นห้องน้ำระบายน้ำได้ดี มีการจัดให้มีเจ้าหน้าที่ดูแลความสะอาด และมีกำหนดเวลาในการทำความสะอาดชัดเจน และระบบบำบัดน้ำเสียต้องได้มาตรฐาน

1.3 ที่พัก (บ้านพัก) ต้องมีรูปแบบอาคารที่กลมกลืนกับสภาพธรรมชาติและวัฒนธรรมท้องถิ่น ใช้วัสดุธรรมชาติที่หาได้ในท้องถิ่น ตำแหน่งที่ตั้งของที่พักควรมีการเข้า-ออกในจุดเดียวกันเพื่ออำนวยความสะดวกและมีความปลอดภัย บริเวณที่ตั้งสามารถมองเห็นวิวทิวทัศน์ได้ คำนึงถึงทิศทางแสง ทิศทางลมและการถ่ายเทอากาศ และต้องมีการดูแลความสะอาดเป็นประจำ

1.4 สถานที่พักแรมด้วยเต็นท์ พื้นที่ที่จัดให้มีการพื้นที่พักแรมด้วยเต็นท์ควรเป็นที่โล่ง อากาศปลอดโปร่ง มีทิวทัศน์สวยงาม มีร่มเงา เป็นพื้นที่ราบหรือมีความลาดชันเล็กน้อย ภายในพื้นที่ควรมีห้องน้ำ ห้องสุขา สถานที่ซักล้าง ที่นั่ง ที่ปิ้งย่าง และถังขยะ ให้มีการแบ่งเขตการพื้นที่พักแรมด้วยเต็นท์แยกเป็นอย่างน้อย 2 กลุ่มหลัก คือ กลุ่มต้องการความสงบ เช่น กลุ่มครอบครัว หรือกลุ่มที่อาจส่งเสียงดัง เช่น กลุ่มเพื่อน กลุ่มนักเรียน เป็นต้น อีกทั้งคำนึงถึงความแออัด จัดให้มีระบบส่องสว่างที่เพียงพอและจัดให้มีเจ้าหน้าที่ดูแลความปลอดภัย

1.5 ร้านอาหาร ต้องมีการตรวจสอบความสะอาดเป็นประจำทุกเดือน ให้ร้านค้าทุกร้านติดตั้งระบบดักไขมัน และการคัดตะกอนก่อนปล่อยน้ำออกไปในแหล่งธรรมชาติ มีการจัดทำป้ายแสดงราคาอาหารให้ชัดเจน และหากมีการขึ้นราคาอาหารแต่ละครั้ง ต้องมีการประชุมร่วมกันระหว่างอุทยานแห่งชาติและผู้ประกอบการ

1.6 ลานจอดรถต้องได้มาตรฐานและถาวร คือ เป็นพื้นราบเรียบไม่ลาดเท กำหนดที่ตั้งให้เหมาะสม เข้าถึงสะดวก ปลอดภัย ในส่วนของที่จอดรถและท่อนจอดรถ ต้องกำหนดที่ตั้งที่เหมาะสม ปลอดภัย ให้มีการติดตั้งท่อนจอดรถอย่างเพียงพอ พิจารณาทิศทางคลื่นลมประกอบ มีการจัดทำแผนการบำรุงรักษาและดูแลท่อนที่ติดตั้งไว้ และจัดทีมเจ้าหน้าที่เพื่อรับผิดชอบในการดูแลรักษาท่อน

2. ระบบสาธารณูปโภค

2.1 อุทยานแห่งชาติได้กำหนดแนวทางการจัดการระบบสาธารณูปโภค โดยสรุปได้ ดังนี้ ระบบไฟฟ้าและการประหยัดพลังงาน จัดให้มีระบบการให้แสงสว่างและการจ่ายไฟฟ้าที่เพียงพอในที่สาธารณะ จัดเจ้าหน้าที่รับผิดชอบ พร้อมซ่อมบำรุงได้ทันทีและจัดทำแบบฟอร์มรายการตรวจสอบการชำรุดของระบบและอุปกรณ์ไฟฟ้าทั่วไป

2.2 ระบบประปาและการประหยัดน้ำ จัดระบบการเก็บน้ำให้เพียงพอแก่การอุปโภค บริโภค จัดระบบกรองน้ำที่มีคุณภาพ มีแผนการทำความสะอาดแหล่งเก็บน้ำเป็นระยะและเป็นระบบ จัดทำแบบฟอร์มรายการตรวจสอบการชำรุด การรั่วไหลของน้ำเป็นระยะ

2.3 ระบบการสื่อสาร จัดระบบโทรศัพท์เพื่อบริการผู้มาเยือนในเขตบริการ และมีระบบวิทยุสื่อสารที่สามารถติดต่อได้ในกรณีการนำเที่ยวนอกเขตบริการ

3. การให้ข้อมูลข่าวสาร

อุทยานแห่งชาติได้กำหนดแนวทางในการให้ข้อมูลข่าวสารแก่ผู้มาเยือนไว้ดังนี้ คือ ต้องมีการจัดเตรียมข้อมูลเกี่ยวกับแหล่งนันทนาการในอุทยานแห่งชาติและพื้นที่ใกล้เคียง แจงข้อมูล กฎเกณฑ์ต่าง ๆ ในการใช้พื้นที่ ข้อมูลเสริมความรู้ความเข้าใจเพื่อกระตุ้นการอนุรักษ์ และข้อมูลสิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ ซึ่งบริเวณสำหรับการให้บริการข้อมูลข่าวสารจะเป็นบริเวณด้านทางเข้า (entrance station) มีการจัดเตรียมข้อมูลหรือแผนที่ที่ผู้มาเยือนสามารถนำติดตัวไปได้ บริเวณ ศูนย์บริการผู้มาเยือน (visitor center) ต้องมีเจ้าหน้าที่ประจำเพื่อให้บริการแก่ผู้มาเยือน และควรจัดให้มีหน่วยบริการข้อมูลเคลื่อนที่ในฤดูกาลที่มีผู้มาเยือนจำนวนมาก

4. การจัดการขยะและน้ำเสีย

4.1 การจัดการขยะ มีการจัดภาชนะรองรับขยะให้เพียงพอกับขยะมูลฝอยที่เกิดขึ้น มีการแยกถังขยะเปียกและขยะแห้ง มีการรณรงค์ให้ผู้มาเยือนทิ้งขยะตามภาชนะที่แยกประเภทขยะ และลดการใช้พลาสติก สำหรับขยะที่เกิดจากธรรมชาติโดยเฉพาะอุทยานแห่งชาติทางทะเล จะมีการประชาสัมพันธ์ประสานกับชุมชนที่อยู่ในพื้นที่ใกล้เคียง ขอความร่วมมือช่วยลดหรือระวังเรื่อง

การทิ้งขยะ มีการจัดเจ้าหน้าที่พร้อมอุปกรณ์ประจำในการจัดการขยะชายหาด และขยะที่ลอยในทะเล ประสานขอความร่วมมือจากผู้ประกอบการ ในการช่วยเก็บขยะจากใต้ทะเล หรือจัดกลุ่มอาสาสมัครกิจกรรมเก็บขยะใต้น้ำ

4.2 การจัดการน้ำเสีย จัดให้มีบ่อดักไขมันในบริเวณหรืออาคารที่มีการประกอบอาหาร และถังรวมรองรับแหล่งน้ำเสียจากจุดต่าง ๆ ของเขตบริการ เพื่อกรองไว้ชั้นหนึ่งก่อนที่จะปล่อยผ่านไปในพื้นที่ธรรมชาติ วางถังหรือบ่อดักน้ำเสียให้อยู่ห่างจากแหล่งน้ำใช้ไม่น้อยกว่า 100 เมตร สำหรับอุทยานแห่งชาติทางทะเลมีการประชาสัมพันธ์ให้เรือทุกลำที่เข้ามาในอุทยานแห่งชาติต้องดับบำบัดน้ำเสียและเก็บของเสีย

5. การจัดระบบการดูแลความปลอดภัยผู้มาเยือน

5.1 ระบบการดูแลรักษาความปลอดภัยในภาวะปกติ จัดให้ดำเนินการปฏิบัติโดยใช้ความรู้ก่อนเข้าชมแหล่งท่องเที่ยว เพื่อได้เข้าใจลักษณะพื้นที่ จัดเจ้าหน้าที่รักษาความปลอดภัยในจุดที่ล่อแหลมต่าง ๆ จัดทำป้ายเตือน/ ธงสี/ พุ่มแสดงเกี่ยวกับอันตรายที่จะเกิดขึ้นได้ สร้างสิ่งก่อสร้างถาวรเพื่อป้องกันอันตรายตามความเหมาะสม เช่น การสร้างราวกันบริเวณหน้าผา สะพาน เป็นต้น จัดให้มีอุปกรณ์ในการดับเพลิงอย่างพอเพียง กำหนดเส้นทางเดินเรือในอุทยานแห่งชาติและจำกัดความเร็ว

5.2 ระบบการปฏิบัติการณ์เกิดอุบัติเหตุหรือภาวะฉุกเฉิน จัดให้มีเจ้าหน้าที่และระบบหน้าที่ชัดเจนในการปฏิบัติงานที่ฉุกเฉิน จัดทำแผนภูมิ ข้อมูลและเครือข่ายของหน่วยงานที่ต้องการประสานงาน ได้แก่ ตำรวจ ทหารเรือ ตำรวจน้ำ ฝ่ายปกครอง สถานพยาบาล มูลนิธิกู้ภัย

6. การจัดการด้านสื่อความหมาย

การสื่อความหมายในอุทยานแห่งชาติมี 2 รูปแบบหลัก คือ 1) การสื่อความหมายโดยใช้บุคคล ได้แก่ การบริการข้อมูลทางโทรศัพท์ การตอบปัญหาทางเว็บไซต์ การใช้นักสื่อความหมาย การบรรยายประกอบสไลด์ ประชาสัมพันธ์เคลื่อนที่ และวิทยากร 2) การสื่อความหมายโดยไม่ใช้บุคคล ได้แก่ การจัดทำแผ่นพับ แผ่นปลิวต่าง ๆ คู่มือการท่องเที่ยวอุทยานแห่งชาติ คู่มือประกอบกิจกรรมนันทนาการ ป้ายสื่อความหมายต่าง ๆ วิดีทัศน์ วีซีดี ดีวีดี สไลด์โปรแกรม นิทรรศการให้

ศูนย์บริการผู้มาเยือน และนิทรรศการกลางแจ้ง สื่อข้อมูลทางคอมพิวเตอร์ และการบริการข้อมูลทางเว็บไซต์

ทั้งนี้อุทยานแห่งชาติมีการจัดกิจกรรมที่ดำเนินการเพื่อการสื่อความหมายโดยมีการพัฒนานิทรรศการภายในศูนย์บริการผู้มาเยือนและนิทรรศการกลางแจ้งให้ได้มาตรฐานและมีการหมุนเวียนนิทรรศการอย่างน้อย 3 ปี 1 ครั้ง มีการพัฒนาเส้นทางเดินศึกษาธรรมชาติและคู่มือการจัดทำเส้นทางศึกษาธรรมชาติ จัดให้บริการวิทยากรนำเที่ยวหรือบรรยายให้ความรู้เกี่ยวกับธรรมชาติ โดยการให้บริการเฉพาะกลุ่มผู้มาเยือน นักเรียนที่มีความต้องการเจ้าหน้าที่นำทางพร้อมบรรยายหรือจัดให้มีการบรรยายให้ความรู้ในศูนย์บริการผู้มาเยือนสำหรับผู้มาเยือนทั่วไป โดยให้จัดทำโปรแกรมการบรรยายประจำ ระยะเวลา ชื่อเรื่องและการบรรยายตามที่ร้องขอ ให้มีการพัฒนานักสื่อความหมายของอุทยานแห่งชาติ เช่น ให้มีการดูงาน หรือการฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการ และให้มีการประเมินผลการสื่อความหมายโดยสอบถามความคิดเห็นจากผู้มาเยือน

แรงจูงใจ

คำว่าแรงจูงใจหรือ “motivation” มีรากศัพท์มาจากคำว่า “movere” ซึ่งเป็นภาษาละติน แปลว่า การเคลื่อนที่หรือการเคลื่อนไหว ซึ่งได้มีผู้นิยามความหมายของคำว่า แรงจูงใจ ในลักษณะที่ใกล้เคียงกัน ดังนี้ กฤษณา (2530) ระบุว่า แรงจูงใจ คือ สิ่งกระตุ้นที่ทำให้คนเรากระทำกิจกรรมอย่างใดอย่างหนึ่งอย่างมีจุดมุ่งหมาย ซึ่งอาจเกิดจากสิ่งเร้าภายในหรือภายนอกก็ได้ เช่น เมื่อกระหายน้ำจะมีแรงผลักดันให้ต้องการน้ำจึงดำเนินกระบวนการไปแสวงหาน้ำ ส่วน นภวรรณ (2551) ระบุว่า แรงจูงใจนั้นเป็นเหตุผลแห่งพฤติกรรม เป็นสิ่งบ่งบอกว่าทำไมคนถึงมีพฤติกรรมเช่นนั้น และมีความเกี่ยวข้องกับความต้องการ (need) ความพึงพอใจ (satisfaction) และผลตอบแทนทางใจที่พึงปรารถนา (desired psychological outcome) และถวัลย์ (2552) ระบุว่า การจูงใจนั้นเป็นกระบวนการที่บุคคลที่ถูกกระตุ้นจากสิ่งเร้าที่เป็นแรงผลักดันให้บุคคลมีพฤติกรรมมุ่งไปสู่จุดหมาย ซึ่งการจูงใจนั้นแบ่งเป็น 2 ประเภท คือ 1) การจูงใจภายใน (intrinsic motivation) เป็นสภาวะที่บุคคลมีความต้องการในการที่จะกระทำหรือเรียนรู้สิ่งต่าง ๆ ด้วยตนเอง ไม่ต้องอาศัยการชักจูงหรือสิ่งเร้าภายนอก ไม่มีบุคคลมาเกี่ยวข้อง การจูงใจประเภทนี้ได้แก่ ความต้องการ ทักษะคติ (attitude) ความสนใจพิเศษ (special interest) ซึ่งผลักดันให้เกิดพฤติกรรม 2) การจูงใจภายนอก (extrinsic motivation) เป็นสภาวะที่บุคคลได้รับสิ่งกระตุ้นจากภายนอกทำให้เกิดความต้องการที่จะไปสู่

จุดมุ่งหมาย การจูงใจประเภทนี้ ได้แก่ เป้าหมายหรือความคาดหวังของบุคคล ความก้าวหน้า เครื่องล่อใจต่าง ๆ

จากความหมายข้างต้นสามารถสรุปได้ว่าแรงจูงใจนั้น คือ สิ่งกระตุ้นที่ทำให้คนเรามีพฤติกรรมอย่างใดอย่างหนึ่งเพื่อสนองตอบความต้องการหรือจุดมุ่งหมายที่ตั้งไว้

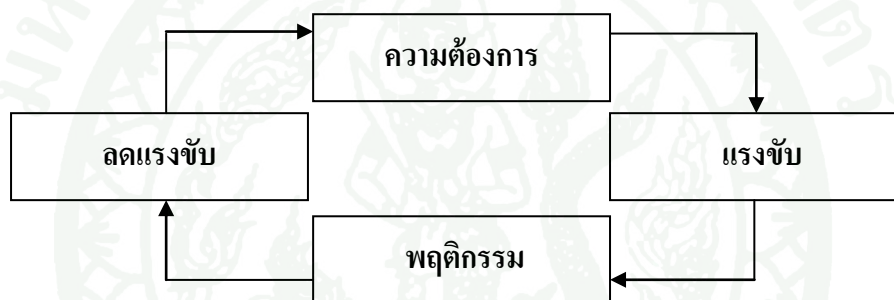
แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับแรงจูงใจ

ทฤษฎีที่เกี่ยวกับแรงจูงใจเป็นทฤษฎีที่มีขอบเขตค่อนข้างกว้างขวาง ทั้งนี้ได้มีผู้กล่าวถึงทฤษฎีแรงจูงใจไว้หลายลักษณะ ซึ่ง สุชา (2540); นภวรรณ (2551) ได้สรุปรวบรวมทฤษฎีแรงจูงใจที่สำคัญไว้ดังนี้

1. ทฤษฎีลำดับขั้นความต้องการของมาสโลว์ โดยมาสโลว์ได้ตั้งสมมุติฐานความต้องการไว้ 3 ประการ คือ 1) มนุษย์มีความต้องการที่ไม่มีสิ้นสุด 2) เมื่อความต้องการได้รับการสนองแล้ว จะไม่เป็นสิ่งจูงใจให้ทำพฤติกรรมต่อไป แต่ความต้องการใดที่ยังไม่ได้รับการตอบสนองจะเป็นสิ่งจูงใจต่อไป และ 3) ความต้องการของมนุษย์จะเรียงกันเป็นลำดับขั้นตามความสำคัญ เมื่อความต้องการในระดับต่ำได้รับการตอบสนองแล้ว ก็จะมีความต้องการในระดับสูงขึ้นไปเรื่อย ๆ ทั้งนี้มาสโลว์ได้แบ่งความต้องการขั้นพื้นฐานของมนุษย์เป็น 5 ขั้น คือ ขั้นที่ 1) ความต้องการด้านสรีระกายภาพ (physiological needs) เช่น ความหิว กระจาย ความต้องการทางเพศ การนอนหลับพักผ่อน ขั้นที่ 2) ความต้องการความปลอดภัย (safety needs) ต้องการที่จะรู้บทบาทที่ชัดเจนของตนเอง สามารถคาดการณ์และควบคุมสิ่งต่าง ๆ ที่จะเกิดผลต่อตนเองได้ เช่น ความมั่นคงในการมีพ่อแม่ ความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน การได้รับเงินเดือนสม่าเสมอ การมีบัญชีเงินฝาก ความมั่นคงในหน้าที่การงาน เป็นต้น ขั้นที่ 3) ความต้องการเป็นเจ้าของและได้รับความรัก (belongingness and love needs) เช่น ได้รักและถูกรัก การถูกรวมเข้ากลุ่ม การได้รับการยอมรับ ขั้นที่ 4) ความต้องการความภาคภูมิใจในตัวเอง (esteem needs) เช่น สามารถให้การช่วยเหลือคนอื่นได้ สามารถทำสิ่งที่ยากได้ เป็นอิสระทางความคิดโดยไม่ต้องพึ่งคนอื่น มีชื่อเสียงเกียรติยศ ได้รับการชื่นชม มีอำนาจ และขั้นที่ 5) ความต้องการสูงสุดในชีวิต (self actualization) การไปถึงจุดสูงสุดที่คน ๆ หนึ่งจะไปได้ มีความสงบสุข และความดีงาม

2. Hedonistic Theory ทฤษฎีนี้เชื่อว่าแรงจูงใจมีสาเหตุมาจากความต้องการความสุขส่วนตัว กล่าวได้ว่าทุกคนมีความต้องการแสวงหาความสุขส่วนตัว และหลีกเลี่ยงความทุกข์ความเจ็บปวดทั้งหมด ลักษณะความต้องการแสวงหาความสุขส่วนตัวนี้จึงเป็นแรงจูงใจหรือตัวเร้าที่ทำให้บุคคลได้มีการกระทำหรือมีพฤติกรรมต่าง ๆ ออกมา แต่ลักษณะการแสดงพฤติกรรมของแต่ละบุคคลจะต่างกัน

3. Drive Theory ทฤษฎีนี้ให้ข้อสรุปไว้ว่าสภาวะที่ร่างกายขาดสมดุลอันเนื่องมาจากความต้องการเป็นสาเหตุให้เกิดแรงขับ ซึ่งจะเป็นตัวกระตุ้นให้แสดงพฤติกรรมต่าง ๆ ที่สามารถตอบสนองความต้องการนั้นได้ เพื่อให้ร่างกายอยู่ในสภาวะสมดุล

ภาพที่ 1 กระบวนการเกิดแรงจูงใจ

ที่มา: นภวรรณ (2551)

จากภาพสามารถอธิบายได้ว่าขั้นความต้องการเป็นภาวะขาดสมดุลที่เกิดขึ้นเมื่อบุคคลขาดสิ่งที่จะทำให้ส่วนต่าง ๆ ภายในร่างกายดำเนินหน้าที่ไปตามปกติ เมื่อเกิดความต้องการแล้วก็จะกระตุ้นให้เกิดแรงขับ ซึ่งขั้นแรงขับนี้จะผลักดันให้บุคคลแสดงพฤติกรรมออกมา และเมื่อพฤติกรรมได้รับการตอบสนองแล้ว ก็จะลดแรงขับลง แต่ก็อาจจะมีความต้องการด้านอื่นต่อไปอีก

4. Cue-Stimulus (Non drive) Theory ทฤษฎีนี้ให้ข้อสรุปว่าพฤติกรรมเกิดขึ้นภายใต้การควบคุมของสิ่งเร้าหรือสิ่งล่อใจมากกว่าที่จะเกิดจากแรงขับ เช่น มีคนมากดกริ่งหน้าประตูเราจะตรงไปเปิดประตูโดยไม่มีแรงขับใด ๆ ซึ่งนิสัยต่าง ๆ ของคนเราจะเกิดขึ้นเมื่อสภาพของสิ่งกระตุ้นนั้นมีความเหมาะสม

5. Affective Arousal Theory ทฤษฎีนี้เชื่อว่าบุคคลจะแสดงออกทางพฤติกรรม 2 ประเภท คือ 1) อินทรีย์ยอมแสวงหา หรือเข้าไปใกล้สิ่งที่พึงพอใจ หรือทำในสิ่งที่ชอบ 2) อินทรีย์ยอมแสดง พฤติกรรมหลีกเลี่ยงสิ่งที่ไม่ชอบ หรือสภาพการณ์ที่น่ารังเกียจ ฉะนั้นในการกระทำสิ่งใดสิ่งหนึ่งย่อม มีอารมณ์แฝงอยู่ เช่น อารมณ์รัก หรือชอบ หรือความพอใจ โดยสุชา (2540) ได้ระบุว่า motive เป็น ลักษณะของ goal หรือเป้าหมายที่แตกต่างกัน ซึ่งขึ้นอยู่กับความสัมพันธ์ในอดีต ว่าสิ่งเหล่านั้นทำให้เกิดความพอใจหรือไม่พอใจ ฉะนั้นหากแสดงพฤติกรรมใดออกมาแล้วเกิดความพึงพอใจก็จะมีแนวโน้มว่าจะแสดงพฤติกรรมนั้นต่อไปเรื่อย ๆ แต่หากว่าแสดงพฤติกรรมนั้นออกมาแล้วทำให้เกิดความไม่พึงพอใจหรือไม่ชอบก็จะหลีกเลี่ยงการแสดงพฤติกรรมนั้นออกมา

6. Cognitive Theory คำว่า “cognitive” มาจากภาษาละติน แปลว่า “knowing” ซึ่งในภาษาไทยตรงกับคำว่า รู้จัก ทฤษฎีนี้เชื่อในเรื่องความสามารถของบุคคลในการมีเหตุผลที่จะตัดสินใจกระทำสิ่งต่าง ๆ เข้าใจและคาดคะเนเหตุการณ์ต่าง ๆ โดยอาศัยการรับรู้มาก่อนหรือจากการคิดค้น และตัดสินใจ ทฤษฎีนี้ได้ระบุว่าอินทรีย์ใดก็ตามที่มีความจำ ย่อมระลึกรั้งถึงความคล้ายคลึงของอดีตและปัจจุบันได้ ด้วยเหตุนี้ การกระตุ้นหรือพฤติกรรมที่นำไปสู่จุดมุ่งหมาย (goal-seeking behavior) เกิดจากประสบการณ์ สภาพแวดล้อมในปัจจุบันและความคาดหวังในอนาคต เมื่อเกิดความจำทำให้คนเรามีการระลึกรั้งอดีตและปัจจุบัน ร่างกายจึงสามารถสร้างความหลังเพื่อเป็นพื้นฐานการเลือกแสดงพฤติกรรม

7. Expectancy Theory ทฤษฎีนี้เชื่อว่ามนุษย์มีความคาดหวังเป็นแรงจูงใจให้เกิดพฤติกรรม แรงจูงใจมากน้อยแค่ไหนขึ้นอยู่กับความเข้มข้นของความคาดหวัง ซึ่งมีข้อสมมติฐาน 3 ข้อ คือ 1) พฤติกรรมของมนุษย์เกิดจากแรงผลักดันภายในตัวเองและแรงผลักดันจากสิ่งแวดล้อม 2) มนุษย์แต่ละคนมีความต้องการและเป้าหมายแตกต่างกัน 3) บุคคลต้องตัดสินใจที่จะทำพฤติกรรมโดยพิจารณาความคาดหวังในค่าของผลลัพธ์ที่จะได้รับภายหลังจากการแสดงพฤติกรรมนั้นไปแล้ว โดยทฤษฎีนี้เชื่อว่าพฤติกรรมเป็นการกระทำที่สร้างขึ้นอย่างมีจุดมุ่งหมายและวางพื้นฐานอยู่บนความรู้ตัวและเจตนา

แรงจูงใจในการเข้าร่วมกิจกรรมนันทนาการ

Bammel and Bammel (1982) ได้อธิบายถึงทฤษฎีแรงจูงใจในการเข้าร่วมกิจกรรมนันทนาการ ดังนี้

1. The Compensatory Theory ทฤษฎีนี้เชื่อว่าบุคคลจะเข้าร่วมกิจกรรมนันทนาการเพื่อหลีกเลี่ยงความซ้ำซากจำเจในชีวิตประจำวัน หลีกเลี่ยงความเครียด ได้ประกอบกิจกรรมที่ตนเองชอบ เพื่อชดเชยเวลาที่ต้องประกอบกิจกรรมเพื่อการอยู่อาศัยหรือดำรงชีพ โดยพื้นฐานของแนวคิดนี้จะพูดถึงการหลีกเลี่ยงความซ้ำซากจำเจ งานที่น่าเบื่อ ภาวะความตึงเครียดที่เกิดจากงานที่ทำในชีวิตประจำวัน โดยบุคคลจะออกไปประกอบกิจกรรมนันทนาการเพื่อสร้างความสมดุลให้กับชีวิต ตัวอย่างเช่น คนทำงานออกไปเดินเล่น การเลี้ยงสัตว์กับเพื่อนหลังจากเลิกงาน หรือเลือกที่จะเดินทางไปท่องเที่ยวยังสถานที่ธรรมชาติในวันหยุดเพื่อผ่อนคลายความตึงเครียดจากการทำงาน เป็นต้น

2. The Familiarity Theory ทฤษฎีนี้เชื่อว่าบุคคลจะเข้าร่วมกิจกรรมนันทนาการที่เกิดจากการคุ้นเคย คุ้นเคยกับความสะดวกสบายจึงต้องการกิจกรรมที่สะดวกสบาย เช่น ห้องพักที่มีห้องแอร์ น้ำอุ่น เป็นต้น ทฤษฎีนี้จะพูดถึงพฤติกรรมนันทนาการที่ทำประจำ ๆ จนเกิดเป็นความคุ้นชินและความสะดวกสบาย ทำแล้วก่อให้เกิดความผ่อนคลาย สดชื่น ตัวอย่างของพฤติกรรมลักษณะนี้ เช่น บุคคลจะเลือกกลับไปพักผ่อนหรือท่องเที่ยวในสถานที่ ที่วิวทัศน์ สภาพแวดล้อม และความสะดวกสบายในลักษณะเดิม ๆ โดยได้ยกตัวอย่างของบุคคลที่ทำงานในโรงงานส่วนใหญ่จะมีลักษณะการประกอบกิจกรรมยามว่างในแบบอีกทีก็ ชอบความเสียงดัง ซึ่งแตกต่างกับกลุ่มอื่น ๆ ที่ชอบพักผ่อนแบบเงียบสงบ อาจเป็นผลมาจากการคุ้นเคย ธรรมเนียมปฏิบัติ เป็นต้น ทฤษฎีนี้สามารถช่วยในการค้นหาแนวคิดเกี่ยวกับรูปแบบกิจกรรมนันทนาการและเป็นเครื่องมือที่ดีในการทำนายพฤติกรรมนันทนาการบางอย่าง อย่างไรก็ตามขนาดกลุ่มที่เข้าร่วมประกอบกิจกรรมนันทนาการก็มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมนันทนาการด้วย

3. Personal Community Theory ทฤษฎีนี้กล่าวว่าประสบการณ์ในวัยเด็ก การเลี้ยงดู การเรียนรู้ และสังคมแวดล้อม มีผลต่อการเข้าร่วมกิจกรรมของบุคคล เช่น การพาลูกไปเที่ยวป่าตั้งแต่เล็ก ๆ เด็กก็จะชอบ รู้สึกซึมซับ เมื่อโตขึ้นก็จะชอบท่องเที่ยวธรรมชาติ ซึ่งการเลือกกิจกรรมนันทนาการนั้นเป็นผลมาจากการรวมกลุ่มและการเป็นสังคม เป็นกลุ่มเพื่อน ซึ่งกลุ่มเพื่อนในที่นี้

อาจจะเป็น กลุ่มคนในวัยเดียวกัน เพื่อนร่วมชั้น เพื่อนร่วมงานหรือเพื่อนบ้าน หรืออาจจะมาจากการที่มีเชื้อชาติ ระบบการเมืองที่เหมือนกัน ประสบการณ์ต่าง ๆ ที่มาจากการสังสรรค์ตั้งแต่เด็กนั้นจะมีผลต่อการเลือกประกอบกิจกรรมนันทนาการของแต่ละบุคคล และยังได้อธิบายอีกว่า การได้ทำกิจกรรมร่วมกับเพื่อนหรือครอบครัวจะเป็นการสร้างความสัมพันธ์อันดีระหว่างกันในกลุ่มสังคม ซึ่งส่งผลให้บุคคลมีความสุข ความสนุกสนาน

ทั้งนี้งานวิจัยเกี่ยวกับแรงจูงใจในการเข้าร่วมกิจกรรมนันทนาการในประเทศไทยนั้น สามารถจัดกลุ่มของแรงจูงใจได้ดังนี้ อูยารดี (2548) ได้ศึกษาการวิเคราะห์ความหลากหลายทางนันทนาการในแหล่งนันทนาการทางธรรมชาติ โดยจัดกลุ่มแรงจูงใจในการเข้าร่วมกิจกรรมนันทนาการได้ 6 กลุ่ม ได้แก่ 1) แรงจูงใจในการพัฒนาตนเองและจิตวิญญาณ 2) แรงจูงใจในการสัมผัสเรียนรู้ธรรมชาติ 3) แรงจูงใจในการพัฒนาสมรรถภาพทางร่างกาย 4) แรงจูงใจในการมีปฏิสัมพันธ์ทางสังคม 5) แรงจูงใจในการหลีกเลี่ยงความซ้ำซากจำเจ 6) แรงจูงใจที่จะได้รับความสะดวกและปลอดภัย ในขณะที่ นภวรรณ และคณะ (2549ก) สามารถจัดกลุ่มของแรงจูงใจหรือประสบการณ์ที่พึงปรารถนาในการไปเยือนแหล่งนันทนาการทางธรรมชาติได้ 5 กลุ่ม ได้แก่ 1) การพัฒนาทักษะทางกายภาพ และการพึ่งพาตนเอง 2) ความสงบ และสันโดษ 3) ความสะดวกสบาย และปฏิสัมพันธ์ทางสังคม 4) การได้พบเห็นสิ่งสวยงามตามธรรมชาติ ได้สัมผัส และเรียนรู้จากธรรมชาติ และ 5) การได้หลีกเลี่ยงจากภาระหน้าที่ประจำวัน และได้เรียนรู้วิถีชีวิตของชุมชน ซึ่งได้จากการพิจารณาประสบการณ์ที่ผู้มาเยือนพึงปรารถนาจากการไปเยือนแหล่งนันทนาการทางธรรมชาติ พบว่าแรงจูงใจหลักประกอบด้วย การได้ใกล้ชิดธรรมชาติ การได้หลีกเลี่ยงความแออัดหรือเสียงอึกทึกของเมือง และการได้พบเห็นสิ่งที่สวยงามตามธรรมชาติ

พฤติกรรมผู้มาเยือนแหล่งนันทนาการทางธรรมชาติ

พฤติกรรม

กันยา (2538) ได้ระบุว่า พฤติกรรม คือ กริยา อาการ บทบาท ลีลา ท่าที การประพฤติปฏิบัติ การกระทำที่แสดงออกให้ปรากฏ สัมผัสได้ด้วยประสาทสัมผัสทางใดทางหนึ่งใน 5 ทวาร คือ ตา ปาก จมูก หู และผิวหนัง พฤติกรรมที่สามารถรับรู้ได้ง่ายจาก รูป รส กลิ่น เสียง การสัมผัสทางกาย ซึ่งเป็นประเภทที่สังเกตเห็นได้ง่ายจากอิริยาบถต่าง ๆ เช่น การนอน นั่ง ยืน เดิน วิ่ง กระโดด การกิน พูด ด่า กอด จูบ ฯลฯ พฤติกรรม บางอย่างบุคคลพยายามปกปิดซ่อนเร้น จึงเกิดเป็นพฤติกรรม

ประเภทที่ไม่สามารถจะสังเกตได้อย่างชัดเจน เช่น ความรู้สึก นึกคิด จินตนาการ ต้องอาศัยเครื่องวัด เช่น เครื่องจับเท็จ แบบทดสอบ เครื่องวัดคลื่นหัวใจ ซึ่งปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมนั้น แบ่งปัจจัยเป็น 2 กลุ่ม คือ 1) พันธุกรรม (heredity) คือ การถ่ายทอดบุคลิกลักษณะจากปู่ ย่า ตา ยาย พ่อแม่ สู่ลูกหลาน 2) สิ่งแวดล้อม (environment) หมายถึง สิ่งต่าง ๆ ทุกสิ่งที่อยู่รอบตัวเรา เป็นสิ่งเร้า กระตุ้นให้บุคคลแสดงออกโต้ตอบในลักษณะต่าง ๆ กันซึ่งมีอิทธิพลต่อบุคคล มีผลต่อการพัฒนา และพฤติกรรมของมนุษย์ เช่น ธรรมชาติ สภาพดินฟ้าอากาศ พลังงาน สังคมมนุษย์ วัตถุประสงค์ของวัฒนธรรม ขนบธรรมเนียม ประเพณี ศาสนา ภาวะเศรษฐกิจ การเมือง การเลี้ยงดู เป็นต้น

นอกจากนี้ ไพบูลย์ (2537) ได้ให้ความหมายไว้ว่า พฤติกรรม หมายถึง กิริยา อากักร ทำทางการกระทำหรือกิจกรรมทุกอย่างของมนุษย์ทั้งที่รู้ตัวและไม่รู้ตัว สามารถสังเกตได้โดยตรงหรือใช้เครื่องมือวัดได้ และได้กล่าวว่าโดยทั่วไปแล้วพฤติกรรม แบ่งเป็น 2 ลักษณะ คือ พฤติกรรมภายใน และพฤติกรรมภายนอก

1. พฤติกรรมภายใน (covert behavior) เป็นพฤติกรรมที่เกิดขึ้นภายในตัวบุคคล โดยผู้สังเกตตัว หรือไม่รู้สังเกตก็ตาม บุคคลอื่นไม่สามารถสังเกตเห็น หรือรับรู้ได้โดยตรงหากไม่แสดงออกเป็น พฤติกรรมภายนอก เช่น ความคิด ความจำ ความกลัว ความเสียใจ ทัศนคติ ค่านิยม เป็นต้น แต่สามารถสังเกตได้หรือรับรู้ในทางอ้อมได้ เช่น สรุปรูปจากผลการทำแบบทดสอบ เป็นต้น

2. พฤติกรรมภายนอก (overt behavior) เป็นพฤติกรรมที่บุคคลอื่นเห็นหรือรับรู้ได้โดยตรง เช่น หัวเราะ ร้องไห้ กระโดด เป็นต้น

จากคำนิยามข้างต้นสามารถสรุปได้ว่า พฤติกรรม คือ อากัปกิริยา อากักรหรือกิจกรรมต่าง ๆ ที่มนุษย์ได้กระทำออกมา ทั้งที่รู้ตัวและไม่รู้ตัว ซึ่งพฤติกรรมที่แสดงออกมานั้นมีทั้งสามารถสังเกตได้โดยตรงและต้องอาศัยเครื่องมือวัด

พฤติกรรมนันทนาการทางธรรมชาติ

แหล่งนันทนาการทางธรรมชาติในประเทศไทยส่วนใหญ่ ร้อยละ 74 เป็นแหล่งนันทนาการที่ตั้งอยู่ในเขตพื้นที่อนุรักษ์โดยเฉพาะอย่างยิ่งในเขตพื้นที่อุทยานแห่งชาติ ซึ่งกิจกรรมนันทนาการที่นักท่องเที่ยวนิยมมากที่สุดคือ กิจกรรมชมวิวยุทธศาสตร์ ร้อยละ 82.63 กิจกรรมนั่งเล่นชมธรรมชาติ ร้อยละ

81.58 กิจกรรมถ่ายภาพร้อยละ 56.71 ซึ่งทั้งหมดเป็นกิจกรรมนันทนาการทั่ว ๆ ไปที่ไม่ได้เน้นการเรียนรู้สัมผัสกับฐานทรัพยากรมากนัก หากพิจารณาในแง่ของการใช้พลังกำลังและทักษะในการประกอบกิจกรรมจะพบว่านักท่องเที่ยวส่วนใหญ่ประกอบกิจกรรมที่ใช้พลังกำลังและทักษะน้อย ต่างจากกิจกรรมในแหล่งนันทนาการทางธรรมชาติในประเทศตะวันตกที่เน้นกิจกรรมประเภทใช้พลังกำลังและทักษะมากเป็นหลัก (นภวรรณ และคณะ, 2549ก)

สุรเชษฐ์ และ ศิริลักษณ์ (2535) ได้กล่าวว่า การใช้ประโยชน์ด้านนันทนาการของผู้มาเยือนจะก่อให้เกิดผลกระทบต่อทรัพยากรในพื้นที่ที่มากน้อยแตกต่างกันออกไปขึ้นอยู่กับปริมาณการใช้ประโยชน์ การกระจายการใช้ประโยชน์ ประเภทกลุ่มผู้ใช้ประโยชน์ ขนาดกลุ่ม และพฤติกรรมของผู้ใช้ประโยชน์ อธิบายได้ดังนี้

1. ปริมาณการใช้ประโยชน์ (amount of use) ปริมาณการใช้ประโยชน์ของผู้มาเยือนเป็นปัจจัยสำคัญที่มีอิทธิพลต่อแหล่งนันทนาการ เนื่องจากหากมีการใช้ประโยชน์ที่มากเกินไปจะทำให้ทรัพยากรนันทนาการเสื่อมโทรม

2. การกระจายการใช้ประโยชน์ (use distribution) โดยทั่วไปผู้มาเยือนมักจะรวมตัวและใช้ประโยชน์พื้นที่ในบริเวณใดบริเวณหนึ่งเป็นประจำและมีแนวโน้มเลือกพื้นที่เดิมในการประกอบกิจกรรม เช่น บริเวณใดที่มีสิ่งอำนวยความสะดวกกระจุกตัวอยู่ก็มักจะมีผู้มาเยือนอยู่ในบริเวณนั้นค่อนข้างมาก ดังนั้นจึงควรมีการกระจายหรือถ่ายเทการใช้ประโยชน์ของผู้มาเยือนไปสู่บริเวณอื่น ๆ ที่อยู่โดยรอบทรัพยากรนันทนาการหลัก

3. ประเภทของกลุ่มผู้ใช้ประโยชน์ (type of user group) กลุ่มผู้ใช้ประโยชน์ที่มีพักค้างคืนยาวนาน เข้าร่วมกิจกรรมนันทนาการหลากหลายชนิดและมีความต้องการใช้ประโยชน์มากย่อมมีโอกาสสร้างผลกระทบได้มาก เช่น กลุ่มผู้มาพักค้างแรมย่อมสร้างผลกระทบรุนแรงกว่ากลุ่มที่มาพักผ่อนในเวลากลางวัน นอกจากนี้ประเภทกิจกรรมที่เลือกประกอบก็มีอิทธิพลต่อการสร้างผลกระทบเช่นกัน

4. ขนาดกลุ่ม (party size) กลุ่มผู้ใช้ประโยชน์ขนาดใหญ่อาจก่อให้เกิดผลกระทบต่อทรัพยากรมากกว่ากลุ่มผู้ใช้ประโยชน์ขนาดเล็ก เนื่องจากสามารถสร้างผลกระทบในสัดส่วนที่มากกว่าได้ เช่น การขยายบริเวณพื้นที่พักผ่อนด้วยเต็นท์โดยการตัดสาขพืชพรรณเพื่อให้มีพื้นที่รองรับ

สัมภาระและทำกิจกรรมของกลุ่ม และการเดินป่าของกลุ่มขนาดใหญ่ก็ย่อมส่งเสียดังมากกว่ากลุ่มขนาดเล็กซึ่งส่งผลกระทบต่อสัตว์ป่าได้

5. พฤติกรรมของผู้ใช้ประโยชน์ (user behavior) พฤติกรรมของผู้มาเยือนเป็นสิ่งที่มีความสำคัญต่อสภาพแวดล้อม ดังที่ได้กล่าวมาแล้วในข้างต้น ด้วยเหตุนี้ความเข้าใจเกี่ยวกับสิ่งต่าง ๆ ของผู้มาเยือนจะเป็นตัวกำหนดพฤติกรรมของผู้ใช้ประโยชน์ได้ ซึ่งประกอบด้วย 1) ความรู้เกี่ยวกับผลกระทบซึ่งหากผู้มาเยือนมีความรู้เรื่องผลกระทบก็สามารถช่วยลดพฤติกรรมที่จะก่อให้เกิดผลกระทบได้ 2) ประสบการณ์ของผู้มาเยือน ผู้ที่เคยมีประสบการณ์เกี่ยวกับการใช้พื้นที่ที่ถูกต้องมักมีแนวโน้มที่จะสร้างผลกระทบต่อพื้นที่ได้น้อยกว่าผู้ที่ขาดประสบการณ์ 3) แรงจูงใจ เป็นแรงกระตุ้นให้ผู้มาเยือนเลือกมาท่องเที่ยวในพื้นที่ รวมถึงเลือกทำกิจกรรมนันทนาการต่าง ๆ ด้วย และ 4) กลุ่มสังคมและโครงสร้าง กิจกรรมนันทนาการที่ผู้มาเยือนเลือกประกอบนั้นย่อมได้รับอิทธิพลจากกลุ่มที่ตนเข้าร่วมเป็นสมาชิก ซึ่งอิทธิพลของกลุ่มที่ตนเองเป็นสมาชิกจะเป็นตัวกำหนดพฤติกรรมด้านนันทนาการและอิทธิพลต่อปริมาณและชนิดของผลกระทบอีกด้วย เช่น กลุ่มเพื่อนและกลุ่มครอบครัว ย่อมมีพฤติกรรมการใช้ประโยชน์ที่แตกต่างกัน เช่น การส่งเสียดัง การทิ้งขยะ เป็นต้น

ทั้งนี้ เสรี (2545) ได้กล่าวไว้ว่าผู้มาเยือนแต่ละคนมีวัตถุประสงค์ในการเดินทางแตกต่างกัน ความสนใจของผู้มาเยือนจึงมีหลายประเภท ซึ่งแสดงออกเป็นพฤติกรรมที่แตกต่างกัน ดังนี้

1. ผู้มาเยือนประเภทเน้นตนเองเป็นศูนย์กลาง (psychocentrics) หมายถึง ผู้มาเยือนที่ชอบเดินทางไปยังสถานที่ที่มีความแน่นอน มีความต้องการประสบการณ์ตามที่ได้เรียนรู้มา ซึ่งคำนึงถึงความปลอดภัยสูง ไม่ชอบการสำรวจ และไม่ชอบตกอยู่ในสถานการณ์ที่ลำบาก

2. ผู้มาเยือนประเภทที่เดินทางสายกลาง (midocentrics) หมายถึง ผู้มาเยือนที่ชอบที่ประสบการณ์ใหม่ ๆ แต่ไม่ต้องการผจญภัยมากนัก

3. ผู้มาเยือนประเภทที่มีความสนใจหลากหลาย (allocentrics) หมายถึง ผู้มาเยือนประเภทนี้มีความต้องการประสบการณ์ใหม่ ๆ ชอบสำรวจ แสวงหาแหล่งท่องเที่ยวใหม่ ๆ ผู้มาเยือนประเภทนี้มีลักษณะความเป็นผู้นำสูง

นอกจากนี้ เเสรี (2545) ได้จำแนกประเภทผู้มาเยือน โดยแบ่งตามระดับความสนใจของกลุ่มผู้มาเยือนธรรมชาติออกเป็น 4 ลักษณะ คือ

1. นักธรรมชาติวิทยา (naturalists) กลุ่มนี้มีจุดประสงค์หลักในการเดินทางท่องเที่ยวเพื่อการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับพืช สัตว์ สิ่งแวดล้อมในระบบนิเวศหนึ่ง ๆ
2. ผู้มาเยือนผู้รักธรรมชาติ (nature tourists) กลุ่มนี้ให้ความสนใจกับความงามของธรรมชาติและวิถีชีวิตความเป็นอยู่ของคนท้องถิ่น
3. ผู้มาเยือนที่ชอบแสวงหาความตื่นเต้น และแปลกใหม่ (mainstream nature tourists) ผู้มาเยือนกลุ่มนี้นิยมเข้าไปเที่ยวในสถานที่ที่ยังมีสภาพธรรมชาติที่ห่างไกลความเจริญ และมีความลำบากในการเข้าถึง
4. ผู้มาเยือนทั่วไปที่ต้องการชื่นชมธรรมชาติ (casual tourist) ผู้มาเยือนกลุ่มนี้นิยมท่องเที่ยวโดยให้สภาพธรรมชาติมาเสริมความหลากหลายให้กับประสบการณ์ในการท่องเที่ยวของตนเท่านั้น

อย่างไรก็ตามการศึกษาถึงลักษณะพฤติกรรมนันทนาการทางธรรมชาติของผู้มาเยือนนั้น จำเป็นที่จะต้องเข้าใจถึงที่มาของพฤติกรรม เนื่องจากพฤติกรรมทุกพฤติกรรมที่แสดงออกมานั้นย่อมมีแรงจูงใจอยู่เบื้องหลังดังที่ได้กล่าวมาแล้วในข้างต้น จากการตรวจสอบเอกสารพบว่า มีงานวิจัยอยู่หลายเรื่องที่แสดงถึงความสัมพันธ์ระหว่างแรงจูงใจในการประกอบกิจกรรมและการแสดงพฤติกรรมของผู้มาเยือน ได้แก่ คมเชษฐา (2545) ศึกษาเรื่องพฤติกรรมที่ไม่ปฏิบัติตามกฎระเบียบของผู้มาเยือนในอุทยานแห่งชาติ กรมศึกษา อุทยานแห่งชาติเอราวัณ จังหวัดกาญจนบุรี พบว่า ผู้มาเยือนที่มีแรงจูงใจในการเข้าร่วมประกอบกิจกรรมนันทนาการแตกต่างกันจะมีพฤติกรรมที่ไม่ปฏิบัติตามกฎระเบียบอุทยานแห่งชาติแตกต่างกัน โดยกลุ่มผู้มาเยือนที่มีแรงจูงใจที่จะได้มีโอกาสผจญภัยในธรรมชาติหรือมีแรงจูงใจด้านการพักผ่อน คลายเครียด หาประสบการณ์จะมีพฤติกรรมที่ไม่ปฏิบัติตามกฎระเบียบมากกว่าผู้มาเยือนที่มีแรงจูงใจที่จะได้มีโอกาสปฏิบัติสัมพันธ์กับเพื่อนหรือมีโอกาสทำกิจกรรมร่วมกับครอบครัว กรณิการ์ (2547) ศึกษาเรื่อง พฤติกรรมการท่องเที่ยวของผู้มาเยือนแบบผจญภัยโดยใช้รถยนต์ขับเคลื่อนสี่ล้อ พบว่า มีแรงจูงใจถึง 9 ด้าน ที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการท่องเที่ยวแบบผจญภัยโดยใช้รถยนต์ขับเคลื่อนสี่ล้อ ได้แก่ การมีโอกาสพบปะ

ผูกมิตรและสังสรรค์กับผู้อื่น ความเป็นอิสระ การได้แสดงความกล้าหาญ การมีโอกาสปฎิสัมพันธ์กับกลุ่มเพื่อน สถานภาพและเกียรติภูมิ เช่น การได้เป็นที่รู้จัก ได้สมาคมกับบุคคลที่มีชื่อเสียงของสังคม การมีโอกาเรียนรู้ศึกษาและสัมผัสธรรมชาติ การมีโอกาเรียนรู้วัฒนธรรมของชุมชนอื่น การผ่อนคลายความเครียดจากการทำงาน และแรงจูงใจด้านการมีโอกาสมงกุฎภัย เสี่ยงภัยและทำทนาย ซึ่งเมื่อพิจารณาเป็นรายตัวจะพบว่า กลุ่มตัวอย่างที่ให้ความสำคัญมากกับแรงจูงใจในด้านการมีโอกาสมงกุฎภัยผูกมิตรและสังสรรค์กับผู้อื่น สถานภาพและเกียรติภูมิ การมีโอกาเรียนรู้ศึกษาและสัมผัสธรรมชาติ การมีโอกาเรียนรู้วัฒนธรรมของชุมชนอื่น การผ่อนคลายความเครียดจากการทำงาน จะมีพฤติกรรมการท่องเที่ยวแบบผจญภัยโดยใช้รถยนต์ขับเคลื่อนสี่ล้อในทางบวมาก ส่วนกลุ่มตัวอย่างที่ให้ความสำคัญมากกับแรงจูงใจในด้านความเป็นอิสระ การได้แสดงความกล้าหาญ การมีโอกาสปฎิสัมพันธ์กับกลุ่มเพื่อน การมีโอกาสมงกุฎภัย เสี่ยงภัยและทำทนาย จะมีพฤติกรรมการท่องเที่ยวแบบผจญภัยโดยใช้รถยนต์ขับเคลื่อนสี่ล้อในทางบวน้อย หรือมีพฤติกรรมในทางลบมาก อูยารดี (2548) ศึกษาเรื่อง การวิเคราะห์ความหลากหลายทางนันทนาการในแหล่งนันทนาการทางธรรมชาติ พบว่า แรงจูงใจในการเข้าร่วมกิจกรรมนันทนาการของผู้มาเยือนที่แตกต่างกันส่งผลต่อพฤติกรรมการเลือกแหล่งนันทนาการ โดยพบว่าแหล่งนันทนาการทางธรรมชาติประเภทลำน้ำและเกาะ ผู้มาเยือนจะมีแรงจูงใจในการเข้าร่วมกิจกรรมนันทนาการแตกต่างไปจากแหล่งนันทนาการทางธรรมชาติประเภทอื่น ๆ โดยประเภทลำน้ำ แรงจูงใจที่ผู้มาเยือนให้ความสำคัญมากที่สุด คือ ความต้องการสนุกสนาน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะผู้มาเยือนที่มาเยือนแหล่งนันทนาการประเภทนี้ส่วนใหญ่จะมาเป็นกลุ่มเพื่อนและเดินทางมาเป็นกลุ่มใหญ่ จึงทำให้มีความต้องการในการได้รับความสนุกสนานจากกลุ่มเพื่อน ๆ ส่วนประเภทเกาะ แรงจูงใจที่ผู้มาเยือนให้ความสำคัญมากที่สุด คือ การได้มาเยือนสถานที่ใหม่ ๆ ประเภทเส้นทางศึกษาธรรมชาติ แรงจูงใจที่ผู้มาเยือนให้ความสำคัญมากที่สุด คือ การได้ใกล้ชิดธรรมชาติ ส่วนแหล่งนันทนาการประเภทน้ำตก น้ำพุร้อน และธรณีสังฐาน แรงจูงใจที่ผู้มาเยือนให้ความสำคัญมากที่สุด คือ การได้รับอากาศดี และแหล่งนันทนาการประเภทถ้ำ จุดชมวิว และชายหาด แรงจูงใจที่ผู้มาเยือนให้ความสำคัญมากที่สุด คือ การได้เปลี่ยนบรรยากาศ

นกวรรณ และคณะ (2549ก) ได้ระบุไว้ว่า นักท่องเที่ยวที่ไปเยือนแหล่งนันทนาการทางธรรมชาติมีความหลากหลายของแรงจูงใจในการไปเยือนแหล่งนันทนาการในระดับปานกลาง ต่ำกว่าความหลากหลายในแหล่งนันทนาการของประเทศตะวันตก ซึ่งแรงจูงใจหรือประสบการณ์นันทนาการที่นักท่องเที่ยวปรารถนาจะได้รับจากการไปเยือนแหล่งนันทนาการสูงสุดใน 3 อันดับแรก คือ การได้ใกล้ชิดธรรมชาติ การได้หลีกเลี่ยงความแออัดและเสียงอึกทึกของเมือง และการได้

พบเห็นสิ่งที่สวยงามตามธรรมชาติ ส่วนแรงจูงใจและประสบการณ์นั้นหนทางการที่นักท่องเที่ยวให้ความสำคัญน้อยที่สุด คือ การได้พจญภัย/ เสี่ยงภัย

จากลักษณะของผู้มาเยือนที่กล่าวมาแล้วในข้างต้นจะเห็นได้ว่าผู้มาเยือนที่เดินทางมาประกอบกิจกรรมนันทนาการในแหล่งท่องเที่ยวธรรมชาตินั้นมีพฤติกรรมการท่องเที่ยวที่หลากหลายทั้งเหมาะสมและไม่เหมาะสม ซึ่งบางครั้งพฤติกรรมการท่องเที่ยวที่ไม่เหมาะสมอาจก่อให้เกิดผลกระทบต่อทรัพยากรธรรมชาติซึ่งเป็นทรัพยากรการท่องเที่ยวได้ นววรรณ (2551) ได้ระบุไว้ว่าในพื้นที่นันทนาการนั้นมีการจำแนกพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมหรือพฤติกรรมเบี่ยงเบนออกเป็น 2 ประเภท ดังนี้ 1) พฤติกรรมทำลาย (vandalism) คือ การทำให้เกิดความเสียหาย ทำลายทรัพย์สินทั้งของส่วนบุคคลและของสาธารณชน 2) พฤติกรรมอันไม่น่าพึงปรารถนา (depreciative behaviors) เช่น การทิ้งขยะ การฝ่าฝืนกฎข้อปฏิบัติการเดินทาง การตั้งแคมป์ เป็นต้น

สรุเชษฐ์ และ ศิริลักษณ์ (2535) ให้ข้อสรุปว่า พฤติกรรมทำลายที่พบว่าจะเกิดขึ้นอยู่เสมอในแหล่งนันทนาการ มี 3 รูปแบบ คือ

1. การกระทำที่สร้างความรำคาญ (nuisance acts) เป็นพฤติกรรมที่ก่อให้เกิดความรำคาญแก่ผู้มาเยือนอื่น ๆ ซึ่งจะมากหรือน้อยขึ้นอยู่กับกรกระทำ ได้แก่ การส่งเสียงดังมากเกินไป เช่น ตะโกน เปิดวิทยุดัง ร้องรำทำเพลง ฯลฯ ปลอ่ยสัตว์เลี้ยงเป็นอิสระ เช่น สุนัข แมว เทน้ำเสียทิ้งตามพื้นดิน ทิ้งขยะเรี่ยราด เดินลัดทางเท้า เต็ดดอกไม้ เขียนภาพลามกอุจาดตามฝาผนัง และการกระทำอื่น ๆ ที่สร้างความรำคาญให้แก่ผู้อื่น การกระทำเหล่านี้ถ้าเกิดขึ้นบ่อย ๆ สามารถจะสะสมจนเป็นการทำลายที่ถาวรได้ ที่เห็นได้ชัดเจน อาทิเช่น การเดินลัดทางเท้า การเทน้ำเสียทิ้ง และการทิ้งขยะ เป็นต้น

2. การกระทำที่ผิดกฎหมาย (legal violations) การกระทำลักษณะนี้โดยมากเป็นการกระทำผิดระเบียบหรือกฎหมายที่กำหนดขึ้น ได้แก่ การละเมิดกฎเกณฑ์การใช้บริเวณที่ตั้งแคมป์ ขโมยทรัพย์สินของพื้นที่นันทนาการ การฝ่าฝืนกฎจราจร และการกระทำอื่น ๆ

3. การกระทำที่เป็นการทำลาย (vandalism) หมายถึง การกระทำโดยตั้งใจที่สร้างความเสียหาย หรือเกิดร่องรอยผิดปกติแก่บางบริเวณของแหล่งนันทนาการ ทำให้เพิ่มค่าใช้จ่ายในการซ่อมแซม หรือทำให้ความดึงดูดใจของแหล่งนันทนาการลดน้อยลง ได้แก่ การทำลายสิ่งอำนวยความสะดวก

ความสะอาด หรือทำให้ชำรุด เช่น อาคาร โต๊ะปิกนิก เก้าอี้ เครื่องหมายและอุปกรณ์สื่อความหมายต่าง ๆ

ทั้งนี้มียางงานการวิจัยที่ศึกษาเกี่ยวกับการไม่ปฏิบัติตามกฎระเบียบของผู้มาเยือนในพื้นที่อุทยานแห่งชาติของสหรัฐอเมริกา โดยศึกษาพฤติกรรมที่ไม่ปฏิบัติตามกฎระเบียบ 4 รูปแบบ คือ การขับรถเร็วเกินอัตราที่กำหนดไว้ การทิ้งขยะ การจอดรถในที่ห้ามจอด และการเดินออกนอกเส้นทาง พบว่าปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมดังกล่าว คือ การรับรู้เกี่ยวกับกฎระเบียบ การบังคับใช้กฎระเบียบ บุคลิกภาพของผู้ฝ่าฝืนกฎระเบียบ ทักษะการตัดสินใจที่มีต่อสังคม และการลงโทษและผลเสียที่ตามมาจากการฝ่าฝืน (นภวรรณ, 2551)

ส่วนในประเทศไทย คมเชษฐา (2545) ได้ศึกษาพฤติกรรมที่ไม่ปฏิบัติตามกฎระเบียบในพื้นที่อุทยานแห่งชาติเอราวัณ พบว่า ผู้มาเยือนมีพฤติกรรมที่ไม่ปฏิบัติตามกฎระเบียบเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย 10 ลำดับ ดังนี้ คือ 1) การให้อาหารปลาในลำน้ำ 2) การถ่ายปัสสาวะ/ อุจจาระในลำน้ำหรือในป่า 3) การเก็บเศษไม้ กิ่งไม้ มาทำฟืนหรือเชื้อเพลิง 4) การล้างภาชนะในลำน้ำ 5) การหักเด็ดกิ่งไม้ ใบไม้ หรือดอกไม้ตามทางเดินหรือที่ต่าง ๆ 6) การก่อกองไฟตามที่ต่าง ๆ การจุดไฟเผาหญ้า หรือใบไม้หรือขยะ 7) การทิ้งขยะตามที่ต่าง ๆ นอกภาชนะรองรับ 8) การนำสัตว์เลี้ยงเข้ามาให้พื้นที่ 9) การขีดเขียนหรือสลักชื่อตาม โขดหิน ต้นไม้หรือที่ต่าง ๆ 10) การเก็บดอกไม้ ใบไม้ เป็นของที่ระลึก รวมถึงการจับปลาหรือสัตว์น้ำในลำน้ำ ซึ่งปัจจัยที่มีผลต่อการไม่ปฏิบัติตามกฎระเบียบของผู้มาเยือน มี 7 ปัจจัย คือ 1) ความรู้เกี่ยวกับกฎระเบียบอุทยานแห่งชาติของผู้มาเยือน 2) การรับรู้เกี่ยวกับความรุนแรงของกฎระเบียบอุทยานแห่งชาติ 3) การรับรู้เกี่ยวกับความเข้มงวดในการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ 4) การรับรู้เกี่ยวกับการไม่ปฏิบัติตามกฎระเบียบอุทยานแห่งชาติของผู้มาเยือนอื่น 5) แรงจูงใจในการเข้าร่วมประกอบกิจกรรมนันทนาการ 6) รูปแบบการท่องเที่ยว และ 7) ระยะทางในการเดินทางจากแหล่งที่อยู่อาศัยไปยังอุทยานแห่งชาติ และก่อเกียรติ (2546) ได้ศึกษารูปแบบกิจกรรมและพฤติกรรมของผู้มาเยือนระหว่างที่พักแรมด้วยเต็นท์ พบว่า พฤติกรรมเบี่ยงเบนของผู้มาเยือนที่พบ ได้แก่ ขีดเขียนตามต้นไม้ ก้อนหิน ทำลายสิ่งของ เดินออกนอกเส้นทางที่กำหนด หักเด็ดกิ่งไม้/ดอกไม้ ส่งเสียงดังยามวิกาล ทิ้งขยะไม่เป็นที่และขับถ่ายนอกพื้นที่ที่จัดไว้

การพักแรมด้วยเต็นท์

แนวคิดการตั้งค่ายพักแรม

ได้มีผู้ให้คำจำกัดความเกี่ยวกับการตั้งค่ายพักแรมไว้ดังนี้ วีระ (2529) ได้กล่าวว่า ค่ายพักแรมตามหนังสือสารานุกรมบริแทนนิกา (encyclopaedia britannica) มาจากภาษาละติน “campus” ซึ่งแปลว่า “field” มีความหมายว่า พุ่มนา พุ่มหญ้า หรือที่โล่งแจ้ง คือ การที่บุคคลได้ไปใช้ชีวิตนอกอาคารโดยไปค้างแรมในป่า หรือบริเวณที่โล่งแจ้งในระยะเวลาหนึ่ง ซึ่งแตกต่างจากการอยู่ในบ้าน การออกไปค้างแรมนอกบ้านอาจจะเพื่อกระทำกิจกรรมอย่างใดอย่างหนึ่ง เพื่อเป็นการพักผ่อนหย่อนใจและเพื่อการใช้ชีวิตที่เกี่ยวข้องกับธรรมชาติ ทำให้เกิดกิจกรรมและประสบการณ์ใหม่ในชีวิต ทั้งนี้พีระพงษ์ (2542) กล่าวว่า การตั้งค่ายพักแรมมีมาตั้งแต่สมัยโบราณ เริ่มต้นจากการเดินทางเพื่อติดต่อค้าขายเป็นระยะทางไกล ๆ เมื่อถึงเวลาค่ำก็ต้องจัดตั้งที่พักแรมระหว่างทาง ซึ่งถือเป็นการเริ่มการตั้งค่ายพักแรมในระยะแรก ๆ ต่อมาจึงได้เริ่มพัฒนาค่ายพักแรมให้มีระบบระเบียบเพิ่มมากขึ้น โดยมีการจัดดำเนินการทั้งด้านบุคลากร จัดกิจกรรมให้เหมาะสมมากขึ้น โดยความมุ่งหมายของการจัดค่ายพักแรมนั้นเพื่อช่วยให้เกิดการปรับตัวให้เข้ากับผู้อื่นได้ เพื่อช่วยพัฒนาปรับปรุงบุคลิกภาพ ฝึกหัดการเป็นผู้นำและเพื่อช่วยให้ได้พบมิตรภาพใหม่ ๆ

การพักแรมด้วยเต็นท์ในพื้นที่อุทยานแห่งชาติมุ่งเน้นให้ผู้มาเยือนได้อยู่กับธรรมชาติและสัมผัสกับธรรมชาติอย่างใกล้ชิด โดยไม่ต้องอาศัยสิ่งอำนวยความสะดวกความจำเป็นและสามารถทำกิจกรรมร่วมกับกิจกรรมอื่น ๆ ได้ด้วย เช่น การเดินป่า การศึกษาธรรมชาติ ส่องสัตว์ ดูนก เป็นต้น ซึ่งในต่างประเทศ การพักแรมด้วยเต็นท์ถือเป็นกิจกรรมนันทนาการกลางแจ้งที่ได้รับความนิยมแพร่หลายมานานแล้ว โดยในสหรัฐอเมริกาการพักแรมด้วยเต็นท์ถือเป็นรูปแบบหลักทางด้านนันทนาการในพื้นที่ธรรมชาติที่ยังคงมีการพัฒนาและได้รับความนิยม กระทั่งกลายเป็นภาพลักษณ์ด้านนันทนาการในพื้นที่ธรรมชาติของอเมริกันชน ซึ่งในปี ค.ศ. 1955 มีจำนวนผู้ประกอบกิจกรรมพักแรมด้วยเต็นท์ (campers) จำนวน 6,200,000 คน และปี ค.ศ. 1970 มีจำนวนผู้ประกอบกิจกรรมพักแรมด้วยเต็นท์เพิ่มขึ้นสูงถึง 35,200,400 คน (Douglass, 1975) ทั้งนี้ Park Canada (1992) ได้ระบุถึงประโยชน์ที่ผู้มาเยือนจะได้รับจากการประกอบกิจกรรมพักแรมด้วยเต็นท์ใน 4 ลักษณะ คือ 1) ด้านสิ่งแวดล้อม สร้างความรู้ความเข้าใจในเรื่องสิ่งแวดล้อม ส่งเสริมให้มีการป้องกันรักษาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม 2) ด้านบุคคล ทำให้สภาพร่างกายแข็งแรงและมีจิตใจดี สร้างความประทับใจและพึงพอใจแก่ผู้มาเยือน นอกจากนี้การพักแรมด้วยเต็นท์ยังเปิด

โอกาสให้ผู้มาเยือนเข้าถึงประสบการณ์อุทยานแห่งชาติและโอกาสด้านการนันทนาการ 3) ด้านสังคม ชุมชนมีความพึงพอใจและเข้ามามีส่วนร่วม เป็นการเชื่อมความสัมพันธ์ทางครอบครัว การสร้างจิตสำนึกในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม สร้างความภาคภูมิใจแก่คนในชาติ 4) ด้านเศรษฐกิจ เกิดความสมดุลของค่าใช้จ่ายในเรื่องการท่องเที่ยว การเจริญเติบโตทางด้านเศรษฐกิจของท้องถิ่นและภูมิภาค ลดค่าใช้จ่ายในเรื่องสุขภาพ

สำหรับในประเทศไทยมีการประกอบกิจกรรมพักผ่อนด้วยเต็นท์มานานแล้วเช่นกัน เพียงแต่เป็นในลักษณะของการเข้าค่ายพักแรมตามหลักสูตรการเรียนการสอนในสถานศึกษา เพิ่งจะพัฒนาจนกลายเป็นรูปแบบของกิจกรรมนันทนาการกลางแจ้งและการท่องเที่ยวที่นิยมอย่างแพร่หลายในช่วงทศวรรษที่ผ่านมา โดยในปี พ.ศ. 2543 กรมป่าไม้ซึ่งรับผิดชอบอุทยานแห่งชาติในขณะนั้นได้มีนโยบายในการพัฒนาพื้นที่พักแรมด้วยเต็นท์ในอุทยานแห่งชาติทุกแห่งในประเทศไทยเพื่อรองรับผู้มาเยือนที่เข้ามาเที่ยวในอุทยานแห่งชาติ ปัจจุบันมีอุทยานแห่งชาติทั้งสิ้น 148 แห่ง โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อเปิดโอกาสให้ผู้มาเยือนค้นหาคุณค่าที่เป็นเอกลักษณ์ของอุทยานแห่งชาติ สร้างคุณภาพของประสบการณ์นันทนาการ ตอบสนองความต้องการของผู้มาเยือนในขณะที่สามารถรักษาระบบนิเวศไว้ได้ และสร้างความประทับใจแก่ผู้มาเยือน (กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช, 2548)

ประเภทของพื้นที่พักแรมด้วยเต็นท์

Douglass (1975) ได้จำแนกประเภทพื้นที่พักแรมด้วยเต็นท์ตามหลักสากลออกเป็น 6 ประเภท ได้แก่

1. Central camp เป็นพื้นที่พักแรมด้วยเต็นท์ที่ได้รับความนิยมเป็นอย่างมากสำหรับนักเดินทางที่ต้องการสถานที่พักค้างแรมที่สามารถเดินทางท่องเที่ยวไปยังสถานที่ใกล้เคียงโดยที่สัมผัสภาวะไว้ที่แคมป์ได้ โดยแคมป์ประเภทนี้จะเน้นความสะดวกสบาย มีความสัมพันธ์กับกิจกรรมนันทนาการประเภทอื่น ๆ และความต้องการของผู้พักแรม มีสิ่งอำนวยความสะดวกและบริการต่าง ๆ เช่น ห้องอาบน้ำ ร้านสวัสดิการ แต่ยังคงคำนึงถึงการรักษาสภาพภูมิทัศน์แวดล้อมของพื้นที่ด้วย

2. Forest camp เป็นแคมป์ขนาดเล็ก ถือเป็นหน่วยย่อยของแคมป์ศูนย์กลาง มีมาตรการรักษาสภาพภูมิทัศน์ คำนึงถึงระยะห่างของพื้นที่ประกอบกิจกรรมกับไม้ให้อยู่ใกล้กับพืชพรรณ

ท้องถิ่น มีการพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวกในระดับต่ำและออกแบบสถาปัตยกรรมโดยอิงความเป็นธรรมชาติ เช่น ถนนเข้าสู่พื้นที่ ที่จอดรถ แหล่งน้ำใช้

3. Back-country camp เป็นแคมป์ที่อยู่ห่างไกลจากพื้นที่ถนนมาก ตั้งอยู่ในพื้นที่ป่าเปลี่ยวเพื่อรองรับผู้ที่ชอบเดินเท้าระยะไกล ไม่มีการพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวกเลย หากมีก็เพื่อการรักษาสิ่งแวดล้อมและเพื่อไม่ก่อให้เกิดผลกระทบต่อพื้นที่เป็นลักษณะของการปรับปรุงสภาพเส้นทางเดิน ผู้ที่เดินทางมาพักแคมป์นี้ต้องมีทักษะการดำรงชีพในป่า

4. Peakload camp เป็นแคมป์ที่สร้างขึ้นมาชั่วคราวเพื่อรองรับการใช้ประโยชน์ที่สั้นมาจากแคมป์อื่น ส่วนใหญ่จะสร้างขึ้นเฉพาะช่วงหน้าฤดูการท่องเที่ยวที่ปริมาณผู้มาเยือนมากกว่าปกติ แต่นอกฤดูกาลท่องเที่ยวจะปิดพื้นที่ไม่ให้ใช้ประโยชน์ มีการควบคุมสิ่งอำนวยความสะดวกเท่าที่จำเป็นและให้น้อยที่สุดเนื่องจากการใช้เพียงชั่วคราว เช่น แหล่งน้ำดื่ม/น้ำใช้ ห้องน้ำ เป็นต้น พื้นที่ที่เปิดเป็นแคมป์ชั่วคราวนี้จะอยู่ใกล้กับแหล่งพักผ่อนหลักและไม่ไกลจากแหล่งท่องเที่ยวอื่น ๆ

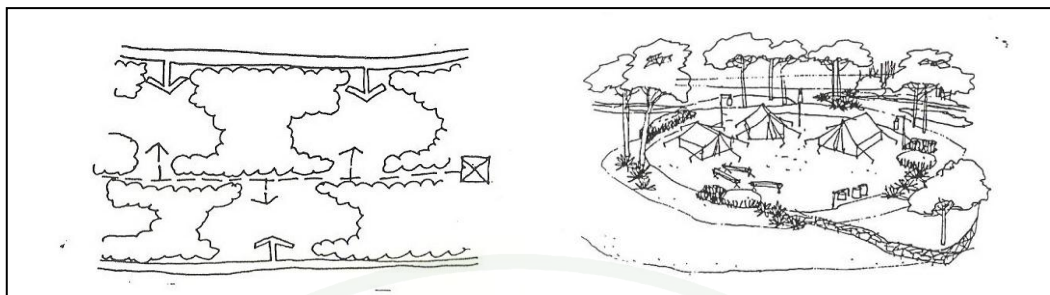
5. Long-term camp แคมป์ประเภทนี้เหมาะกับผู้ที่พักรแรมที่ใช้เวลาในการประกอบกิจกรรมยาวนานและต้องการความเป็นส่วนตัว แยกบริเวณห่างจากผู้มาตั้งแคมป์ระยะสั้น (short-term camps) และไม่ควรเลือกบริเวณที่ใกล้แหล่งท่องเที่ยวที่สวยงามหรือดีที่สุด แคมป์นี้จะมีบริเวณจัดกิจกรรมนันทนาการได้ ผู้พักรแรมส่วนใหญ่จะใช้เวลาอยู่ในแคมป์มีความสนุกสนานระหว่างพักรแรมและกิจกรรมในพื้นที่ เช่น การตกปลาหรือเดินป่าระยะใกล้ ที่พักรจะใช้เป็นศูนย์กลางในการประกอบกิจกรรมต่าง ๆ พื้นที่ใดที่มีการใช้ประโยชน์อย่างเข้มข้นก็จะมีปรับปรุงพื้นที่ให้ทันสมัยเพื่อรองรับการใช้ประโยชน์ที่เข้มข้นได้ ในต่างประเทศจะมีรถนันทนาการ (recreation vehicle: RV) ซึ่งถือเป็นสิ่งอำนวยความสะดวกขั้นพื้นฐานของแคมป์พักรแรมประเภทนี้ แคมป์ประเภทนี้ส่วนใหญ่จะมีเอกชนเข้ามาดำเนินการจึงมีการเก็บค่าเข้าใช้บริการ

6. Traveler's camps เป็นแคมป์พักรแรมริมทางสำหรับนักเดินทางทั่วไป ออกแบบเพื่อการพักค้างของผู้มาเยือน มักตั้งอยู่ใกล้บริเวณที่เป็นจุดตัดของเส้นทางที่มีการใช้ประโยชน์เข้มข้น เช่น ทางหลวงแผ่นดินสายหลัก แคมป์ประเภทนี้มีขนาดไม่ใหญ่โตมากนัก มีสิ่งอำนวยความสะดวกเฉพาะที่จำเป็น เช่น ห้องอาบน้ำ โรงซักรีด บางแห่งอาจมีร้านค้าหรือร้านอาหารตั้งอยู่บริเวณใกล้เคียงด้วย ไม่มีการจัดกิจกรรมนันทนาการและไม่คำนึงถึงสภาพธรรมชาติเท่าใดนัก

สำหรับในประเทศไทยนั้น นกวรรณ และคณะ (2541ข) ได้ระบุถึงแนวทางการออกแบบพื้นที่พักแรมด้วยเต็นท์ โดยแบ่งออกเป็น 3 ประเภท คือ

1. พื้นที่พักแรมด้วยเต็นท์ที่คงสภาพธรรมชาติดั้งเดิมเข้าถึงโดยการเดินเท้า (wilderness/backcountry campground) พื้นที่พักแรมด้วยเต็นท์ลักษณะนี้เหมาะสำหรับแหล่งท่องเที่ยวประเภทพื้นที่สัน โดษ (primitive area) หรือพื้นที่กึ่งสัน โดษระดับที่ 1 (semi-primitive class I area) ที่เป็นพื้นที่ขนาดใหญ่ มีศักยภาพสำหรับกิจกรรมศึกษาธรรมชาติอย่างเข้มข้น ผู้มาเยือนที่เลือกพักแรมแคมป์ประเภทนี้มักเป็นผู้มาเยือนเชิงอนุรักษ์อย่างแท้จริง ที่ไม่ต้องการความสะดวกสบายในการประกอบกิจกรรมเท่ากับการได้ศึกษาเรียนรู้สิ่งที่มีอยู่ตามธรรมชาติ ซึ่งการออกแบบพื้นที่พักแรมด้วยเต็นท์ในลักษณะนี้ควรเลือกบริเวณที่ใกล้แหล่งน้ำใช้สอย แต่ต้องมีระยะห่างไม่ต่ำกว่า 20 เมตร และตั้งอยู่ห่างจากถิ่นที่อยู่อาศัยของพืชและสัตว์ ต้องมีพื้นที่ราบเพียงพอและควรมีป้ายบอกตำแหน่งที่ชัดเจน ควรมีการแจกข้อมูลเกี่ยวกับการปฏิบัติตัวของผู้มาเยือนในพื้นที่เพื่อช่วยลดผลกระทบ และไม่ควรมีการพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวกใด ๆ ยกเว้นเส้นทางเดินเท้าขนาดเล็กที่ยังคงความเป็นธรรมชาติอยู่

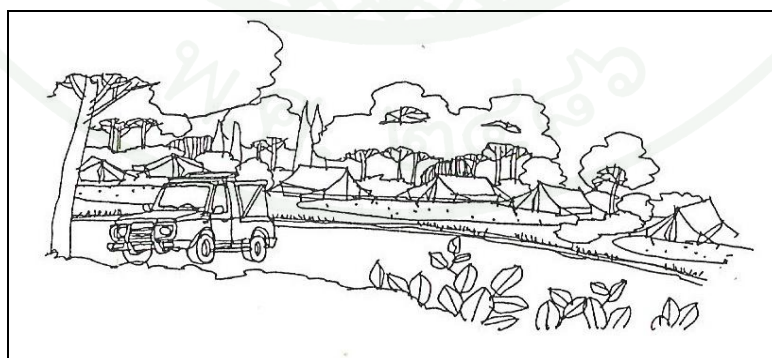
2. พื้นที่พักแรมด้วยเต็นท์สำหรับการพักแรมเป็นกลุ่มขนาดเล็ก หรือแคมป์หน่วย (unit campground) เป็นลักษณะพื้นที่พักแรมด้วยเต็นท์ที่จัดไว้เป็นหน่วยย่อย ๆ ส่วนใหญ่จะอยู่ในพื้นที่ธรรมชาติที่พัฒนาแล้ว (developed natural areas) หรือในกลุ่มของพื้นที่กึ่งสัน โดษระดับที่ 2 (semi-primitive class II) ข้อควรคำนึงถึงในการออกแบบพื้นที่ในลักษณะนี้คือควรเป็นพื้นที่ที่อยู่ห่างจากพื้นที่ใช้ประโยชน์แบบเช่ากลับเย็น การระบายน้ำดี ดินมีโครงสร้างคงทนต่อการเหยียบย่ำ ไม่ก่อให้เกิดการอัดแน่นตัวหรือการพังทลายรุนแรง ตำแหน่งที่ตั้งของแคมป์ควรได้รับแสงแดดพอสมควร ไม่อับทึบหรือชื้นจนเกินไป มีร่มเงาไม่น้อยกว่า 50 เปอร์เซ็นต์ มีไม้พุ่มขนาดกลางกั้นระหว่างกลุ่มหรือหน่วยเพื่อความเป็นส่วนตัว ในการออกแบบพื้นที่ควรกำหนดบริเวณให้ห่างจากถนนไม่น้อยกว่า 15 เมตร เพื่อป้องกันการรบกวนจากเสียงรถยนต์ และควรมีทางเข้าออกทางเดียวเพื่ออำนวยความสะดวก การควบคุม มีพื้นที่จอดรถและพื้นที่ใช้สอยรวมสำหรับการประกอบอาหารในลักษณะเรียบง่ายและมีที่นั่งพักผ่อน ควรตั้งอยู่ห่างจากห้องน้ำ ห้องสุขาอย่างน้อย 15 เมตร มีการพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ ได้แก่ ห้องน้ำ ห้องสุขารวม พื้นที่จอดรถ ถังขยะ เตาปิ้งอาหาร หน่วยบริการย่อย ม้านั่ง โต๊ะปิกนิก และไฟส่องสว่าง

ภาพที่ 2 ทักษิณภาพจำลองแนวคิดในการออกแบบแคมป์หน่วย

ที่มา: นภวรรณ และคณะ (2541ข)

3. แคมป์ศูนย์กลาง (central campground) เป็นพื้นที่พักแรมด้วยเต็นท์ที่พบได้ทั่วไปในแหล่งท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ของประเทศไทย สภาพพื้นที่มักเป็นพื้นที่ราบโล่ง พื้นที่พักแรมด้วยเต็นท์ลักษณะนี้เหมาะสำหรับพื้นที่ธรรมชาติที่พัฒนาแล้ว โดยเฉพาะแหล่งท่องเที่ยวที่มีการใช้ประโยชน์หนาแน่น การออกแบบแคมป์ศูนย์กลางมีแนวทางใกล้เคียงกับแคมป์หน่วย คือ ควรเป็นพื้นที่ราบขนาดใหญ่ พื้นที่ตั้งแคมป์ควรอยู่ห่างจากถนนไม่น้อยกว่า 15 เมตร และควรมีแนวต้นไม้เป็นฉนวนกันบริเวณ โดยรอบแคมป์แต่ไม่จำเป็นต้องมีไม้พุ่มขนาดเล็กสำหรับกันการใช้ประโยชน์ระหว่างกลุ่มมากนัก สิ่งอำนวยความสะดวกใกล้เคียงกับแคมป์หน่วย มีทางเข้าออกทางเดียวกัน เพื่อง่ายต่อการควบคุม จัดให้มีลานจอดรถรวมในบริเวณที่เข้าถึงสะดวก ส่วนห้องน้ำ/ สุขา ควรห่างจากบริเวณตั้งเต็นท์อย่างน้อย 15 เมตร และควรปลูกต้นไม้เป็นฉนวนกันให้มากที่สุดเท่าที่จะทำได้

ภาพที่ 3 ทักษิณภาพจำลองแนวคิดในการออกแบบแคมป์ศูนย์กลาง

ที่มา: นภวรรณ และคณะ (2541ข)

หลักเกณฑ์พื้นฐานในการออกแบบพื้นที่พักผ่อนด้วยเต็นท์

กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช (2548) ระบุว่า พื้นที่พักผ่อนด้วยเต็นท์พักผ่อนควรจะแยกออกจากกลุ่มอาคารบ้านพักแรมและเขตบริการผู้มาเยือนที่มาเช่ากลับเย็น ควรมีการแยกพื้นที่พักผ่อนด้วยเต็นท์สำหรับผู้มาเยือนทั่วไปกับผู้มาเยือนที่มาเป็นกลุ่มใหญ่ เนื่องจากอาจมีการส่งเสียงดังรบกวนกันได้ การออกแบบควรคำนึงถึงสภาพภูมิทัศน์ของพื้นที่ สภาพภูมิประเทศ ดิน พืช สัตว์ป่า สภาพภูมิอากาศ ความต้องการเฉพาะของผู้ใช้ มุมมอง ความเป็นส่วนตัว เป็นต้น ซึ่งโดยทั่วไปแล้วจำนวนผู้มาพักผ่อนเฉลี่ยต่อพื้นที่ 1 ยูนิท นั้น คือ 4 คน และมีจำนวนสูงสุดไม่เกิน 8 คน ในส่วนขยะมูลฝอย ควรมีจุดรองรับเศษขยะต่อ 2-3 กลุ่มในพื้นที่ตั้งแคมป์ ซึ่งขึ้นอยู่กับความถี่ของการมาเก็บขยะไปทิ้ง ในส่วนของพื้นที่ใช้สอย เนื้อที่ที่เหมาะสมนั้นประมาณ 54 ตารางเมตร เนื้อที่ที่น้อยที่สุดควรจะเป็นประมาณ 36 ตารางเมตร พื้นที่ที่จะใช้ในการวางโต๊ะ เตา และสำหรับการพื้นที่พักผ่อนด้วยเต็นท์ จะใช้พื้นที่ประมาณ 27 ตารางเมตร ควรให้มีบริเวณที่ว่างประมาณ 30-45 เมตร ในระหว่างกลุ่มเต็นท์และแหล่งน้ำอื่น ๆ เพื่อให้เป็นบริเวณพื้นที่ว่างสำหรับการใช้ประโยชน์ สาธารณะสำหรับผู้มาตั้งแคมป์ทั้งหมด บริเวณพื้นที่พักผ่อนด้วยเต็นท์ควรมีพื้นผิวที่ถูกเคลือบให้ไ้ระดับเท่ากัน มีการระบายน้ำได้ดี และใช้วัสดุที่เข้ากันได้

อย่างไรก็ตาม การออกแบบผังบริเวณสถานที่พักผ่อนด้วยเต็นท์นั้น นักออกแบบต้องคำนึงถึงสภาพพื้นที่และปัจจัยความต้องการหรือความสนใจของผู้มาเยือนที่มีความแตกต่างกัน ทั้งในเรื่องของความต้องการของผู้เข้ามาใช้ประโยชน์ จำนวนผู้ใช้ประโยชน์ ลักษณะการเข้ามาใช้ประโยชน์ สภาพภูมิประเทศที่ตั้งแคมป์ การออกแบบผังบริเวณสถานที่พื้นที่พักผ่อนด้วยเต็นท์จึงควรมีคำนึงถึงปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการออกแบบ ดังนี้

1. ความลาดเอียงและลักษณะของพื้นที่ กรณีที่เป็นพื้นที่ราบจะไม่มีปัญหาในเรื่องการตั้งเต็นท์แต่ในกรณีที่เป็นเนินเขา ต้องพิจารณาถึงความลาดชัน ซึ่งควรมีความลาดชันสูงสุดไม่ควรเกิน 15 เปอร์เซ็นต์ และความลาดชันน้อยที่สุดประมาณ 2 เปอร์เซ็นต์ หากจำเป็นต้องมีการขุดเจาะหรือการถมควรคำนึงว่าควรทำอย่างไรเพื่อไม่ให้เกิดความเสียหายกับพื้นที่

2. การระบายน้ำ พื้นที่ที่ชื้นและเป็นแหล่งเพาะพันธุ์แมลงไม่เหมาะในการเป็นพื้นที่พักผ่อนด้วยเต็นท์ และการปรับพื้นที่นั้นไม่ควรทำลายร่องระบายน้ำตามธรรมชาติ การจัดระบบระบายน้ำไปบนพื้นที่ราบ โลงที่มีการวางต้นไม้ ออก จะมีผลต่อการเกิดตะกอนไหลลงสู่แหล่งน้ำธรรมชาติ

3. ดิน ควรเป็นดินที่ระบายน้ำและน้ำซึมผ่านได้เร็ว เพื่อไม่ให้ดินเปียก หรือเกิดเป็นโคลน และสามารถรองรับการใช้ประโยชน์โดยไม่เกิดการอัดแน่นของดินหรือพังทลายได้ง่าย มีระดับน้ำใต้ดินลึกพอสมควรที่จะไม่มีผลกระทบต่อการใช้พื้นที่
4. สภาพภูมิอากาศ ควรเป็นบริเวณที่มีอากาศโปร่ง ถ่ายเท เย็นสบาย และมีลมพัดผ่าน
5. ต้นไม้หรือพรรณไม้ ในพื้นที่พักแรมด้วยเต็นท์ไม่ควรที่จะมีการปรับพื้นผิวจน โลงเตียน ควรมีการปลูกต้นไม้เพื่อให้ร่มเงาและเป็นฉากบังให้พื้นที่พักแรมด้วยเต็นท์และยังช่วยลดผลกระทบจากการใช้พื้นที่อย่างหนักของยานพาหนะ
6. ความเชื่อมโยง ในการวางแผนพื้นที่พักแรมด้วยเต็นท์ควรมีการวางแผนที่พื้นที่พักแรมด้วยเต็นท์นั้นสามารถเชื่อมโยงไปยังแหล่งท่องเที่ยวสำคัญ ๆ ในพื้นที่อุทยานแห่งชาติได้สะดวก
7. ความต้องการและลักษณะของผู้ใช้ประโยชน์ การออกแบบพื้นที่พักแรมด้วยเต็นท์ต้องคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างกลุ่มของผู้ที่เข้ามาใช้ประโยชน์ ในเรื่องของความเป็นส่วนตัวจากการมองเห็น การได้ยิน และปัจจัยอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง เพื่อไม่ให้เกิดความขัดแย้งระหว่างประกอบกิจกรรม
8. ระบบการเข้าถึง และระบบการไหลเวียนสำหรับคนเดินเท้าในพื้นที่ จะต้องคำนึงถึงความสามารถเข้าถึงทุกจุดได้สะดวกและปลอดภัย ทั้งห้องสุขา จุดที่กำจัดขยะ เส้นทางศึกษาธรรมชาติ ในเส้นทางควรมีการจัดทำป้ายบอกทางให้ชัดเจน
9. การออกแบบสาธารณูปโภคต่าง ๆ เช่น อุปกรณ์ที่เกี่ยวกับการก่อไฟ จุดสำหรับกำจัดน้ำทิ้ง เศษขยะ ผังแสดงตำแหน่งเต็นท์ ตู้โทรศัพท์ ที่ปิดประกาศและป้ายต่าง ๆ ต้องมีความเรียบง่าย มีความกลมกลืนสอดคล้องกับความเป็นธรรมชาติและรักษาสภาพแวดล้อมในพื้นที่

สิ่งอำนวยความสะดวกประกอบพื้นที่พักแรมด้วยเต็นท์

กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช (2548) ระบุว่า ในพื้นที่พักแรมด้วยเต็นท์ควรมีการจัดสิ่งอำนวยความสะดวกไว้บริการแก่ผู้มาเยือน แต่องค์ประกอบอาจมีความแตกต่างกันไป

ขึ้นอยู่กับลักษณะของสถานที่พื้นที่พักแรมด้วยเต็นท์และประเภทของผู้มาเยือนที่เข้ามาใช้ประโยชน์พื้นที่ ซึ่งสิ่งอำนวยความสะดวกพื้นฐานที่ควรมีในพื้นที่พักแรมด้วยเต็นท์ ได้แก่

1. ห้องสุขา พื้นที่พักแรมด้วยเต็นท์ควรอำนวยความสะดวกในเรื่องห้องน้ำ/ ห้องสุขาเพื่อบริการแก่ผู้มาเยือน สำหรับจำนวนและประเภทนั้น ขึ้นอยู่กับลักษณะของพื้นที่พักแรมด้วยเต็นท์ ควรมีการสร้างห้องน้ำขนาดเล็กกระจายไปตามกลุ่ม แทนการสร้างห้องน้ำขนาดใหญ่ไว้ส่วนกลางเพื่อลดระยะทางที่ผู้มาเยือนต้องเดินไปสุขา
2. ห้องอาบน้ำและห้องซักล้าง ในบางพื้นที่มีการสร้างห้องอาบน้ำและห้องสุขาแยกชายหญิง ส่วนการจัดให้มีห้องซักล้างนั้นเหมาะสำหรับพื้นที่พักแรมด้วยเต็นท์ที่มีผู้มาเยือนพักอาศัยเป็นเวลานานใช้ระยะเวลาอยู่ในพื้นที่พักแรมด้วยเต็นท์เป็นเดือนซึ่งลักษณะนี้เป็นที่นิยมในทวีปยุโรป ส่วนในประเทศไทยยังไม่พบว่ามีผู้มาเยือนชาวไทยพักแรมเป็นระยะเวลานาน ที่เคยพบบ้างจะเป็นนักท่องเที่ยวต่างชาติ อาคารซักผ้าที่จัดอาจจะเป็นแบบง่าย ๆ ซักด้วยมือ หรือเครื่องซักผ้าแบบหยอดเหรียญ
3. อาคารเอนกประสงค์ ในประเทศไทยมีช่วงฤดูฝนที่ยาวนานพอสมควรจึงจำเป็นต้องมีอาคารเอนกประสงค์เพื่อเป็นที่หลบฝน หรือสร้างความอบอุ่นหากมีอากาศหนาว หรือสามารถใช้ประกอบอาหารได้สะดวก หรือเป็นการสร้างโอกาสในการพบปะพูดคุยกับบุคคลอื่นได้ ลักษณะอาคารสามารถสร้างขึ้นแบบง่าย ๆ เช่น ที่พักโรงเดี่ยว พร้อมม้านั่ง หรืออาคารที่มีหลายห้อง ตำแหน่งในการตั้งอาคารนั้นควรจะต้องเข้าถึงได้ง่าย มีระยะทางจากจุดตั้งเต็นท์ต่าง ๆ สั้นที่สุดและควรอยู่ใกล้อาคารห้องสุขา
4. สถานีทางเข้าและที่จอดรถแห่งที่สอง สถานีนี้จะเป็นส่วนร่วมของอาคารสำนักงานเพื่อการบริการพื้นที่พักแรมด้วยเต็นท์ รวมถึงการเก็บค่าธรรมเนียม การออกใบอนุญาต การให้ข้อมูล การรักษาความปลอดภัย ซึ่งลักษณะสถานที่ติดต่อกับประเภทนี้ควรออกแบบให้บุคคลสามารถนำรถเข้าจอดบริเวณใกล้ ๆ และเดินมาติดต่อกับสถานที่ทางเข้าได้
5. ระบบไฟฟ้า ควรจัดให้มีระบบไฟฟ้าทุกอาคารและบริเวณที่เปิดใช้แก่สาธารณชน เช่น ทางเดิน ลาดจอดรถ อาคารประกอบอาหาร บริเวณห้องน้ำห้องสุขาควรมีแสงสว่างตลอดคืน

6. ระบบน้ำใช้ ในการออกแบบเกี่ยวกับระบบน้ำใช้จะต้องมีการคำนวณถึงปริมาณการใช้ น้ำในแต่ละกิจกรรมต่อจำนวนผู้มาเยือนที่พักรวม คือ การอาบน้ำแบบฝักบัวและสุขาแบบชักโครก ใช้ น้ำ 125-150 ลิตร ต่อผู้มาพัก 1 คนต่อหนึ่งวัน การใช้ห้องสุขาแบบชักโครกอย่างเดียว ใช้ น้ำ 75-100 ลิตรต่อผู้มาพัก 1 คนต่อหนึ่งวัน กรณีไม่มีการอาบน้ำและการใช้ชักโครก ใช้ น้ำ 25 ลิตร ต่อผู้มาพัก 1 คนต่อหนึ่งวัน นอกจากนี้พื้นที่พักรวมด้วยเต็นท์พักรวมควรมีการเก็บน้ำในกรณี ถูกเงิน โดยจะต้องประมาณไว้สองเท่าของค่าเฉลี่ยการใช้ น้ำสูงสุดในหนึ่งวันที่คาดการณ์ไว้ สำหรับปริมาณความจุของน้ำที่ถูกเก็บไว้ในอ่างน้ำ

7. ถนนสัญจรในพื้นที่ตั้งแคมป์ ถนนทางเข้าหลักของพื้นที่ตั้งแคมป์ควรเป็นถนน 2 เลน และถนนภายในพื้นที่พักรวมด้วยเต็นท์ควรเป็นแบบเดินรถทางเดียว เพื่อให้มีการรบกวนต่อสภาพ แวดล้อมอื่น ๆ อย่างน้อยที่สุดเท่าที่จะเป็นไปได้ และควรออกแบบให้กลมกลืนสอดคล้องกับสภาพ ภูมิทัศน์

8. สถานที่จอดรถ การออกแบบสถานที่จอดรถมี 2 ทางเลือก คือ 1) รถทุกคันให้ไปจอดยัง พื้นที่พักรวมด้วยเต็นท์เฉพาะจุดได้ โดยผู้มาเยือนจะพักรวมด้วยเต็นท์ข้างที่จอดรถ 2) รถทุกคัน จะต้องไปจอดไว้ที่ลานจอดรถรวมและผู้มาเยือนที่มาพักรวมต้องหิวสัมภาระของตนเดินไปจุดพักรวมด้วยเต็นท์ที่กำหนด สำหรับในประเทศไทยนั้นส่วนใหญ่จะพบว่าสถานที่จอดรถจะมีใน ลักษณะแบบที่ 2 โดยสถานที่จอดรถในแบบที่ 2 นั้น ช่วยให้เกิดความเสียหายกับพื้นที่ได้น้อย เนื่องจากรถทุกคันจะต้องไปจอดที่จุดเดียวกัน

สิ่งอำนวยความสะดวกอื่น ๆ ได้แก่ การจัดน้ำบริโภค ถังขยะ เครื่องดับเพลิง โทรศัพท์ สิ่ง อำนวยความสะดวกสำหรับผู้พิการ และอุปกรณ์เพื่อความปลอดภัย ซึ่งในการวางสิ่งอำนวยความสะดวก เหล่านี้ อาคารห้องสุขาควรเป็นศูนย์กลางของการวางสิ่งเหล่านี้ นอกจากนี้การจัดการในเรื่อง การระบายน้ำ การเก็บรวบรวมขยะ การกำจัดสิ่งปฏิกูล และการบริการประเภทอื่น ๆ สามารถ ดำเนินการได้สะดวกและรวมในจุดเดียวกัน เพื่อเจ้าหน้าที่สามารถทำงานได้สะดวก ไม่ต้องเดินไกล

อุปกรณ์และวิธีการ

อุปกรณ์

1. อุปกรณ์เครื่องเขียน เช่น สมุด ปากกา ดินสอ ยางลบ
2. เทปวัดระยะ ขนาด 30 เมตร
3. กล้องถ่ายภาพ
4. เครื่องมือระบุตำแหน่งบนพื้นโลก (GPS)
5. เข็มทิศ
6. Spherical Densiometer
7. Abney level
8. แบบสอบถามผู้มาเยือน
9. แบบฟอร์มประเมินสภาพแวดล้อมทางธรรมชาติและลักษณะการพัฒนาทางกายภาพ
10. คอมพิวเตอร์และ โปรแกรมสำเร็จรูปในการวิเคราะห์ทางสถิติ

วิธีการ

การศึกษาวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยแบ่งการศึกษาออกเป็น 2 ส่วน คือ

1. การศึกษารวบรวมข้อมูลทุติยภูมิ

โดยการศึกษาข้อมูล แนวคิด และทฤษฎีที่เกี่ยวข้องจากเอกสาร ตำรา บทความทางวิชาการ สิ่งตีพิมพ์ต่าง ๆ เกี่ยวกับประเด็นที่สนใจศึกษา ได้แก่ อุทยานแห่งชาติ การจัดการด้านนันทนาการในอุทยานแห่งชาติ แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับแรงจูงใจ พฤติกรรมของผู้มาเยือนทางธรรมชาติ การพักผ่อนด้วยเต็นท์ เพื่อนำมาสร้างเครื่องมือในการรวบรวมข้อมูลปฐมภูมิ

2. การศึกษารวบรวมข้อมูลปฐมภูมิ

การศึกษาข้อมูลปฐมภูมิในครั้งนี้ได้แบ่งการศึกษาเป็น 2 ส่วน คือ ส่วนที่ 1 การสำรวจสภาพแวดล้อมทางธรรมชาติและลักษณะการพัฒนาทางกายภาพบริเวณพื้นที่พักแรมด้วยเต็นท์ในอุทยานแห่งชาติ ส่วนที่ 2 ศึกษาข้อมูลผู้มาเยือนที่ประกอบกิจกรรมพื้นที่พักแรมด้วยเต็นท์ โดยมีระเบียบวิธีการวิจัยดังนี้

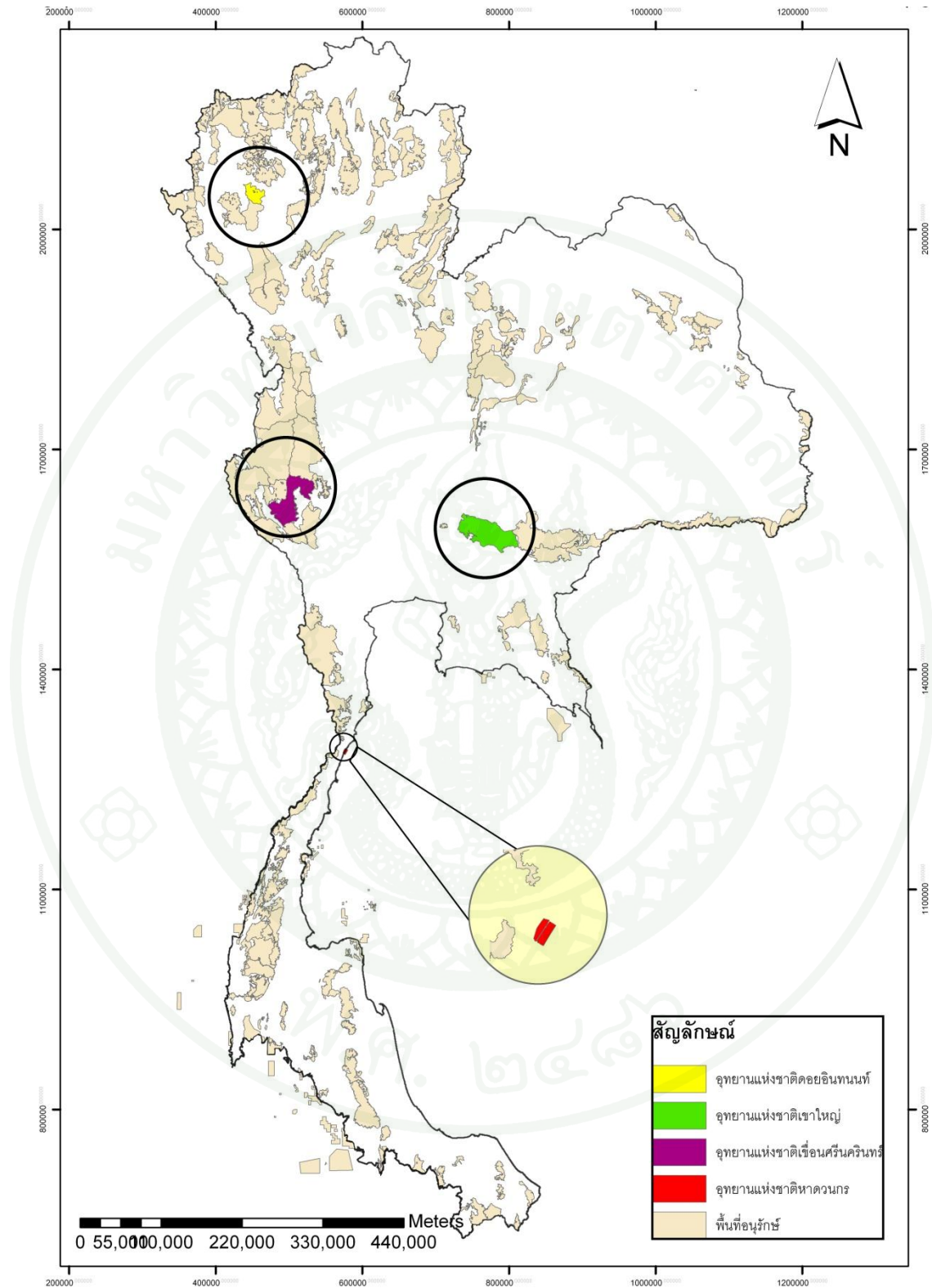
ส่วนที่ 1 การสำรวจสภาพแวดล้อมทางธรรมชาติและลักษณะการพัฒนาทางกายภาพบริเวณพื้นที่พักแรมด้วยเต็นท์ในอุทยานแห่งชาติ

1) การกำหนดพื้นที่ศึกษา

ทำการกำหนดตัวแทนพื้นที่ศึกษาโดยมีขั้นตอน ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 แบ่งอุทยานแห่งชาติออกเป็น 4 ภูมิภาค คือ 1) ภาคเหนือ 2) ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ 3) ภาคกลางและภาคตะวันออก และ 4) ภาคใต้ (รายละเอียดดังภาคผนวก ก1)

ขั้นตอนที่ 2 ทำการสุ่มตัวอย่างพื้นที่ศึกษาโดยการสุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (purposive sampling) เพื่อเลือกตัวแทนของอุทยานแห่งชาติที่มีพื้นที่พักแรมด้วยเต็นท์แต่ละภูมิภาค ๆ ละ 1 แห่ง โดยเลือกอุทยานแห่งชาติที่มีผู้มาเยือนนิยมเดินทางมาประกอบกิจกรรมพักแรมด้วยเต็นท์เป็นกิจกรรมหลัก และมีสถิติผู้มาเยือนเดินทางมาพักแรมด้วยเต็นท์อย่างต่อเนื่อง โดยได้ตัวแทนพื้นที่ศึกษาทั้งหมด 4 แห่ง แบ่งเป็น ตัวแทนของภาคเหนือ คือ อุทยานแห่งชาติดอยอินทนนท์ ตัวแทนของภาคตะวันออกเฉียงเหนือ คือ อุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ ตัวแทนของภาคกลางและภาคตะวันออก คือ อุทยานแห่งชาติเขื่อนศรีนครินทร์ และตัวแทนของภาคใต้ คือ อุทยานแห่งชาติหาดวนกร

ภาพที่ 4 ที่ตั้งอุทยานแห่งชาติที่เป็นตัวแทนพื้นที่ศึกษาทั้ง 4 แห่ง

2) เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา

ใช้แบบฟอร์มประเมินสภาพแวดล้อมทางธรรมชาติและลักษณะการพัฒนาทางกายภาพบริเวณพื้นที่พักแรมด้วยเต็นท์ โดยมีการกำหนดตัวชี้วัดและเกณฑ์ที่ใช้ในการประเมินจากการตรวจสอบเอกสาร งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ แนวทางการจัดการพื้นที่พักแรมด้วยเต็นท์ในอุทยานแห่งชาติ (กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช, 2548) รายงานฉบับสุดท้ายโครงการระบบสนับสนุนการวางแผนการจัดการแหล่งนันทนาการทางธรรมชาติอย่างยั่งยืน ระยะที่ 1 (นภวรรณ และคณะ, 2549ก) คู่มือการพัฒนาและออกแบบสิ่งอำนวยความสะดวกในแหล่งท่องเที่ยวแบบการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ (นภวรรณ และคณะ, 2541ข) และรายงานฉบับสมบูรณ์เกณฑ์มาตรฐานกิจกรรมค่ายพักแรม (สถาบันวิจัยวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งประเทศไทย, 2551) โดยตัวชี้วัดที่ได้ แบ่งออกเป็น 12 กลุ่ม 18 ตัวชี้วัดย่อย แต่ละตัวชี้วัดมีการให้ค่าคะแนนแตกต่างกัน ดังรายละเอียดปรากฏในตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ตัวชี้วัดและเกณฑ์ในการประเมินสภาพแวดล้อมทางธรรมชาติและลักษณะการพัฒนาทางกายภาพบริเวณพื้นที่พักแรมด้วยเต็นท์

ตัวชี้วัด	ความหมาย	รายละเอียดในการวัด												
สภาพแวดล้อมทางธรรมชาติ														
1. ความลาดชันของพื้นที่ ^{1/}	เปอร์เซ็นต์ความลาดชันเฉลี่ยของพื้นที่พักแรมด้วยเต็นท์ที่ทำการประเมิน	ความลาดชันของพื้นที่ หน่วยเป็น% <table border="1"> <tr> <td>ค่าคะแนน</td> <td>5</td> <td>4</td> <td>3</td> <td>2</td> <td>1</td> </tr> <tr> <td>ค่าข้อมูลจริง</td> <td><3</td> <td>3-6</td> <td>7-10</td> <td>11-14</td> <td>>15</td> </tr> </table>	ค่าคะแนน	5	4	3	2	1	ค่าข้อมูลจริง	<3	3-6	7-10	11-14	>15
ค่าคะแนน	5	4	3	2	1									
ค่าข้อมูลจริง	<3	3-6	7-10	11-14	>15									
2. เปอร์เซ็นต์ร่มเงาปกคลุมพื้นที่ ^{2/}	เปอร์เซ็นต์ร่มเงาเฉลี่ยของเรือนยอดต้นไม้ที่ปกคลุมพื้นที่พักแรมด้วยเต็นท์ที่ทำการประเมิน	เปอร์เซ็นต์ร่มเงาเฉลี่ยของเรือนยอด <table border="1"> <tr> <td>ค่าคะแนน</td> <td>1</td> <td>2</td> <td>3</td> </tr> <tr> <td>ค่าข้อมูลจริง</td> <td><30 หรือ >90</td> <td>30-40 หรือ 80-90</td> <td>41-79</td> </tr> </table>	ค่าคะแนน	1	2	3	ค่าข้อมูลจริง	<30 หรือ >90	30-40 หรือ 80-90	41-79				
ค่าคะแนน	1	2	3											
ค่าข้อมูลจริง	<30 หรือ >90	30-40 หรือ 80-90	41-79											
3. การมีแนวต้นไม้เป็นฉนวนกันบริเวณโดยรอบพื้นที่พักแรมด้วยเต็นท์	การมีแนวต้นไม้หรือพุ่มไม้โดยรอบพื้นที่เพื่อความ เป็นสัดส่วนจากการใช้ประโยชน์ในลักษณะอื่น ๆ	การมีแนวต้นไม้หรือพุ่มไม้โดยรอบพื้นที่พักแรมด้วยเต็นท์ <table border="1"> <tr> <td>ค่าคะแนน</td> <td>1</td> <td>0</td> </tr> <tr> <td>ค่าข้อมูลจริง</td> <td>มี</td> <td>ไม่มี</td> </tr> </table>	ค่าคะแนน	1	0	ค่าข้อมูลจริง	มี	ไม่มี						
ค่าคะแนน	1	0												
ค่าข้อมูลจริง	มี	ไม่มี												

ตารางที่ 1 (ต่อ)

ตัวชี้วัด	ความหมาย	รายละเอียดในการวัด																				
4. โอกาสในการพบเห็นสัตว์ป่า ^{3/}	<p>โอกาสในการพบเห็นสัตว์ป่าแต่ละประเภท ที่พบเห็นได้ขณะที่ผู้มาเยือนประกอบกิจกรรม นันทนาการในบริเวณพื้นที่พักแรมด้วยเต็นท์ แบ่งเป็น 2 ตัวชี้วัดย่อย คือ</p> <p>4.1) จำนวนชนิดนก</p> <p>4.2) จำนวนชนิดสัตว์ป่าขนาดเล็ก และขนาดกลาง</p>	<p>4.1) จำนวนชนิดนก หน่วยเป็นชนิด</p> <table border="1" data-bbox="1339 483 1921 587"> <tr> <td>ค่าคะแนน</td> <td>5</td> <td>4</td> <td>3</td> <td>2</td> <td>1</td> </tr> <tr> <td>ค่าข้อมูลจริง</td> <td>> 40</td> <td>30-40</td> <td>20-29</td> <td>10-19</td> <td>< 10</td> </tr> </table> <p>4.2) จำนวนชนิดสัตว์ป่าขนาดเล็กและขนาดกลาง หน่วยเป็นชนิด</p> <table border="1" data-bbox="1339 663 1783 767"> <tr> <td>ค่าคะแนน</td> <td>2</td> <td>1</td> <td>0</td> </tr> <tr> <td>ค่าข้อมูลจริง</td> <td>> 2</td> <td>1-2</td> <td>0</td> </tr> </table>	ค่าคะแนน	5	4	3	2	1	ค่าข้อมูลจริง	> 40	30-40	20-29	10-19	< 10	ค่าคะแนน	2	1	0	ค่าข้อมูลจริง	> 2	1-2	0
ค่าคะแนน	5	4	3	2	1																	
ค่าข้อมูลจริง	> 40	30-40	20-29	10-19	< 10																	
ค่าคะแนน	2	1	0																			
ค่าข้อมูลจริง	> 2	1-2	0																			
5. คุณภาพด้านทัศนียภาพของภูมิทัศน์ ^{3/}	<p>องค์ประกอบและลักษณะของบริเวณที่ ประกอบกันขึ้นเป็นสภาพทิวทัศน์ตามธรรมชาติ ที่ปรากฏแก่สายตาผู้มาเยือน</p>	<p>ประเมินในเชิงคุณภาพโดยการให้คะแนนภาพรวมของภูมิทัศน์ที่ ปรากฏ กำหนดค่าคะแนนเป็น 5 ระดับ คือ</p> <table border="1" data-bbox="1317 887 1939 1145"> <tr> <td>ค่าคะแนน</td> <td>5</td> <td>4</td> <td>3</td> <td>2</td> <td>1</td> </tr> <tr> <td>ค่าข้อมูลจริง</td> <td>งดงาม มาก</td> <td>งดงาม</td> <td>ปาน กลาง</td> <td>ไม่ งดงาม</td> <td>ไม่ งดงาม อย่าง มาก</td> </tr> </table>	ค่าคะแนน	5	4	3	2	1	ค่าข้อมูลจริง	งดงาม มาก	งดงาม	ปาน กลาง	ไม่ งดงาม	ไม่ งดงาม อย่าง มาก								
ค่าคะแนน	5	4	3	2	1																	
ค่าข้อมูลจริง	งดงาม มาก	งดงาม	ปาน กลาง	ไม่ งดงาม	ไม่ งดงาม อย่าง มาก																	

ตารางที่ 1 (ต่อ)

ตัวชี้วัด	ความหมาย	รายละเอียดในการวัด																												
<p>6. ภูมิอากาศที่เหมาะสมต่อการประกอบกิจกรรมนันทนาการ^{3/}</p>	<p>ลักษณะอากาศในด้านของอุณหภูมิ ความชื้นสัมพัทธ์ และจำนวนวันที่ฝนตก ที่มีความเหมาะสมต่อการประกอบกิจกรรมนันทนาการวัดเป็น 3 ตัวชี้วัด คือ</p> <p>6.1) อุณหภูมิเฉลี่ยต่อปี</p> <p>6.2) ความชื้นสัมพัทธ์เฉลี่ยต่อปี</p> <p>6.3) จำนวนวันฝนตกเฉลี่ยต่อปี</p>	<p>6.1) อุณหภูมิเฉลี่ยต่อปี หน่วยเป็นองศาเซลเซียส</p> <table border="1" data-bbox="1332 454 1892 662"> <thead> <tr> <th>ค่าคะแนน</th> <th>3</th> <th>2</th> <th>1</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>ค่าข้อมูลจริง</td> <td>20-25</td> <td>15-19 หรือ 26-30</td> <td>< 15 หรือ > 30</td> </tr> </tbody> </table> <p>6.2) ความชื้นสัมพัทธ์เฉลี่ยต่อปี หน่วยเป็น%</p> <table border="1" data-bbox="1332 742 1892 949"> <thead> <tr> <th>ค่าคะแนน</th> <th>3</th> <th>2</th> <th>1</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>ค่าข้อมูลจริง</td> <td>65-75</td> <td>60-64.9 หรือ 75.1-80</td> <td>< 60 หรือ > 80</td> </tr> </tbody> </table> <p>6.3) จำนวนวันฝนตกเฉลี่ยต่อปี หน่วยเป็นวัน</p> <table border="1" data-bbox="1332 1029 1892 1181"> <thead> <tr> <th>ค่าคะแนน</th> <th>5</th> <th>4</th> <th>3</th> <th>2</th> <th>1</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>ค่าข้อมูลจริง</td> <td>< 120</td> <td>120 - 150</td> <td>151 - 180</td> <td>181 - 210</td> <td>> 210</td> </tr> </tbody> </table>	ค่าคะแนน	3	2	1	ค่าข้อมูลจริง	20-25	15-19 หรือ 26-30	< 15 หรือ > 30	ค่าคะแนน	3	2	1	ค่าข้อมูลจริง	65-75	60-64.9 หรือ 75.1-80	< 60 หรือ > 80	ค่าคะแนน	5	4	3	2	1	ค่าข้อมูลจริง	< 120	120 - 150	151 - 180	181 - 210	> 210
ค่าคะแนน	3	2	1																											
ค่าข้อมูลจริง	20-25	15-19 หรือ 26-30	< 15 หรือ > 30																											
ค่าคะแนน	3	2	1																											
ค่าข้อมูลจริง	65-75	60-64.9 หรือ 75.1-80	< 60 หรือ > 80																											
ค่าคะแนน	5	4	3	2	1																									
ค่าข้อมูลจริง	< 120	120 - 150	151 - 180	181 - 210	> 210																									

ตารางที่ 1 (ต่อ)

ตัวชี้วัด	ความหมาย	รายละเอียดในการวัด																								
7. ความปลอดภัย ^{3/}	<p>ความปลอดภัยโดยรวมจากพืชและสัตว์ที่เป็นอันตราย และภัยธรรมชาติ ภายในบริเวณพื้นที่พักแรมด้วยเต็นท์ วัดเป็น 3 ตัวชี้วัด คือ</p> <p>7.1) โอกาสในการสัมผัสพืชเป็นพิษ</p> <p>7.2) โอกาสในการพบสัตว์ที่เป็นอันตราย</p> <p>7.3) โอกาสในการเกิดภัยธรรมชาติต่าง ๆ</p>	<p>7.1) โอกาสในการสัมผัสพืชเป็นพิษในพื้นที่พักแรมด้วยเต็นท์</p> <table border="1" data-bbox="1339 466 1758 571"> <tr> <td>ค่าคะแนน</td> <td>1</td> <td>0</td> </tr> <tr> <td>ค่าข้อมูลจริง</td> <td>ไม่มี</td> <td>มี</td> </tr> </table> <p>7.2) โอกาสในการพบสัตว์ที่เป็นอันตรายในพื้นที่พักแรมด้วยเต็นท์</p> <table border="1" data-bbox="1339 702 1758 807"> <tr> <td>ค่าคะแนน</td> <td>1</td> <td>0</td> </tr> <tr> <td>ค่าข้อมูลจริง</td> <td>ไม่มี</td> <td>มี</td> </tr> </table> <p>7.3) โอกาสในการเกิดน้ำป่าหลาก แผ่นดินถล่ม การแตกหักของหิน ไฟป่า มรสุม ในช่วงฤดูกาลที่เปิดให้มีการกิจกรรมหน่วยเป็นวันต่อปี</p> <table border="1" data-bbox="1339 986 1917 1091"> <tr> <td>ค่าคะแนน</td> <td>5</td> <td>4</td> <td>3</td> <td>2</td> <td>1</td> </tr> <tr> <td>ค่าข้อมูลจริง</td> <td>< 5</td> <td>5-9</td> <td>10-14</td> <td>15-20</td> <td>> 20</td> </tr> </table>	ค่าคะแนน	1	0	ค่าข้อมูลจริง	ไม่มี	มี	ค่าคะแนน	1	0	ค่าข้อมูลจริง	ไม่มี	มี	ค่าคะแนน	5	4	3	2	1	ค่าข้อมูลจริง	< 5	5-9	10-14	15-20	> 20
ค่าคะแนน	1	0																								
ค่าข้อมูลจริง	ไม่มี	มี																								
ค่าคะแนน	1	0																								
ค่าข้อมูลจริง	ไม่มี	มี																								
ค่าคะแนน	5	4	3	2	1																					
ค่าข้อมูลจริง	< 5	5-9	10-14	15-20	> 20																					

ตารางที่ 1 (ต่อ)

ตัวชี้วัด	ความหมาย	รายละเอียดในการวัด																								
ลักษณะการพัฒนากายภาพ																										
8. ความเชื่อมโยงกับแหล่งนันทนาการอื่น ^{3/}	ระยะห่างระหว่างพื้นที่พักผ่อนด้วยเต็นท์ที่ทำการประเมินกับแหล่งนันทนาการอื่น ๆ วัดจาก 2 ตัวชี้วัด คือ 8.1) ระยะทางระหว่างพื้นที่พักผ่อนด้วยเต็นท์ที่ทำการประเมินกับแหล่งนันทนาการอื่นที่ใกล้ที่สุด 8.2) จำนวนแหล่งนันทนาการอื่นใกล้เคียงในระยะ 80 กม.	8.1) ระยะทางระหว่างพื้นที่พักผ่อนด้วยเต็นท์กับแหล่งนันทนาการอื่นที่ใกล้ที่สุด หน่วยเป็นกิโลเมตร <table border="1"> <tr> <td>ค่าคะแนน</td> <td>5</td> <td>4</td> <td>3</td> <td>2</td> <td>1</td> </tr> <tr> <td>ค่าข้อมูลจริง</td> <td><10</td> <td>10-20</td> <td>21-29</td> <td>30-40</td> <td>>40</td> </tr> </table> 8.2) จำนวนแหล่งนันทนาการใกล้เคียงในระยะ 80 กม. <table border="1"> <tr> <td>ค่าคะแนน</td> <td>5</td> <td>4</td> <td>3</td> <td>2</td> <td>1</td> </tr> <tr> <td>ค่าข้อมูลจริง</td> <td>> 50</td> <td>40-50</td> <td>30-39</td> <td>20-29</td> <td>< 20</td> </tr> </table>	ค่าคะแนน	5	4	3	2	1	ค่าข้อมูลจริง	<10	10-20	21-29	30-40	>40	ค่าคะแนน	5	4	3	2	1	ค่าข้อมูลจริง	> 50	40-50	30-39	20-29	< 20
ค่าคะแนน	5	4	3	2	1																					
ค่าข้อมูลจริง	<10	10-20	21-29	30-40	>40																					
ค่าคะแนน	5	4	3	2	1																					
ค่าข้อมูลจริง	> 50	40-50	30-39	20-29	< 20																					
9. พื้นที่พักผ่อนด้วยเต็นท์แยกออกจากพื้นที่การใช้ประโยชน์แบบเข้าไป – เย็นกลับ	ที่ตั้งของพื้นที่พักผ่อนด้วยเต็นท์ตั้งอยู่ในบริเวณที่แยกออกจากการใช้ประโยชน์แบบเข้าไป-เย็นกลับ หรือการใช้ประโยชน์จากกิจกรรมอื่นเพื่อป้องกันการขัดแย้งระหว่างกิจกรรม	พื้นที่พักผ่อนด้วยเต็นท์แยกออกจากพื้นที่การใช้ประโยชน์แบบเข้าไป – เย็นกลับ <table border="1"> <tr> <td>ค่าคะแนน</td> <td>1</td> <td>0</td> </tr> <tr> <td>ค่าข้อมูลจริง</td> <td>แยก</td> <td>ไม่แยก</td> </tr> </table>	ค่าคะแนน	1	0	ค่าข้อมูลจริง	แยก	ไม่แยก																		
ค่าคะแนน	1	0																								
ค่าข้อมูลจริง	แยก	ไม่แยก																								
10. ความเพียงพอของปริมาณน้ำใช้สอย	ปริมาณน้ำใช้สอยสำหรับผู้มาเยือนที่เพียงพอต่อการบริโภคอุปโภคในรอบวัน	ปริมาณน้ำใช้สอยในรอบวัน <table border="1"> <tr> <td>ค่าคะแนน</td> <td>1</td> <td>0</td> </tr> <tr> <td>ค่าข้อมูลจริง</td> <td>เพียงพอ</td> <td>ไม่เพียงพอ</td> </tr> </table>	ค่าคะแนน	1	0	ค่าข้อมูลจริง	เพียงพอ	ไม่เพียงพอ																		
ค่าคะแนน	1	0																								
ค่าข้อมูลจริง	เพียงพอ	ไม่เพียงพอ																								

ตารางที่ 1 (ต่อ)

ตัวชี้วัด	ความหมาย	รายละเอียดในการวัด								
11. ขนาดพื้นที่จอดรถ ^{4/}	ขนาดพื้นที่จอดรถรวมในเขตบริการพื้นที่พักแรมด้วยเต็นท์ที่ทำการประเมิน	ขนาดพื้นที่จอดรถของผู้ที่มาพื้นที่พักแรมด้วยเต็นท์ <table border="1"> <thead> <tr> <th>ค่าคะแนน</th> <th>1</th> <th>0</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>ค่าข้อมูลจริง</td> <td>มากกว่า 20% ของพื้นที่พักแรมด้วยเต็นท์ทั้งหมด</td> <td>น้อยกว่า 20% ของพื้นที่พักแรมด้วยเต็นท์ทั้งหมด</td> </tr> </tbody> </table>	ค่าคะแนน	1	0	ค่าข้อมูลจริง	มากกว่า 20% ของพื้นที่พักแรมด้วยเต็นท์ทั้งหมด	น้อยกว่า 20% ของพื้นที่พักแรมด้วยเต็นท์ทั้งหมด		
ค่าคะแนน	1	0								
ค่าข้อมูลจริง	มากกว่า 20% ของพื้นที่พักแรมด้วยเต็นท์ทั้งหมด	น้อยกว่า 20% ของพื้นที่พักแรมด้วยเต็นท์ทั้งหมด								
12. สิ่งอำนวยความสะดวกพื้นฐาน	ปริมาณ และสภาพการใช้งานปัจจุบันของสิ่งอำนวยความสะดวกพื้นฐาน เช่น ห้องน้ำที่ใช้งาน ถึงขยะ เป็นต้น	ปริมาณและสภาพการใช้งานปัจจุบัน <table border="1"> <thead> <tr> <th>ค่าคะแนน</th> <th>ค่าข้อมูลจริง</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>0</td> <td>สิ่งอำนวยความสะดวกพื้นฐานไม่เพียงพอ</td> </tr> <tr> <td>1</td> <td>สิ่งอำนวยความสะดวกพื้นฐานมีปริมาณเพียงพอแต่สภาพการใช้งานยังต้องปรับปรุง</td> </tr> <tr> <td>2</td> <td>สิ่งอำนวยความสะดวกพื้นฐานมีปริมาณเพียงพอและสภาพการใช้งานดี</td> </tr> </tbody> </table>	ค่าคะแนน	ค่าข้อมูลจริง	0	สิ่งอำนวยความสะดวกพื้นฐานไม่เพียงพอ	1	สิ่งอำนวยความสะดวกพื้นฐานมีปริมาณเพียงพอแต่สภาพการใช้งานยังต้องปรับปรุง	2	สิ่งอำนวยความสะดวกพื้นฐานมีปริมาณเพียงพอและสภาพการใช้งานดี
ค่าคะแนน	ค่าข้อมูลจริง									
0	สิ่งอำนวยความสะดวกพื้นฐานไม่เพียงพอ									
1	สิ่งอำนวยความสะดวกพื้นฐานมีปริมาณเพียงพอแต่สภาพการใช้งานยังต้องปรับปรุง									
2	สิ่งอำนวยความสะดวกพื้นฐานมีปริมาณเพียงพอและสภาพการใช้งานดี									

ที่มา: ^{1/} ดัดแปลงจาก กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช (2548)

^{2/} ดัดแปลงจาก นกวรรณ และคณะ (2541จ)

^{3/} นกวรรณ และคณะ (2549ก)

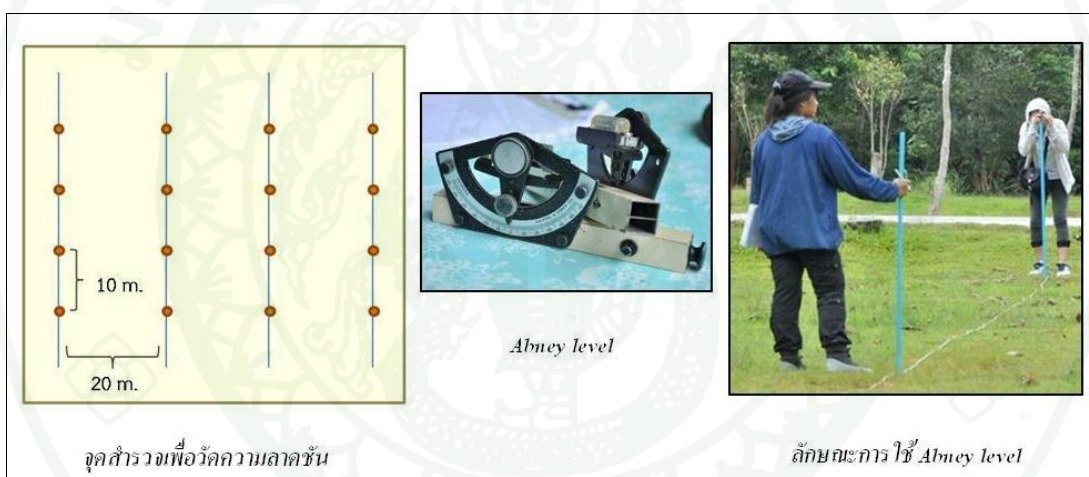
^{4/} สถาบันวิจัยวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งประเทศไทย (2551)

3) การเก็บข้อมูลในพื้นที่ศึกษา

จากตัวชี้วัดและรายละเอียดในการวัดที่ได้กล่าวมาแล้วในข้างต้น ผู้วิจัยมีวิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลในแต่ละตัวชี้วัด ดังนี้

1. ความลาดชันของพื้นที่

ใช้อุปกรณ์ Abney level ในการหาความลาดชัน โดยวางแปลงทุก ๆ 20 เมตร ครอบคลุมทั้งพื้นที่พักแรมด้วยเต็นท์ แต่ละแปลงจะวัดความลาดชันทุก ๆ 10 เมตร จากนั้นนำค่าที่ได้แต่ละจุดมาหาค่าเฉลี่ย รายละเอียดปรากฏดังภาพที่ 5

ภาพที่ 5 การวัดความลาดชันของพื้นที่โดยใช้อุปกรณ์ Abney level

2. เปอร์เซ็นต์ร่มเงาปกคลุมพื้นที่พักแรมด้วยเต็นท์

ใช้อุปกรณ์ Spherical Densiometer ในการหาเปอร์เซ็นต์ร่มเงาปกคลุมพื้นที่ โดยวางแปลงทุก ๆ 20 เมตร ครอบคลุมพื้นที่พักแรมด้วยเต็นท์ แต่ละแปลงจะทำการวัดร่มเงาปกคลุมทุก ๆ 5 เมตร ซึ่งแต่ละจุดทำการวัดเรื้อนยอด 4 ครั้ง (โดยยึดหลักหันหน้าตามทิศเหนือ ทิศใต้ ทิศตะวันออก และทิศตะวันตก) จากนั้นนำมาหาค่าเฉลี่ย โดยมีวิธีการศึกษาดังนี้ (นภวรรณ และคณะ, 2549ข)

ก. วาง Spherical Densiometer บนฝ่ามือ ยื่นปลายมือให้ตั้งฉากกับลำตัว และให้แขนส่วนหัวไหล่และข้อศอกแนบชิดลำตัว โดยไม่ให้ส่วนต่าง ๆ ของร่างกายปรากฏในช่องสี่เหลี่ยมบนพื้นผิวกระจก

ข. กำหนดจุดสมมติจำนวน 4 จุด ในแต่ละช่องสี่เหลี่ยมบนพื้นผิวกระจกซึ่งมีทั้งหมด 24 ช่อง ทำการนับจำนวนจุดที่เรือนยอดผ่าน หรือนับจำนวนจุดที่ไม่มีเรือนยอดผ่านท้องฟ้า (ทั้งนี้เพื่อความสะดวกในการนับ ควรเลือกนับพื้นที่ที่น้อยกว่าระหว่างพื้นที่เรือนยอดกับพื้นที่ที่ไม่มีเรือนยอด) ในพื้นที่สี่เหลี่ยมบนพื้นผิวกระจกทุกช่อง และขณะนับเรือนยอดต้องให้ลูกน้ำอยู่ในกึ่งกลางวงกลม

ค. วัดเปอร์เซ็นต์ร่มเงาปกคลุม โดย 1 จุด ทำการวัด 4 ครั้ง ด้วยการยื่นหันหน้าไปตามทิศเหนือ ทิศตะวันออก ทิศใต้ และทิศตะวันตก แล้วนับจำนวนจุดที่เรือนยอดผ่าน หรือนับจำนวนจุดที่ไม่มีเรือนยอดผ่าน (ท้องฟ้า) ให้ครบทุกทิศ

ง. นำจำนวนจุดจากการนับมาหาค่าเฉลี่ย และหาเปอร์เซ็นต์ร่มเงาปกคลุมจากสูตร

- กรณีนับจุดที่เรือนยอดผ่าน

เปอร์เซ็นต์ปกคลุมเรือนยอด = จำนวนจุดที่เรือนยอดผ่าน x 1.04

- กรณีนับจุดที่ไม่มีเรือนยอดผ่านท้องฟ้า

เปอร์เซ็นต์ปกคลุมเรือนยอด = 100 - (จำนวนจุดที่ไม่มีเรือนยอดผ่าน x 1.0)

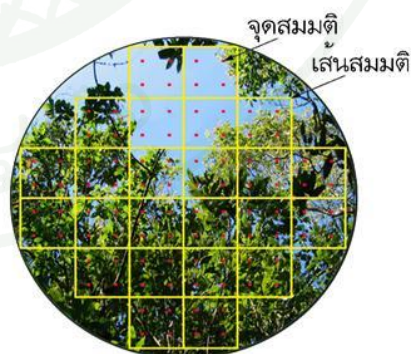

ลักษณะการใช้

Spherical Densiometer

Spherical Densiometer

ลักษณะภาพเรือนยอดที่ปรากฏใน

Spherical Densiometer

ภาพที่ 6 วิธีการหาเปอร์เซ็นต์ร่มเงาปกคลุมพื้นที่พักแรมด้วยเต็นท์

3. การมีแนวต้นไม้เป็นฉนวนกั้นบริเวณ โดยรอบพื้นที่พักแรมด้วยเต็นท์

ใช้วิธีการเดินสำรวจ โดยรอบพื้นที่พักแรมด้วยเต็นท์ ว่ามีแนวต้นไม้หรือไม่หรือไม้พุ่มเป็นฉนวนกั้น โดยรอบพื้นที่พักแรมด้วยเต็นท์เพื่อความเป็นสัดส่วนของพื้นที่พักแรมด้วยเต็นท์กับการใช้ประโยชน์จากกิจกรรมอื่นหรือไม่

4. โอกาสในการพบเห็นสัตว์ป่า

รวบรวมข้อมูลจากการตรวจสอบข้อมูลพื้นฐานอุทยานแห่งชาติประกอบกับสอบถามจากเจ้าหน้าที่ประจำพื้นที่พักแรมด้วยเต็นท์ โดยแบ่งการสำรวจออกเป็น 2 กลุ่ม คือ 4.1) จำนวนชนิดนก 4.2) จำนวนชนิดสัตว์ป่าขนาดเล็กและขนาดกลาง

5. คุณภาพด้านทัศนียภาพของภูมิทัศน์

ใช้วิธีการประเมินเชิงคุณภาพ โดยทำการสังเกตสภาพพื้นที่จริงบริเวณโดยรอบพื้นที่พักแรมด้วยเต็นท์ และบันทึกภาพ จากนั้นทำการประเมินโดยพิจารณาองค์รวมของภูมิทัศน์ มุมมอง ระยะห่างจากตำแหน่งที่ยืนทำการสังเกตกับภูมิทัศน์ที่ปรากฏ เพื่อให้ค่าระดับคุณภาพตามเกณฑ์ที่ระบุในตารางที่ 2

6. ภูมิอากาศที่เหมาะสมต่อการประกอบกิจกรรมนันทนาการ

ตรวจสอบข้อมูลอุตุนิยมวิทยาจากสถานีตรวจวัดอากาศที่ตั้งอยู่ใกล้พื้นที่ทำการประเมิน โดยรวบรวมข้อมูล 10 ปี ย้อนหลัง ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2544 – 2553 แบ่งออกเป็น 3 ตัวชี้วัด ได้แก่ 6.1) อุณหภูมิเฉลี่ยต่อปี 6.2) ความชื้นสัมพัทธ์เฉลี่ยต่อปี 6.3) จำนวนวันฝนตกเฉลี่ยต่อปี

7. ความปลอดภัย

ใช้วิธีการสังเกตและสอบถามข้อมูลจากเจ้าหน้าที่ประจำพื้นที่ โดยแบ่งออกเป็น 3 ตัวชี้วัด ได้แก่ 7.1) โอกาสในการสัมผัสพืชเป็นพิษในพื้นที่พักแรมด้วยเต็นท์ 7.2) โอกาสในการ

พบสัตว์ที่เป็นอันตรายในพื้นที่พักแรมด้วยเส้นทางที่ทำการประเมิน 7.3) โอกาสในการเกิดน้ำป่าหลาก แผ่นดินถล่ม การแตกหักของหิน ไฟป่า มรสุมในช่วงฤดูกาลที่เปิดให้มีการประกอบกิจกรรม

8. ความเชื่อมโยงกับแหล่งนันทนาการอื่น

ใช้วิธีการรวบรวมข้อมูลพิกัดแหล่งท่องเที่ยวของการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย จากนั้นนำข้อมูลพิกัดแหล่งท่องเที่ยวที่ได้มาเข้าโปรแกรมระบบสารสนเทศภูมิศาสตร์ เพื่อหา ระยะแหล่งท่องเที่ยวที่ใกล้ที่สุด และจำนวนแหล่งท่องเที่ยวในระยะ 80 กิโลเมตร

9. พื้นที่พักแรมด้วยเส้นทางแยกออกจากพื้นที่การใช้ประโยชน์แบบเข้าไป – เย็นกลับ

ใช้วิธีการเดินสำรวจ โดยรอบพื้นที่พักแรมด้วยเส้นทางที่ตั้งของพื้นที่นั้นตั้งอยู่ในบริเวณที่แยกออกจากการใช้ประโยชน์แบบเข้าไป- เย็นกลับ หรือการใช้ประโยชน์จากกิจกรรมอื่นหรือไม่

10. ความเพียงพอของปริมาณน้ำใช้สอย

ใช้วิธีการสอบถามข้อมูลจากเจ้าหน้าที่ประจำพื้นที่ ว่าปริมาณน้ำใช้สอยสำหรับผู้มาเยือนเพียงพอต่อการบริโภคอุปโภคในรอบวันหรือไม่

11. ขนาดพื้นที่จอดรถ

ใช้เครื่องมือระบุตำแหน่งบนพื้นโลก (GPS) ในการคำนวณหาขนาดพื้นที่จอดรถ จากนั้นไปเทียบเกณฑ์ที่ระบุในตารางที่ 2

12. สิ่งอำนวยความสะดวกพื้นฐาน

ใช้วิธีการสำรวจ จดบันทึก และถ่ายภาพ โดยนับปริมาณ และคุณภาพการใช้งานปัจจุบันของสิ่งอำนวยความสะดวกพื้นฐาน ได้แก่ ห้องน้ำ ที่ล้างจาน ถังขยะ และป้ายสื่อความหมาย

4) การวิเคราะห์ข้อมูล

นำข้อมูลที่ได้จากการประเมินสภาพแวดล้อมทางธรรมชาติและลักษณะการพัฒนาทางกายภาพบริเวณพื้นที่พักแรมด้วยเต็นท์ มาวิเคราะห์ศักยภาพพื้นที่พักแรมด้วยเต็นท์โดยใช้สมการถ่วงน้ำหนักอย่างง่าย (simple weighting score equation) ซึ่งมีสูตรดังนี้ (นภวรรณ และคณะ, 2549ก)

$$RRP = \frac{W_1R_1 + W_2R_2 + W_3R_3 + \dots + W_nR_n}{W_1 + W_2 + W_3 + \dots + W_n}$$

โดย RRP = ระดับศักยภาพของแหล่งนันทนาการ
(recreation resource potential)

R_{1-n} = ค่าคะแนนศักยภาพของตัวชี้วัดที่ 1 ถึง n

W_{1-n} = ค่าถ่วงน้ำหนักของตัวชี้วัดที่ 1 ถึง n

ค่า R หรือค่าคะแนนของแต่ละตัวชี้วัด ได้มาจากผู้วิจัยทำการสำรวจเก็บข้อมูลในพื้นที่จริง ส่วนค่า W หรือค่าถ่วงน้ำหนักของแต่ละตัวชี้วัด ได้มาจากการส่งให้ผู้ทรงคุณวุฒิทั้งภายในและภายนอก รวม 19 คน ให้ค่าคะแนนแบบประเมินค่า (rating score) ซึ่งมีคะแนนตั้งแต่ 1-5 ในแต่ละตัวชี้วัด โดยคะแนน 1 หมายถึงค่าน้ำหนัก หรือค่าความสำคัญต่ำมาก และ 5 หมายถึงค่าน้ำหนัก หรือค่าความสำคัญสูงมาก จากนั้นนำมาหาค่าคะแนนเฉลี่ย เพื่อกำหนดเป็นค่าถ่วงน้ำหนักของแต่ละตัวชี้วัด (รายละเอียดดังภาคผนวก ข1)

จากนั้น ทำการเปรียบเทียบระดับศักยภาพกับเกณฑ์ที่กำหนด โดยแบ่งเป็น 3 ระดับ จากสมการการแบ่งช่วงชั้น ดังนี้

$$\text{ความกว้างของอันตรภาคชั้น} = \frac{\text{คะแนนสูงสุด} - \text{คะแนนต่ำสุด}}{\text{จำนวนช่วงชั้น}}$$

โดย ศักยภาพต่ำ	มีค่าคะแนนอยู่ในช่วง	0.53 – 1.32
ศักยภาพปานกลาง	มีค่าคะแนนอยู่ในช่วง	1.33 – 2.12
ศักยภาพสูง	มีค่าคะแนนอยู่ในช่วง	2.13 – 2.92

ส่วนที่ 2 การศึกษาข้อมูลผู้มาเยือนที่ประกอบกิจกรรมพื้นที่พักผ่อนด้วยเต็นท์

1) การกำหนดประชากรและหน่วยในการวิเคราะห์

กำหนดให้ผู้มาเยือนชาวไทย ที่มีอายุตั้งแต่ 15 ปีขึ้นไป ที่เดินทางมาประกอบกิจกรรมพักผ่อนด้วยเต็นท์ ในพื้นที่ศึกษาทั้ง 4 แห่ง คือ อุทยานแห่งชาติดอยอินทนนท์ อุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ อุทยานแห่งชาติเขื่อนศรีนครินทร์ และอุทยานแห่งชาติหาดวนกร เป็นประชากรเป้าหมายในการศึกษา และหน่วยในการวิเคราะห์ (unit of analysis) คือ ปัจเจกบุคคล (individual)

2) การสุ่มตัวอย่าง

ในการสุ่มตัวอย่างประชากร ทำการกำหนดขนาดตัวอย่าง โดยใช้สูตร Yamane (1973) และกำหนดให้ค่าระดับความเชื่อมั่นอยู่ที่ 90% ดังนี้

$$n = \frac{N}{(1 + N(e)^2)}$$

เมื่อ n = ขนาดกลุ่มตัวอย่างที่ทำการศึกษา (คน)

N = จำนวนประชากรผู้มาเยือนทั้งหมด

e = ค่าความเคลื่อนที่ยอมรับได้ กำหนดไว้ที่ระดับ 0.10

จากสถิติการพักผ่อนในอุทยานแห่งชาติที่เป็นพื้นที่ศึกษาทั้ง 4 แห่ง คือ อุทยานแห่งชาติดอยอินทนนท์ อุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ อุทยานแห่งชาติเขื่อนศรีนครินทร์ และอุทยานแห่งชาติหาดวนกร ตั้งแต่ ปีงบประมาณ พ.ศ. 2548 – 2551 มีผู้มาเยือนเข้าพักผ่อน เฉลี่ยปีละ 18,891 คน 145,918 คน 32,743 คน และ 8,928 คน ตามลำดับ (กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช, 2552ก) นำมากำหนดให้เป็น ค่า N ของแต่ละพื้นที่ จากนั้นนำมาคำนวณหาขนาดตัวอย่างตามสูตรข้างต้น ได้ขนาดตัวอย่างในการศึกษาพื้นที่ละ 100 ตัวอย่าง รวมขนาดตัวอย่างขั้นต่ำในการเก็บข้อมูลทั้งสิ้น 400 ตัวอย่าง ทั้งนี้ผู้วิจัยจะทำการเก็บข้อมูลกระจายไปตามพื้นที่พักผ่อนด้วยเต็นท์ในเขตบริการของพื้นที่ศึกษาทั้ง 4 แห่ง โดยเก็บข้อมูลทั้งในช่วงฤดูกาลท่องเที่ยว และนอกฤดูกาลท่องเที่ยวของแต่ละพื้นที่ศึกษา ตั้งแต่เดือนกุมภาพันธ์ – ธันวาคม พ.ศ. 2554 รวมทั้งสิ้น 10 เดือน

3) การสร้างเครื่องมือในการวิจัย

เครื่องมือในการศึกษาข้อมูลผู้มาเยือนที่ประกอบกิจกรรมในพื้นที่พักแรมด้วยเต็นท์ คือ แบบสอบถามผู้มาเยือน ที่สร้างขึ้นมาจากการศึกษาค้นคว้า ตรวจสอบเอกสาร แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง แล้วนำมาประยุกต์ใช้กับวัตถุประสงค์ของงานวิจัย โดยแบบสอบถามจะประกอบด้วยคำถามปลายเปิด (open-ended question) และคำถามปลายปิด (close-ended question) แบ่งออกได้เป็น 5 ตอน ดังนี้ (รายละเอียดดังภาคผนวก ก)

ตอนที่ 1 ข้อมูลเกี่ยวกับการเดินทาง และความคิดเห็นของผู้มาเยือนเกี่ยวกับกิจกรรมในพื้นที่พักแรมด้วยเต็นท์

ตอนที่ 2 ข้อมูลเกี่ยวกับแรงจูงใจและประสบการณ์นั้นนันทนาการที่ได้รับของผู้มาเยือน

ตอนที่ 3 ข้อมูลเกี่ยวกับความชอบที่มีต่อลักษณะพื้นที่พักแรมด้วยเต็นท์

ตอนที่ 4 ลักษณะพฤติกรรมของผู้ประกอบกิจกรรมพักแรมด้วยเต็นท์

ตอนที่ 5 ภูมิหลังของผู้มาเยือน

4) การทดสอบเครื่องมือในการวิจัย

4.1) การตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (content validity) ของเครื่องมือ โดยการให้คณะกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ตรวจสอบความถูกต้องของเนื้อหาในแบบสอบถาม เพื่อนำมาปรับแก้ให้ตรงตามเนื้อหาและวัตถุประสงค์ในการวิจัยในครั้งนี้ เพื่อให้มีความถูกต้องและมีประสิทธิภาพในการรวบรวมข้อมูลมากยิ่งขึ้น

4.2) การตรวจสอบความน่าเชื่อถือ (reliability) ของเครื่องมือ โดยการนำแบบสอบถามที่ได้ตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาแล้วไปทำการทดสอบ (pretest) กับกลุ่มตัวอย่าง 30 ตัวอย่าง โดยเลือกอุทยานแห่งชาติแก่งกระจานเป็นสถานที่ทำการทดสอบ จากนั้นนำข้อมูลที่

ได้มาวิเคราะห์ความน่าเชื่อถือ โดยใช้วิธีการวัดความสอดคล้องภายในแบบครอนบาค (Cronbach) แล้วดำเนินการปรับปรุงแก้ไขแบบสอบถามทั้งหมดให้ถูกต้องสมบูรณ์ ซึ่งผลการวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์อัลฟาของแบบสอบถามในส่วนของตัวแปรแรงจูงใจในการประกอบกิจกรรมพักผ่อนด้วยเดินเท้า จำนวน 30 ประเด็น เท่ากับ 0.932 และตัวแปรประสบการณ์นันทนาการที่ได้รับจากการประกอบกิจกรรมพักผ่อนด้วยเดินเท้า จำนวน 30 ประเด็น เท่ากับ 0.933 รายละเอียดดังปรากฏใน (ตารางภาคผนวก ง1-ง2) ตามลำดับ

5) การเก็บข้อมูลในพื้นที่ศึกษา

ผู้วิจัยทำการเก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง คือ ผู้มาเยือนชาวไทย ที่มีอายุ 15 ปีขึ้นไป เดินทางมาประกอบกิจกรรมพักผ่อนด้วยเดินเท้าในเขตบริการของอุทยานแห่งชาติที่เป็นพื้นที่ศึกษา ทั้ง 4 แห่ง คือ อุทยานแห่งชาติคอยอินทนนท์ อุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ อุทยานแห่งชาติเขื่อนศรีนครินทร์ และอุทยานแห่งชาติหาดวนกร โดยเก็บข้อมูลแบบสอบถามพื้นที่ละ 100 ตัวอย่าง รวมทั้งสิ้น 400 ตัวอย่าง

6) การวิเคราะห์ข้อมูล

หลังจากที่ผู้วิจัยเก็บข้อมูลแบบสอบถามในพื้นที่ศึกษาได้ครบจำนวนขนาดตัวอย่างที่กำหนดไว้แล้ว นำแบบสอบถามที่ได้มาลงรหัส (coding) เพื่อนำไปประมวลผลทางคอมพิวเตอร์ด้วยโปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ โดยสถิติที่ใช้วิเคราะห์ข้อมูล คือ สถิติเชิงพรรณนา และสถิติเชิงอนุมาน ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

6.1) การให้ค่าคะแนนตัวแปร

ก) กิจกรรมนันทนาการที่ผู้มาเยือนคาดหวัง ทำการกำหนดตัวแปรกิจกรรมนันทนาการ จำนวน 16 กิจกรรม ให้ผู้มาเยือนเลือกตอบตามกิจกรรมที่คาดหวังว่าจะกระทำเมื่อมาพักผ่อนด้วยเดินเท้า โดยเลือกตอบได้มากกว่า 1 กิจกรรม โดยกำหนดค่าคะแนนดังนี้

ไม่คาดหวัง	ให้ค่าเป็น	0
คาดหวัง	ให้ค่าเป็น	1

จากนั้นทำการรวมกิจกรรมนันทนาการทั้งหมดที่ผู้มาเยือนคาดหวังในการมาเยือนครั้งนี้

ข) กิจกรรมนันทนาการที่ผู้มาเยือนประกอบจริง ทำการกำหนดตัวแปรกิจกรรมนันทนาการ จำนวน 16 กิจกรรม ให้ผู้มาเยือนเลือกตอบตามกิจกรรมที่ได้ประกอบจริงเมื่อมาพักผ่อนด้วยเต็นท์ โดยเลือกตอบได้มากกว่า 1 กิจกรรม โดยกำหนดค่าคะแนนดังนี้

ไม่กระทำ	ให้ค่าเป็น	0
กระทำ	ให้ค่าเป็น	1

จากนั้นทำการรวมกิจกรรมนันทนาการทั้งหมดที่ผู้มาเยือนประกอบจริงในการมาพักผ่อนด้วยเต็นท์ครั้งนี้

ค) แรงจูงใจในการประกอบกิจกรรมพักผ่อนด้วยเต็นท์ ใช้ค่าคะแนนจริงตามที่ผู้มาเยือนระบุคะแนนตามระดับความสำคัญของแรงจูงใจในการประกอบกิจกรรมพักผ่อนด้วยเต็นท์ ในลักษณะของการให้ความสำคัญมากที่สุด ไปสู่ไม่มีความสำคัญในแต่ละข้อ จำนวน 30 ข้อ ซึ่งผู้วิจัยกำหนดไว้ ดังนี้

ไม่มีความสำคัญ	ให้ค่าเป็น	0
สำคัญน้อยที่สุด	ให้ค่าเป็น	1
สำคัญน้อย	ให้ค่าเป็น	2
สำคัญปานกลาง	ให้ค่าเป็น	3
สำคัญมาก	ให้ค่าเป็น	4
สำคัญมากที่สุด	ให้ค่าเป็น	5

ง) ประสิทธิภาพนันทนาการที่ได้รับจากการประกอบกิจกรรมพักผ่อนด้วยเต็นท์ ใช้ค่าคะแนนจริงตามที่ผู้มาเยือนระบุคะแนนตามระดับประสิทธิภาพนันทนาการที่ได้รับจากการประกอบกิจกรรมพักผ่อนด้วยเต็นท์ ในลักษณะของการได้รับประสิทธิภาพนันทนาการมากที่สุด ไปสู่ไม่ได้รับประสิทธิภาพนันทนาการในแต่ละข้อ จำนวน 30 ข้อ ซึ่งผู้วิจัยกำหนดไว้ ดังนี้

ไม่ได้รับ	ให้ค่าเป็น	0
ได้รับน้อยมาก	ให้ค่าเป็น	1
ได้รับน้อย	ให้ค่าเป็น	2
ได้รับปานกลาง	ให้ค่าเป็น	3
ได้รับมาก	ให้ค่าเป็น	4
ได้รับมากที่สุด	ให้ค่าเป็น	5

จ) ความชอบที่มีต่อลักษณะพื้นที่พักแรมด้วยเต็นท์ ให้ค่าคะแนนจริงตามที่ถูกมาเขียนระบุคะแนนตามระดับความชอบที่มีต่อลักษณะพื้นที่พักแรมด้วยเต็นท์ ในลักษณะของการชอบมากที่สุดไปผู้ไม่ชอบเลย ในแต่ละข้อ จำนวน 28 ข้อ ซึ่งผู้วิจัยกำหนดไว้ ดังนี้

ไม่ชอบเลย	ให้ค่าเป็น	0
ชอบน้อยที่สุด	ให้ค่าเป็น	1
ชอบน้อย	ให้ค่าเป็น	2
ชอบปานกลาง	ให้ค่าเป็น	3
ชอบมาก	ให้ค่าเป็น	4
ชอบมากที่สุด	ให้ค่าเป็น	5

ฉ) พฤติกรรมที่กระทำของผู้มาเยือนในพื้นที่พักแรมด้วยเต็นท์ ทำการกำหนดตัวแปรลักษณะพฤติกรรม จำนวน 24 พฤติกรรม ให้ผู้มาเยือนเลือกตอบตามลักษณะพฤติกรรมที่ได้กระทำจริงเมื่อมาพักแรมด้วยเต็นท์ โดยเลือกตอบได้มากกว่า 1 พฤติกรรม โดยกำหนดค่าคะแนน ดังนี้

ไม่กระทำ	ให้ค่าเป็น	0
กระทำ	ให้ค่าเป็น	1

ช) พฤติกรรมที่พบเห็นผู้มาเยือนอื่นกระทำในพื้นที่พักแรมด้วยเต็นท์ ทำการกำหนดตัวแปรลักษณะพฤติกรรม จำนวน 24 พฤติกรรม ให้ผู้มาเยือนเลือกตอบตามลักษณะพฤติกรรมที่พบเห็นผู้มาเยือนอื่นกระทำ โดยเลือกตอบได้มากกว่า 1 พฤติกรรม โดยกำหนดค่าคะแนนดังนี้

ไม่พบเห็น	ให้ค่าเป็น	0
พบเห็น	ให้ค่าเป็น	1

ซ) ความพึงพอใจในการมาพักผ่อนด้วยเต็นท์ในอุทยานแห่งชาติ ให้ค่าคะแนนจริงตามที่อยู่มาเยือนระบุคะแนนตามระดับความพึงพอใจ ซึ่งผู้วิจัยกำหนดไว้ดังนี้

ไม่พอใจ	ให้ค่าเป็น	0
พอใจน้อยที่สุด	ให้ค่าเป็น	1
พอใจน้อย	ให้ค่าเป็น	2
พอใจปานกลาง	ให้ค่าเป็น	3
พอใจมาก	ให้ค่าเป็น	4
พอใจมากที่สุด	ให้ค่าเป็น	5

ฅ) ความต้องการกลับมาเยือน ให้ค่าคะแนนจริงตามที่อยู่มาเยือนระบุคะแนนตามระดับความต้องการกลับมาเยือน ซึ่งผู้วิจัยกำหนดไว้ดังนี้

ไม่กลับมาแน่นอน	ให้ค่าเป็น	0
อาจกลับมาเยือน	ให้ค่าเป็น	1
กลับมาเยือนแน่นอน	ให้ค่าเป็น	2

6.2) การใช้สถิติวิเคราะห์ข้อมูล

6.2.1) การวิเคราะห์โดยใช้สถิติเชิงพรรณนา เป็นการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่ออธิบายตัวแปรทุกตัวที่ใช้ในการศึกษา โดยใช้ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ในการอธิบายข้อมูลทุกส่วนของกลุ่มตัวอย่าง

6.2.2) การวิเคราะห์โดยใช้สถิติเชิงอนุมาน ใช้สถิติการวิเคราะห์ปัจจัย (factor analysis) การทดสอบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยประชากรแบบจับคู่ (paired samples t-test) และการวิเคราะห์สหสัมพันธ์ (correlation analysis) (กัลยา, 2548)

ก) การวิเคราะห์ปัจจัย เป็นการวิเคราะห์เพื่อจับกลุ่มหรือรวมกลุ่มตัวแปรที่มีความสัมพันธ์กันไว้ในกลุ่มหรือปัจจัยเดียวกัน โดยตัวแปรที่อยู่ในปัจจัยเดียวกันจะมีความสัมพันธ์กันมาก ซึ่งความสัมพันธ์นี้อาจเป็นทิศทางเดียวกัน (ไปในทิศทางบวก) หรือไปในทางตรงกันข้าม (ไปในทิศทางลบ) ก็เป็นได้ ส่วนตัวแปรที่อยู่คนละปัจจัยจะไม่มีความสัมพันธ์กันหรือมีความสัมพันธ์กันน้อย ในที่นี้ให้นำมาจัดกลุ่มตัวแปรแรงจูงใจในการประกอบกิจกรรมพักผ่อนด้วยเต็นท์ และประสบการณ์นันทนาการที่ได้รับจากการพักผ่อนด้วยเต็นท์

ข) การทดสอบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยสองประชากรแบบจับคู่ ซึ่งเป็นการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของ 2 ประชากร ว่ามีความแตกต่างกันหรือไม่ ในที่นี้นำมาทดสอบตัวแปรแรงจูงใจและประสบการณ์นันทนาการที่ได้รับจากการพักผ่อนด้วยเต็นท์

ค) การวิเคราะห์สหสัมพันธ์ เป็นการวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ โดยมุ่งที่จะตรวจสอบความมากน้อยของความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปร โดยไม่ต้องทราบว่าตัวแปรใดเป็นเหตุหรือตัวแปรใดเป็นผล โดยใช้สัญลักษณ์ r แทนค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ ซึ่ง r มีค่าตั้งแต่ $+1$ ถึง -1 ซึ่งเครื่องหมายจะบ่งบอกทิศทางความสัมพันธ์และยิ่งค่า r เข้าใกล้ 1 ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรก็ยิ่งสูง ในที่นี้ใช้ในการทดสอบความสัมพันธ์ของกลุ่มประสบการณ์นันทนาการที่ได้รับกับความพึงพอใจในการมาเยือนและความต้องการกลับมาเยือน และทดสอบความสัมพันธ์ของพฤติกรรมนันทนาการของผู้มาเยือนที่ได้กระทำและพฤติกรรมนันทนาการที่พบเห็นผู้มาเยือนอื่นกระทำ

ผลและวิจารณ์

การศึกษารูปแบบที่เหมาะสมของการพักผ่อนด้วยเต็นท์ในอุทยานแห่งชาติครั้งนี้ ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลตามวัตถุประสงค์การศึกษา โดยใช้แบบประเมินสภาพแวดล้อมทางธรรมชาติและลักษณะการพัฒนาการกายภาพในการเก็บข้อมูลพื้นที่พักผ่อนด้วยเต็นท์ และใช้แบบสอบถามในการเก็บข้อมูลผู้มาเยือนที่ประกอบกิจกรรมในพื้นที่พักผ่อนด้วยเต็นท์ โดยเก็บข้อมูลในพื้นที่ศึกษา 4 อุทยานแห่งชาติ คือ อุทยานแห่งชาติดอยอินทนนท์ อุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ อุทยานแห่งชาติเขื่อนศรีนครินทร์ และอุทยานแห่งชาติหาดวนกร โดยเก็บแบบสอบถามทั้งสิ้น 415 ชุด ผลการศึกษาแบ่งออกเป็น 3 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 ผลการศึกษาสภาพแวดล้อมทางธรรมชาติและลักษณะการพัฒนาทางกายภาพบริเวณพื้นที่พักผ่อนด้วยเต็นท์ในอุทยานแห่งชาติ

ส่วนที่ 2 ผลการศึกษาแรงจูงใจในการประกอบกิจกรรมพักผ่อนด้วยเต็นท์ ประสบการณ์นันทนาการที่ได้รับจากการประกอบกิจกรรมพักผ่อนด้วยเต็นท์ ความชอบที่มีต่อลักษณะพื้นที่พักผ่อนด้วยเต็นท์ และพฤติกรรมนันทนาการของผู้มาเยือนที่ประกอบกิจกรรมพักผ่อนด้วยเต็นท์ในอุทยานแห่งชาติ

ส่วนที่ 3 รูปแบบที่เหมาะสมของพื้นที่พักผ่อนด้วยเต็นท์และกิจกรรมที่เหมาะสมในพื้นที่พักผ่อนด้วยเต็นท์ในอุทยานแห่งชาติ

ส่วนที่ 1 ผลการศึกษาสภาพแวดล้อมทางธรรมชาติและลักษณะการพัฒนาทางกายภาพของพื้นที่พักผ่อนด้วยเต็นท์

การศึกษาสภาพแวดล้อมทางธรรมชาติและลักษณะการพัฒนาทางกายภาพของพื้นที่พักผ่อนด้วยเต็นท์ในครั้งนี้ใช้แบบประเมินสภาพแวดล้อมทางธรรมชาติและลักษณะการพัฒนาทางกายภาพของพื้นที่พักผ่อนด้วยเต็นท์ในการศึกษาศึกษาสภาพของพื้นที่พักผ่อนด้วยเต็นท์ โดยมีตัวชี้วัดทั้งสิ้น 12 กลุ่ม 18 ตัวชี้วัดย่อย ได้แก่ 1) ความลาดชันของพื้นที่พักผ่อนด้วยเต็นท์ 2) การมีร่มเงาปกคลุมพื้นที่พักผ่อนด้วยเต็นท์ 3) การมีแนวต้นไม้เป็นฉนวนกั้นบริเวณโดยรอบพื้นที่พักผ่อนด้วยเต็นท์ 4) จำนวนชนิดคนก 5) จำนวนชนิดสัตว์ป่าขนาดเล็กและขนาดกลาง 6) คุณภาพด้านทัศนียภาพ

ของภูมิทัศน์ 7) อุณหภูมิเฉลี่ยต่อปี 8) ความชื้นสัมพัทธ์ 9) จำนวนวันฝนตกต่อปี 10) โอกาสในการสัมผัสพืชเป็นพิษในพื้นที่พักแรมด้วยเต็นท์ที่ทำการประเมิน 11) โอกาสในการพบสัตว์ที่เป็นอันตรายในพื้นที่พักแรมด้วยเต็นท์ที่ทำการประเมิน 12) โอกาสในการเกิดน้ำป่าหลาก แผ่นดินถล่ม การแตกหักของหิน ไฟป่า มรสุมในช่วงฤดูกาลที่เปิดให้มีการประกอบกิจกรรม 13) ระยะทางระหว่างพื้นที่พักแรมด้วยเต็นท์ที่ประเมินกับแหล่งนันทนาการอื่นที่ใกล้ที่สุด 14) จำนวนแหล่งนันทนาการใกล้เคียงในระยะ 80 กม. 15) พื้นที่พักแรมด้วยเต็นท์แยกออกจากพื้นที่การใช้ประโยชน์แบบเข้าไป-เย็นกลับ 16) ความเพียงพอของปริมาณน้ำใช้สอย 17) ขนาดพื้นที่จอดรถ 18) สิ่งอำนวยความสะดวกพื้นฐาน ซึ่งได้ทำการศึกษาพื้นที่พักแรมด้วยเต็นท์ในเขตบริการของอุทยานแห่งชาติทั้ง 4 อุทยานแห่งชาติ มีพื้นที่พักแรมด้วยเต็นท์ในเขตบริการทั้งสิ้น 6 พื้นที่พักแรมด้วยเต็นท์ ได้แก่

1. อุทยานแห่งชาติดอยอินทนนท์ - พื้นที่พักแรมด้วยเต็นท์ดงสน
2. อุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ - พื้นที่พักแรมด้วยเต็นท์ลำตะคอง
- พื้นที่พักแรมด้วยเต็นท์ผากล้วยไม้
3. อุทยานแห่งชาติเขื่อนศรีนครินทร์ - พื้นที่พักแรมด้วยเต็นท์บริเวณที่ทำการอุทยานฯ
- พื้นที่พักแรมด้วยเต็นท์บริเวณศูนย์บริการฯ
4. อุทยานแห่งชาติหาดวนกร - พื้นที่พักแรมด้วยเต็นท์หาดวนกร

ซึ่งผลการศึกษาสภาพแวดล้อมทางธรรมชาติและลักษณะการพัฒนาทางกายภาพ อธิบายเป็นแต่ละพื้นที่อุทยานแห่งชาติ ดังรายละเอียดต่อไปนี้

1. อุทยานแห่งชาติดอยอินทนนท์

ผลการศึกษาสภาพแวดล้อมทางธรรมชาติและลักษณะการพัฒนาทางกายภาพของพื้นที่พักแรมด้วยเต็นท์ดงสน มีรายละเอียดดังต่อไปนี้

สภาพแวดล้อมทางธรรมชาติของพื้นที่ พบว่า มีขนาดพื้นที่พักแรมด้วยเต็นท์ทั้งสิ้น 8,679 ตารางเมตร โดยมีความลาดชันของพื้นที่เฉลี่ย 6.68% มีร่มเงาปกคลุมพื้นที่ 88.24% มีแนว

ต้นไม้เป็นฉนวนกั้นบริเวณโดยรอบพื้นที่พักแรมด้วยเตินท์เพื่อความเป็นสัดส่วนของพื้นที่พักแรม ด้วยเตินท์กับพื้นที่การใช้ประโยชน์ในลักษณะอื่น ๆ มีจำนวนชนิดนกที่ปรากฏในบริเวณโดยรอบพื้นที่ จำนวน 10 ชนิด ได้แก่ 1) นกอัญชัญหางดำ (*Porzana bicolor*) 2) นกจับแมลงคอแดง (*Ficedula albicilla*) 3) นกปีกลายสก๊อต (*Garrulus glandarius*) 4) นกสาธิตาเขียว (*Cissa chinensis*) 5) นกเค้าดินสวน (*Anthus hodgsoni*) 6) นกเค้าแมว (*Glaucidium cuculoides*) 7) นกพญาไฟแม่เสลียง (*Pericrocotus brevirostris*) 8) นกตี๊ดใหญ่ (*Parus major*) 9) นกอีเสือสีน้ำตาล (*Lanius cristatus*) 10) นกกระจอกบ้าน (*Passer mantanus*) มีจำนวนชนิดสัตว์ป่าขนาดเล็กและขนาดกลาง ปรากฏในบริเวณโดยรอบพื้นที่พักแรมด้วยเตินท์ จำนวน 2 ชนิด ได้แก่ 1) กระรอกท้องแดง (*Callosciurus erythraeus*) 2) กระเล็นขนปลายหูสั้น (*Tamias maccllellandi*) คุณภาพด้านทัศนียภาพของภูมิทัศน์อยู่ในระดับปานกลาง สภาพภูมิอากาศที่เหมาะสมต่อการประกอบกิจกรรม นันทนาการ จากการตรวจสอบข้อมูลทุติยภูมิจากสถานีตรวจวัดอากาศใกล้เคียง พบว่า อุทยานแห่งชาติดอยอินทนนท์ มีอุณหภูมิเฉลี่ยต่อปี 20.90 องศาเซลเซียส ความชื้นสัมพัทธ์เฉลี่ยต่อปี 80% จำนวนวันฝนตกเฉลี่ย 143 วันต่อปี ความปลอดภัยในพื้นที่ พบว่า ในพื้นที่พักแรมด้วยเตินท์ไม่พบพืชเป็นพิษ ส่วนสัตว์ที่เป็นอันตรายที่สามารถพบได้ในบริเวณพื้นที่ คือ งูเขียวหางไหม้ (*Trimeresurus sp.*) งูปล้องฉนวนเมืองเหนือ (*Wait data snake*) ในพื้นที่ไม่มีการเกิดน้ำป่าหลาก แผ่นดินถล่ม การแตกหักของหิน ไฟป่า และมรสุมในช่วงฤดูกาลที่เปิดให้มีการประกอบกิจกรรม

ลักษณะการพัฒนาทางกายภาพของพื้นที่ พบว่า ความเชื่อมโยงกับแหล่งนันทนาการอื่น ในส่วนของระยะทางระหว่างพื้นที่พักแรมด้วยเตินท์ดงสนกับแหล่งนันทนาการอื่นที่ใกล้ที่สุด คือ วัดกองกาน (พระเจ้าตนหลวง) โดยมีระยะทาง 16 กิโลเมตร ส่วนจำนวนแหล่งนันทนาการใกล้เคียงในระยะ 80 กม. มีจำนวน 68 แหล่ง (รายละเอียดดังภาคผนวก จ1) ที่ตั้งของพื้นที่พักแรมด้วยเตินท์ แยกออกจากพื้นที่การใช้ประโยชน์แบบเข้าไป-เย็นกลับ ความเพียงพอของปริมาณน้ำใช้สอย พบว่า มีปริมาณน้ำเพียงพอสำหรับผู้มาเยือนทั้งใน ช่วงฤดูกาลท่องเที่ยวและนอกฤดูกาลท่องเที่ยว ขนาดพื้นที่จ่อรถ มีพื้นที่ทั้งสิ้น 3,275 ตารางเมตร คิดเป็น 37% ของพื้นที่พักแรมด้วยเตินท์ สิ่งอำนวยความสะดวกพื้นฐานในพื้นที่พักแรมด้วยเตินท์มีปริมาณเพียงพอและมีสภาพการใช้งานดี

จากที่ได้กล่าวมาข้างต้น ผลการประเมินศักยภาพโดยรวมของพื้นที่พักแรมด้วยเตินท์ ดงสน พบว่า มีค่าคะแนนเท่ากับ 2.22 ซึ่งมีศักยภาพอยู่ในระดับสูง ดังปรากฏในตารางที่ 2

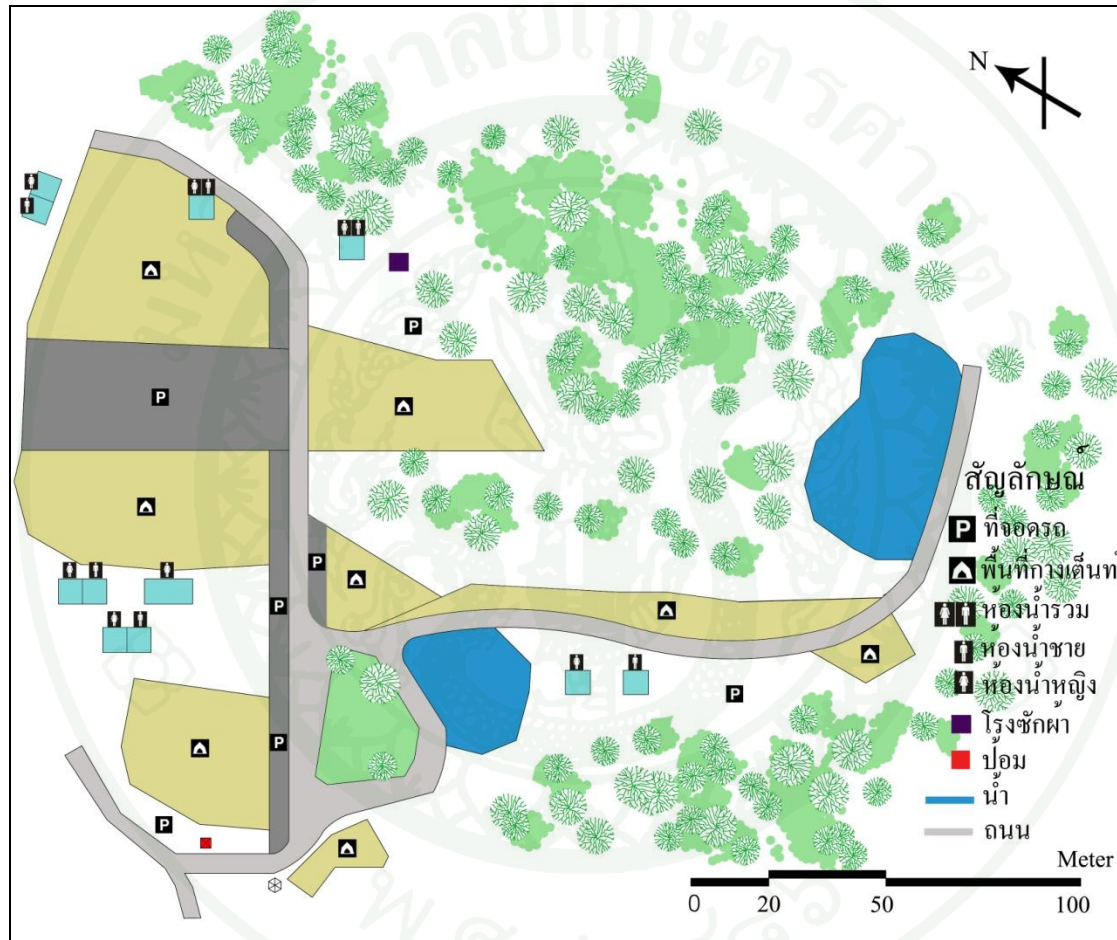
ตารางที่ 2 ผลการประเมินสภาพแวดล้อมทางธรรมชาติและลักษณะการพัฒนาทางกายภาพ พื้นที่พักแรมด้วยเต็นท์คงสน อุทยานแห่งชาติดอยอินทนนท์

ตัวชี้วัด (หน่วยวัด), (ระดับค่าคะแนน)	(W)	(R)		(W*R)
		ค่าคะแนนที่ได้	(ค่าข้อมูลจริง)	
สภาพแวดล้อมทางธรรมชาติ				
1. ความลาดชันของพื้นที่ (เปอร์เซ็นต์), (1-5)	5	3	(6.68%)	15
2. ร่มเงาปกคลุมพื้นที่พักแรมด้วยเต็นท์ (เปอร์เซ็นต์), (1-3)	4	2	(88.24%)	8
3. การมีแนวต้นไม้เป็นฉนวนกันบริเวณโดยรอบพื้นที่พักแรมด้วยเต็นท์ (ไม่มี-มี), (0-1)	4	1	(มี)	4
4. จำนวนชนิดนก (จำนวนชนิด), (1-5)	3	2	(10 ชนิด)	6
5. จำนวนชนิดสัตว์ป่าขนาดเล็กและขนาดกลาง (จำนวนชนิด), (0-2)	2	1	(2 ชนิด)	2
6. คุณภาพด้านทัศนียภาพของภูมิทัศน์ (ภาพรวมของภูมิทัศน์), (1-5)	4	3	(ปานกลาง)	12
7. อุณหภูมิเฉลี่ยต่อปี (องศาเซลเซียส), (1-3)	4	3	(20.90)	12
8. ความชื้นสัมพัทธ์เฉลี่ยต่อปี (เปอร์เซ็นต์), (1-3)	3	2	(80%)	6
9. จำนวนวันฝนตกเฉลี่ยต่อปี (จำนวนวัน), (1-5)	4	4	(143 วัน)	16
10. โอกาสในการสัมผัสพืชเป็นพิษในพื้นที่พักแรมด้วยเต็นท์ (มี-ไม่มี), (0-1)	5	1	(ไม่มี)	5
11. โอกาสในการพบสัตว์ที่เป็นอันตรายในพื้นที่พักแรมด้วยเต็นท์ (มี-ไม่มี), (0-1)	5	0	(มี)	0
12. โอกาสในการเกิดน้ำป่าหลาก แผ่นดินถล่ม การแตกหักของหิน ไฟป่า มรสุม (จำนวนวัน), (1-5)	5	5	(0 วัน)	25

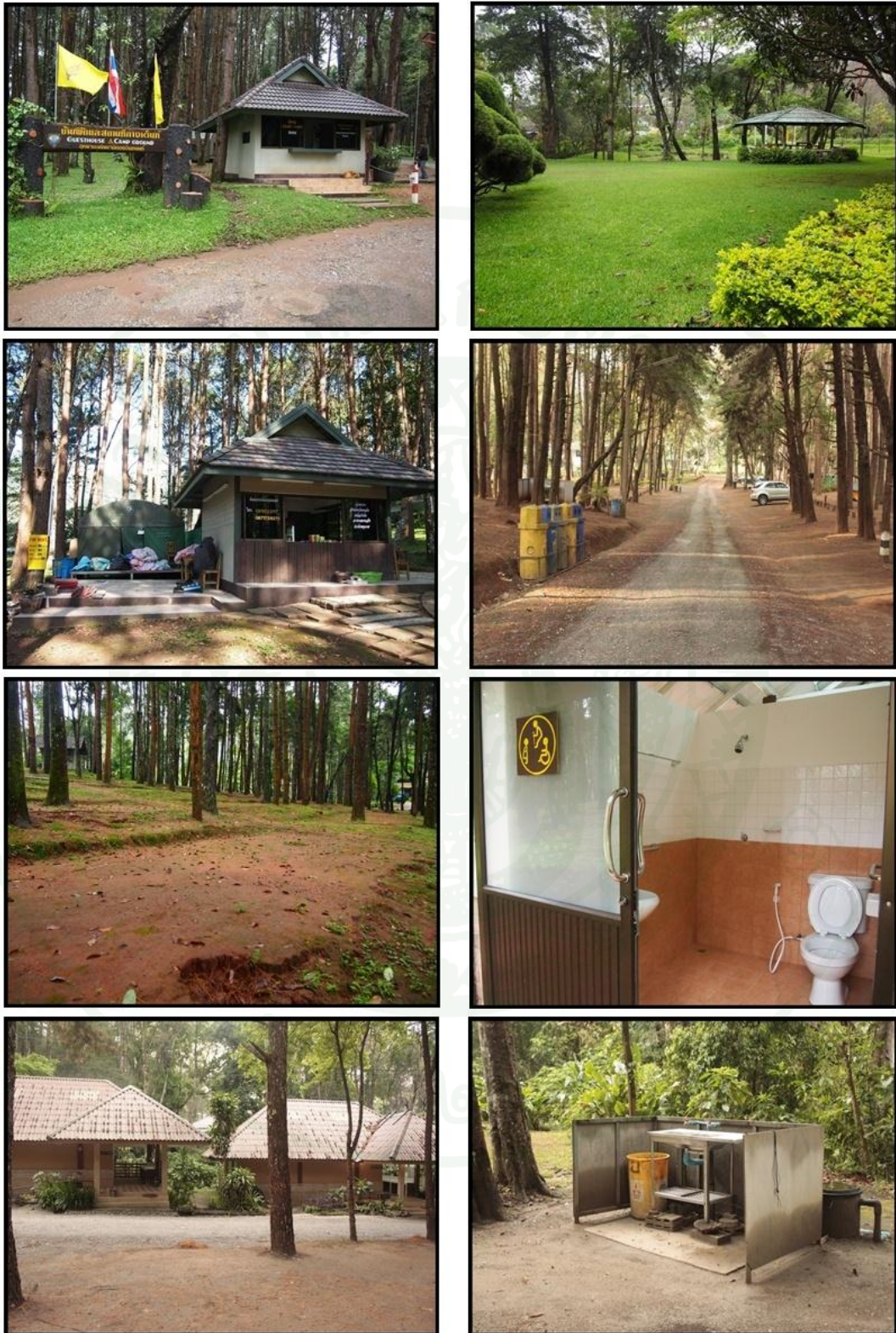
ตารางที่ 2 (ต่อ)

ตัวชี้วัด (หน่วยวัด), (ระดับค่าคะแนน)	(W)	(R)		(W*R)
		ค่าคะแนนที่ได้	(ค่าข้อมูลจริง)	
ลักษณะการพัฒนาทางกายภาพ				
13. ระยะทางระหว่างพื้นที่พักแรมด้วยเต็นท์ที่ประเมินกับแหล่งนันทนาการอื่นที่ใกล้ที่สุด (กิโลเมตร), (1-5)	4	4	(16 กิโลเมตร)	16
14. จำนวนแหล่งนันทนาการใกล้เคียงในระยะ 80 กม. (จำนวนแหล่ง), (1-5)	2	5	(68 แหล่ง)	10
15. พื้นที่พักแรมด้วยเต็นท์แยกออกจากพื้นที่การใช้ประโยชน์แบบเข้าไป-เย็นกลับ (ไม่แยก-แยก), (0-1)	4	1	(แยก)	4
16. ความเพียงพอของปริมาณน้ำใช้สอย (ไม่เพียงพอ-เพียงพอ), (0-1)	5	1	(เพียงพอ)	5
17. ขนาดพื้นที่จอดรถ (<20 เปอร์เซ็นต์ของพื้นที่ - >20 เปอร์เซ็นต์ของพื้นที่), (0-1)	4	1	(37%)	4
18. สิ่งอำนวยความสะดวกพื้นฐาน (ความเพียงพอและสภาพการใช้งานปัจจุบัน), (0-2)	5	2	(เพียงพอและสภาพดี)	10
Total $\sum(W_i), \sum(R_i), \sum(W_i * R_i)$	72		41	160
RRP = $(\sum(W_i * R_i) / \sum W_i)$			2.22	

พื้นที่พักแรมด้วยเต็นท์คงสน มีศักยภาพในระดับสูง โดยข้อดีของพื้นที่ คือ ที่ตั้งของพื้นที่แยกออกมาจากการใช้ประโยชน์ในรูปแบบอื่น บริเวณโดยรอบมีต้นไม้เป็นฉนวนกันทำให้ลดปัญหาขัดแย้งกับกิจกรรมนันทนาการอื่น ๆ และมีความเป็นส่วนตัว ทางเข้า-ออกในพื้นที่มีเพียงทางเดียว ทำให้ง่ายต่อการดูแลของเจ้าหน้าที่ ภายในพื้นที่มีการปรับสภาพพื้นที่ให้มีความลาดชันน้อยเพื่อให้เหมาะสมกับการประกอบกิจกรรม ด้านสภาพภูมิอากาศมีสภาพอากาศเย็นสบายตลอดทั้งปี เนื่องจากคอยอินทนนท์ตั้งอยู่ในพื้นที่ที่สูง น้ำใช้สอยเป็นน้ำที่มาจากน้ำตกจึงทำให้มีใช้เพียงพอตลอดทั้งปี ในส่วนของสิ่งอำนวยความสะดวกมีปริมาณเพียงพอและอยู่ในสภาพการใช้งานดี ซึ่งมีอาคารห้องน้ำถึง 6 จุด มีถึงขยะและอ่างล้างจานกระจายทั่วบริเวณพื้นที่ และมีเจ้าหน้าที่ดูแลทำความสะอาดพื้นที่ทุกวัน ในส่วนข้อเสียของพื้นที่ คือ ร่มเงาปกคลุมพื้นที่มีค่อนข้างมากกว่าเกณฑ์เนื่องจากในพื้นที่มีต้นสนขนาดใหญ่ทั่วบริเวณ อาจก่อให้เกิดปัญหาได้ในช่วงหน้าฝนซึ่งมักมีกิ่งไม้ร่วงตกพื้นดิน อาจก่อให้เกิดอันตรายแก่ผู้มาเยือนได้ ในพื้นที่ไม่สามารถมองเห็นทัศนียภาพโดยรอบได้มากนักเนื่องจากพื้นที่ค่อนข้างมีลักษณะปิดจะเห็นก็แต่เพียงวิว น้ำตกสิริภูมิ อีกทั้งในพื้นที่ยังพบสัตว์ที่เป็นอันตรายประเภทงู เนื่องจากที่ตั้งของพื้นที่ด้านหลังติดกับป่ารก

ภาพที่ 7 แผนผังพื้นที่พักผ่อนด้วยเส้นทางเดิน อุทยานแห่งชาติคอยอินทนนท์

ภาพที่ 8 ลักษณะทั่วไปของพื้นที่พักผ่อนด้วยเต็นท์ดงสน อุทยานแห่งชาติดอยอินทนนท์

2. อุทยานแห่งชาติเขาใหญ่

2.1 พื้นที่พักแรมด้วยเต็นท์ลำตะคอง

ผลการศึกษาสภาพแวดล้อมทางธรรมชาติและลักษณะการพัฒนาทางกายภาพของพื้นที่พักแรมด้วยเต็นท์ลำตะคอง มีรายละเอียดดังต่อไปนี้

สภาพแวดล้อมทางธรรมชาติของพื้นที่ พบว่า มีขนาดพื้นที่พักแรมด้วยเต็นท์ทั้งสิ้น 21,775 ตารางเมตร โดยมีความลาดชันของพื้นที่เฉลี่ย 3.72% มีร่มเงาปกคลุมพื้นที่ 18.94% มีแนวต้นไม้เป็นฉนวนกันบริเวณโดยรอบพื้นที่พักแรมด้วยเต็นท์เพื่อความเป็นสัดส่วนของพื้นที่พักแรมด้วยเต็นท์กับพื้นที่การใช้ประโยชน์ในลักษณะอื่น ๆ มีจำนวนชนิดนกที่ปรากฏในบริเวณโดยรอบพื้นที่ จำนวน 12 ชนิด ได้แก่ 1) นกขมิ้นท้ายทอยดำ (*Oriolus chinensis*) 2) นกเขียวก้านทองปีกสีฟ้า (*Chloropsis cochinchinensis*) 3) นกปรอดเหลืองหัวจุก (*Pycnonotus flaviventris*) 4) นกกระเต็นใหญ่ธรรมดา (*Halcyon capensis*) 5) นกกก (*Buceros bicornis* Linnaeus) 6) นกแก๊ก (*Anthracoceros albirostris*) 7) นกปรอดโง่เมืองเหนือ (*Alophoixus pallidus*) 8) นกจับแมลงจุกดำ (*Hypothymis azuea*) 9) นกกางเขนดง (*Copsychus malabaricus*) 10) นกบั้งรอกใหญ่ (*Phaenicophaeus tristis*) 11) นกแซงแซวหางปลา (*Dicrurus macrocerus*) 12) นกพญาไฟใหญ่ (*Pericrocotus flammeus*) มีจำนวนชนิดสัตว์ป่าขนาดเล็กและขนาดกลางปรากฏในบริเวณโดยรอบพื้นที่พักแรมด้วยเต็นท์ จำนวน 6 ชนิด ได้แก่ 1) เก้ง (*Muntiacus muntjak*) 2) กวางป่า (*Cervus unicolor*) 3) ลิงกัง (*Macaca nemestrina*) 4) เม่นใหญ่เผงคอยาว (*Hystrix brachyuran*) 5) ชะมด (*Viverridae* sp.) 6) กระรอกหลากสี (*Callosciurus finlaysonii*) คุณภาพด้านทัศนียภาพของภูมิทัศน์อยู่ในระดับปานกลาง สภาพภูมิอากาศที่เหมาะสมต่อการประกอบกิจกรรมนันทนาการ จากการตรวจสอบข้อมูลอุตุนิยมวิทยาจากสถานีตรวจวัดอากาศใกล้เคียง พบว่า อุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ มีอุณหภูมิเฉลี่ยต่อปี 22.42 องศาเซลเซียส ความชื้นสัมพัทธ์เฉลี่ยต่อปี 71% จำนวนวันฝนตกเฉลี่ย 148 วันต่อปี ความปลอดภัยในพื้นที่พบว่า ในพื้นที่พักแรมด้วยเต็นท์ไม่พบพืชเป็นพิษ ส่วนสัตว์ที่เป็นอันตรายที่สามารถพบได้ในบริเวณพื้นที่ คือ ต่อหัวเสือ (*Vespa* sp.) ในพื้นที่ไม่มีการเกิดน้ำป่าหลาก แผ่นดินถล่ม การแตกหักของหิน ไฟป่า และมรสุมในช่วงฤดูกาลที่เปิดให้มีการประกอบกิจกรรม

ลักษณะการพัฒนาทางกายภาพของพื้นที่ พบว่า ความเชื่อมโยงกับแหล่งนันทนาการอื่น ในส่วนของระยะทางระหว่างพื้นที่พักแรมด้วยเต็นท์ลำตะคองกับแหล่งนันทนาการอื่นที่ใกล้ที่สุด คือ เขื่อนขุนด่านปราการชล โดยมีระยะห่าง 12 กิโลเมตร ส่วนจำนวนแหล่ง

น้ำหนักการไถล้เคียงในระยะ 80 กม. มีจำนวน 118 แหล่ง (รายละเอียดดังภาคผนวก จ2) ที่ตั้งของพื้นที่พักแรมด้วยเต็นท์แยกออกจากพื้นที่การใช้ประโยชน์แบบเข้าไป-เย็นกลับ ความเพียงพอของปริมาณน้ำใช้สอย พบว่า มีปริมาณน้ำเพียงพอสำหรับผู้มาเยือนทั้งในช่วงฤดูกาลท่องเที่ยวและนอกฤดูกาลท่องเที่ยว ขนาดพื้นที่จ่อครด มีพื้นที่ทั้งสิ้น 4,422 ตารางเมตร คิดเป็น 20.31% ของพื้นที่พักแรมด้วยเต็นท์ สิ่งอำนวยความสะดวกพื้นฐานในพื้นที่พักแรมด้วยเต็นท์ที่มีปริมาณเพียงพอและมีสภาพการใช้งานดี

จากที่ได้กล่าวมาข้างต้น ผลการประเมินศักยภาพโดยรวมของพื้นที่พักแรมด้วยเต็นท์ ล่าตะคอง พบว่า มีค่าคะแนนเท่ากับ 2.31 ซึ่งมีศักยภาพในระดับสูง ดังปรากฏในตารางที่ 3

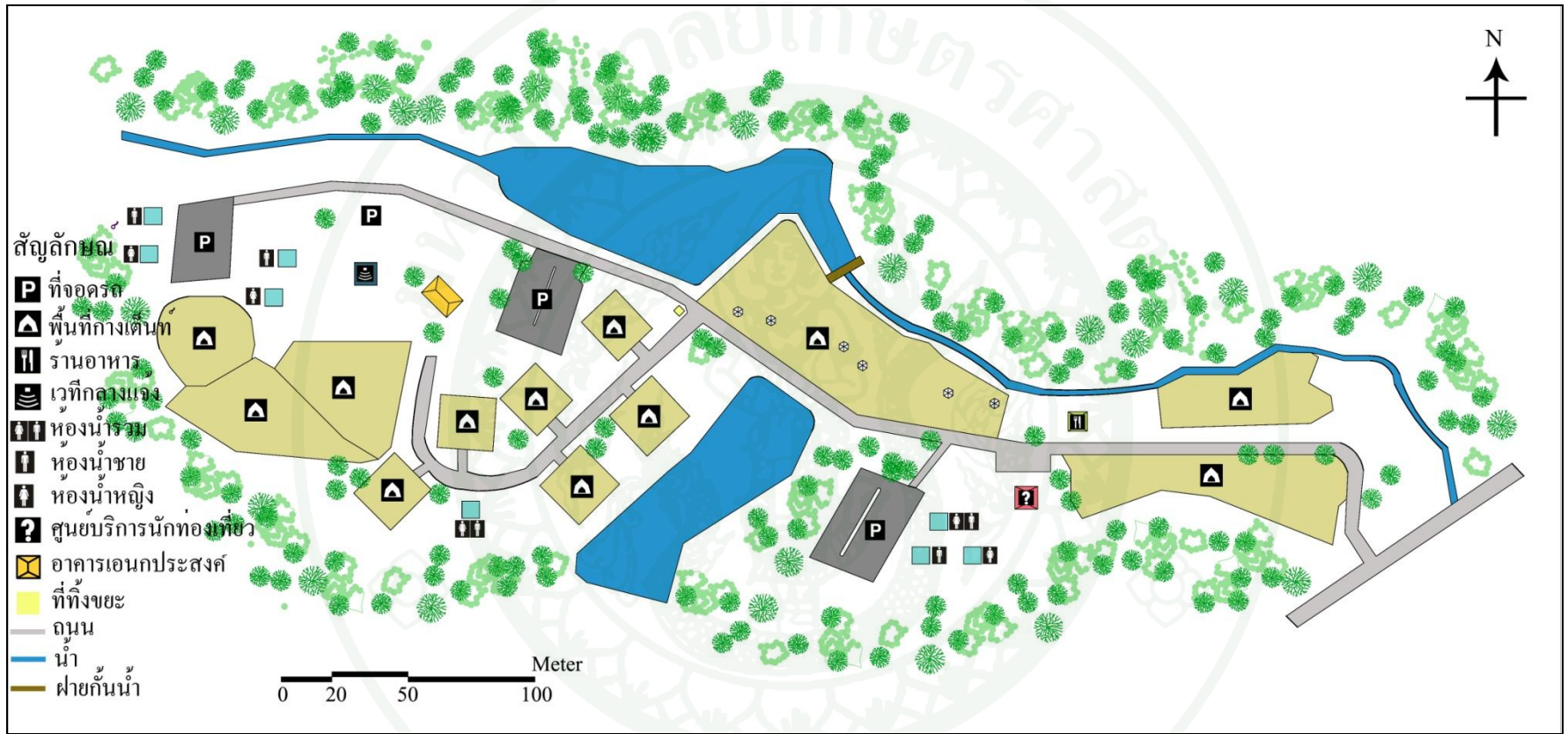
ตารางที่ 3 ผลการประเมินสภาพแวดล้อมทางธรรมชาติและลักษณะการพัฒนาทางกายภาพ พื้นที่พักแรมด้วยเต็นท์ลำตะคอง อุทยานแห่งชาติเขาใหญ่

ตัวชี้วัด (หน่วยวัด), (ระดับค่าคะแนน)	(W)	(R)		(W*R)
		ค่าคะแนนที่ได้	(ค่าข้อมูลจริง)	
สภาพแวดล้อมทางธรรมชาติ				
1. ความลาดชันของพื้นที่ (เปอร์เซ็นต์), (1-5)	5	4	(3.72%)	20
2. ร่มเงาปกคลุมพื้นที่พักแรมด้วยเต็นท์ (เปอร์เซ็นต์), (1-3)	4	1	(18.94%)	4
3. การมีแนวต้นไม้เป็นฉนวนกันบริเวณโดยรอบพื้นที่พักแรมด้วยเต็นท์ (ไม่มี-มี), (0-1)	4	1	(มี)	4
4. จำนวนชนิดนก (จำนวนชนิด), (1-5)	3	2	(12 ชนิด)	6
5. จำนวนชนิดสัตว์ป่าขนาดเล็กและขนาดกลาง (จำนวนชนิด), (0-2)	2	2	(5 ชนิด)	4
6. คุณภาพด้านทัศนียภาพของภูมิทัศน์ (ภาพรวมของภูมิทัศน์), (1-5)	4	3	(ปานกลาง)	12
7. อุณหภูมิเฉลี่ยต่อปี (องศาเซลเซียส), (1-3)	4	3	(22.42)	12
8. ความชื้นสัมพัทธ์เฉลี่ยต่อปี (เปอร์เซ็นต์), (1-3)	3	3	(71%)	9
9. จำนวนวันฝนตกเฉลี่ยต่อปี (จำนวนวัน), (1-5)	4	4	(148 วัน)	16
10. โอกาสในการสัมผัสพืชเป็นพิษในพื้นที่พักแรมด้วยเต็นท์ (มี-ไม่มี), (0-1)	5	1	(ไม่มี)	5
11. โอกาสในการพบสัตว์ที่เป็นอันตรายในพื้นที่พักแรมด้วยเต็นท์ (มี-ไม่มี), (0-1)	5	0	(มี)	0
12. โอกาสในการเกิดน้ำป่าหลาก แผ่นดินถล่ม การแตกหักของหิน ไฟป่า มรสุม (จำนวนวัน), (1-5)	5	5	(0 วัน)	25

ตารางที่ 3 (ต่อ)

ตัวชี้วัด (หน่วยวัด), (ระดับค่าคะแนน)	(W)	(R)		(W*R)
		ค่าคะแนนที่ได้	(ค่าข้อมูลจริง)	
ลักษณะการพัฒนาทางกายภาพ				
13. ระยะทางระหว่างพื้นที่พักแรมด้วยเต็นท์ที่ประเมินกับแหล่งนันทนาการอื่นที่ใกล้ที่สุด (กิโลเมตร), (1-5)	4	4	(12 กิโลเมตร)	16
14. จำนวนแหล่งนันทนาการใกล้เคียงในระยะ 80 กม. (จำนวนแหล่ง), (1-5)	2	5	(118 แหล่ง)	10
15. พื้นที่พักแรมด้วยเต็นท์แยกออกจากพื้นที่การใช้ประโยชน์แบบเข้าไป-เย็นกลับ (ไม่แยก-แยก), (0-1)	4	1	(แยก)	4
16. ความเพียงพอของปริมาณน้ำใช้สอย (ไม่เพียงพอ-เพียงพอ), (0-1)	5	1	(เพียงพอ)	5
17. ขนาดพื้นที่จอดรถ (<20 เปอร์เซ็นต์ของพื้นที่ - >20 เปอร์เซ็นต์ของพื้นที่), (0-1)	4	1	(20.31%)	4
18. สิ่งอำนวยความสะดวกพื้นฐาน (ความเพียงพอและสภาพการใช้งานปัจจุบัน), (0-2)	5	2	(เพียงพอและสภาพดี)	10
Total $\sum(W_i), \sum(R_i), \sum(W_i * R_i)$	72		43	166
RRP = $(\sum(W_i * R_i) / \sum W_i)$			2.31	

พื้นที่พักแรมด้วยเต็นท์ลำตะคอง มีศักยภาพในระดับสูง โดยข้อดีของพื้นที่ คือ ที่ตั้งของพื้นที่นั้นแยกออกมาจากการใช้ประโยชน์ในรูปแบบอื่น บริเวณโดยรอบมีต้นไม้เป็นฉนวนกั้น ทำให้ลดปัญหาขัดแย้งกับกิจกรรมนันทนาการอื่น ๆ และมีความเป็นส่วนตัว ทางเข้า-ออกในพื้นที่มีเพียงทางเดียว ทำให้ง่ายต่อการดูแลของเจ้าหน้าที่ ในพื้นที่พักแรมด้วยเต็นท์ที่มีความลาดชันค่อนข้างน้อยเนื่องจากการปรับสภาพพื้นที่ อีกทั้งไม่มีพืชที่เป็นพิษในพื้นที่ โอกาสนันทนาการในด้านพบเห็นชนิดนกและสัตว์ป่ามีค่อนข้างมาก โดยผู้มาเยือนสามารถพบเห็นกวางและเก้งได้ในพื้นที่ น้ำใช้สอยเป็นน้ำที่มาจากน้ำตกจึงทำให้มีใช้เพียงพอตลอดทั้งปี ในส่วนสิ่งอำนวยความสะดวกมีปริมาณเพียงพอและอยู่ในสภาพการใช้น่าดี โดยมีอาคารห้องน้ำถึง 5 จุด มีถังขยะกระจายทั่วบริเวณพื้นที่ และมีเจ้าหน้าที่ดูแลทำความสะอาดพื้นที่ทุกวัน อีกทั้งแหล่งนันทนาการใกล้เคียงมีจำนวนมากซึ่งเพิ่มโอกาสด้านนันทนาการแก่ผู้มาเยือนในการเดินทางท่องเที่ยวไปยังแหล่งนันทนาการอื่น ในส่วนข้อเสียของพื้นที่ คือ มีร่มเงาปกคลุมพื้นที่น้อย เนื่องจากในพื้นที่ส่วนใหญ่เป็นพื้นที่เปิดโล่งมีต้นไม้ไม่เยอะ ซึ่งทำให้ในช่วงกลางวันค่อนข้างมีแดดร้อน และในพื้นที่ยังพบสัตว์ที่เป็นอันตรายประเภทต่อหัวเสื่อ

ภาพที่ 9 แผนผังพื้นที่พักผ่อนด้วยเต็นท์ลำตะคอง อุทยานแห่งชาติเขาใหญ่

ภาพที่ 10 ลักษณะทั่วไปของพื้นที่พักแรมด้วยเต็นท์ลำตะคอง อุทยานแห่งชาติเขาใหญ่

2.2 พื้นที่พักแรมด้วยเต็นท์ผากล้วยไม้

ผลการศึกษาสภาพแวดล้อมทางธรรมชาติและลักษณะการพัฒนาทางกายภาพของพื้นที่พักแรมด้วยเต็นท์ผากล้วยไม้ มีรายละเอียดดังต่อไปนี้

สภาพแวดล้อมทางธรรมชาติของพื้นที่ พบว่า มีขนาดพื้นที่พักแรมด้วยเต็นท์ทั้งสิ้น 13,278 ตารางเมตร โดยมีความลาดชันของพื้นที่เฉลี่ย 5.20% มีร่มเงาปกคลุมพื้นที่ 59.51% ไม่มีแนวต้นไม้เป็นฉนวนกันบริเวณโดยรอบพื้นที่พักแรมด้วยเต็นท์กับพื้นที่การใช้ประโยชน์ในลักษณะอื่น มีจำนวนชนิดนกที่ปรากฏในบริเวณโดยรอบพื้นที่ จำนวน 8 ชนิด ได้แก่ 1) นกเขาเปล้า (*Treron curvirostra*) 2) นกเขาไฟ (*Streptoplia teanquebarica*) 3) นกกระเบื้องผา (*Monticola solitaries*) 4) นกโพระดกธรรมดา (*Megalaima linerta*) 5) นกกก (*Buceros bicornis* Linnaeus) 6) นกแก๊ก (*Anthracoceros albirostris*) 7) นกเขาใหญ่ (*Streptopelia chinensis*) 8) นกพญาไฟใหญ่ (*pericrocotus flammeus*) มีจำนวนชนิดสัตว์ป่าขนาดเล็กและขนาดกลางปรากฏในบริเวณโดยรอบพื้นที่พักแรมด้วยเต็นท์ จำนวน 6 ชนิด ได้แก่ 1) เก้ง (*Muntiacus muntjak*) 2) กวางป่า (*Cervus unicolor*) 3) ลิงกัง (*Macaca nemestrina*) 4) เม่นใหญ่แผงคอยาว (*Hystrix brachyuran*) 5) อีเห็นข้างลาย (*Paradoxurus hermaphrodites*) 6) กระรอกหลากสี (*Callosciurus finlaysonii*) คุณภาพด้านทัศนียภาพของภูมิทัศน์อยู่ในระดับปานกลาง สภาพภูมิอากาศที่เหมาะสมต่อการประกอบกิจกรรมนันทนาการ จากการตรวจสอบข้อมูลหตุภูมิจากสถานีตรวจวัดอากาศใกล้เคียง พบว่า อุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ มีอุณหภูมิเฉลี่ยต่อปี 22.42 องศาเซลเซียส ความชื้นสัมพัทธ์เฉลี่ยต่อปี 71% จำนวนวันฝนตกเฉลี่ย 148 วันต่อปี ความปลอดภัยในพื้นที่ พบว่า ในพื้นที่พักแรมด้วยเต็นท์ไม่พบพืชเป็นพิษ ส่วนสัตว์ที่เป็นอันตรายที่สามารถพบได้ในบริเวณพื้นที่ คือ งูเขียวหางไหม้ (*Trimeresurus sp.*) แมงป่อง (*Appendicula floribunda*) ในพื้นที่ไม่มีการเกิดน้ำป่าหลาก แผ่นดินถล่ม การแตกหักของหิน ไฟป่า และมรสุมในช่วงฤดูกาลที่เปิดให้มีการประกอบกิจกรรม

ลักษณะการพัฒนาทางกายภาพของพื้นที่ พบว่า ความเชื่อมโยงกับแหล่งนันทนาการอื่น ในส่วนของระยะทางระหว่างพื้นที่พักแรมด้วยเต็นท์ผากล้วยไม้กับแหล่งนันทนาการอื่นที่ใกล้ที่สุด คือ ฟรีโม่ พอสได้ (แหล่งท่องเที่ยวของเอกชน) โดยมีระยะห่าง 14 กิโลเมตร ส่วนจำนวนแหล่งนันทนาการใกล้เคียงในระยะ 80 กม. มีจำนวน 118 แห่ง (รายละเอียดดังภาคผนวก จ3) ที่ตั้งของพื้นที่พักแรมด้วยเต็นท์ไม่ได้แยกออกจากพื้นที่การใช้ประโยชน์แบบเข้าไป-เย็นกลับ ความเพียงพอของปริมาณน้ำใช้สอย พบว่า มีปริมาณน้ำเพียงพอสำหรับผู้มาเยือนทั้ง

ในช่วงฤดูกาลท่องเที่ยวและนอกฤดูกาลท่องเที่ยว ขนาดพื้นที่จอดรถ มีพื้นที่ทั้งสิ้น 3,692 ตารางเมตร คิดเป็น 28% ของพื้นที่พักผ่อนด้วยเต็นท์ สิ่งอำนวยความสะดวกพื้นฐานในพื้นที่พักผ่อนด้วยเต็นท์มีปริมาณเพียงพอแต่สภาพการใช้งานยังต้องปรับปรุง

จากที่ได้กล่าวมาข้างต้น ผลการประเมินศักยภาพโดยรวมของพื้นที่พักผ่อนด้วยเต็นท์ผากล้วยไม้ พบว่า มีค่าคะแนนเท่ากับ 2.19 ซึ่งมีศักยภาพในระดับสูง ดังปรากฏในตารางที่ 4

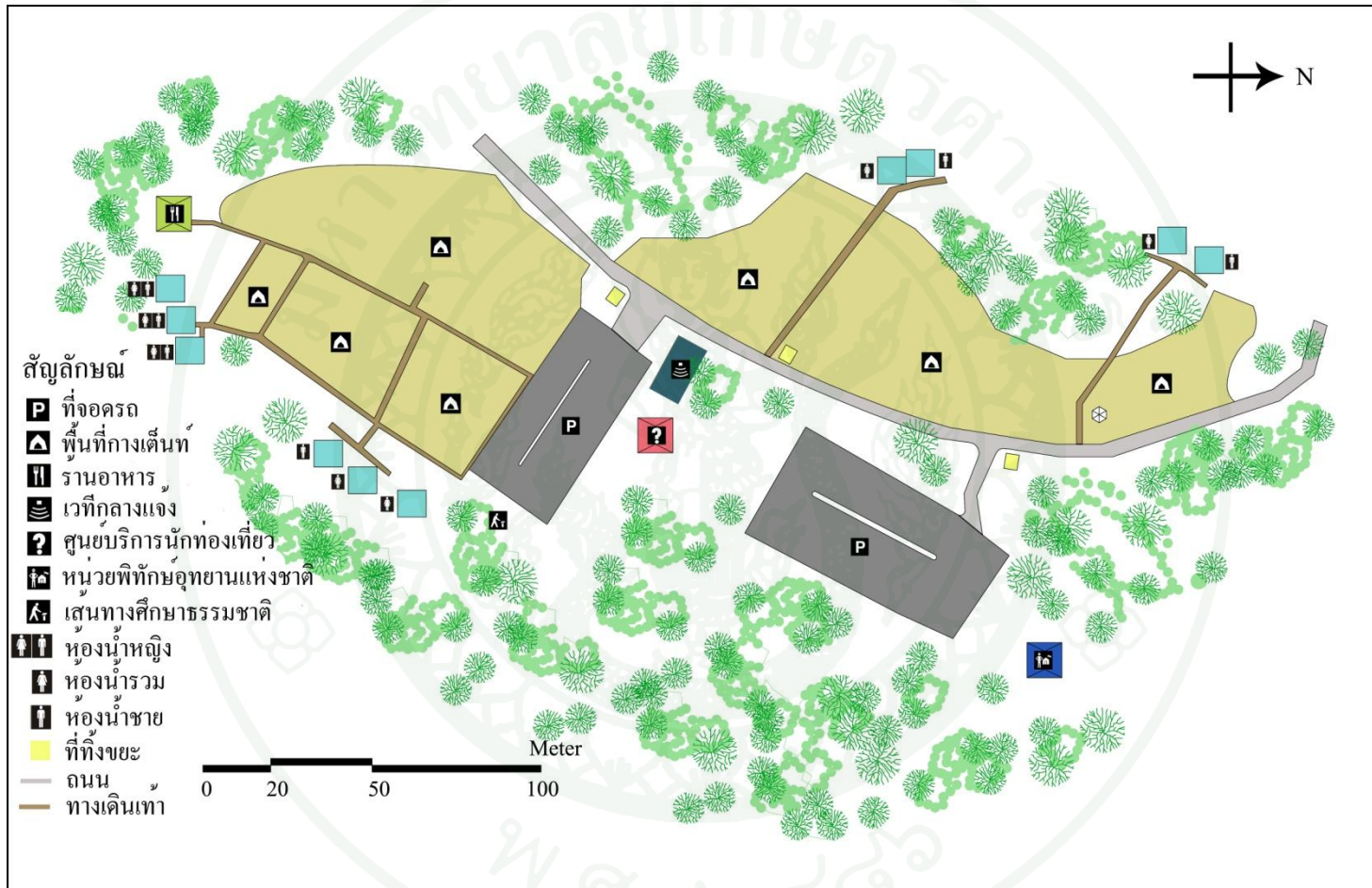
ตารางที่ 4 ผลการประเมินสภาพแวดล้อมทางธรรมชาติและลักษณะการพัฒนาทางกายภาพ พื้นที่พักแรมด้วยเต็นท์ผากกล้วยไม้ อุทยานแห่งชาติเขาใหญ่

ตัวชี้วัด (หน่วยวัด), (ระดับค่าคะแนน)	(W)	(R)		(W*R)
		ค่าคะแนนที่ได้	(ค่าข้อมูลจริง)	
สภาพแวดล้อมทางธรรมชาติ				
1. ความลาดชันของพื้นที่ (เปอร์เซ็นต์), (1-5)	5	4	(5.20%)	20
2. ร่มเงาปกคลุมพื้นที่พักแรมด้วยเต็นท์ (เปอร์เซ็นต์), (1-3)	4	3	(59.51%)	12
3. การมีแนวต้นไม้เป็นฉนวนกันบริเวณโดยรอบพื้นที่พักแรมด้วยเต็นท์ (ไม่มี-มี), (0-1)	4	0	(ไม่มี)	0
4. จำนวนชนิดนก (จำนวนชนิด), (1-5)	3	1	(8 ชนิด)	3
5. จำนวนชนิดสัตว์ป่าขนาดเล็กและขนาดกลาง (จำนวนชนิด), (0-2)	2	2	(6 ชนิด)	4
6. คุณภาพด้านทัศนียภาพของภูมิทัศน์ (ภาพรวมของภูมิทัศน์), (1-5)	4	3	(ปานกลาง)	12
7. อุณหภูมิเฉลี่ยต่อปี (องศาเซลเซียส), (1-3)	4	3	(22.42)	12
8. ความชื้นสัมพัทธ์เฉลี่ยต่อปี (เปอร์เซ็นต์), (1-3)	3	3	(71%)	9
9. จำนวนวันฝนตกเฉลี่ยต่อปี (จำนวนวัน), (1-5)	4	4	(148 วัน)	16
10. โอกาสในการสัมผัสพืชเป็นพิษในพื้นที่พักแรมด้วยเต็นท์ (มี-ไม่มี), (0-1)	5	1	(ไม่มี)	5
11. โอกาสในการพบสัตว์ที่เป็นอันตรายในพื้นที่พักแรมด้วยเต็นท์ (มี-ไม่มี), (0-1)	5	0	(มี)	0
12. โอกาสในการเกิดน้ำป่าหลาก แผ่นดินถล่ม การแตกหักของหิน ไฟป่า มรสุม (จำนวนวัน), (1-5)	5	5	(0 วัน)	25

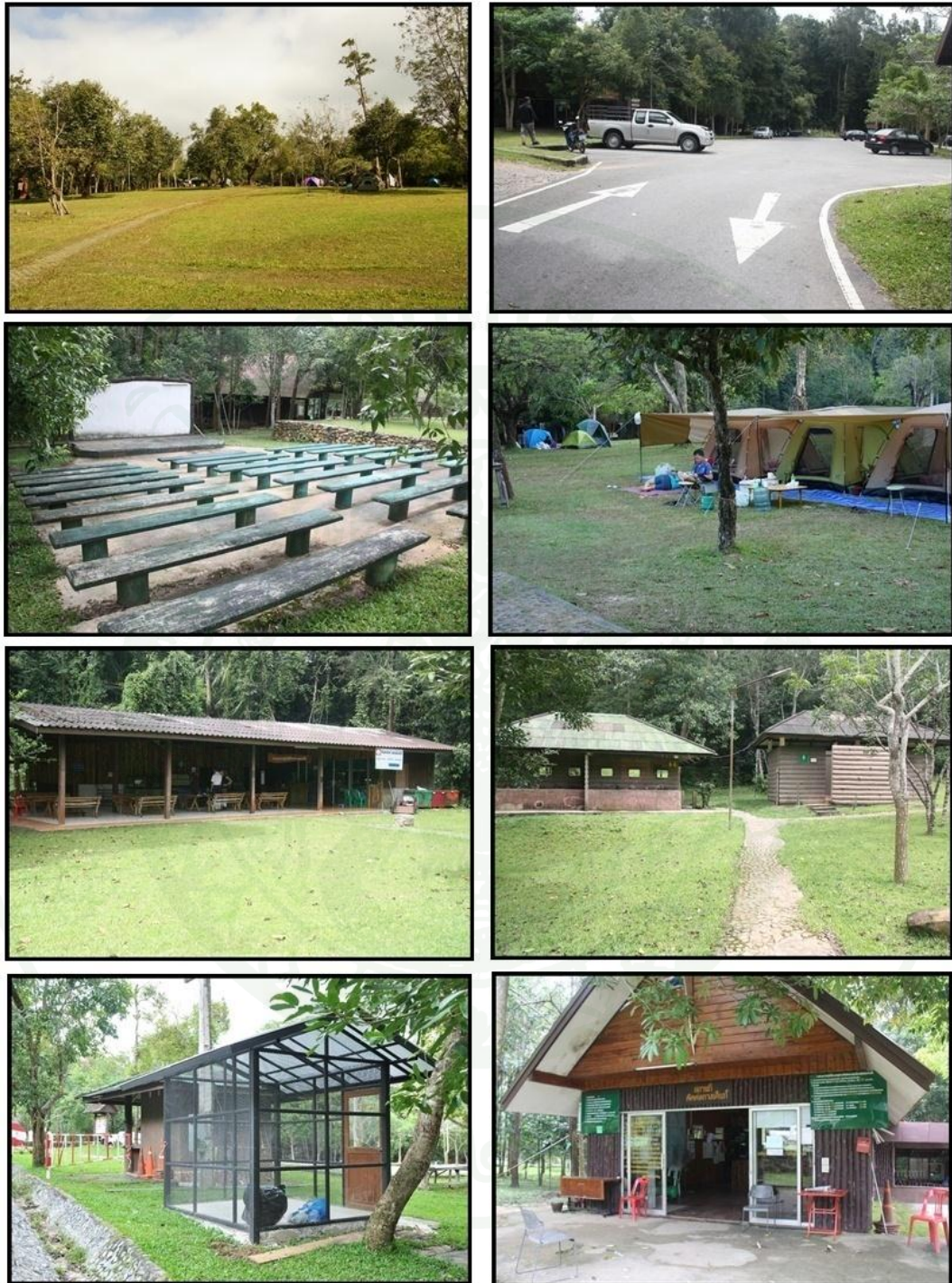
ตารางที่ 4 (ต่อ)

ตัวชี้วัด (หน่วยวัด), (ระดับค่าคะแนน)	(W)	(R)		(W*R)
		ค่าคะแนนที่ได้	(ค่าข้อมูลจริง)	
ลักษณะการพัฒนาทางกายภาพ				
13. ระยะทางระหว่างพื้นที่พักแรมด้วยเต็นท์ที่ประเมินกับแหล่งนันทนาการอื่นที่ใกล้ที่สุด (กิโลเมตร), (1-5)	4	4	(14 กิโลเมตร)	16
14. จำนวนแหล่งนันทนาการใกล้เคียงในระยะ 80 กม. (จำนวนแหล่ง), (1-5)	2	5	(118 แหล่ง)	10
15. พื้นที่พักแรมด้วยเต็นท์แยกออกจากพื้นที่การใช้ประโยชน์แบบเข้าไป-เย็นกลับ (ไม่แยก-แยก), (0-1)	4	0	(ไม่แยก)	0
16. ความเพียงพอของปริมาณน้ำใช้สอย (ไม่เพียงพอ-เพียงพอ), (0-1)	5	1	(เพียงพอ)	5
17. ขนาดพื้นที่จอดรถ (<20 เปอร์เซ็นต์ของพื้นที่ - >20 เปอร์เซ็นต์ของพื้นที่), (0-1)	4	1	(28%)	4
18. สิ่งอำนวยความสะดวกพื้นฐาน (ความเพียงพอและสภาพการใช้งานปัจจุบัน), (0-2)	5	1	(เพียงพอแต่ต้องปรับปรุง)	5
Total $\sum(W_i), \sum(R_i), \sum(W*R_i)$	72		41	158
$RRP = (\sum(W_i * R_i) / \sum W_i)$			2.19	

พื้นที่พักแรมด้วยเต็นท์ผากล้วยไม้ มีศักยภาพในระดับสูง โดยข้อดีของพื้นที่ คือ พื้นที่พักแรมด้วยเต็นท์ที่มีความลาดชันค่อนข้างน้อยเนื่องจากการปรับพื้นที่ มีปริมาณร่มเงาปกคลุมพื้นที่ที่เหมาะสม ในพื้นที่ไม่มีพืชที่เป็นพิษ โอกาสนั้นทนาการในการพบเจอชนิดนกและสัตว์ป่ามีค่อนข้างมาก โดยผู้มาเยือนสามารถพบเจอลิงกังและแก้งได้ในพื้นที่ น้ำใช้สอยเป็นน้ำที่มาจากน้ำตก จึงทำให้มีใช้เพียงพอตลอดทั้งปี ในส่วนของสิ่งอำนวยความสะดวกมีปริมาณเพียงพอแต่อยู่ในสภาพการใช้งานยังต้องปรับปรุง เนื่องจากห้องน้ำบางจุดมีสภาพเก่าและทรุดโทรม ในพื้นที่มีอาคารห้องน้ำ 4 จุด มีถังขยะกระจายทั่วบริเวณพื้นที่ อีกทั้งแหล่งนันทนาการใกล้เคียงมีจำนวนมากซึ่งเพิ่มโอกาสด้านนันทนาการแก่ผู้มาเยือนในการเดินทางท่องเที่ยวไปยังแหล่งนันทนาการอื่น ในส่วนข้อเสียของพื้นที่ คือ ที่ตั้งของพื้นที่มีถนนตัดผ่าน และไม่ได้แยกออกจากการใช้ประโยชน์รูปแบบอื่น คือ ที่ตั้งของพื้นที่อยู่ใกล้กับเส้นทางศึกษาธรรมชาติน้ำตกผากล้วยไม้ จึงทำให้ความเป็นส่วนตัวของผู้ประกอบกิจกรรมพักแรมด้วยเต็นท์ลดลง อีกทั้งทางเข้า-ออกของพื้นที่ไม่ได้มีทางเดียวซึ่งทำให้การดูแลความปลอดภัยในเรื่องทรัพย์สินของผู้มาเยือนอาจทำได้ยาก และในพื้นที่ยังพบสัตว์ที่เป็นอันตรายประเภทงู เนื่องจากด้านหลังพื้นที่พักแรมด้วยเต็นท์ติดกับป่ารก

ภาพที่ 11 แผนผังพื้นที่พักผ่อนด้วยเต็นท์ผากกล้วยไม้ อุทยานแห่งชาติเขาใหญ่

ภาพที่ 12 ลักษณะทั่วไปของพื้นที่พักแรมด้วยเต็นท์ผากส้วยไม้ อุทยานแห่งชาติเขาใหญ่

3. อุทยานแห่งชาติเขื่อนศรีนครินทร์

3.1 พื้นที่พักแรมด้วยเต็นท์บริเวณที่ทำการอุทยานแห่งชาติ

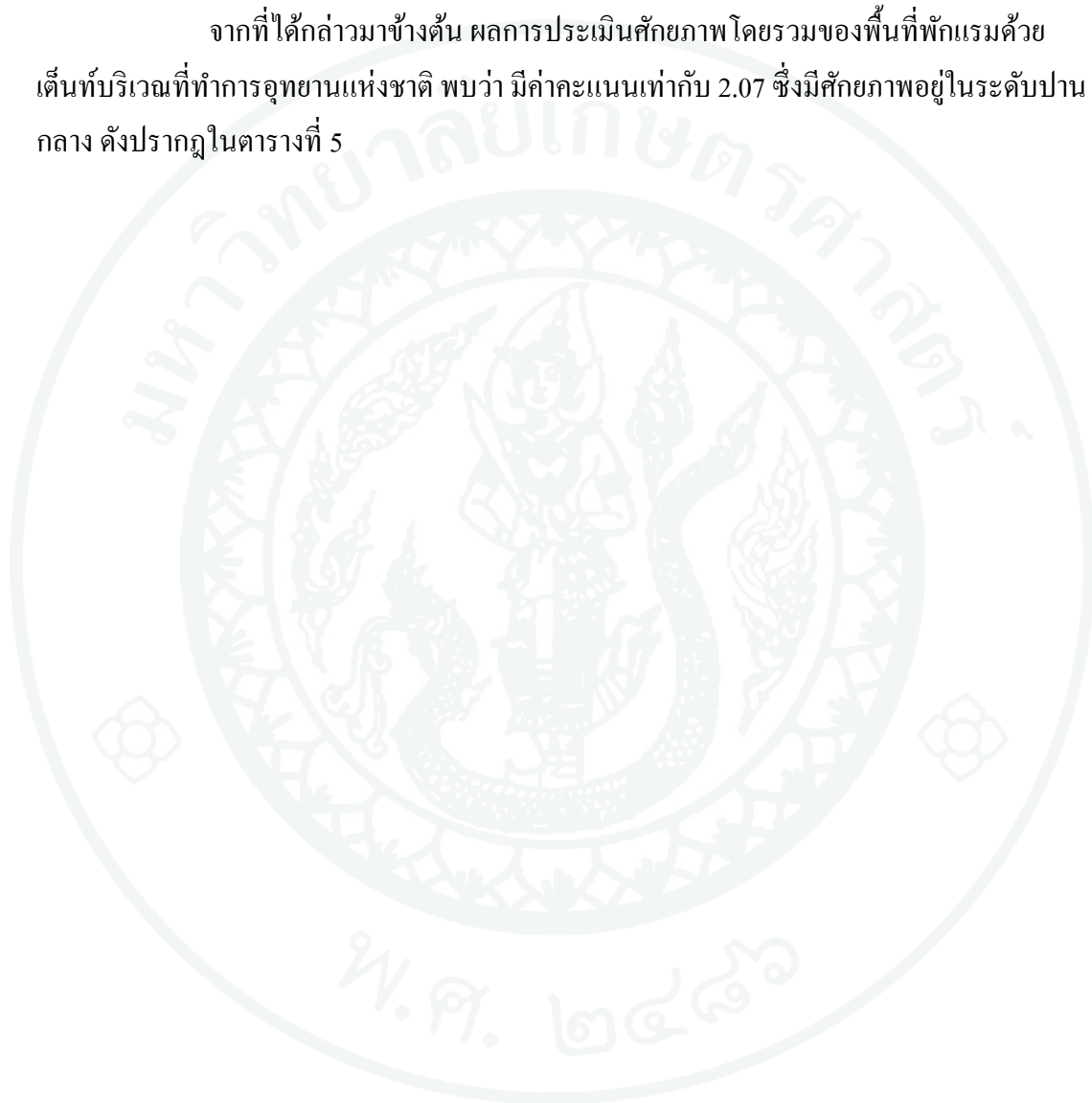
ผลการศึกษาสภาพแวดล้อมทางธรรมชาติและลักษณะการพัฒนาทางกายภาพของพื้นที่พักแรมด้วยเต็นท์บริเวณที่ทำการอุทยานแห่งชาติ มีรายละเอียดดังต่อไปนี้

สภาพแวดล้อมทางธรรมชาติของพื้นที่ พบว่า มีขนาดพื้นที่พักแรมด้วยเต็นท์ทั้งสิ้น 12,872 ตารางเมตร โดยมีความลาดชันของพื้นที่เฉลี่ย 4.57% มีร่มเงาปกคลุมพื้นที่ 42.48% ไม่มีแนวต้นไม้เป็นฉนวนกันบริเวณ โดยรอบพื้นที่พักแรมด้วยเต็นท์กับพื้นที่การใช้ประโยชน์ในลักษณะอื่น มีจำนวนชนิดนกที่ปรากฏในบริเวณโดยรอบพื้นที่ จำนวน 11 ชนิด ได้แก่ 1) ปรอดเหลืองหัวจุก (*Pycnonotus flaviventris*) 2) นกตรีทอง (*Megalaima haemacephala*) 3) นกปรอดคอลาย (*Pycnonotus finlaysoni*) 4) นกปรอดสวน (*Pycnonotus blanfordi*) 5) นกเอี้ยงดำ (*Acridotheres javanicus*) 6) นกกระเต็นอกขาว (*Halcyon smyrnensis*) มีจำนวนชนิดสัตว์ป่าขนาดเล็กและขนาดกลางปรากฏในบริเวณโดยรอบพื้นที่พักแรมด้วยเต็นท์ จำนวน 2 ชนิด ได้แก่ 1) กระรอกหลากสี (*Callosciurus finlaysonii*) 2) ไก่ป่า (*Gallus gallus*) คุณภาพด้านทัศนียภาพของภูมิทัศน์อยู่ในระดับดีมาก สภาพภูมิอากาศที่เหมาะสมต่อการประกอบกิจกรรมนันทนาการ จากการตรวจสอบข้อมูลอุตุนิยมวิทยาจากสถานีตรวจวัดอากาศใกล้เคียง พบว่า อุทยานแห่งชาติเขื่อนศรีนครินทร์ มีอุณหภูมิเฉลี่ยต่อปี 27.01 องศาเซลเซียส ความชื้นสัมพัทธ์เฉลี่ยต่อปี 77% จำนวนวันฝนตกเฉลี่ย 159 วันต่อปี ความปลอดภัยในพื้นที่ พบว่า ในพื้นที่พักแรมด้วยเต็นท์พบพืชเป็นพิษ คือ ปอตำโรง (*Sterculia villosa Roxb*) และไม่พบสัตว์ที่เป็นอันตรายในพื้นที่พักแรมด้วยเต็นท์ ในพื้นที่ไม่มีการเกิดน้ำป่าหลาก แผ่นดินถล่ม การแตกหักของหิน ไฟป่า และมรสุมในช่วงฤดูการที่เปิดให้มีการประกอบกิจกรรม

ลักษณะการพัฒนาทางกายภาพของพื้นที่ พบว่า ความเชื่อมโยงกับแหล่งนันทนาการอื่น ในส่วนของระยะทางระหว่างพื้นที่กางบริเวณที่ทำการอุทยานแห่งชาติกับแหล่งนันทนาการอื่นที่ใกล้ที่สุด คือ น้ำพุร้อนหินดาด โดยมีระยะห่าง 21 กิโลเมตร ส่วนจำนวนแหล่งนันทนาการใกล้เคียงในระยะ 80 กม. มีจำนวน 37 แหล่ง (รายละเอียดดังภาคผนวก จ4) ที่ตั้งของพื้นที่พักแรมด้วยเต็นท์ไม่ได้แยกออกจากพื้นที่การใช้ประโยชน์แบบเข้าไป-เย็นกลับ ความเพียงพอของปริมาณน้ำใช้สอย พบว่า มีปริมาณน้ำเพียงพอสำหรับผู้มาเยือนทั้งในช่วงฤดูกาลท่องเที่ยวและ

นอกฤดูกาลท่องเที่ยว ขนาดพื้นที่จ่อครด มีพื้นที่ทั้งสิ้น 1,958 ตารางเมตร คิดเป็น 15% ของพื้นที่พักแรมด้วยเต็นท์ สิ่งอำนวยความสะดวกพื้นฐานในพื้นที่พักแรมด้วยเต็นท์มีปริมาณเพียงพอและมีสภาพการใช้งานดี

จากที่ได้กล่าวมาข้างต้น ผลการประเมินศักยภาพโดยรวมของพื้นที่พักแรมด้วยเต็นท์บริเวณที่ทำการอุทยานแห่งชาติ พบว่า มีค่าคะแนนเท่ากับ 2.07 ซึ่งมีศักยภาพอยู่ในระดับปานกลาง ดังปรากฏในตารางที่ 5

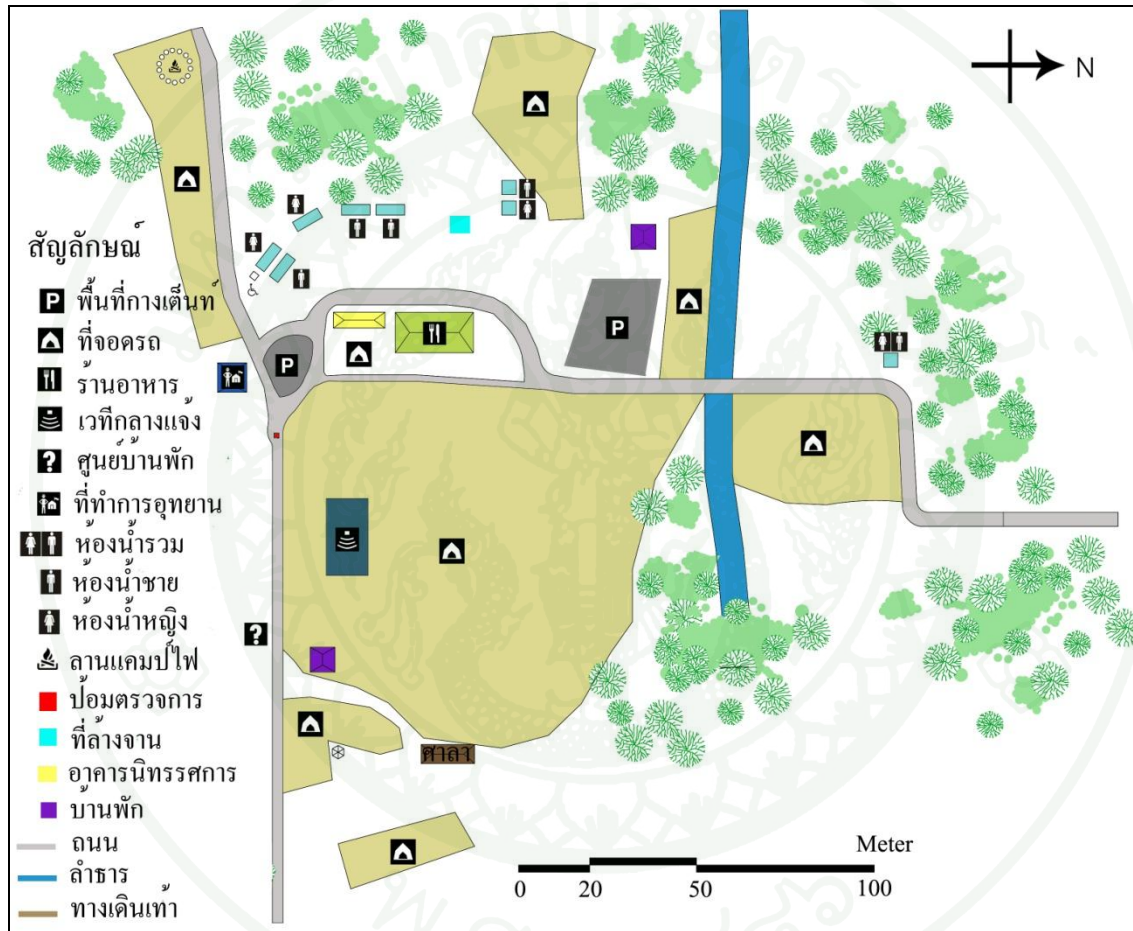
ตารางที่ 5 ผลการประเมินสภาพแวดล้อมทางธรรมชาติและลักษณะการพัฒนาทางกายภาพ พื้นที่พักแรมด้วยเต็นท์บริเวณที่ทำกรอุทยานแห่งชาติ อุทยานแห่งชาติเขื่อนศรีนครินทร์

ตัวชี้วัด (หน่วยวัด), (ระดับค่าคะแนน)	(W)	(R)		(W*R)
		ค่าคะแนนที่ได้	(ค่าข้อมูลจริง)	
สภาพแวดล้อมทางธรรมชาติ				
1. ความลาดชันของพื้นที่ (เปอร์เซ็นต์), (1-5)	5	4	(4.57%)	20
2. ร่มเงาปกคลุมพื้นที่พักแรมด้วยเต็นท์ (เปอร์เซ็นต์), (1-3)	4	3	(42.48%)	12
3. การมีแนวต้นไม้เป็นฉนวนกันบริเวณ โดยรอบพื้นที่พักแรมด้วยเต็นท์ (ไม่มี-มี), (0-1)	4	0	(ไม่มี)	0
4. จำนวนชนิดนก (จำนวนชนิด), (1-5)	3	2	(11 ชนิด)	6
5. จำนวนชนิดสัตว์ป่าขนาดเล็กและขนาดกลาง (จำนวนชนิด), (0-2)	2	1	(2 ชนิด)	2
6. คุณภาพด้านทัศนียภาพของภูมิทัศน์ (ภาพรวมของภูมิทัศน์), (1-5)	4	5	(งดงามมาก)	20
7. อุณหภูมิเฉลี่ยต่อปี (องศาเซลเซียส), (1-3)	4	2	(27.01)	8
8. ความชื้นสัมพัทธ์เฉลี่ยต่อปี (เปอร์เซ็นต์), (1-3)	3	2	(77%)	6
9. จำนวนวันฝนตกเฉลี่ยต่อปี (จำนวนวัน), (1-5)	4	3	(159 วัน)	12
10. โอกาสในการสัมผัสพืชเป็นพิษในพื้นที่พักแรมด้วยเต็นท์ (มี-ไม่มี), (0-1)	5	0	(มี)	0
11. โอกาสในการพบสัตว์ที่เป็นอันตรายในพื้นที่พักแรมด้วยเต็นท์ (มี-ไม่มี), (0-1)	5	1	(ไม่มี)	5
12. โอกาสในการเกิดน้ำป่าหลาก แผ่นดินถล่ม การแตกหักของหิน ไฟป่า มรสุม (จำนวนวัน), (1-5)	5	5	(0 วัน)	25

ตารางที่ 5 (ต่อ)

ตัวชี้วัด (หน่วยวัด), (ระดับค่าคะแนน)	(W)	(R)		(W*R)
		ค่าคะแนนที่ได้	(ค่าข้อมูลจริง)	
ลักษณะการพัฒนาทางกายภาพ				
13. ระยะทางระหว่างพื้นที่พักแรมด้วยเต็นท์ที่ประเมินกับแหล่งนันทนาการอื่นที่ใกล้ที่สุด (กิโลเมตร), (1-5)	4	3	(21 กิโลเมตร)	12
14. จำนวนแหล่งนันทนาการใกล้เคียงในระยะ 80 กม. (จำนวนแหล่ง), (1-5)	2	3	(37 แหล่ง)	6
15. พื้นที่พักแรมด้วยเต็นท์แยกออกจากพื้นที่การใช้ประโยชน์แบบเข้าไป-เย็นกลับ (ไม่แยก-แยก), (0-1)	4	0	(ไม่แยก)	0
16. ความเพียงพอของปริมาณน้ำใช้สอย (ไม่เพียงพอ-เพียงพอ), (0-1)	5	1	(เพียงพอ)	5
17. ขนาดพื้นที่จอดรถ (<20 เปอร์เซ็นต์ของพื้นที่ - >20 เปอร์เซ็นต์ของพื้นที่), (0-1)	4	0	(15%)	0
18. สิ่งอำนวยความสะดวกพื้นฐาน (ความเพียงพอและสภาพการใช้งานปัจจุบัน), (0-2)	5	2	(เพียงพอและใช้งานดี)	10
Total $\sum(W_i), \sum(R_i), \sum(W_i * R_i)$	72		37	149
RRP = $(\sum(W_i * R_i) / \sum W_i)$			2.07	

พื้นที่พักแรมด้วยเต็นท์บริเวณที่ทำการอุทยานแห่งชาติ มีศักยภาพในระดับปานกลาง โดยข้อดีของพื้นที่ คือ พื้นที่ที่มีความลาดชันค่อนข้างน้อยเนื่องจากมีการปรับสภาพพื้นที่ มีร่มเงาปกคลุมพื้นที่ในระดับที่เหมาะสม คุณภาพทัศนียภาพของพื้นที่ค่อนข้างสวยงามเนื่องจากสามารถมองเห็นวิวเขื่อนศรีนครินทร์ ในพื้นที่ไม่พบสัตว์ที่เป็นอันตราย น้ำใช้สอยเป็นน้ำที่มาจากน้ำตกจึงทำให้มีใช้เพียงพอตลอดทั้งปี สิ่งอำนวยความสะดวกมีปริมาณเพียงพอและอยู่ในสภาพการใช้งานได้ โดยมีอาคารห้องน้ำ 3 จุด มีถังขยะกระจายทั่วบริเวณพื้นที่ และมีอ่างล้างจานรวม ในส่วนข้อเสียของพื้นที่ คือ พื้นที่พักแรมด้วยเต็นท์ตั้งอยู่ใกล้เส้นทางศึกษาธรรมชาติน้ำตกห้วยแม่ขมิ้น ซึ่งมีนักท่องเที่ยวแบบเข้าไป-เย็นกลับ มาใช้บริการค่อนข้างมาก จึงทำให้ความเป็นส่วนตัวของผู้ประกอบกิจกรรมพักแรมด้วยเต็นท์ลดลง พื้นที่จอดรถมีปริมาณไม่เพียงพอ ในพื้นที่พบพืชที่เป็นอันตราย คือ ปอสำโรง เนื่องจากพืชชนิดนี้มีสีส้มสดใส ซึ่งหากผู้มาเยือนไม่ทราบไปจับต้อง ก็อาจเกิดผื่นคันได้ การเดินทางมาอุทยานแห่งชาติเขื่อนศรีนครินทร์ค่อนข้างลำบาก และพื้นที่ตั้งอยู่ไกลจากแหล่งนันทนาการอื่นค่อนข้างมาก จึงยากต่อการเดินทางไปท่องเที่ยวในแหล่งนันทนาการอื่น

ภาพที่ 13 แผนผังพื้นที่พักผ่อนด้วยเต็นท์บริเวณที่ทำการอุทยานแห่งชาติเขื่อนศรีนครินทร์

ภาพที่ 14 ลักษณะทั่วไปของพื้นที่พักผ่อนด้วยเต็นท์บริเวณที่ทำการ
อุทยานแห่งชาติเขื่อนศรีนครินทร์

3.2 พื้นที่พักแรมด้วยเต็นท์บริเวณศูนย์บริการนักท่องเที่ยว

ผลการศึกษาสภาพแวดล้อมทางธรรมชาติและลักษณะการพัฒนาทางกายภาพของพื้นที่พักแรมด้วยเต็นท์บริเวณศูนย์บริการนักท่องเที่ยว มีรายละเอียดดังต่อไปนี้

สภาพแวดล้อมทางธรรมชาติของพื้นที่ พบว่า มีขนาดพื้นที่พักแรมด้วยเต็นท์ทั้งสิ้น 8,538 ตารางเมตร โดยมีความลาดชันของพื้นที่เฉลี่ย 2.64% มีร่มเงาปกคลุมพื้นที่ 48.34% ไม่มีแนวต้นไม้เป็นฉนวนกั้นบริเวณโดยรอบพื้นที่พักแรมด้วยเต็นท์กับพื้นที่การใช้ประโยชน์ในลักษณะอื่น มีจำนวนชนิดนกที่ปรากฏในบริเวณโดยรอบพื้นที่ จำนวน 11 ชนิด ได้แก่ 1) ปรอดเหลืองหัวจุก (*Pycnonotus flaviventris*) 2) นกตรีทอง (*Megalaima haemacephala*) 3) นกปรอดคอลาย (*Pycnonotus finlaysoni*) 4) นกปรอดสวน (*Pycnonotus blanfordi*) 5) นกเอี้ยงดำ (*Acridotheres javanicus*) 6) นกกระเต็นอกขาว (*Halcyon smyrnensis*) มีจำนวนชนิดสัตว์ป่าขนาดเล็กและขนาดกลางปรากฏในบริเวณโดยรอบพื้นที่พักแรมด้วยเต็นท์ จำนวน 2 ชนิด ได้แก่ 1) กระรอกหลากสี (*Callosciurus finlaysonii*) 2) ไก่ป่า (*Gallus gallus*) คุณภาพด้านทัศนียภาพของภูมิทัศน์อยู่ในระดับปานกลาง สภาพภูมิอากาศที่เหมาะสมต่อการประกอบกิจกรรมนันทนาการ จากการตรวจสอบข้อมูลอุตุนิยมวิทยาจากสถานีตรวจวัดอากาศใกล้เคียง พบว่า อุทยานแห่งชาติเขื่อนศรีนครินทร์ มีอุณหภูมิเฉลี่ยต่อปี 27.01 องศาเซลเซียส ความชื้นสัมพัทธ์เฉลี่ยต่อปี 77% จำนวนวันฝนตกเฉลี่ย 159 วันต่อปี ความปลอดภัยในพื้นที่ พบว่า ในพื้นที่พักแรมด้วยเต็นท์พบพืชเป็นพิษ คือ ปอตำโรง (*Sterculia villosa Roxb*) และไม้พบบสัตว์ที่เป็นอันตรายในพื้นที่พักแรมด้วยเต็นท์ ในพื้นที่ไม่มีการเกิดน้ำป่าหลาก แผ่นดินถล่ม การแตกหักของหิน ไฟป่า และมรสุมในช่วงฤดูกลางที่เปิดให้มีการประกอบกิจกรรม

ลักษณะการพัฒนาทางกายภาพของพื้นที่ พบว่า ความเชื่อมโยงกับแหล่งนันทนาการอื่น ในส่วนของระยะทางระหว่างพื้นที่พักแรมด้วยเต็นท์บริเวณศูนย์บริการนักท่องเที่ยวกับแหล่งนันทนาการอื่นที่ใกล้ที่สุด คือ น้ำพุร้อนหินดาด โดยมีระยะห่าง 22 กิโลเมตร ส่วนจำนวนแหล่งนันทนาการใกล้เคียงในระยะ 80 กม. มีจำนวน 36 แหล่ง (รายละเอียดคังภาคผนวก จ5) ที่ตั้งของพื้นที่พักแรมด้วยเต็นท์ไม่ได้แยกออกจากพื้นที่การใช้ประโยชน์แบบเข้าไป-เย็นกลับ ความเพียงพอของปริมาณน้ำใช้สอย พบว่า มีปริมาณน้ำเพียงพอสำหรับผู้มาเยือนทั้งในช่วงฤดูกลางท่องเที่ยวและนอกฤดูกลางท่องเที่ยว ขนาดพื้นที่จอดรถ มีพื้นที่ทั้งสิ้น 359 ตารางเมตร

คิดเป็น 4% ของพื้นที่พักแรมด้วยเต็นท์ สิ่งอำนวยความสะดวกพื้นฐานในพื้นที่พักแรมด้วยเต็นท์ไม่เพียงพอ

จากที่ได้กล่าวมาข้างต้น ผลการประเมินศักยภาพโดยรวมของพื้นที่พักแรมด้วยเต็นท์บริเวณศูนย์บริการนักท่องเที่ยว พบว่า มีค่าคะแนนเท่ากับ 1.89 ซึ่งมีศักยภาพอยู่ในระดับปานกลาง ดังปรากฏในตารางที่ 6

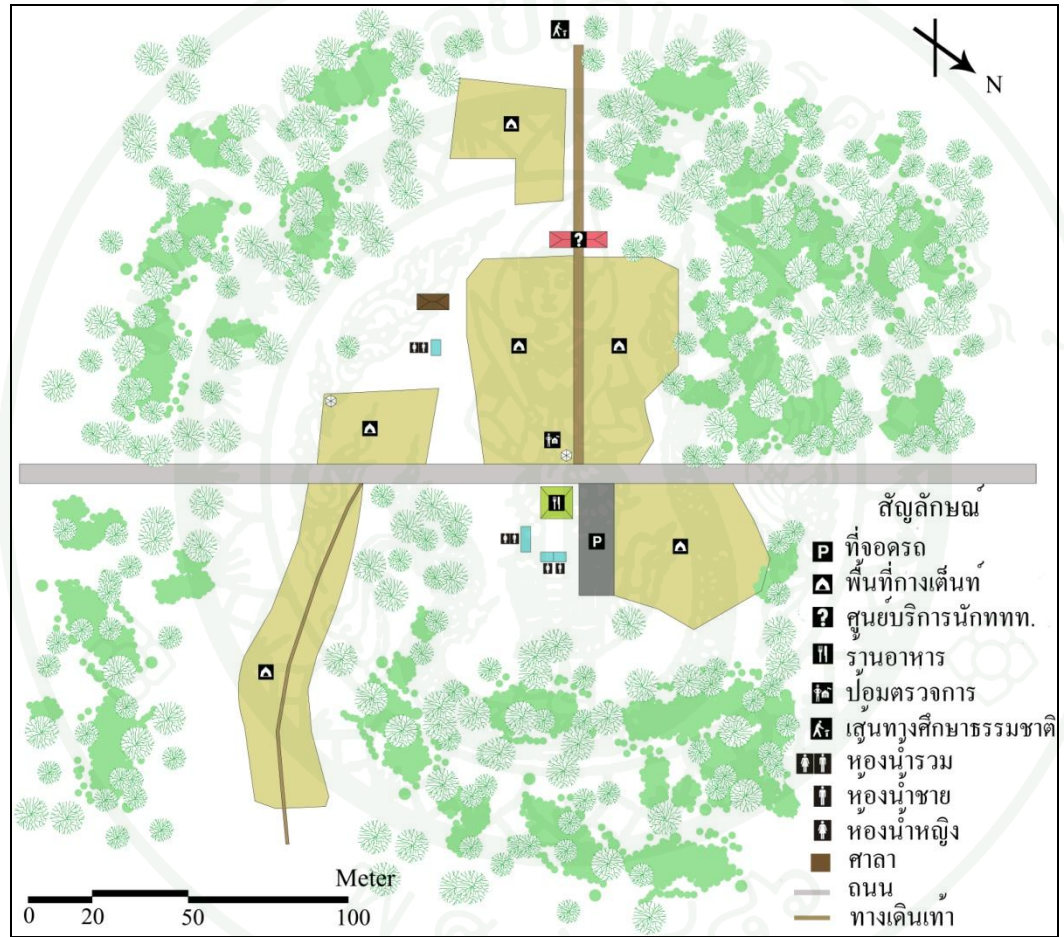
ตารางที่ 6 ผลการประเมินสภาพแวดล้อมทางธรรมชาติและลักษณะการพัฒนาทางกายภาพ พื้นที่พักแรมด้วยเต็นท์บริเวณศูนย์บริการนักท่องเที่ยว อุทยานแห่งชาติเขื่อนศรีนครินทร์

ตัวชี้วัด (หน่วยวัด), (ระดับค่าคะแนน)	(W)	(R)		(W*R)
		ค่าคะแนนที่ได้	(ค่าข้อมูลจริง)	
สภาพแวดล้อมทางธรรมชาติ				
1. ความลาดชันของพื้นที่ (เปอร์เซ็นต์), (1-5)	5	5	(2.64%)	25
2. ร่มเงาปกคลุมพื้นที่พักแรมด้วยเต็นท์ (เปอร์เซ็นต์), (1-3)	4	3	(48.34%)	12
3. การมีแนวต้นไม้เป็นฉนวนกันบริเวณโดยรอบพื้นที่พักแรมด้วยเต็นท์ (ไม่มี-มี), (0-1)	4	0	(ไม่มี)	0
4. จำนวนชนิดนก (จำนวนชนิด), (1-5)	3	2	(11 ชนิด)	6
5. จำนวนชนิดสัตว์ป่าขนาดเล็กและขนาดกลาง (จำนวนชนิด), (0-2)	2	1	(2 ชนิด)	2
6. คุณภาพด้านทัศนียภาพของภูมิทัศน์ (ภาพรวมของภูมิทัศน์), (1-5)	4	3	(ปานกลาง)	12
7. อุณหภูมิเฉลี่ยต่อปี (องศาเซลเซียส), (1-3)	4	2	(27.01)	8
8. ความชื้นสัมพัทธ์เฉลี่ยต่อปี (เปอร์เซ็นต์), (1-3)	3	2	(77%)	6
9. จำนวนวันฝนตกเฉลี่ยต่อปี (จำนวนวัน), (1-5)	4	3	(159 วัน)	12
10. โอกาสในการสัมผัสพืชเป็นพิษในพื้นที่พักแรมด้วยเต็นท์ (มี-ไม่มี), (0-1)	5	0	(มี)	0
11. โอกาสในการพบสัตว์ที่เป็นอันตรายในพื้นที่พักแรมด้วยเต็นท์ (มี-ไม่มี), (0-1)	5	1	(ไม่มี)	5
12. โอกาสในการเกิดน้ำป่าหลาก แผ่นดินถล่ม การแตกหักของหิน ไฟป่า มรสุม (จำนวนวัน), (1-5)	5	5	(0 วัน)	25

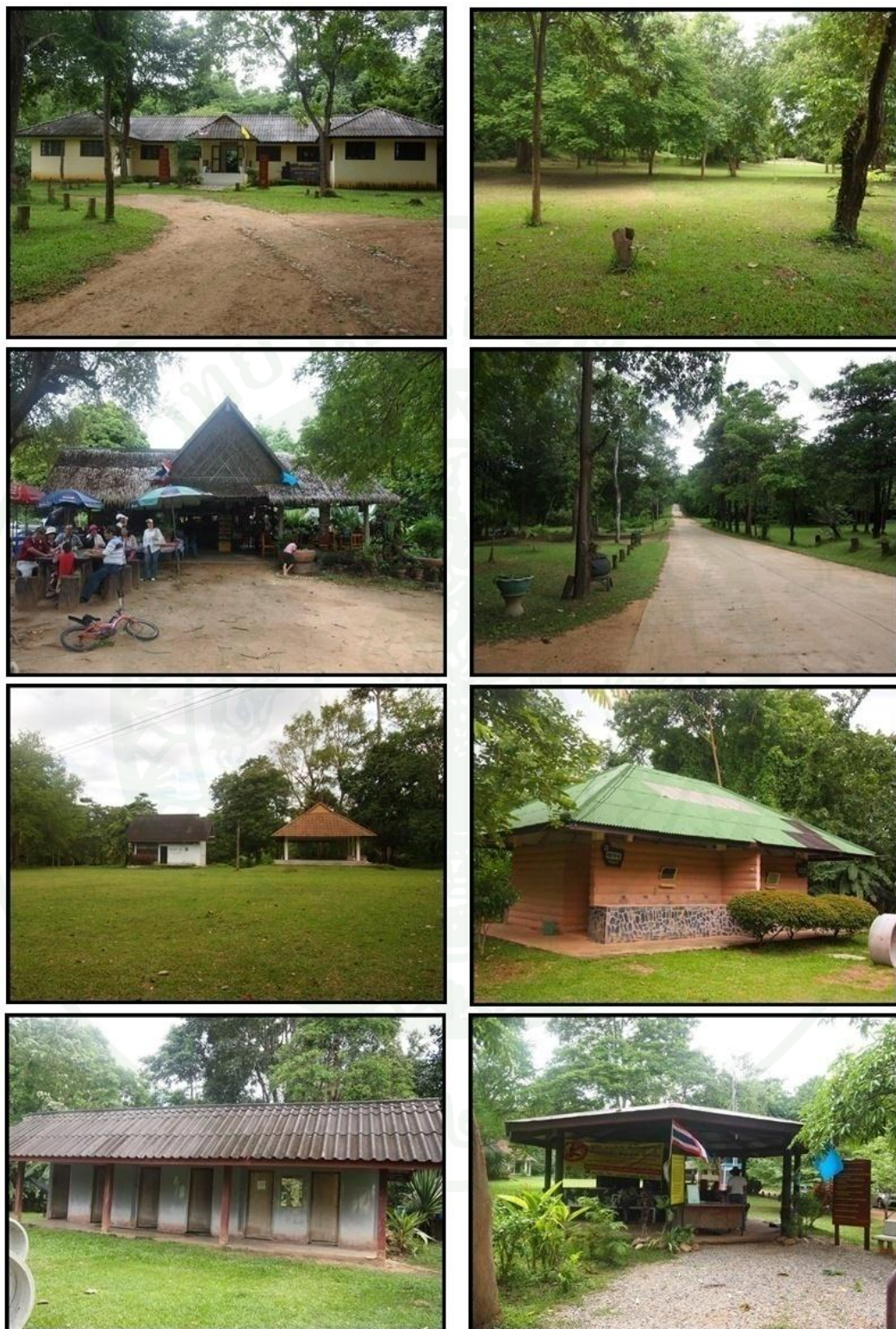
ตารางที่ 6 (ต่อ)

ตัวชี้วัด (หน่วยวัด), (ระดับค่าคะแนน)	(W)	(R)		(W*R)
		ค่าคะแนนที่ได้	(ค่าข้อมูลจริง)	
ลักษณะการพัฒนาทางกายภาพ				
13. ระยะทางระหว่างพื้นที่พักแรมด้วยเต็นท์ที่ประเมินกับแหล่งนันทนาการอื่นที่ใกล้ที่สุด (กิโลเมตร), (1-5)	4	3	(22 กิโลเมตร)	12
14. จำนวนแหล่งนันทนาการใกล้เคียงในระยะ 80 กม. (จำนวนแหล่ง), (1-5)	2	3	(36 แหล่ง)	6
15. พื้นที่พักแรมด้วยเต็นท์แยกออกจากพื้นที่การใช้ประโยชน์แบบเข้าไป-เย็นกลับ (ไม่แยก-แยก), (0-1)	4	0	(ไม่แยก)	0
16. ความเพียงพอของปริมาณน้ำใช้สอย (ไม่เพียงพอ-เพียงพอ), (0-1)	5	1	(เพียงพอ)	5
17. ขนาดพื้นที่จอดรถ (<20 เปอร์เซ็นต์ของพื้นที่ - >20 เปอร์เซ็นต์ของพื้นที่), (0-1)	4	0	(4%)	0
18. สิ่งอำนวยความสะดวกพื้นฐาน (ความเพียงพอและสภาพการใช้งานปัจจุบัน), (0-2)	5	0	(ไม่เพียงพอ)	0
Total $\sum(W_i), \sum(R_i), \sum(W_i * R_i)$	72		34	136
RRP = $(\sum(W_i * R_i) / \sum W_i)$			1.89	

พื้นที่พักแรมด้วยเต็นท์บริเวณที่ศูนย์บริการนักท่องเที่ยวมีลักษณะคล้ายกับพื้นที่พักแรมด้วยเต็นท์บริเวณที่ทำการอุทยานแห่งชาติ มีศักยภาพในระดับปานกลาง โดยข้อดีของพื้นที่คือพื้นที่มีความลาดชันค่อนข้างน้อยเนื่องจากมีการปรับสภาพพื้นที่ มีร่มเงาปกคลุมพื้นที่ที่เหมาะสมในพื้นที่ไม่พบสัตว์ที่เป็นอันตราย ในส่วนข้อเสียของพื้นที่คือที่ตั้งของพื้นที่มีถนนตัดผ่านและไม่แยกออกจากการใช้ประโยชน์รูปแบบอื่นคือที่ตั้งของพื้นที่อยู่ใกล้กับเส้นทางศึกษาธรรมชาติน้ำตกห้วยแม่ขมิ้น จึงทำให้ความเป็นส่วนตัวของผู้ประกอบกิจกรรมพักแรมด้วยเต็นท์ลดลง อีกทั้งทางเข้า-ออกของพื้นที่ไม่ได้มีทางเดียว ซึ่งทำให้การดูแลความปลอดภัยในเรื่องทรัพย์สินของผู้มาเยือนอาจทำได้ยาก พื้นที่จอดรถมีปริมาณไม่เพียงพอ ในส่วนแหล่งนันทนาการใกล้เคียงมีค่อนข้างน้อยและเดินทางลำบาก สิ่งอำนวยความสะดวกมีปริมาณไม่เพียงพอ โดยมีอาคารห้องน้ำ 2 จุดซึ่งไม่เพียงพอในช่วงฤดูกาลท่องเที่ยวที่มีนักท่องเที่ยวมาเยือนในปริมาณมาก

ภาพที่ 15 แผนผังพื้นที่พักผ่อนด้วยเส้นทางบริเวณศูนย์บริการอุทยานแห่งชาติเขื่อนศรีนครินทร์

ภาพที่ 16 ลักษณะทั่วไปของพื้นที่พักผ่อนด้วยเต็นท์บริเวณศูนย์บริการอุทยานแห่งชาติ
เขื่อนศรีนครินทร์

4. อุทยานแห่งชาติหาดวนกร

ผลการศึกษาสภาพแวดล้อมทางธรรมชาติและลักษณะการพัฒนาทางกายภาพของพื้นที่พักแรมด้วยเต็นท์หาดวนกร มีรายละเอียดดังต่อไปนี้

สภาพแวดล้อมทางธรรมชาติของพื้นที่ พบว่า มีขนาดพื้นที่พักแรมด้วยเต็นท์ทั้งสิ้น 30,207 ตารางเมตร โดยมีความลาดชันของพื้นที่เฉลี่ย 1.14% มีริมเงาปกคลุมพื้นที่ 75.41% ไม่มีแนวต้นไม้เป็นฉนวนกั้นบริเวณ โดยรอบพื้นที่พักแรมด้วยเต็นท์เพื่อความเป็นสัดส่วนของพื้นที่พักแรมด้วยเต็นท์กับพื้นที่การใช้ประโยชน์ในลักษณะอื่น มีจำนวนชนิดนกที่ปรากฏในบริเวณโดยรอบพื้นที่ จำนวน 11 ชนิด ได้แก่ 1) นกเค้าแมว (*Glaucidium cuculoides*) 2) นกเขาใหญ่ (*Streptopelia chinensis*) 3) นกตะขาบทุ่ง (*Coracias benghalensis*) 4) นกแซงแซวหางบ่วงใหญ่ (*Dicrurus paradiseus*) 5) นกแซงแซวหางปลา (*Dicrurus macrocercus*) 6) นกกระเตแต้แว๊ด (*Vanellus indicus*) 7) นกจาบคาคอสีฟ้า (*Merops viridis*) 8) นกบั้งรอกใหญ่ (*Phaenicophaeus tristis*) 9) นกยางกรอกพันธุ์จีน (*Ardeola bacchus*) 10) นกยางทะเล (*Egretta Sacra*) 11) นกขมิ้นท้ายทอยดำ (*Oriolus chinensis*) มีจำนวนชนิดสัตว์ป่าขนาดเล็กและขนาดกลางปรากฏในบริเวณโดยรอบพื้นที่พักแรมด้วยเต็นท์ จำนวน 3 ชนิด ได้แก่ 1) กระแต (*Tupaia glis*) 2) กระรอกหลากสี (*Callosciurus finlaysonii*) 3) กระต่ายป่า (*Lepus peguensis*) คุณภาพด้านทัศนียภาพของภูมิทัศน์อยู่ในระดับงดงามมาก สภาพภูมิอากาศที่เหมาะสมต่อการประกอบกิจกรรมนันทนาการ จากการตรวจสอบข้อมูลหตุภูมิจากสถานีตรวจวัดอากาศใกล้เคียง พบว่า อุทยานแห่งชาติหาดวนกร มีอุณหภูมิเฉลี่ยต่อปี 28.04 องศาเซลเซียส ความชื้นสัมพัทธ์เฉลี่ยต่อปี 76% จำนวนวันฝนตกเฉลี่ย 120 วันต่อปี ความปลอดภัยในพื้นที่ พบว่า ในพื้นที่พักแรมด้วยเต็นท์ไม่พบพืชเป็นพิษ ส่วนสัตว์ที่เป็นอันตรายที่สามารถพบได้ในบริเวณพื้นที่พักแรมด้วยเต็นท์ คือ งูกะปะ (*Agkistrodon rhodostoma*) ในพื้นที่ไม่มีการเกิดน้ำป่าหลาก แผ่นดินถล่ม การแตกหักของหิน ไฟป่า และมรสุม ในช่วงฤดูกาลที่เปิดให้มีการประกอบกิจกรรม

ลักษณะการพัฒนาทางกายภาพของพื้นที่ พบว่า ความเชื่อมโยงกับแหล่งนันทนาการอื่นในส่วนของระยะทางระหว่างพื้นที่พักแรมด้วยเต็นท์หาดวนกรกับแหล่งนันทนาการอื่นที่ใกล้ที่สุดคือ อุทยานวิทยาศาสตร์พระเจ้าเกล้า ณ หว้ากอ โดยมีระยะทาง 12 กิโลเมตร ส่วนจำนวนแหล่งนันทนาการใกล้เคียงในระยะ 80 กม. มีจำนวน 21 แหล่ง (รายละเอียดดังภาคผนวก 6) ที่ตั้งของพื้นที่พักแรมด้วยเต็นท์ไม่ได้แยกออกจากพื้นที่การใช้ประโยชน์แบบเข้าไป-เย็นกลับ ความเพียงพอ

ของปริมาณน้ำใช้สอย พบว่า มีปริมาณน้ำเพียงพอสำหรับผู้มาเยือนทั้งในช่วงฤดูกาลท่องเที่ยวและนอกฤดูกาลท่องเที่ยว ขนาดพื้นที่จ่อครด มีพื้นที่ทั้งสิ้น 9,466 ตารางเมตร คิดเป็น 29% ของพื้นที่พักแรมด้วยเต็นท์ สิ่งอำนวยความสะดวกพื้นฐานในพื้นที่พักแรมด้วยเต็นท์ที่มีปริมาณเพียงพอและมีสภาพการใช้งานดี

จากที่ได้กล่าวมาข้างต้น ผลการประเมินศักยภาพโดยรวมของพื้นที่พักแรมด้วยเต็นท์หาดวนกร พบว่า มีค่าคะแนนเท่ากับ 2.31 ซึ่งมีศักยภาพในระดับสูง ดังปรากฏในตารางที่ 7

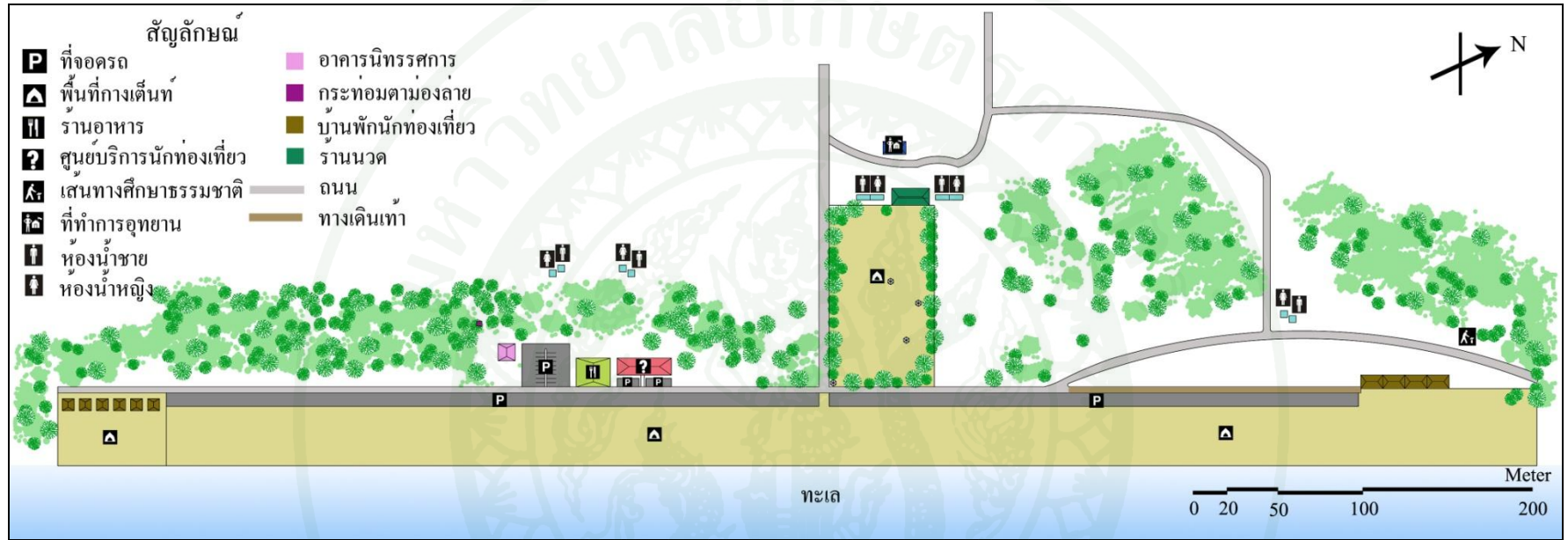
ตารางที่ 7 ผลการประเมินสภาพแวดล้อมทางธรรมชาติและลักษณะการพัฒนาทางกายภาพ พื้นที่พักแรมด้วยเต็นท์หาดวนกร อุทยานแห่งชาติหาดวนกร

ตัวชี้วัด (หน่วยวัด), (ระดับค่าคะแนน)	(W)	(R)		(W*R)
		ค่าคะแนนที่ได้	(ค่าข้อมูลจริง)	
สภาพแวดล้อมทางธรรมชาติ				
1. ความลาดชันของพื้นที่ (เปอร์เซ็นต์), (1-5)	5	5	(1.14%)	25
2. ร่มเงาปกคลุมพื้นที่พักแรมด้วยเต็นท์ (เปอร์เซ็นต์), (1-3)	4	3	(75.41%)	12
3. การมีแนวต้นไม้เป็นฉนวนกันบริเวณโดยรอบพื้นที่พักแรมด้วยเต็นท์ (ไม่มี-มี), (0-1)	4	0	(ไม่มี)	0
4. จำนวนชนิดนก (จำนวนชนิด), (1-5)	3	2	(11 ชนิด)	6
5. จำนวนชนิดสัตว์ป่าขนาดเล็กและขนาดกลาง (จำนวนชนิด), (0-2)	2	2	(3 ชนิด)	4
6. คุณภาพด้านทัศนียภาพของภูมิทัศน์ (ภาพรวมของภูมิทัศน์), (1-5)	4	5	(งดงามมาก)	20
7. อุณหภูมิเฉลี่ยต่อปี (องศาเซลเซียส), (1-3)	4	2	(28.04)	8
8. ความชื้นสัมพัทธ์เฉลี่ยต่อปี (เปอร์เซ็นต์), (1-3)	3	2	(76%)	6
9. จำนวนวันฝนตกเฉลี่ยต่อปี (จำนวนวัน), (1-5)	4	4	(120 วัน)	16
10. โอกาสในการสัมผัสพืชเป็นพิษในพื้นที่พักแรมด้วยเต็นท์ (มี-ไม่มี), (0-1)	5	1	(ไม่มี)	5
11. โอกาสในการพบสัตว์ที่เป็นอันตรายในพื้นที่พักแรมด้วยเต็นท์ (มี-ไม่มี), (0-1)	5	0	(มี)	0
12. โอกาสในการเกิดน้ำป่าหลาก แผ่นดินถล่ม การแตกหักของหิน ไฟป่า มรสุม (จำนวนวัน), (1-5)	5	5	(0 วัน)	25

ตารางที่ 7 (ต่อ)

ตัวชี้วัด (หน่วยวัด), (ระดับค่าคะแนน)	(W)	(R)		(W*R)
		ค่าคะแนนที่ได้	(ค่าข้อมูลจริง)	
ลักษณะการพัฒนาทางกายภาพ				
13. ระยะทางระหว่างพื้นที่พักแรมด้วยเต็นท์ที่ประเมินกับแหล่งนันทนาการอื่นที่ใกล้ที่สุด (กิโลเมตร), (1-5)	4	4	(12 กิโลเมตร)	16
14. จำนวนแหล่งนันทนาการใกล้เคียงในระยะ 80 กม. (จำนวนแหล่ง), (1-5)	2	2	(21 แหล่ง)	4
15. พื้นที่พักแรมด้วยเต็นท์แยกออกจากพื้นที่การใช้ประโยชน์แบบเข้าไป-เย็นกลับ (ไม่แยก-แยก), (0-1)	4	0	(ไม่แยก)	0
16. ความเพียงพอของปริมาณน้ำใช้สอย (ไม่เพียงพอ-เพียงพอ), (0-1)	5	1	(เพียงพอ)	5
17. ขนาดพื้นที่จอดรถ (<20 เปอร์เซ็นต์ของพื้นที่ - >20 เปอร์เซ็นต์ของพื้นที่), (0-1)	4	1	(29%)	4
18. สิ่งอำนวยความสะดวกพื้นฐาน (ความเพียงพอและสภาพการใช้งานปัจจุบัน), (0-2)	5	2	(เพียงพอและใช้งานดี)	10
Total $\sum(W_i), \sum(R_i), \sum(W_i * R_i)$	72		41	166
RRP = $(\sum(W_i * R_i) / \sum W_i)$			2.31	

พื้นที่พักแรมด้วยเต็นท์หาดวนกร มีศักยภาพในระดับสูง โดยข้อดีของพื้นที่ คือ พื้นที่มีความลาดชันค่อนข้างน้อยเป็นพื้นดินทราย มีร่มเงาปกคลุมพื้นที่ในระดับที่เหมาะสม ในพื้นที่ไม่พบพืชเป็นพิษ ในส่วนคุณภาพทัศนียภาพของพื้นที่ค่อนข้างสวยงามเนื่องจากสามารถมองเห็นวิวทะเลได้ในมุมกว้าง ในพื้นที่สามารถพบเห็นนกได้หลากหลายชนิด ในส่วนของสิ่งอำนวยความสะดวกมีปริมาณเพียงพอและมีสภาพการใช้นานดี ในพื้นที่มีอาคารห้องน้ำ 5 จุด มีถึงขยะกระจายทั่วบริเวณพื้นที่ และมีอ่างล้างจานรวม มีปริมาณพื้นที่จอดเพียงพอ การเดินทางไปยังแหล่งนันทนาการอื่น ๆ ค่อนข้างสะดวก เนื่องจากพื้นที่พักแรมด้วยเต็นท์ตั้งอยู่ใกล้กับถนนเพชรเกษม ในส่วนข้อเสียของพื้นที่ คือ พื้นที่พักแรมด้วยเต็นท์ตั้งอยู่บริเวณหน้าหาด ซึ่งมีนักท่องเที่ยวแบบเช้าไป-เย็นกลับมาใช้บริการค่อนข้างมาก จึงทำให้ความเป็นส่วนตัวของผู้ประกอบกิจกรรมพักแรมด้วยเต็นท์ลดลง ในพื้นที่พบสัตว์ที่เป็นอันตราย คือ งูกะปะ เนื่องจากพื้นที่พักแรมด้วยเต็นท์ตั้งอยู่บนหาดทรายซึ่งเป็นที่อยู่อาศัยของงูกะปะ จึงอาจก่อให้เกิดอันตรายแก่นักท่องเที่ยวได้

ภาพที่ 17 แผนผังพื้นที่พักผ่อนด้วยเต็นท์หาดวนกร อุทยานแห่งชาติหาดวนกร

ภาพที่ 18 ลักษณะทั่วไปพื้นที่พักผ่อนด้วยเต็นท์หาดวนกร อุทยานแห่งชาติหาดวนกร

จากข้อมูลข้างต้นนำมาสรุปคะแนนศักยภาพในแต่ละด้าน ซึ่งแบ่งเป็น 2 ด้าน คือ ด้านสภาพแวดล้อมทางธรรมชาติ และด้านลักษณะการพัฒนาทางกายภาพบริเวณพื้นที่พักแรมด้วยเต็นท์ในแต่ละอุทยานแห่งชาติ พบว่า คะแนนศักยภาพด้านสภาพแวดล้อมทางธรรมชาติในแต่ละพื้นที่ศึกษานั้น ไม่แตกต่างกันมากนัก โดยมีคะแนนอยู่ระหว่าง 1.54 -1.76 ซึ่งพื้นที่ที่มีศักยภาพด้านสภาพแวดล้อมทางธรรมชาติสูงสุด คือ พื้นที่พักแรมด้วยเต็นท์หาดวนกร อุทยานแห่งชาติหาดวนกร มีคะแนน 1.76 ส่วนพื้นที่ที่มีศักยภาพด้านสภาพแวดล้อมทางธรรมชาติต่ำสุด คือ พื้นที่พักแรมด้วยเต็นท์ดงสน อุทยานแห่งชาติคอยอินทนนท์ มีคะแนน 1.54 ในส่วนคะแนนศักยภาพด้านลักษณะการพัฒนาทางกายภาพในแต่ละพื้นที่ศึกษานั้นค่อนข้างมีความแตกต่างกัน โดยมีคะแนนอยู่ระหว่าง 0.32-0.68 ซึ่งพื้นที่ที่มีศักยภาพด้านลักษณะการพัฒนาทางกายภาพสูงสุด คือ พื้นที่พักแรมด้วยเต็นท์ดงสน อุทยานแห่งชาติคอยอินทนนท์ และพื้นที่พักแรมด้วยเต็นท์ลำตะคอง อุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ มีคะแนนเท่ากัน คือ 0.68 ส่วนพื้นที่ที่มีศักยภาพด้านลักษณะการพัฒนาทางกายภาพต่ำสุด คือ พื้นที่พักแรมด้วยเต็นท์บริเวณศูนย์บริการนักท่องเที่ยว อุทยานแห่งชาติเขื่อนศรีนครินทร์ มีคะแนน 0.32 ซึ่งอาจเนื่องจากอุทยานแห่งชาติคอยอินทนนท์และอุทยานแห่งชาติเขาใหญ่เป็นอุทยานแห่งชาติลำดับต้น ๆ ของประเทศ ซึ่งเป็นอุทยานแห่งชาติขนาดใหญ่ที่มีชื่อเสียงและมีปริมาณผู้มาเยือนเดินทางมาท่องเที่ยวเป็นจำนวนมาก จึงทำให้ได้รับการจัดสรรงบประมาณในการพัฒนาทางกายภาพบริเวณพื้นที่ได้มากกว่าอุทยานแห่งชาติขนาดเล็กหรืออุทยานแห่งชาติที่มีชื่อเสียงรองลงมา

จากผลการประเมินศักยภาพรวมด้านสภาพแวดล้อมทางธรรมชาติและลักษณะการพัฒนาทางกายภาพของพื้นที่พักแรมด้วยเต็นท์ทั้ง 6 พื้นที่ ใน 4 อุทยานแห่งชาติ พบว่า มีพื้นที่พักแรมด้วยเต็นท์ที่มีศักยภาพสูง จำนวน 4 พื้นที่ ได้แก่ พื้นที่พักแรมด้วยเต็นท์ลำตะคอง อุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ พื้นที่พักแรมด้วยเต็นท์หาดวนกร อุทยานแห่งชาติหาดวนกร พื้นที่พักแรมด้วยเต็นท์ดงสน อุทยานแห่งชาติคอยอินทนนท์ และพื้นที่พักแรมด้วยเต็นท์ผากล้วยไม้ อุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ โดยมีค่าคะแนน 2.31 2.31 2.22 และ 2.19 ตามลำดับ ส่วนพื้นที่พักแรมด้วยเต็นท์บริเวณที่ทำการอุทยานแห่งชาติและบริเวณศูนย์บริการนักท่องเที่ยว อุทยานแห่งชาติเขื่อนศรีนครินทร์มีศักยภาพอยู่ในระดับปานกลาง โดยมีค่าคะแนน 2.07 และ 1.89 ตามลำดับ รายละเอียดปรากฏดังตารางที่ 8

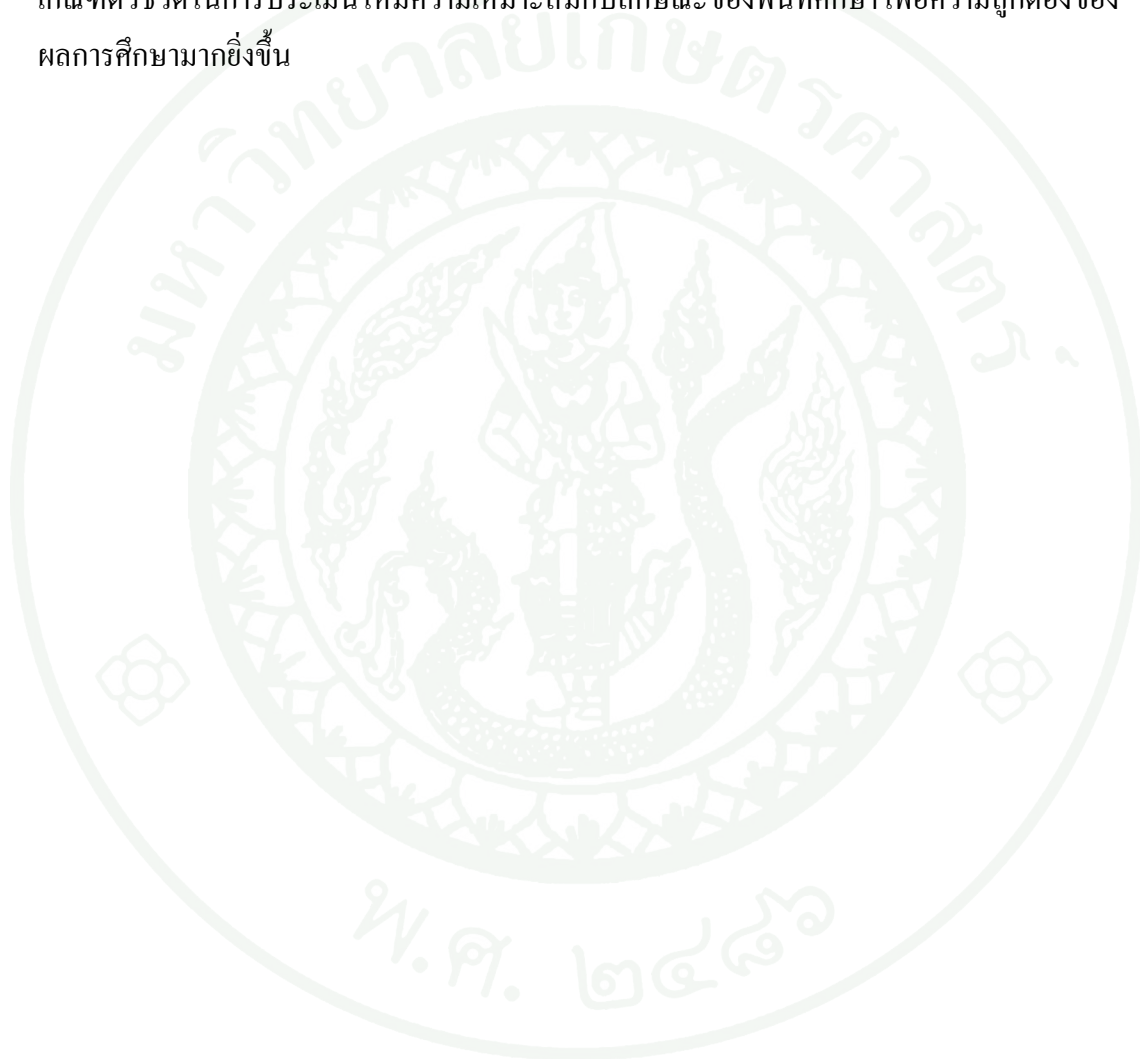
ตารางที่ 8 คะแนนศักยภาพพื้นที่พักแรมด้วยเต็นท์

อุทยานแห่งชาติ	พื้นที่พักแรมด้วยเต็นท์	คะแนนศักยภาพ			
		ด้าน	ด้านลักษณะ	ศักยภาพ	ระดับ
		สภาพแวดล้อม ทางธรรมชาติ	การพัฒนา ทางกายภาพ	รวม	ศักยภาพ
ดอยอินทนนท์	ดงสน	1.54	0.68	2.22	สูง
เขาใหญ่	ลำตะคอง	1.63	0.68	2.31	สูง
	ผากล้วยไม้	1.63	0.56	2.19	สูง
เขื่อนศรีนครินทร์	บริเวณที่ทำกรฯ	1.61	0.46	2.07	ปานกลาง
	บริเวณศูนย์บริการฯ	1.57	0.32	1.89	ปานกลาง
หาดวนกร	หาดวนกร	1.76	0.55	2.31	สูง

ซึ่งจากผลการประเมินศักยภาพพื้นที่พักแรมด้วยเต็นท์ข้างต้น จะเห็นได้ว่าสภาพแวดล้อมทางธรรมชาติและลักษณะการพัฒนาทางกายภาพบริเวณพื้นที่พักแรมด้วยเต็นท์ในอุทยานแห่งชาติทั้ง 4 แห่ง มีศักยภาพระดับสูงและปานกลาง ซึ่งโดยรวมแล้วถือว่าเป็นพื้นที่ที่มีความเหมาะสมต่อการประกอบกิจกรรมพักแรมด้วยเต็นท์ ทั้งนี้อาจเนื่องจากอุทยานแห่งชาติส่วนใหญ่มีการจัดการและปรับปรุงพื้นที่เพื่อให้เหมาะสมกับการประกอบกิจกรรมพักแรมด้วยเต็นท์อย่างต่อเนื่อง จึงทำให้ผลการประเมินศักยภาพพื้นที่อยู่ในระดับที่เหมาะสม

ทั้งนี้จากการศึกษายังพบข้อบกพร่องจากเกณฑ์ตัวชี้วัดบางตัวที่มีความไม่เหมาะสมกับลักษณะพื้นที่พักแรมด้วยเต็นท์ ได้แก่ 1) ตัวชี้วัดด้าน โอกาสในการพบเห็นสัตว์ป่า จำนวนชนิดนก และจำนวนชนิดสัตว์ป่าขนาดเล็กและขนาดกลาง เนื่องจากผู้ศึกษาอ้างอิงเกณฑ์มาจากการประเมินแหล่งนันทนาการทางธรรมชาติหลายประเภทรวมทั้งเส้นทางศึกษาธรรมชาติ ซึ่งทำให้เกณฑ์จำนวนชนิดนกและสัตว์ป่าอาจสูงเกินกว่าที่จะสามารถพบเห็นได้ในพื้นที่พักแรมด้วยเต็นท์ ซึ่งจากผลการศึกษาทั้ง 6 พื้นที่พักแรมด้วยเต็นท์ พบว่า จำนวนชนิดนกที่สามารถพบเห็นได้ในพื้นที่พักแรมด้วยเต็นท์นั้น อยู่ระหว่าง 8-12 ชนิด ซึ่งจากการประเมินในครั้งนี้ทำให้แต่ละพื้นที่ได้คะแนนในด้านนี้น้อยกว่าที่ควรจะเป็น 2) ตัวชี้วัดด้านคุณภาพด้านทัศนียภาพของภูมิทัศน์ เนื่องจากผู้ศึกษาทำการประเมินเชิงคุณภาพโดยการให้ค่าคะแนนด้วยตัวผู้ศึกษาเองเพียงผู้เดียว ซึ่งอาจทำให้ค่าคะแนนที่ได้ อาจมีความไม่เป็นกลางสูง เนื่องจากในแต่ละบุคคลมีความชอบ และมุมมองที่แตกต่างกัน 3) ตัวชี้วัดด้านภูมิอากาศที่เหมาะสมต่อการประกอบกิจกรรมนันทนาการ ในด้านอุณหภูมิเฉลี่ยต่อปี

และความชื้นสัมพัทธ์เฉลี่ยต่อปี เนื่องจากพื้นที่ศึกษาทั้ง 4 อุทยานแห่งชาติ ค่อนข้างมีความแตกต่างกันในส่วนของลักษณะภูมิประเทศ และลักษณะภูมิอากาศ เช่น อุทยานแห่งชาติดอยอินทนนท์ และ อุทยานแห่งชาติห้วยคต ซึ่งในการศึกษาครั้งนี้ผู้ศึกษาได้อ้างอิงเกณฑ์ในลักษณะสภาพภูมิอากาศที่เหมาะสมต่อการประกอบกิจกรรมนันทนาการ ซึ่งไม่ได้คำนึงถึงสภาพพื้นที่จริง จึงพบว่าเกณฑ์ที่ประเมินนั้นยังไม่เหมาะสมกับสภาพพื้นที่จริง ดังนั้นในการศึกษาครั้งต่อไปจึงควรมีการปรับเปลี่ยนเกณฑ์ตัวชี้วัดในการประเมินให้มีความเหมาะสมกับลักษณะของพื้นที่ศึกษา เพื่อความถูกต้องของผลการศึกษามากยิ่งขึ้น

ส่วนที่ 2 ผลการศึกษาแรงจูงใจในการประกอบกิจกรรมพักผ่อนด้วยเต็นท์ ประสบการณ์นันทนาการที่ได้รับจากการประกอบกิจกรรมพักผ่อนด้วยเต็นท์ ความชอบที่มีต่อลักษณะพื้นที่พักผ่อนด้วยเต็นท์ และพฤติกรรมนันทนาการของผู้มาเยือนที่ประกอบกิจกรรมพักผ่อนด้วยเต็นท์ ในอุทยานแห่งชาติ

การศึกษาข้อมูลในส่วนนี้ใช้วิธีแจกแบบสอบถามผู้มาเยือนที่ประกอบกิจกรรมพักผ่อนด้วยเต็นท์ในเขตบริการของอุทยานแห่งชาติที่เป็นพื้นที่ศึกษาทั้ง 4 อุทยานแห่งชาติ ได้จำนวนตัวอย่างทั้งสิ้น 415 ตัวอย่าง แบ่งเป็น อุทยานแห่งชาติดอยอินทนนท์ 103 ตัวอย่าง อุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ 106 ตัวอย่าง อุทยานแห่งชาติเขื่อนศรีนครินทร์ 104 ตัวอย่าง และอุทยานแห่งชาติหาดวนกร 102 ตัวอย่าง โดยผลการศึกษาแยกออกเป็น 5 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ลักษณะสังคมประชากรของผู้มาเยือนที่ประกอบกิจกรรมพักผ่อนด้วยเต็นท์

ตอนที่ 2 รูปแบบการประกอบกิจกรรมพักผ่อนด้วยเต็นท์ของผู้มาเยือน

ตอนที่ 3 แรงจูงใจในการประกอบกิจกรรมพักผ่อนด้วยเต็นท์และประสบการณ์นันทนาการที่ได้รับจากการประกอบกิจกรรมพักผ่อนด้วยเต็นท์

ตอนที่ 4 ความชอบที่มีต่อลักษณะพื้นที่พักผ่อนด้วยเต็นท์

ตอนที่ 5 พฤติกรรมนันทนาการของผู้มาเยือนที่ได้กระทำและพบเห็นผู้มาเยือนอื่นกระทำขณะประกอบกิจกรรมพักผ่อนด้วยเต็นท์

ตอนที่ 6 ความพึงพอใจในการมาเยือน และความต้องการกลับมาเยือน

ตอนที่ 1 ลักษณะสังคมประชากรของผู้มาเยือนที่ประกอบกิจกรรมพักผ่อนด้วยเต็นท์

จากการศึกษาลักษณะพื้นฐานทางสังคมประชากรในภาพรวม พบว่า ผู้มาเยือนที่ประกอบกิจกรรมพักผ่อนด้วยเต็นท์ในอุทยานแห่งชาติเป็นเพศชาย ร้อยละ 52.09 และเพศหญิง ร้อยละ 47.91 ส่วนใหญ่มีอายุระหว่าง 26-35 ปี ร้อยละ 40.10 รองลงมาอายุระหว่าง 36-45 ปี ร้อยละ 23.76 โดยมี

อายุเฉลี่ยประมาณ 34 ปี ผู้มาเยือนมีระดับการศึกษาในระดับปริญญาตรีมากที่สุด ร้อยละ 63.68 รองลงมา มีระดับมัธยมศึกษาตอนปลายหรือเทียบเท่า ร้อยละ 12.84 ส่วนใหญ่ประกอบอาชีพ พนักงานบริษัทเอกชน ร้อยละ 33.92 รองลงมาประกอบอาชีพรับราชการ ร้อยละ 21.45 และผู้มาเยือนส่วนใหญ่เดินทางมาจากจังหวัดกรุงเทพมหานคร ร้อยละ 35.40 รองลงมาเดินทางมาจากในจังหวัดอื่น ๆ ในภาคกลาง ร้อยละ 29.95 ทั้งนี้เมื่อพิจารณาในแต่ละพื้นที่อุทยานแห่งชาติที่เป็นตัวแทนพื้นที่ศึกษาผลการศึกษานี้ปรากฏดังนี้

อุทยานแห่งชาติคอยอินทนนท์

ผลการศึกษาพบว่า ผู้มาเยือนที่ประกอบกิจกรรมพักผ่อนด้วยเต็นท์ส่วนใหญ่เป็นเพศชาย ร้อยละ 54.90 และเพศหญิง ร้อยละ 45.10 ส่วนใหญ่มีอายุระหว่าง 26-35 ปี ร้อยละ 35.29 รองลงมา อายุระหว่าง 15-25 ปี ร้อยละ 32.35 โดยมีอายุเฉลี่ยประมาณ 32 ปี ผู้มาเยือนมีระดับการศึกษาในระดับปริญญาตรีมากที่สุด ร้อยละ 63.11 รองลงมา มีระดับมัธยมศึกษาตอนปลายหรือเทียบเท่า และระดับสูงกว่าปริญญาตรี ร้อยละ 11.65 ส่วนใหญ่ประกอบอาชีพพนักงานบริษัทเอกชน ร้อยละ 31.63 รองลงมา เป็นนักเรียน/นักศึกษา ร้อยละ 25.51 และผู้มาเยือนส่วนใหญ่เดินทางมาจากจังหวัดเดียวกับที่ตั้งของพื้นที่ศึกษาและจังหวัดกรุงเทพมหานคร ร้อยละ 22.22 รองลงมาเดินทางมาจากในจังหวัดอื่น ๆ ในภาคกลาง ร้อยละ 17.17

อุทยานแห่งชาติเขาใหญ่

ผลการศึกษาพบว่า ผู้มาเยือนที่ประกอบกิจกรรมพักผ่อนด้วยเต็นท์ส่วนใหญ่เป็นเพศชาย ร้อยละ 54.37 และเพศหญิง ร้อยละ 45.63 ส่วนใหญ่มีอายุระหว่าง 26-35 ปี ร้อยละ 45.19 รองลงมา อายุระหว่าง 36-45 ปี ร้อยละ 22.12 โดยมีอายุเฉลี่ยประมาณ 33 ปี ผู้มาเยือนมีระดับการศึกษาในระดับปริญญาตรีมากที่สุด ร้อยละ 62.26 รองลงมา มีระดับสูงกว่าปริญญาตรี ร้อยละ 13.21 ส่วนใหญ่ประกอบอาชีพพนักงานบริษัทเอกชน ร้อยละ 40.59 รองลงมาประกอบอาชีพนักธุรกิจ/กิจการส่วนตัว ร้อยละ 19.80 และผู้มาเยือนส่วนใหญ่เดินทางมาจากจังหวัดกรุงเทพมหานคร ร้อยละ 39.00 รองลงมาเดินทางมาจากในจังหวัดอื่น ๆ ในภาคกลาง ร้อยละ 27.00

อุทยานแห่งชาติเขื่อนศรีนครินทร์

ผลการศึกษาพบว่า ผู้มาเยือนที่ประกอบกิจกรรมพักผ่อนด้วยเต็นท์ส่วนใหญ่เป็นเพศชาย ร้อยละ 62.14 และเพศหญิง ร้อยละ 37.86 ส่วนใหญ่มีอายุระหว่าง 26-35 ปี ร้อยละ 43.14 รองลงมา อายุระหว่าง 36-45 ปี ร้อยละ 21.57 โดยมีอายุเฉลี่ยประมาณ 35 ปี ผู้มาเยือนมีระดับการศึกษาในระดับปริญญาตรีมากที่สุด ร้อยละ 64.42 รองลงมา มีระดับมัธยมศึกษาตอนปลายหรือเทียบเท่า ร้อยละ 19.23 ส่วนใหญ่ประกอบอาชีพพนักงานบริษัทเอกชน ร้อยละ 29.70 รองลงมาประกอบอาชีพนักธุรกิจ/กิจการส่วนตัว ร้อยละ 24.75 และผู้มาเยือนส่วนใหญ่เดินทางมาจากจังหวัดอื่น ๆ ในภาคกลาง ร้อยละ 43.27 รองลงมาเดินทางมาจากกรุงเทพมหานคร ร้อยละ 33.65

อุทยานแห่งชาติหาดวนกร

ผลการศึกษาพบว่า ผู้มาเยือนที่ประกอบกิจกรรมพักผ่อนด้วยเต็นท์ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง ร้อยละ 63.64 และเพศชาย ร้อยละ 36.36 ส่วนใหญ่มีอายุระหว่าง 26-35 ปี ร้อยละ 36.46 รองลงมา อายุระหว่าง 36-45 ปี ร้อยละ 31.25 โดยมีอายุเฉลี่ยประมาณ 36 ปี ผู้มาเยือนมีระดับการศึกษาในระดับปริญญาตรีมากที่สุด ร้อยละ 65.00 รองลงมา มีระดับสูงกว่าปริญญาตรี ร้อยละ 14.00 ส่วนใหญ่ประกอบอาชีพพนักงานบริษัทเอกชน ร้อยละ 33.66 รองลงมาประกอบอาชีพรับราชการ ร้อยละ 29.70 และผู้มาเยือนส่วนใหญ่เดินทางมาจากจังหวัดกรุงเทพมหานคร ร้อยละ 46.53 รองลงมาเดินทางมาจากในจังหวัดอื่น ๆ ในภาคกลาง ร้อยละ 31.68

ลักษณะพื้นฐานทางสังคมประชากรของผู้มาเยือนที่ประกอบกิจกรรมพักผ่อนด้วยเต็นท์ในอุทยานแห่งชาติมีส่วนส่วนของเพศชายและเพศหญิงไม่ต่างกันมากนัก โดยมีช่วงอายุระหว่าง 21-30 ปี และ 31-40 ปีอายุเฉลี่ยประมาณ 34 ปี มีระดับการศึกษาในระดับปริญญาตรี ประกอบอาชีพพนักงานบริษัทเอกชนและรับราชการ มีที่พักอาศัยในจังหวัดกรุงเทพมหานครและจังหวัดอื่น ๆ ในภาคกลาง ซึ่งเห็นได้ว่าผู้มาเยือนส่วนใหญ่เป็นกลุ่มที่อยู่ในช่วงวัยทำงานและวัยที่กำลังสร้างควมมั่นคงในชีวิต มีการประกอบอาชีพที่มั่นคง จากปัจจัยดังกล่าวอาจกล่าวได้ว่าผู้มาเยือนมีความพร้อมในการเดินทางท่องเที่ยว ประกอบกับต้องการหลีกเลี่ยงความวุ่นวายในเมืองหลวงและภาวะที่เคร่งเครียดจากการทำงาน จึงเลือกที่จะเดินทางพักผ่อนด้วยเต็นท์ในอุทยานแห่งชาติในช่วงวันหยุด รายละเอียดลักษณะพื้นฐานทางสังคมประชากรของผู้มาเยือนที่ประกอบกิจกรรมพักผ่อนด้วยเต็นท์ในอุทยานแห่งชาติ ปรากฏตามตารางที่ 9

ตารางที่ 9 ลักษณะทางสังคมประชากรของผู้มาเยือนที่ประกอบกิจกรรมพักผ่อนด้วยเต็นท์ในอุทยานแห่งชาติ

ลักษณะทางสังคมประชากร	พื้นที่ศึกษา (ร้อยละ(จำนวน))				รวม
	คอยอินทนนท์	เขาใหญ่	เขื่อนศรีนครินทร์	หาดวนกร	
เพศ					
ชาย	54.90 (56)	54.37 (56)	62.14 (64)	36.36 (36)	52.09 (212)
หญิง	45.10 (46)	45.63 (47)	37.86 (39)	63.64 (63)	47.91 (195)
รวม	100.00 (102)	100.00 (103)	100.00 (103)	100.00 (99)	100.00 (407)
อายุ					
15 – 25 ปี	32.35 (33)	20.19 (21)	17.65 (18)	14.58 (14)	21.29 (86)
26 – 35 ปี	35.29 (36)	45.19 (47)	43.14 (44)	36.46 (35)	40.10 (162)
36 – 45 ปี	20.59 (21)	22.12 (23)	21.57 (22)	31.25 (30)	23.76 (96)
46 – 55 ปี	9.80 (10)	8.65 (9)	14.71 (15)	14.58 (14)	11.85 (48)
56 ปีขึ้นไป	1.97 (2)	3.85 (4)	2.93 (3)	3.13 (3)	3.00 (12)
รวม	100.00 (102)	100.00 (104)	100.00 (102)	100.00 (96)	100.00 (404)
ค่าเฉลี่ย (\bar{X})	31.55	33.46	34.81	35.78	33.87
ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD)	1.02	1.04	1.07	9.95	1.04
ระดับการศึกษา					
ประถมศึกษา	-	0.94 (1)	0.96 (1)	-	0.48 (2)

ตารางที่ 9 (ต่อ)

ลักษณะทางสังคมประชากร	พื้นที่ศึกษา (ร้อยละ(จำนวน))				รวม
	คอยอินทนนท์	เขาใหญ่	เขื่อนศรีนครินทร์	หาดวนกร	
มัธยมศึกษาตอนต้น	2.91 (3)	2.83 (3)	2.88 (3)	3.00 (3)	2.90 (12)
มัธยมศึกษาตอนปลายหรือเทียบเท่า	11.65 (12)	9.44 (10)	19.23 (20)	11.00 (11)	12.84 (53)
อนุปริญญา	10.68 (11)	11.32 (12)	5.78 (6)	7.00 (7)	8.72 (36)
ปริญญาตรี	63.11 (65)	62.26 (66)	64.42 (67)	65.00 (65)	63.68 (263)
สูงกว่าปริญญาตรี	11.65 (12)	13.21 (14)	6.73 (7)	14.00 (14)	11.38 (47)
รวม	100.00 (103)	100.00 (106)	100.00 (104)	100.00 (100)	100.00 (413)
อาชีพ					
รับราชการ	18.37 (18)	15.84 (16)	21.78 (22)	29.70 (30)	21.45 (86)
พนักงานรัฐวิสาหกิจ	3.06 (3)	3.97 (4)	8.92 (9)	5.95 (6)	5.46 (22)
พนักงานบริษัทเอกชน	31.63 (31)	40.59 (41)	29.70 (30)	33.66 (34)	33.92 (136)
พนักงานรัฐบาล	1.02 (1)	0.99 (1)	-	1.98 (2)	1.00 (4)
นักธุรกิจ/กิจการส่วนตัว	17.35 (17)	19.80 (20)	24.75 (25)	12.87 (13)	18.71 (75)
นักเรียน/นักศึกษา	25.51 (25)	14.85 (15)	13.86 (14)	10.89 (11)	16.21 (65)
แม่บ้าน	1.02 (1)	0.99 (1)	0.99 (1)	0.99 (1)	1.00 (4)
ลูกจ้างทั่วไป	2.04 (2)	0.99 (1)	-	0.99 (1)	1.00 (4)
อาชีพอิสระ	-	0.99 (1)	-	0.99 (1)	0.50 (2)

ตารางที่ 9 (ต่อ)

ลักษณะทางสังคมประชากร	พื้นที่ศึกษา (ร้อยละ(จำนวน))				รวม
	ดอยอินทนนท์	เขาใหญ่	เขื่อนศรีนครินทร์	หาดวนกร	
เกษตรกร	-	0.99 (1)	-	1.98 (2)	0.75 (3)
รวม	100.00 (98)	100.00 (101)	100.00 (101)	100.00 (101)	100.00 (401)
ที่อยู่ปัจจุบัน					
จังหวัดเดียวกับที่ตั้งของพื้นที่ศึกษา	22.22 (22)	16.00 (16)	8.66 (9)	5.94 (6)	13.12 (53)
กรุงเทพมหานคร	22.22 (22)	39.00 (39)	33.65 (35)	46.53 (47)	35.40 (143)
จังหวัดอื่น ๆ ในภาคกลาง	17.17 (17)	27.00 (27)	43.27 (45)	31.68 (32)	29.95 (121)
จังหวัดอื่น ๆ ในภาคตะวันออก	4.04 (4)	11.00 (11)	7.69 (8)	-	5.69 (23)
จังหวัดอื่น ๆ ในภาคตะวันตก	1.01 (1)	-	3.85 (4)	3.97 (4)	2.22 (9)
จังหวัดอื่น ๆ ในภาคใต้	7.07 (7)	2.00 (2)	-	4.95 (5)	3.47 (14)
จังหวัดอื่น ๆ ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	10.10 (10)	5.00 (5)	2.88 (3)	5.94 (6)	5.94 (24)
จังหวัดอื่น ๆ ในภาคเหนือ	16.17 (16)	-	-	0.99 (1)	4.21 (17)
รวม	100.00 (99)	100.00 (100)	100.00 (104)	100.00 (101)	100.00 (404)

หมายเหตุ: จำนวนรวมแตกต่างกันตามจำนวนผู้ตอบแบบสอบถามในแต่ละพื้นที่

ตอนที่ 2 รูปแบบการประกอบกิจกรรมพักผ่อนด้วยเต็นท์ของผู้มาเยือน

จากการศึกษาเกี่ยวกับประสบการณ์ในการพักผ่อนด้วยเต็นท์และลักษณะการเดินทางของผู้มาเยือนที่ประกอบกิจกรรมพักผ่อนด้วยเต็นท์ในอุทยานแห่งชาติโดยภาพรวมพบว่า ผู้มาเยือนส่วนใหญ่ไม่เคยเดินทางมาประกอบกิจกรรมพักผ่อนด้วยเต็นท์ในพื้นที่ศึกษามาก่อน ร้อยละ 50.00 ส่วนผู้ที่เคยเดินทางมาประกอบกิจกรรมพักผ่อนด้วยเต็นท์ในพื้นที่ศึกษาแล้ว เคยมา 1-5 ครั้ง ร้อยละ 36.93 โดยมีจำนวนครั้งเฉลี่ยในการมาพักผ่อนด้วยเต็นท์ 2.69 ครั้ง ประเภทกลุ่มของผู้มาเยือนส่วนใหญ่เป็นกลุ่มเพื่อนมากที่สุด ร้อยละ 37.56 รองลงมาเป็นกลุ่มครอบครัว ร้อยละ 28.61 ซึ่งมีจำนวนสมาชิกของกลุ่มเฉลี่ยประมาณ 5 คน โดยส่วนใหญ่มีจำนวนสมาชิกกลุ่มระหว่าง 1-5 คน ร้อยละ 64.75 รองลงมามีสมาชิกกลุ่มระหว่าง 6-10 คน ร้อยละ 25.75 ส่วนลักษณะการเดินทางผู้มาเยือนส่วนใหญ่เดินทางมาโดยรถยนต์ส่วนตัว ร้อยละ 87.10 รองลงมาเดินทางโดยจักรยานยนต์ ร้อยละ 7.79 ทั้งนี้เมื่อพิจารณาในแต่ละพื้นที่อุทยานแห่งชาติที่เป็นตัวแทนพื้นที่ศึกษาผลการศึกษาปรากฏดังนี้

อุทยานแห่งชาติคอกยอินทนนท์

ผลการศึกษาพบว่า ผู้มาเยือนส่วนใหญ่ไม่เคยเดินทางมาประกอบกิจกรรมพักผ่อนด้วยเต็นท์ในพื้นที่ศึกษามาก่อน ร้อยละ 61.17 ส่วนผู้ที่เคยเดินทางมาประกอบกิจกรรมพักผ่อนด้วยเต็นท์ในพื้นที่ศึกษาแล้ว เคยมา 1-5 ครั้ง ร้อยละ 32.04 โดยมีจำนวนครั้งเฉลี่ยในการมาพักผ่อนด้วยเต็นท์ 1.68 ครั้ง ประเภทกลุ่มของผู้มาเยือนส่วนใหญ่เป็นกลุ่มเพื่อนมากที่สุด ร้อยละ 31.68 รองลงมาเป็นกลุ่มแฟน/คู่รัก ร้อยละ 25.74 ซึ่งมีจำนวนสมาชิกของกลุ่มเฉลี่ยประมาณ 5 คน โดยส่วนใหญ่มีจำนวนสมาชิกกลุ่มระหว่าง 1-5 คน ร้อยละ 69.39 รองลงมามีสมาชิกกลุ่มระหว่าง 6-10 คน ร้อยละ 24.49 ส่วนลักษณะการเดินทางผู้มาเยือนส่วนใหญ่เดินทางมาโดยรถยนต์ส่วนตัว ร้อยละ 83.50 รองลงมาเดินทางโดยจักรยานยนต์ ร้อยละ 12.62

อุทยานแห่งชาติเขาใหญ่

ผลการศึกษาพบว่า ผู้มาเยือนส่วนใหญ่เคยเดินทางมาประกอบกิจกรรมพักผ่อนด้วยเต็นท์ในพื้นที่ศึกษาแล้ว เคยมา 1-5 ครั้ง ร้อยละ 46.79 รองลงมา เคยมา 6 ครั้งขึ้นไป ร้อยละ 28.26 โดยมีจำนวนครั้งเฉลี่ยในการมาพักผ่อนด้วยเต็นท์ 5.03 ครั้ง ประเภทกลุ่มของผู้มาเยือนส่วนใหญ่เป็นกลุ่ม

เพื่อนมากที่สุด ร้อยละ 41.00 รองลงมาเป็นกลุ่มครอบครัว ร้อยละ 31.00 ซึ่งมีจำนวนสมาชิกของกลุ่มเฉลี่ยประมาณ 4 คน โดยส่วนใหญ่มีจำนวนสมาชิกกลุ่มระหว่าง 1-5 คน ร้อยละ 76.24 รองลงมา มีสมาชิกกลุ่มระหว่าง 6-10 คน ร้อยละ 21.78 ส่วนลักษณะการเดินทางผู้มาเยือนส่วนใหญ่เดินทางมาโดยรถยนต์ส่วนตัว ร้อยละ 89.32 รองลงมาเดินทางโดยจักรยานยนต์ ร้อยละ 5.83

อุทยานแห่งชาติเขื่อนศรีนครินทร์

ผลการศึกษาพบว่า ผู้มาเยือนส่วนใหญ่ไม่เคยเดินทางมาประกอบกิจกรรมพักผ่อนด้วยเต็นท์ในพื้นที่ศึกษามาก่อน ร้อยละ 63.73 ส่วนผู้ที่เคยเดินทางมาประกอบกิจกรรมพักผ่อนด้วยเต็นท์ในพื้นที่ศึกษาแล้ว เคยมา 1-5 ครั้ง ร้อยละ 29.41 โดยมีจำนวนครั้งเฉลี่ยในการมาพักผ่อนด้วยเต็นท์ 1.70 ครั้ง ประเภทกลุ่มของผู้มาเยือนส่วนใหญ่เป็นกลุ่มเพื่อนมากที่สุด ร้อยละ 45.10 รองลงมาเป็นกลุ่มเพื่อนและครอบครัว ร้อยละ 28.40 ซึ่งมีจำนวนสมาชิกของกลุ่มเฉลี่ยประมาณ 7 คน โดยส่วนใหญ่มีจำนวนสมาชิกกลุ่มระหว่าง 1-5 คน ร้อยละ 48.00 รองลงมา มีสมาชิกกลุ่มระหว่าง 6-10 คน ร้อยละ 27.00 ส่วนลักษณะการเดินทางผู้มาเยือนส่วนใหญ่เดินทางมาโดยรถยนต์ส่วนตัว ร้อยละ 88.35 รองลงมาเดินทางโดยจักรยานยนต์ ร้อยละ 10.68

อุทยานแห่งชาติหาดวนกร

ผลการศึกษาพบว่า ผู้มาเยือนส่วนใหญ่ไม่เคยเดินทางมาประกอบกิจกรรมพักผ่อนด้วยเต็นท์ในพื้นที่ศึกษามาก่อน ร้อยละ 47.52 ส่วนผู้ที่เคยเดินทางมาประกอบกิจกรรมพักผ่อนด้วยเต็นท์ในพื้นที่ศึกษาแล้ว เคยมา 1-5 ครั้ง ร้อยละ 40.59 โดยมีจำนวนครั้งเฉลี่ยในการมาพักผ่อนด้วยเต็นท์ 2.57 ครั้ง ประเภทกลุ่มของผู้มาเยือนส่วนใหญ่เป็นกลุ่มครอบครัวมากที่สุด ร้อยละ 41.41 รองลงมา เป็นกลุ่มเพื่อน ร้อยละ 32.32 ซึ่งมีจำนวนสมาชิกของกลุ่มเฉลี่ยประมาณ 5 คน โดยส่วนใหญ่มีจำนวนสมาชิกกลุ่มระหว่าง 1-5 คน ร้อยละ 65.35 รองลงมา มีสมาชิกกลุ่มระหว่าง 6-10 คน ร้อยละ 29.70 ส่วนลักษณะการเดินทางผู้มาเยือนส่วนใหญ่เดินทางมาโดยรถยนต์ส่วนตัว ร้อยละ 87.25 รองลงมาเดินทางโดยรถโดยสารประจำทาง ร้อยละ 6.86

จากผลการศึกษาในส่วนประสบการณ์ในการมาเยือนและลักษณะการเดินทางของผู้มาเยือนในครั้งนี้ พบว่า ประสบการณ์ในการมาเยือนพื้นที่ของผู้มาเยือนอยู่ในสัดส่วนที่ใกล้เคียงกัน ระหว่างเคยมาพักผ่อนกับไม่เคยมาพักผ่อนในพื้นที่ โดยเดินทางมากับกลุ่มเพื่อนและกลุ่มครอบครัว

ซึ่งในแต่ละกลุ่มมีจำนวนสมาชิกประมาณ 5 คน และเดินทางโดยรถยนต์ส่วนตัวหรือจักรยานยนต์ จากลักษณะดังกล่าวจะเห็นได้ว่า จะเห็นได้ว่าผู้มาเยือนเดินทางมาประกอบกิจกรรมพักผ่อนด้วย เต้นท์กับกลุ่มคนที่มีความสนิสนมใกล้ชิด เนื่องจากการได้ทำกิจกรรมร่วมกับคนที่เรารักและสนิทสนมคุ้นเคย ย่อมทำให้เรารู้สึกปลอดภัย และสามารถสร้างความสุข ความสนุกสนาน และผ่อนคลาย จากความตึงเครียดจากชีวิตประจำวันได้ ส่วนการเดินทางมาด้วยรถยนต์ส่วนตัวเนื่องจากกิจกรรมพักผ่อนด้วยเต้นท์เป็นกิจกรรมที่ต้องมีสัมภาระในการประกอบกิจกรรมทั้งเต้นท์ ถุงนอน และอุปกรณ์ในการปิกนิก ประกอบอาหารต่าง ๆ จึงจำเป็นต้องเดินทางมาโดยรถยนต์ส่วนตัวเพื่อความสะดวกในการขนย้ายอุปกรณ์ต่าง ๆ

รายละเอียดประสบการณ์ในการพักผ่อนด้วยเต้นท์และลักษณะการเดินทางของผู้มาเยือนที่ประกอบกิจกรรมพักผ่อนด้วยเต้นท์ในอุทยานแห่งชาติ ปรางค์ตามตารางที่ 10

ตารางที่ 10 ประสิทธิภาพในการมาพักแรมด้วยเต็นท์และลักษณะทั่วไปเกี่ยวกับการเดินทางของผู้มาเยือนที่ประกอบกิจกรรมพักแรมด้วยเต็นท์

ประสิทธิภาพในการมาพักแรมด้วยเต็นท์ และลักษณะการเดินทาง	พื้นที่ศึกษา (ร้อยละ(จำนวน))				รวม
	ดอยอินทนนท์	เขาใหญ่	เขื่อนศรีนครินทร์	หาดวนกร	
ประสิทธิภาพในการมาพักแรมด้วยเต็นท์					
ไม่เคยมาพักแรมด้วยเต็นท์	61.17 (63)	25.00 (23)	63.73 (65)	47.52 (48)	50.00 (199)
เคยมาพักแรมด้วยเต็นท์ 1-5 ครั้ง	32.04 (33)	46.74 (43)	29.41 (30)	40.59 (41)	36.93 (147)
เคยมาพักแรมด้วยเต็นท์ 6 ครั้ง ขึ้นไป	6.79 (7)	28.26 (26)	6.86 (7)	11.89 (12)	13.07 (52)
รวม	100.0 (103)	100.00 (92)	100.0 (102)	100.00 (101)	100.00 (398)
ค่าเฉลี่ย (\bar{X})	1.68	5.03	1.70	2.57	2.69
ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD)	3.88	7.13	4.09	4.37	5.12
ประเภทกลุ่มเดินทาง					
เดินทางมาคนเดียว	2.98 (3)	1.00 (1)	-	2.02 (2)	1.49 (6)
กลุ่มเพื่อน	31.68 (32)	41.00 (41)	45.10 (46)	32.32 (32)	37.56 (151)
กลุ่มครอบครัว	20.79 (21)	31.00 (31)	21.57 (22)	41.42 (41)	28.61 (115)
กลุ่มเพื่อนและครอบครัว	18.81 (19)	13.00 (13)	28.43 (29)	12.12 (12)	18.16 (73)
แฟน/คู่รัก	25.74 (26)	14.00 (14)	4.90 (5)	12.12 (12)	14.18 (57)
รวม	100.00 (101)	100.00 (100)	100.00 (102)	100.00 (99)	100.00 (402)

ตารางที่ 10 (ต่อ)

ประสบการณ์ในการมาพักแรมด้วยเต็นท์ และลักษณะการเดินทาง	พื้นที่ศึกษา (ร้อยละ(จำนวน))				รวม
	ดอยอินทนนท์	เขาใหญ่	เขื่อนศรีนครินทร์	หาดวนกร	
จำนวนสมาชิกในกลุ่ม					
1-5 คน	69.39 (68)	76.24 (77)	48.00 (48)	65.35 (66)	64.75 (259)
6-10 คน	24.49 (24)	21.78 (22)	27.00 (27)	29.70 (30)	25.75 (103)
11 คน ขึ้นไป	6.12 (6)	1.98 (2)	25.00 (25)	4.95 (5)	9.50 (38)
รวม	100.00 (98)	100.00 (101)	100.00 (100)	100.00 (101)	100.00 (400)
ค่าเฉลี่ย (\bar{X})	4.92	4.47	6.87	4.92	5.29
ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD)	2.97	2.62	4.05	3.19	3.37
พาหนะที่ใช้ในการเดินทาง					
จักรยาน	-	-	-	0.98 (1)	0.24 (1)
จักรยานยนต์	12.62 (13)	5.83 (6)	10.68 (11)	1.96 (2)	7.79 (32)
รถยนต์ส่วนตัว	83.50 (86)	89.32 (92)	88.35 (91)	87.25 (89)	87.10 (358)
รถโดยสารประจำทาง	0.97 (1)	1.94 (2)	0.97 (1)	6.87 (7)	2.68 (11)
รถของบริษัทนำเที่ยว	-	-	-	0.98 (1)	0.24 (1)
รถเช่า/รถจ้างเหมา	2.91 (3)	2.91 (3)	-	1.96 (2)	1.95 (8)
รวม	100.00 (103)	100.00 (103)	100.00 (103)	100.00 (102)	100.00 (411)

หมายเหตุ: จำนวนรวมแตกต่างกันตามจำนวนผู้ตอบแบบสอบถามในแต่ละพื้นที่

การศึกษาการได้รับข้อมูลเกี่ยวกับพื้นที่พักแรมด้วยเต็นท์ในอุทยานแห่งชาติในภาพรวมพบว่า ผู้มาเยือนส่วนใหญ่ร้อยละ 54.94 ได้รับข้อมูลจากการแนะนำของเพื่อน รองลงมาได้รับข้อมูลจากสื่ออินเทอร์เน็ต คิดเป็นร้อยละ 40.48 ทั้งนี้เมื่อพิจารณาในแต่ละอุทยานแห่งชาติที่เป็นตัวแทนพื้นที่ศึกษา พบว่า ผู้มาเยือนอุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ อุทยานแห่งชาติเขื่อนศรีนครินทร์และอุทยานแห่งชาติหาดวนกร ได้รับข้อมูลเกี่ยวกับพื้นที่พักแรมด้วยเต็นท์จากการแนะนำของเพื่อนมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 61.32 65.38 และ 47.06 ตามลำดับ รองลงมาได้รับข้อมูลจากอินเทอร์เน็ต คิดเป็นร้อยละ 32.08 39.42 และ 40.20 ตามลำดับ ส่วนผู้มาเยือนอุทยานแห่งชาติดอยอินทนนท์ ได้รับข้อมูลจากอินเทอร์เน็ตมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 50.49 รองลงมาได้รับข้อมูลจากการแนะนำของเพื่อน ร้อยละ 45.6

การศึกษาพฤติกรรมการเตรียมความพร้อมของผู้มาเยือนก่อนเดินทางมาพักแรมด้วยเต็นท์ในอุทยานแห่งชาติ โดยภาพรวมพบว่า ผู้มาเยือนมีพฤติกรรมการเตรียมความพร้อมด้านจัดเตรียมสัมภาระและอุปกรณ์ที่จำเป็นในการเดินทางมากที่สุด ร้อยละ 81.20 รองลงมาคือวางแผนโปรแกรมการท่องเที่ยวและคำนวณค่าใช้จ่ายล่วงหน้า ร้อยละ 46.99 ในขณะที่การศึกษาสภาพอากาศก่อนการเดินทางเป็นพฤติกรรมที่ผู้มาเยือนกระทำน้อยที่สุด ร้อยละ 1.69 ทั้งนี้เมื่อพิจารณาในแต่ละอุทยานแห่งชาติที่เป็นตัวแทนพื้นที่ศึกษาปรากฏว่า ผู้มาเยือนอุทยานแห่งชาติดอยอินทนนท์ อุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ อุทยานแห่งชาติเขื่อนศรีนครินทร์ และอุทยานแห่งชาติหาดวนกร มีพฤติกรรมการเตรียมความพร้อมด้านจัดเตรียมสัมภาระและอุปกรณ์ที่จำเป็นในการเดินทางมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 78.64 76.42 79.81 และ 90.20 ตามลำดับ ส่วนพฤติกรรมรองลงมาที่ผู้มาเยือนอุทยานแห่งชาติดอยอินทนนท์ อุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ และอุทยานแห่งชาติหาดวนกรจะกระทำ คือ การวางแผนโปรแกรมการท่องเที่ยวและคำนวณค่าใช้จ่ายล่วงหน้า คิดเป็นร้อยละ 45.63 52.83 และ 46.08 ตามลำดับ ในขณะที่พฤติกรรมรองลงมาที่ผู้มาเยือนอุทยานแห่งชาติเขื่อนศรีนครินทร์จะกระทำ คือ ศึกษาสภาพเส้นทางก่อนออกเดินทาง ร้อยละ 50.0 ส่วนพฤติกรรมการเตรียมความพร้อมที่ผู้มาเยือนกระทำน้อยที่สุด คือ การศึกษาสภาพอากาศก่อนการเดินทาง ซึ่งเป็นเช่นเดียวกันในอุทยานแห่งชาติ ทั้ง 4 แห่ง คิดเป็นร้อยละ 0.97 3.77 0.96 และ 0.98 ตามลำดับ

จากผลการศึกษาการได้รับข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับพื้นที่พักแรมด้วยเต็นท์ของผู้มาเยือนส่วนใหญ่ผู้มาเยือนได้รับข้อมูลจากการแนะนำของเพื่อนและสื่ออินเทอร์เน็ต ซึ่งเป็นสื่อที่ผู้มาเยือนเข้าถึงได้ง่ายและรวดเร็วที่สุดกว่าสื่อประเภทอื่น ๆ อีกทั้งผลการศึกษาพบว่าผู้มาเยือนได้รับข้อมูลจากสื่อหลากหลายประเภท เนื่องจากในยุคปัจจุบันการประชาสัมพันธ์แหล่งท่องเที่ยวสามารถเลือก

ช่องทางได้หลากหลายทำให้การเข้าถึงข้อมูลของผู้มาเยือนนั้นทำได้ง่ายขึ้น ส่วนพฤติกรรม การเตรียมความพร้อมก่อนการเดินทางส่วนใหญ่ผู้มาเยือนจะจัดเตรียมสัมภาระและอุปกรณ์ที่จำเป็นใน การเดินทางล่วงหน้าก่อนเดินทางมาพักผ่อนและวางแผนโปรแกรมการท่องเที่ยวและคำนวณ ค่าใช้จ่ายล่วงหน้า เนื่องจากพฤติกรรมดังกล่าวเป็นพฤติกรรมพื้นฐานในการเตรียมตัวท่องเที่ยวของ ผู้มาเยือนทุกกลุ่ม เพื่อให้การท่องเที่ยวเป็นไปอย่างความสนุกสนานและลดปัญหาที่อาจเกิดขึ้น ระหว่างการท่องเที่ยว อีกทั้งการพักผ่อนด้วยเต็นท์มีอุปกรณ์ที่ใช้ในการประกอบกิจกรรมหลายอย่าง เช่น เต็นท์ ถูนอน ไฟฉาย หรืออุปกรณ์ที่ใช้ในการปิกนิก ประกอบอาหาร จึงทำให้การจัดเตรียม สัมภาระและอุปกรณ์ที่จำเป็นก่อนออกเดินทางเป็นพฤติกรรมที่ผู้มาเยือนต้องกระทำก่อนออก เดินทาง

รายละเอียดการได้รับข้อมูลเกี่ยวกับพื้นที่พักผ่อนด้วยเต็นท์ในอุทยานแห่งชาติและการ ปฏิบัติตัวก่อนการเดินทางมาพักผ่อนด้วยเต็นท์ในอุทยานแห่งชาติของผู้มาเยือนปรากฏตามตารางที่ 11 และตารางที่ 12

ตารางที่ 11 การได้รับข้อมูลเกี่ยวกับพื้นที่พักแรมด้วยเต็นท์ในอุทยานแห่งชาติ

(n=415)

แหล่งข้อมูล	พื้นที่ศึกษา (ร้อยละ(จำนวน))				รวม
	คอยอินทนนท์	เขาใหญ่	เขื่อนศรีนครินทร์	หาดวนกร	
ได้รับข้อมูลจากเพื่อน	45.63 (47)	61.32 (65)	65.38 (68)	47.06 (48)	54.94 (228)
ได้รับข้อมูลจากญาติและคนในครอบครัว	20.39 (21)	24.52 (26)	12.50 (13)	18.63 (19)	19.04 (79)
ได้รับข้อมูลจากโทรทัศน์	14.56 (15)	16.98 (18)	2.88 (3)	2.94 (3)	9.40 (39)
ได้รับข้อมูลจากหนังสือพิมพ์ นิตยสาร และวารสาร	10.68 (11)	15.09 (16)	11.54 (12)	14.71 (15)	13.01 (54)
ได้รับข้อมูลจากวิทยุ	4.85 (5)	4.72 (5)	-	-	2.41 (10)
ได้รับข้อมูลจากหน่วยงานด้านการท่องเที่ยว	35.92 (37)	29.25 (31)	15.38 (16)	18.63 (19)	24.82 (103)
ได้รับข้อมูลจากอินเทอร์เน็ต	50.49 (52)	32.08 (34)	39.42 (41)	40.20 (41)	40.48 (168)
เป็นคนในพื้นที่	-	0.94 (1)	-	0.98 (1)	0.48 (2)
จากประสบการณ์ส่วนตัว	-	1.89 (2)	-	0.98 (1)	0.72(3)
ป้ายข้างทาง	0.97 (1)	-	0.96 (1)	0.98 (1)	0.27 (3)
แผนที่ทางหลวง	-	-	-	0.98 (1)	0.24 (1)

หมายเหตุ: ร้อยละและจำนวนจำแนกตามผู้ตอบแบบสอบถามที่ได้รับข้อมูลจากแต่ละประเภทแหล่งข้อมูล โดยแต่ละคนได้รับข้อมูลมากกว่า 1 แหล่งข้อมูล

ตารางที่ 12 การปฏิบัติตัวก่อนการเดินทางมาพักแรมด้วยเต็นท์ของผู้มาเยือน

(n=415)

แหล่งข้อมูล	พื้นที่ศึกษา (ร้อยละ(จำนวน))				รวม
	คอยอินทนนท์	เขาใหญ่	เขื่อนศรีนครินทร์	หาดวนกร	
กังวลว่าข้อมูลเกี่ยวกับแหล่งนันทนาการแห่งนี้จากข่าวสารต่าง ๆ	33.01 (34)	22.64 (24)	38.46 (40)	44.12 (45)	34.46 (143)
วางแผนโปรแกรมการท่องเที่ยวและคำนวณค่าใช้จ่ายล่วงหน้า	45.63 (47)	52.83 (56)	43.27 (45)	46.08 (47)	46.99 (195)
ติดต่อสอบถามและ/หรือจองพื้นที่พักแรมด้วยเต็นท์ล่วงหน้าก่อนออกเดินทาง	16.50 (17)	10.38 (11)	15.31 (16)	20.59 (21)	15.66 (65)
พูดคุยและเปลี่ยนข้อมูลกับผู้ที่เคยเดินทางมาก่อน	21.36 (22)	21.70 (23)	42.31 (44)	18.63 (19)	26.02 (108)
จัดเตรียมสัมภาระและอุปกรณ์ที่จำเป็นในการเดินทาง	78.64 (81)	76.42 (81)	79.81 (83)	90.20 (92)	81.20 (337)
ศึกษาสภาพเส้นทางก่อนออกเดินทาง	42.72 (44)	33.96(36)	50.00 (52)	36.27 (37)	40.72 (169)
ศึกษาสภาพอากาศ	0.97 (1)	3.77 (4)	0.96 (1)	0.98 (1)	1.69 (7)

หมายเหตุ: ร้อยละและจำนวนจำแนกตามผู้ตอบแบบสอบถามที่กระทำกิจกรรมแต่ละกิจกรรมโดยแต่ละคนกระทำกิจกรรมมากกว่า 1 กิจกรรม

การศึกษาลักษณะทั่วไปของการพักแรมด้วยเต็นท์ในอุทยานแห่งชาติ โดยภาพรวมพบว่าการพักแรมด้วยเต็นท์เป็นวัตถุประสงค์หลักของการมาเยือนพื้นที่ศึกษา ร้อยละ 93.72 รองลงมา เป็นวัตถุประสงค์รองของการเดินทางมาเยือนพื้นที่ศึกษา ร้อยละ 6.28 จำนวนคืนที่พักแรมด้วยเต็นท์ ส่วนใหญ่จะพักแรมด้วยเต็นท์เป็นเวลา 1-2 คืน ร้อยละ 93.28 รองลงมา 3-4 คืน ร้อยละ 4.48 โดยจำนวนคืนเฉลี่ยที่พักแรมด้วยเต็นท์ 1.46 คืน ส่วนเหตุผลที่เลือกมาพักแรมด้วยเต็นท์ในอุทยานแห่งชาติ ส่วนใหญ่เพราะชื่นชอบบรรยากาศของการพักแรมด้วยเต็นท์ ร้อยละ 57.02 รองลงมา ต้องการสัมผัสธรรมชาติอย่างใกล้ชิด ร้อยละ 27.55 ส่วนแนวทางในการเลือกจุดกางเต็นท์ของผู้มาเยือน ส่วนใหญ่เลือกบริเวณที่สะดวกต่อการสัญจรและเข้าถึงสิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ เช่น ห้องน้ำ ร้อยละ 39.73 รองลงมา เลือกบริเวณที่มีทิวทัศน์สวยงาม ร้อยละ 14.40 ส่วนจำนวนเต็นท์ต่อกลุ่ม ส่วนใหญ่ผู้มาเยือนจะนำเต็นท์มา 1-2 หลังต่อกลุ่ม ร้อยละ 60.87 รองลงมา นำเต็นท์มา 3-4 หลัง ต่อกลุ่ม ร้อยละ 27.78 โดยนำเต็นท์มาเฉลี่ย 2.49 หลังต่อกลุ่ม ส่วนขนาดเต็นท์ผู้มาเยือนนิยมใช้เต็นท์ขนาดนอนได้ 3-4 คนต่อหลัง และ 1-2 คนต่อหลัง ร้อยละใกล้เคียงกัน คือ 63.99 และ 63.51 ตามลำดับ ส่วนขนาดนอนได้ 5-10 คนต่อหลัง เป็นที่นิยมใช้น้อยที่สุด ร้อยละ 6.81 ทั้งนี้เมื่อพิจารณาในแต่ละพื้นที่อุทยานแห่งชาติที่เป็นตัวแทนพื้นที่ศึกษาผลการศึกษานี้

อุทยานแห่งชาติคอยอินทนนท์

ผลการศึกษาพบว่า การพักแรมด้วยเต็นท์เป็นวัตถุประสงค์หลักของการมาเยือนพื้นที่ศึกษา ร้อยละ 90.29 รองลงมา เป็นวัตถุประสงค์รองของการเดินทางมาเยือนพื้นที่ศึกษา ร้อยละ 9.71 จำนวนคืนที่พักแรมด้วยเต็นท์ ส่วนใหญ่จะพักแรมด้วยเต็นท์เป็นเวลา 1-2 คืน ร้อยละ 93.00 รองลงมา 3-4 คืน ร้อยละ 4.00 โดยจำนวนคืนเฉลี่ยที่พักแรมด้วยเต็นท์ 1.53 คืน ส่วนเหตุผลที่เลือกมาพักแรมด้วยเต็นท์ในอุทยานแห่งชาติ ส่วนใหญ่เพราะชื่นชอบบรรยากาศของการพักแรมด้วยเต็นท์ ร้อยละ 56.99 รองลงมา ต้องการสัมผัสธรรมชาติอย่างใกล้ชิด ร้อยละ 26.88 ส่วนแนวทางในการเลือกจุดกางเต็นท์ของผู้มาเยือน ส่วนใหญ่เลือกบริเวณที่สะดวกต่อการสัญจรและเข้าถึงสิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ เช่น ห้องน้ำ ร้อยละ 49.46 รองลงมา เลือกบริเวณที่เจ้าหน้าที่กำหนดไว้ให้ ร้อยละ 15.05 ส่วนจำนวนเต็นท์ต่อกลุ่ม ส่วนใหญ่ผู้มาเยือนจะนำเต็นท์มา 1-2 หลังต่อกลุ่ม ร้อยละ 69.90 รองลงมา นำเต็นท์มา 3-4 หลังต่อกลุ่ม ร้อยละ 25.24 โดยนำเต็นท์มาเฉลี่ย 2.13 หลังต่อกลุ่ม ส่วนขนาดเต็นท์ผู้มาเยือนนิยมใช้เต็นท์ขนาดนอนได้ 3-4 คนต่อหลัง และ 1-2 คนต่อหลัง ร้อยละใกล้เคียงกัน คือ 66.66 และ 64.70 ตามลำดับ ส่วนขนาดนอนได้ 5-10 คนต่อหลัง เป็นที่นิยมใช้น้อยที่สุด ร้อยละ 3.92

อุทยานแห่งชาติเขาใหญ่

ผลการศึกษาพบว่า การพักแรมด้วยเต็นท์เป็นวัตถุประสงค์หลักของการมาเยือนพื้นที่ศึกษา ร้อยละ 94.34 รองลงมา เป็นวัตถุประสงค์รองของการเดินทางมาเยือนพื้นที่ศึกษา ร้อยละ 5.66 จำนวนคืนที่พักแรมด้วยเต็นท์ ส่วนใหญ่จะพักแรมด้วยเต็นท์เป็นเวลา 1-2 คืน ร้อยละ 90.20 รองลงมา 3-4 คืน และ 5 คืน ขึ้นไป ในร้อยละที่เท่ากัน ร้อยละ 4.90 โดยจำนวนคืนเฉลี่ยที่พักแรมด้วยเต็นท์ 1.52 คืน ส่วนเหตุผลที่เลือกมาพักแรมด้วยเต็นท์ในอุทยานแห่งชาติ ส่วนใหญ่เพราะชื่นชอบบรรยากาศของการพักแรมด้วยเต็นท์ ร้อยละ 63.74 รองลงมา ต้องการสัมผัสธรรมชาติอย่างใกล้ชิด ร้อยละ 24.18 ส่วนแนวทางในการเลือกจุดกางเต็นท์ของผู้มาเยือน ส่วนใหญ่เลือกบริเวณที่สะดวกต่อการสัญจรและเข้าถึงสิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ เช่น ห้องน้ำ ร้อยละ 39.78 รองลงมา เลือกบริเวณที่พื้นผิวเรียบและความลาดชันต่ำ ร้อยละ 18.28 ส่วนจำนวนเต็นท์ต่อกลุ่ม ส่วนใหญ่ผู้มาเยือนจะนำเต็นท์มา 1-2 หลังต่อกลุ่ม ร้อยละ 66.04 รองลงมา นำเต็นท์มา 3-4 หลังต่อกลุ่ม ร้อยละ 29.25 โดยนำเต็นท์มาเฉลี่ย 2.12 หลังต่อกลุ่ม ส่วนขนาดเต็นท์ผู้มาเยือนนิยมใช้เต็นท์ขนาดนอนได้ 3-4 คนต่อหลัง ร้อยละ 66.98 รองลงมา 1-2 คนต่อหลัง ร้อยละ 54.72 ตามลำดับ ส่วนขนาดนอนได้ 5-10 คนต่อหลัง เป็นที่นิยมใช้น้อยที่สุด ร้อยละ 6.60

อุทยานแห่งชาติเขื่อนศรีนครินทร์

ผลการศึกษาพบว่า การพักแรมด้วยเต็นท์เป็นวัตถุประสงค์หลักของการมาเยือนพื้นที่ศึกษา ร้อยละ 97.09 รองลงมา เป็นวัตถุประสงค์รองของการเดินทางมาเยือนพื้นที่ศึกษา ร้อยละ 2.91 จำนวนคืนที่พักแรมด้วยเต็นท์ ส่วนใหญ่จะพักแรมด้วยเต็นท์เป็นเวลา 1-2 คืน ร้อยละ 95.96 รองลงมา 3-4 คืน ร้อยละ 4.04 โดยจำนวนคืนเฉลี่ยที่พักแรมด้วยเต็นท์ 1.30 คืน ส่วนเหตุผลที่เลือกพักแรมมาพักแรมด้วยเต็นท์ในอุทยานแห่งชาติ ส่วนใหญ่เพราะชื่นชอบบรรยากาศของการพักแรมด้วยเต็นท์ ร้อยละ 53.41 รองลงมา ต้องการสัมผัสธรรมชาติอย่างใกล้ชิด ร้อยละ 34.09 ส่วนแนวทางในการเลือกจุดกางเต็นท์ของผู้มาเยือน ส่วนใหญ่เลือกบริเวณที่มีทิวทัศน์สวยงาม ร้อยละ 23.40 รองลงมา เลือกบริเวณที่มีร่มเงาไม้ปกคลุม ร้อยละ 19.15 ส่วนจำนวนเต็นท์ต่อกลุ่ม ส่วนใหญ่ผู้มาเยือนจะนำเต็นท์มา 3-4 หลังต่อกลุ่ม ร้อยละ 40.38 รองลงมา นำเต็นท์มา 1-2 หลังต่อกลุ่ม ร้อยละ 33.65 โดยนำเต็นท์มาเฉลี่ย 3.56 หลังต่อกลุ่ม ส่วนขนาดเต็นท์ผู้มาเยือนนิยมใช้เต็นท์ขนาดนอนได้ 1-2 คนต่อหลัง ร้อยละ 75.50 รองลงมา 3-4 คนต่อหลัง ร้อยละ 62.75 ตามลำดับ ส่วนขนาดนอนได้ 5-10 คนต่อหลัง เป็นที่นิยมใช้น้อยที่สุด ร้อยละ 7.84

อุทยานแห่งชาติหาดวนกร

ผลการศึกษาพบว่า การพักผ่อนด้วยเต็นท์เป็นวัตถุประสงค์หลักของการมาเยือนพื้นที่ศึกษา ร้อยละ 93.14 รองลงมา เป็นวัตถุประสงค์รองของการเดินทางมาเยือนพื้นที่ศึกษา ร้อยละ 6.86 จำนวนคืนที่พักผ่อนด้วยเต็นท์ ส่วนใหญ่จะพักผ่อนด้วยเต็นท์เป็นเวลา 1-2 คืน ร้อยละ 94.06 รองลงมา 3-4 คืน ร้อยละ 4.95 โดยจำนวนคืนเฉลี่ยที่พักผ่อนด้วยเต็นท์ 1.48 คืน ส่วนเหตุผลที่เลือกพักผ่อนมาพักผ่อนด้วยเต็นท์ในอุทยานแห่งชาติ ส่วนใหญ่เพราะชื่นชอบบรรยากาศของการพักผ่อนด้วยเต็นท์ ร้อยละ 53.85 รองลงมา ต้องการสัมผัสธรรมชาติอย่างใกล้ชิด ร้อยละ 25.27 ส่วนแนวทางในการเลือกจุดกางเต็นท์ของผู้มาเยือน ส่วนใหญ่เลือกบริเวณที่สะดวกต่อการสัญจรและเข้าถึงสิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ เช่น ห้องน้ำ ร้อยละ 52.63 รองลงมา เลือกบริเวณที่มีทิวทัศน์สวยงาม ร้อยละ 15.84 ส่วนจำนวนเต็นท์ต่อกลุ่ม ส่วนใหญ่ผู้มาเยือนจะนำเต็นท์มา 1-2 หลังต่อกลุ่ม ร้อยละ 74.26 รองลงมา นำเต็นท์มา 3-4 หลังต่อกลุ่ม ร้อยละ 15.84 โดยนำเต็นท์มาเฉลี่ย 2.15 หลังต่อกลุ่ม ส่วนขนาดเต็นท์ผู้มาเยือนนิยมใช้เต็นท์ขนาดนอนได้ 3-4 คนต่อหลัง และ 1-2 คนต่อหลัง ร้อยละใกล้เคียงกัน คือ 59.41 และ 59.40 ตามลำดับ ส่วนขนาดนอนได้ 5-10 คนต่อหลัง เป็นที่นิยมใช้น้อยที่สุด ร้อยละ 8.91

จากผลการศึกษาลักษณะทั่วไปของการพักผ่อนด้วยเต็นท์ในอุทยานแห่งชาติ โดยภาพรวมพบว่า การพักผ่อนด้วยเต็นท์เป็นวัตถุประสงค์หลักของการมาเยือนพื้นที่ศึกษา ส่วนเหตุผลที่เลือกพักผ่อนด้วยเต็นท์เพราะชื่นชอบบรรยากาศในการพักผ่อนด้วยเต็นท์และต้องการสัมผัสธรรมชาติอย่างใกล้ชิด โดยส่วนใหญ่จะใช้เวลาในการพักผ่อนด้วยเต็นท์เป็นเวลา 1-2 คืน จากปัจจัยดังกล่าวอาจเป็นเพราะในชีวิตประจำวันของผู้มาเยือนในต้องอาศัยอยู่ในสังคมเมือง ต้องเดินทางไปทำงานซึ่งอาจเจอกับภาวะตึงเครียดด้านต่าง ๆ จึงทำให้เมื่อมีโอกาสในช่วงวันหยุดสุดสัปดาห์จึงเลือกเดินทางมาพักผ่อนด้วยเต็นท์ซึ่งการพักผ่อนด้วยเต็นท์เป็นการใช้ชีวิตที่เรียบง่าย อยู่ท่ามกลางธรรมชาติซึ่งแตกต่างจากชีวิตประจำวัน ทำให้ผู้มาเยือนชื่นชอบบรรยากาศของการพักผ่อนด้วยเต็นท์ ส่วนแนวทางในการเลือกจุดกางเต็นท์ของผู้มาเยือน ส่วนใหญ่เลือกบริเวณที่สะดวกต่อการสัญจรและเข้าถึงสิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ เช่น ห้องน้ำ เป็นเพราะการพักผ่อนด้วยเต็นท์นั้นส่วนใหญ่ผู้มาเยือนจะมีระยะเวลาในการอยู่ในพื้นที่ 1-2 วัน ซึ่งถือว่าเป็นการใช้ระยะเวลาสั้นเมื่อเทียบกับการประกอบกิจกรรมนันทนาการประเภทอื่น ๆ ซึ่งการอยู่ในพื้นที่พักผ่อนด้วยเต็นท์ค่อนข้างนานทำให้ผู้มาเยือนนิยมเลือกจุดกางเต็นท์ใกล้ ๆ สิ่งอำนวยความสะดวก เช่น ห้องน้ำ เพื่อความสะดวกในการเดินทางไปทำธุระส่วนตัว ในส่วนของจำนวนเต็นท์ต่อกลุ่ม พบว่า ผู้มาเยือนจะนำ

เดินที่มา 1-2 หลัง ซึ่งจากข้อมูลขนาดกลุ่มของผู้มาเยือนที่ส่วนใหญ่เดินทางมา 1-5 คน ซึ่งสอดคล้องกับจำนวนเดินที่ที่นำมา

ลักษณะทั่วไปของการพักผ่อนด้วยเดินที่ในอุทยานแห่งชาติ ปรากฏตามตารางที่ 13

ตารางที่ 13 ลักษณะทั่วไปของการพักแรมด้วยเต็นท์ในอุทยานแห่งชาติ

ลักษณะทั่วไปของการพักแรมด้วยเต็นท์ในอุทยานแห่งชาติ	(พื้นที่ศึกษา (ร้อยละ(จำนวน)))				รวม
	คอยอินทนนท์	เขาใหญ่	เขื่อนศรีนครินทร์	หาดวนกร	
การพักแรมด้วยเต็นท์เป็นวัตถุประสงค์หลักของการมาเยือน					
วัตถุประสงค์หลัก	90.29 (93)	94.34 (100)	97.09 (100)	93.14 (95)	93.72 (388)
วัตถุประสงค์รอง	9.71 (10)	5.66 (6)	2.91 (3)	6.86 (7)	6.28 (26)
รวม	100.00 (103)	100.00 (106)	100.00 (103)	100.00 (102)	100.00 (414)
จำนวนคืนที่พักแรมด้วยเต็นท์					
1-2 คืน	93.00 (93)	90.20 (92)	95.96 (95)	94.06 (95)	93.28 (375)
3-4 คืน	4.00 (4)	4.90 (5)	4.04 (4)	4.95 (5)	4.48 (18)
5 คืน ขึ้นไป	3.00 (3)	4.90 (5)	-	0.99 (1)	2.24 (9)
รวม	100.00 (100)	100.00 (102)	100.00 (99)	100.00 (101)	100.00 (402)
ค่าเฉลี่ย (\bar{x})	1.53	1.52	1.30	1.48	1.46
ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD)	1.50	1.34	0.54	0.80	1.12
เหตุผลที่เลือกพักแรมด้วยเต็นท์ในอุทยานแห่งชาติ					
ไม่สามารถจองบ้านพักของอุทยานแห่งชาติได้	1.08 (1)	-	2.27 (2)	8.79 (8)	3.03 (11)
เพื่อเรียนรู้การใช้ชีวิตกลางแจ้ง	1.08 (1)	2.20 (2)	1.14 (1)	3.30 (3)	1.93 (7)
เพื่อเป็นการประหยัดค่าใช้จ่ายในการท่องเที่ยว	13.97 (13)	9.88 (9)	9.09 (8)	8.79 (8)	10.47 (38)

ตารางที่ 13 (ต่อ)

ลักษณะทั่วไปของการพักแรมด้วยเต็นท์ในอุทยานแห่งชาติ	พื้นที่ศึกษา (ร้อยละ(จำนวน))				รวม
	คอยอินทนนท์	เขาใหญ่	เขื่อนศรีนครินทร์	หาดวนกร	
ต้องการสัมผัสกับธรรมชาติอย่างใกล้ชิด	26.88 (25)	24.18 (22)	34.09 (30)	25.27 (23)	27.55 (100)
ชื่นชอบบรรยากาศของการพักแรมด้วยเต็นท์	56.99 (53)	63.74 (58)	53.41 (47)	53.85 (49)	57.02 (207)
รวม	100.00 (93)	100.00 (91)	100.00 (88)	100.00 (91)	100.00 (363)
แนวทางในการเลือกจุดพื้นที่พักแรมด้วยเต็นท์					
บริเวณเดิมที่มีร่องรอยของการกางเต็นท์อยู่แล้ว	2.15 (2)	1.08 (1)	-	2.10 (2)	1.33 (5)
บริเวณที่สะดวกต่อการสัญจรและเข้าถึงสิ่งอำนวยความสะดวก	49.46 (46)	39.78 (37)	17.02 (16)	52.63 (50)	39.73 (149)
บริเวณที่เป็นส่วนตัวห่างไกลจากผู้มาเยือนกลุ่มอื่น	5.37 (5)	6.45 (6)	9.57 (9)	8.42 (8)	7.47 (28)
บริเวณใดก็ได้ที่มีพื้นที่ว่างและสามารถกางเต็นท์ได้	4.30 (4)	4.30 (4)	12.77 (12)	6.32 (6)	6.93 (26)
บริเวณที่เจ้าหน้าที่กำหนดไว้ให้	15.05 (14)	6.45 (6)	10.64 (10)	7.37 (7)	9.60 (37)
บริเวณที่มีวิวทิวทัศน์สวยงาม	8.60 (8)	9.68 (9)	23.40 (22)	15.79 (15)	14.40 (54)
บริเวณที่มีร่มเงาไม้ปกคลุม	1.08 (1)	12.90 (12)	19.15 (18)	1.05 (1)	8.53 (32)
บริเวณที่พื้นผิวเรียบและความลาดชันต่ำ	11.83 (11)	18.28 (17)	6.39 (6)	6.32 (6)	10.94 (40)
บริเวณที่ปลอดภัยจากสัตว์ต่าง ๆ	1.08 (1)	-	-	-	0.27 (1)
บริเวณเดิมที่เคยมากางครั้งที่แล้ว	1.08 (1)	-	-	-	0.27 (1)
บริเวณที่หลบฝนได้	-	1.08 (1)	1.06 (1)	-	0.53 (2)
รวม	100.00 (93)	100.00 (93)	100.00 (94)	100.00 (95)	100.00 (375)

ตารางที่ 13 (ต่อ)

ลักษณะทั่วไปของการพักผ่อนด้วยเต็นท์ในอุทยานแห่งชาติ	พื้นที่ศึกษา (ร้อยละ(จำนวน))				รวม
	คอยอินทนนท์	เขาใหญ่	เขื่อนศรีนครินทร์	หาดวนกร	
จำนวนเต็นท์ต่อกลุ่ม					
จำนวน 1-2 หลัง	69.90 (72)	66.04 (70)	33.65 (35)	74.26 (75)	60.87 (252)
จำนวน 3-4 หลัง	25.24 (26)	29.25 (31)	40.38 (42)	15.84 (16)	27.78 (115)
จำนวน 5 หลังขึ้นไป	4.86 (5)	4.71 (5)	25.97 (27)	9.90 (10)	11.35 (47)
รวม	100.00 (103)	100.00 (106)	100.00 (104)	100.00 (101)	100.00 (414)
ค่าเฉลี่ย (\bar{x})	2.13	2.12	3.56	2.15	2.49
ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD)	1.10	1.21	2.24	1.29	1.64
เต็นท์ขนาดนอนได้ 1-2 คน/หลัง					
จำนวน 1-2 หลัง/กลุ่ม	53.92 (55)	43.40 (46)	39.22 (40)	41.58 (42)	44.53 (183)
จำนวน 3-4 หลัง/กลุ่ม	10.78 (11)	10.38 (11)	23.53 (24)	13.86 (14)	14.60 (60)
จำนวน 5 หลังขึ้นไป/กลุ่ม	-	0.94 (1)	12.75 (13)	3.96 (4)	4.38 (18)
รวม	64.70 (66)	54.72 (58)	75.50 (77)	59.40 (60)	63.51 (261)
ค่าเฉลี่ย (\bar{x})	1.07	0.98	2.18	1.18	1.35
ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD)	1.00	1.18	2.09	1.37	1.54

ตารางที่ 13 (ต่อ)

ลักษณะทั่วไปของการพักผ่อนด้วยเต็นท์ในอุทยานแห่งชาติ	พื้นที่ศึกษา (ร้อยละ(จำนวน))				รวม
	คอยอินทนนท์	เขาใหญ่	เขื่อนศรีนครินทร์	หาดวนกร	
เต็นท์ขนาดนอนได้ 3-4 คน/หลัง					
จำนวน 1-2 หลัง/กลุ่ม	60.78 (62)	60.38 (64)	45.10 (46)	56.44 (57)	55.72 (229)
จำนวน 3-4 หลัง/กลุ่ม	5.88 (6)	5.66 (6)	15.69 (16)	2.97 (3)	7.54 (31)
จำนวน 5 หลังขึ้นไป/กลุ่ม	-	0.94 (1)	1.96 (2)	-	0.73 (3)
รวม	66.66 (68)	66.98 (71)	62.75 (64)	59.41 (60)	63.99 (263)
ค่าเฉลี่ย (\bar{x})	1.01	1.05	1.23	0.82	1.03
ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD)	0.94	0.99	1.32	0.84	1.04
เต็นท์ขนาดนอนได้ 5-10 คน/หลัง					
จำนวน 1-2 หลัง/กลุ่ม	3.92 (4)	6.60 (7)	5.88 (6)	7.92 (8)	6.08 (25)
จำนวน 3-4 หลัง/กลุ่ม	-	-	0.98 (1)	-	0.24 (1)
จำนวน 5 หลังขึ้นไป/กลุ่ม	-	-	0.98 (1)	0.99 (1)	0.49 (2)
รวม	3.92 (4)	6.60 (7)	7.84 (8)	8.91 (9)	6.81 (28)
ค่าเฉลี่ย (\bar{x})	0.03	0.08	0.15	0.14	0.10
ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD)	0.19	0.34	0.65	0.60	0.48

หมายเหตุ: จำนวนรวมแตกต่างกันตามจำนวนผู้ตอบแบบสอบถามในแต่ละพื้นที่

การศึกษารูปแบบกิจกรรมนันทนาการของผู้มาเยือนที่ประกอบกิจกรรมพักผ่อนด้วยเต็นท์ ในอุทยานแห่งชาติโดยภาพรวม พบว่า กิจกรรมนันทนาการที่ผู้มาเยือนคาดหวังจะกระทำเมื่อมาเยือนในพื้นที่พักผ่อนด้วยเต็นท์ ส่วนใหญ่ผู้มาเยือนคาดหวังที่จะประกอบกิจกรรมชมทิวทัศน์/ทัศนียภาพ พักผ่อนในบรรยากาศที่สงบ และถ่ายภาพ/บันทึกวิดีโอ คิดเป็นร้อยละ 79.52 70.84 และ 59.52 ตามลำดับ นอกจากนี้ เมื่อพิจารณากิจกรรมนันทนาการที่ผู้มาเยือนได้กระทำเมื่อมาเยือนในพื้นที่พักผ่อนด้วยเต็นท์ พบว่า ส่วนใหญ่ผู้มาเยือนประกอบกิจกรรมชมทิวทัศน์/ทัศนียภาพ พักผ่อนในบรรยากาศที่สงบ และถ่ายภาพ/บันทึกวิดีโอ คิดเป็นร้อยละ 86.51 80.96 และ 68.92 ตามลำดับ ทั้งนี้เมื่อพิจารณาในแต่ละอุทยานแห่งชาติที่เป็นตัวแทนพื้นที่ศึกษาผลการศึกษานี้ปรากฏดังนี้

อุทยานแห่งชาติคอยอินทนนท์

ผลการศึกษาในส่วนของกิจกรรมนันทนาการที่ผู้มาเยือนคาดหวังจะกระทำเมื่อมาเยือนในพื้นที่พักผ่อนด้วยเต็นท์ ส่วนใหญ่ผู้มาเยือนคาดหวังที่จะประกอบกิจกรรมชมทิวทัศน์/ทัศนียภาพ พักผ่อนในบรรยากาศที่สงบ และถ่ายภาพ/บันทึกวิดีโอ คิดเป็นร้อยละ 83.50 75.73 และ 66.02 ตามลำดับ นอกจากนี้ เมื่อพิจารณากิจกรรมนันทนาการที่ผู้มาเยือนได้กระทำเมื่อมาเยือนในพื้นที่พักผ่อนด้วยเต็นท์ พบว่า ส่วนใหญ่ผู้มาเยือนจะประกอบกิจกรรมชมทิวทัศน์/ทัศนียภาพ ถ่ายภาพ/บันทึกวิดีโอ และพักผ่อนในบรรยากาศที่สงบ คิดเป็นร้อยละ 84.47 75.73 และ 73.79 ตามลำดับ โดยมีจำนวนกิจกรรมนันทนาการเฉลี่ย 5 กิจกรรม

อุทยานแห่งชาติเขาใหญ่

ผลการศึกษาในส่วนของกิจกรรมนันทนาการที่ผู้มาเยือนคาดหวังจะกระทำเมื่อมาเยือนในพื้นที่พักผ่อนด้วยเต็นท์ ส่วนใหญ่ผู้มาเยือนคาดหวังที่จะประกอบกิจกรรมชมทิวทัศน์/ทัศนียภาพ พักผ่อนในบรรยากาศที่สงบ และถ่ายภาพ/บันทึกวิดีโอ คิดเป็นร้อยละ 72.64 67.92 และ 50.50 ตามลำดับ นอกจากนี้ เมื่อพิจารณากิจกรรมนันทนาการที่ผู้มาเยือนได้กระทำเมื่อมาเยือนในพื้นที่พักผ่อนด้วยเต็นท์ พบว่า ส่วนใหญ่ผู้มาเยือนจะประกอบกิจกรรมพักผ่อนในบรรยากาศที่สงบ ชมทิวทัศน์/ทัศนียภาพ และ ถ่ายภาพ/บันทึกวิดีโอ คิดเป็นร้อยละ 83.96 83.02 และ 65.09 ตามลำดับ โดยมีจำนวนกิจกรรมนันทนาการเฉลี่ย 6 กิจกรรม

อุทยานแห่งชาติเขื่อนศรีนครินทร์

ผลการศึกษาในส่วนของกิจกรรมนันทนาการที่ผู้มาเยือนคาดหวังจะกระทำเมื่อมาเยือนในพื้นที่พักแรมด้วยเต็นท์ ส่วนใหญ่ผู้มาเยือนคาดหวังที่จะประกอบกิจกรรมชมทิวทัศน์/ทัศนียภาพ ถ่ายภาพ/บันทึกวิดีโอ เล่นน้ำทะเล/น้ำตก และพักผ่อนในบรรยากาศที่สงบ คิดเป็นร้อยละ 75.69 63.46 และ 62.50 ตามลำดับ นอกจากนี้ เมื่อพิจารณากิจกรรมนันทนาการที่ผู้มาเยือนได้กระทำเมื่อมาเยือนในพื้นที่ พักแรมด้วยเต็นท์ พบว่า ส่วนใหญ่ผู้มาเยือนจะประกอบกิจกรรมชมทิวทัศน์/ทัศนียภาพ พักผ่อนในบรรยากาศที่สงบ และถ่ายภาพ/บันทึกวิดีโอ คิดเป็นร้อยละ 86.54 79.81 และ 76.92 ตามลำดับ โดยมีจำนวนกิจกรรมนันทนาการเฉลี่ย 6 กิจกรรม

อุทยานแห่งชาติหาดวนกร

ผลการศึกษาในส่วนของกิจกรรมนันทนาการที่ผู้มาเยือนคาดหวังจะกระทำเมื่อมาเยือนในพื้นที่พักแรมด้วยเต็นท์ ส่วนใหญ่ผู้มาเยือนคาดหวังที่จะประกอบกิจกรรมชมทิวทัศน์/ทัศนียภาพ พักผ่อนในบรรยากาศที่สงบ และชมพระอาทิตย์ขึ้น/ตก เล่นน้ำทะเล/น้ำตก คิดเป็นร้อยละ 86.27 77.45 และ 59.80 ตามลำดับ นอกจากนี้ เมื่อพิจารณากิจกรรมนันทนาการที่ผู้มาเยือนได้กระทำเมื่อมาเยือนในพื้นที่ พักแรมด้วยเต็นท์ พบว่า ส่วนใหญ่ผู้มาเยือนจะประกอบกิจกรรมชมทิวทัศน์/ทัศนียภาพ พักผ่อนในบรรยากาศที่สงบ และเล่นน้ำทะเล คิดเป็นร้อยละ 92.16 86.27 และ 68.63 ตามลำดับ โดยมีจำนวนกิจกรรมนันทนาการเฉลี่ย 6 กิจกรรม

รายละเอียดกิจกรรมนันทนาการที่คาดหวัง กิจกรรมนันทนาการที่ประกอบจริง และจำนวนกิจกรรมนันทนาการเฉลี่ยของผู้มาเยือนในพื้นที่อุทยานแห่งชาติที่ศึกษา ปรากฏตามตารางที่ 14 ตารางที่ 15 และตารางที่ 16

ตารางที่ 14 กิจกรรมนันทนาการที่คาดหวังของผู้มาประกอบกิจกรรมพักผ่อนด้วยเต็นท์ในอุทยานแห่งชาติ

กิจกรรมนันทนาการ	พื้นที่ศึกษา (ร้อยละ(จำนวน))				รวม
	ดอยอินทนนท์	เขาใหญ่	เขื่อนศรีนครินทร์	หาดวนกร	
ชมทิวทัศน์/ทัศนียภาพ	83.50 (86)	72.64 (77)	76.96 (79)	86.27 (88)	79.52 (330)
ถ่ายภาพ/บันทึกวิดีโอ	66.02 (68)	50.50 (53)	63.46 (66)	58.82 (60)	59.52 (247)
เดินศึกษาธรรมชาติ	54.37 (56)	48.11 (51)	54.81 (57)	29.41 (30)	46.75 (194)
พักผ่อนในบรรยากาศที่สงบ	75.73 (78)	67.92 (72)	62.50 (65)	77.45 (79)	70.84 (294)
ดูนก/ดูผีเสื้อ	35.92 (37)	33.96 (36)	29.81 (31)	22.55 (23)	30.69 (127)
ส่องสัตว์/ศึกษาชีวิตสัตว์ป่า	31.07 (32)	39.62 (42)	25.96 (27)	14.71 (15)	27.95 (116)
ศึกษาพรรณไม้	32.04 (32)	33.02 (35)	26.92 (28)	13.73 (14)	26.51 (110)
ชมพระอาทิตย์ขึ้น/ตก	51.46 (53)	38.68 (41)	48.08 (50)	59.80 (61)	49.40 (205)
ปั่นจักรยาน	34.98 (35)	27.36 (29)	23.08 (24)	19.61 (20)	26.02 (108)
เล่นน้ำทะเล/น้ำตก	39.81 (41)	25.47 (27)	63.46 (66)	59.80 (61)	46.99 (195)
แช่น้ำร้อน	29.13 (30)	22.64 (24)	20.19 (21)	8.82 (9)	20.24 (84)
ปิกนิก/ประกอบอาหาร	61.17 (63)	49.06 (52)	61.54 (64)	55.88 (57)	56.87 (236)
อ่านหนังสือ	33.01 (34)	35.85 (38)	29.81 (31)	32.35 (33)	32.77 (136)
กิจกรรมแคมป์ไฟ	36.89 (38)	30.19 (32)	28.85 (30)	13.73 (14)	27.47 (114)
ดูดาว	42.72 (44)	37.74 (40)	39.42 (41)	34.31 (35)	38.55 (160)

ตารางที่ 14 (ต่อ)

กิจกรรมนันทนาการ	พื้นที่ศึกษา (ร้อยละ(จำนวน))				รวม
	ดอยอินทนนท์	เขาใหญ่	เขื่อนศรีนครินทร์	หาดวนกร	
พบปะสังสรรค์ ค่ำสุรา	32.04 (33)	23.58 (25)	34.62 (36)	13.73 (14)	26.02 (108)
ค่าน้ำ ดูปะการัง	0.97 (1)	0.94 (1)	1.92 (2)	0.98 (1)	1.20 (5)
เล่นไฟ	0.97 (1)	0.94 (1)	1.92 (2)	-	0.96 (4)

หมายเหตุ: ร้อยละและจำนวนจำแนกตามผู้ตอบแบบสอบถามที่คาดหวังในแต่ละกิจกรรมนันทนาการ โดยแต่ละคนคาดหวังมากกว่า 1 กิจกรรม

ตารางที่ 15 กิจกรรมนันทนาการที่ประกอบจริงของผู้มาประกอบกิจกรรมพักผ่อนด้วยเต็นท์ในอุทยานแห่งชาติ

กิจกรรมนันทนาการ	พื้นที่ศึกษา (ร้อยละ(จำนวน))				รวม
	ดอยอินทนนท์	เขาใหญ่	เขื่อนศรีนครินทร์	หาดวนกร	
ชมทิวทัศน์/ทัศนียภาพ	84.47 (87)	83.02 (88)	86.54 (90)	92.16 (94)	86.51 (359)
ถ่ายภาพ/บันทึกวิดีโอ	75.73 (78)	65.90 (69)	76.92 (80)	57.84 (59)	68.92 (286)
เดินศึกษาธรรมชาติ	33.98 (35)	29.25 (31)	37.50 (39)	30.39 (31)	32.77 (136)
พักผ่อนในบรรยากาศที่สงบ	73.79 (76)	83.96 (89)	79.81 (83)	86.27 (88)	80.96 (336)
ดูนก/ดูผีเสื้อ	15.53 (16)	24.53 (26)	16.35 (17)	13.73 (14)	17.59 (73)
ส่องสัตว์/ศึกษาชีวิตสัตว์ป่า	5.83 (6)	17.92 (19)	6.73 (7)	0.98 (1)	7.95 (33)
ศึกษาพรรณไม้	15.53 (16)	11.32 (12)	14.42 (15)	3.92 (4)	11.33 (47)
ชมพระอาทิตย์ขึ้น/ตก	27.18 (28)	20.75 (22)	35.58 (37)	61.76 (63)	36.14 (150)
ปั่นจักรยาน	2.91 (3)	11.32 (12)	1.92 (2)	11.76 (12)	6.99 (29)
เล่นน้ำทะเล/น้ำตก	10.68 (11)	16.98 (18)	72.12 (75)	68.63 (70)	41.93 (174)
แช่น้ำร้อน	-	-	-	-	-
ปิกนิก/ประกอบอาหาร	67.96 (70)	67.92 (72)	73.08 (76)	62.75 (64)	67.95 (282)
อ่านหนังสือ	18.45 (18.4)	38.68 (41)	18.27 (19)	26.47 (27)	25.54 (106)
กิจกรรมแคมป์ไฟ	13.59 (14)	19.81 (21)	17.31 (18)	8.82 (9)	14.94 (62)
ดูดาว	14.56 (15)	38.68 (41)	18.27 (19)	27.45 (28)	24.82 (103)

ตารางที่ 15 (ต่อ)

กิจกรรมนันทนาการ	พื้นที่ศึกษา (ร้อยละ(จำนวน))				รวม
	ดอยอินทนนท์	เขาใหญ่	เขื่อนศรีนครินทร์	หาดวนกร	
พบปะสังสรรค์ ค่ำสุรา	17.48 (18)	20.75 (22)	26.92 (28)	14.71 (15)	20.00 (83)
ค่าน้ำ ดูปะการัง	-	-	-	3.92 (4)	3.92 (4)
เล่นไฟ	1.94 (2)	-	-	1.96 (2)	0.96 (4)

หมายเหตุ: ร้อยละและจำนวนจำแนกตามผู้ตอบแบบสอบถามที่ประกอบจริงในแต่ละกิจกรรมนันทนาการ โดยแต่ละคนประกอบจริงมากกว่า 1 กิจกรรม

ตารางที่ 16 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของจำนวนกิจกรรมที่ผู้มาเยือนประกอบจริงในการมาพักผ่อนด้วยเต็นท์ในอุทยานแห่งชาติแต่ละแห่ง

พื้นที่ศึกษา	ค่าเฉลี่ย (\bar{x})	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD)
อุทยานแห่งชาติคอยอินทนนท์	4.80	2.01
อุทยานแห่งชาติเขาใหญ่	5.50	2.33
อุทยานแห่งชาติเขื่อนศรีนครินทร์	5.82	2.31
อุทยานแห่งชาติหาดวนกร	5.74	2.11

จากข้อมูลกิจกรรมนันทนาการที่คาดหวังและกิจกรรมนันทนาการที่ประกอบจริงของผู้มาเยือนเมื่อมาเยือนในพื้นที่พักผ่อนด้วยเต็นท์ในอุทยานแห่งชาติ โดยภาพรวม มีความสอดคล้อง คือ ผู้มาเยือนจะคาดหวังและประกอบจริงในกิจกรรมนันทนาการประเภท ชมทิวทัศน์/ทัศนียภาพ พักผ่อนในบรรยากาศที่สงบ และถ่ายภาพ/บันทึกวิดีโอ ซึ่งถือเป็นกิจกรรมที่ใช้พลังกำลังน้อย และเป็นกิจกรรมนันทนาการพื้นฐานที่ผู้มาเยือนสามารถกระทำได้ในแหล่งนันทนาการทุกแห่ง เมื่อแยกพิจารณาแต่ละพื้นที่ศึกษา พบว่า กิจกรรมนันทนาการที่คาดหวังและกิจกรรมนันทนาการที่ประกอบจริงมีความสอดคล้องกับฐานทรัพยากรนันทนาการของแต่ละพื้นที่ด้วย ซึ่งในส่วนของอุทยานแห่งชาติคอยอินทนนท์ อุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ และอุทยานแห่งชาติเขื่อนศรีนครินทร์ จะมีลักษณะกิจกรรมนันทนาการที่คาดหวังและกิจกรรมนันทนาการที่ประกอบจริงเหมือนกันทั้ง 3 พื้นที่ คือ ชมทิวทัศน์/ทัศนียภาพ พักผ่อนในบรรยากาศที่สงบ และถ่ายภาพ/บันทึกวิดีโอ ทั้งนี้ เนื่องจาก ลักษณะพื้นที่พักผ่อนด้วยเต็นท์ของทั้ง 3 พื้นที่ มีความใกล้เคียงกัน คือ พื้นที่พักผ่อนด้วยเต็นท์จะตั้งอยู่ห่างจากฐานทรัพยากรนันทนาการหลัก และลักษณะพื้นที่พักผ่อนด้วยเต็นท์เป็นพื้นที่ที่ล้อมรอบไปด้วยต้นไม้ ทำให้กิจกรรมที่จะเกิดขึ้นในพื้นที่ส่วนใหญ่เป็นกิจกรรมนันทนาการพื้นฐาน ซึ่งต่างอุทยานแห่งชาติหาดวนกรพื้นที่พักผ่อนด้วยเต็นท์ที่ตั้งอยู่บริเวณหน้าฐานทรัพยากรหลัก คือ ทะเล ทำให้มีความแตกต่างกันเล็กน้อย คือ นอกจากผู้มาเยือนจะคาดหวังและประกอบจริงในกิจกรรมนันทนาการประเภท ชมทิวทัศน์/ทัศนียภาพ พักผ่อนในบรรยากาศที่สงบแล้ว ผู้มาเยือนยังคาดหวังในส่วนของกิจกรรมชมพระอาทิตย์ขึ้น/ตก และเล่นน้ำทะเล/น้ำตกด้วย และผู้มาเยือนได้ประกอบจริงในส่วนของกิจกรรมเล่นน้ำทะเล ซึ่งจะเห็นได้ว่ากิจกรรมนันทนาการที่คาดหวังและกิจกรรมนันทนาการที่ประกอบจริงในพื้นที่นั้นขึ้นอยู่กับฐานทรัพยากรในพื้นที่ด้วย อีกทั้งการที่ผู้มาเยือนมีกิจกรรมนันทนาการที่คาดหวังและกิจกรรมนันทนาการที่ประกอบจริงในพื้นที่เป็นไปในทิศทางเดียวกันย่อมส่งผลให้ผู้มาเยือนมีประสบการณ์นันทนาการที่ดีต่อการมาเยือนพื้นที่พักผ่อนด้วยเต็นท์

ตอนที่ 3 แรงจูงใจในการประกอบกิจกรรมพักผ่อนด้วยเต็นท์และประสบการณ์นันทนาการที่ได้รับจากการประกอบกิจกรรมพักผ่อนด้วยเต็นท์

การศึกษาแรงจูงใจของผู้มาเยือนที่ประกอบกิจกรรมพักผ่อนด้วยเต็นท์ในอุทยานแห่งชาติในแห่งชาติ ซึ่งพิจารณาจากการให้ระดับความสำคัญต่อตัวแปรจำนวน 30 ประเด็น ในการตัดสินใจเดินทางมาประกอบกิจกรรมพักผ่อนด้วยเต็นท์ในอุทยานแห่งชาติของผู้มาเยือน ในภาพรวม พบว่าผู้มาเยือนให้ระดับความสำคัญเฉลี่ยต่อแรงจูงใจในด้านการได้รับอากาศที่ดีมากที่สุด ($\bar{x} = 4.53$; SD = 0.66) รองลงมาคือ การได้เปลี่ยนบรรยากาศ ($\bar{x} = 4.44$; SD = 0.70) และการได้ใกล้ชิดธรรมชาติหรืออยู่ท่ามกลางธรรมชาติ ($\bar{x} = 4.38$; SD = 0.68) ในขณะที่แรงจูงใจด้านการได้สอนหรือนำผู้อื่นในการประกอบกิจกรรมมีความสำคัญต่ำที่สุด ($\bar{x} = 2.89$; SD = 1.29)

ส่วนการศึกษาประสบการณ์นันทนาการที่ได้รับของผู้มาเยือนที่ประกอบกิจกรรมพักผ่อนด้วยเต็นท์ในอุทยานแห่งชาติในแห่งชาติ ซึ่งพิจารณาจากการระดับประสบการณ์นันทนาการที่ผู้มาเยือนได้รับจากการประกอบกิจกรรมพักผ่อนด้วยเต็นท์ในอุทยานแห่งชาติ จำนวน 30 ประเด็น ในภาพรวม พบว่า ผู้มาเยือนมีระดับประสบการณ์นันทนาการที่ได้รับเฉลี่ยในด้านการได้รับอากาศที่ดีมากที่สุด ($\bar{x} = 4.53$; SD = 0.67) รองลงมาคือ การได้เปลี่ยนบรรยากาศ ($\bar{x} = 4.47$; SD = 0.68) และการได้ใกล้ชิดธรรมชาติหรืออยู่ท่ามกลางธรรมชาติ ($\bar{x} = 4.29$; SD = 0.76) ในขณะที่ประสบการณ์นันทนาการที่ได้รับด้านการได้ศึกษาธรรมชาติ พันธุ์ไม้ และสัตว์ป่ามีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด ($\bar{x} = 2.87$; SD = 1.28) ทั้งนี้เมื่อพิจารณาในแต่ละอุทยานแห่งชาติที่เป็นตัวแทนพื้นที่ศึกษา ผลการศึกษาปรากฏดังนี้

อุทยานแห่งชาติคอกยอินทนนท์

แรงจูงใจ ผลการศึกษาพบว่า ผู้มาเยือนให้ระดับความสำคัญเฉลี่ยต่อแรงจูงใจด้านการได้รับอากาศที่ดีมากที่สุด ($\bar{x} = 4.68$; SD = 0.53) รองลงมาคือ การได้เปลี่ยนบรรยากาศ ($\bar{x} = 4.59$; SD = 0.63) และการได้พักผ่อนในบรรยากาศที่สงบ ($\bar{x} = 4.45$; SD = 0.71) ในขณะที่แรงจูงใจด้านการได้สอนหรือนำผู้อื่นในการประกอบกิจกรรมมีความสำคัญต่ำที่สุด ($\bar{x} = 2.97$; SD = 1.45)

ประสบการณ์นันทนาการที่ได้รับ ผลการศึกษาพบว่า ผู้มาเยือนมีระดับประสบการณ์นันทนาการที่ได้รับเฉลี่ยด้านการได้รับอากาศที่ดีมากที่สุด ($\bar{x} = 4.54$; SD = 0.76) รองลงมาคือ การ

ได้เปลี่ยนบรรยากาศ ($\bar{x} = 4.49$; SD = 0.81) และการได้พักผ่อนในบรรยากาศที่สงบ ($\bar{x} = 4.27$; SD = 0.79) ในขณะที่ประสบการณ์นันทนาการที่ได้รับด้านการได้สอนหรือนำผู้อื่นในการประกอบกิจกรรมมีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด ($\bar{x} = 2.95$; SD = 1.45)

อุทยานแห่งชาติเขาใหญ่

แรงจูงใจ ผลการศึกษาพบว่า ผู้มาเยือนให้ระดับความสำคัญเฉลี่ยต่อแรงจูงใจด้านการได้รับอากาศที่ดีมากที่สุด ($\bar{x} = 4.50$; SD = 0.81) รองลงมาคือ การได้เปลี่ยนบรรยากาศ ($\bar{x} = 4.55$; SD = 0.79) และการได้ใกล้ชิดอยู่ท่ามกลางธรรมชาติ ($\bar{x} = 4.40$; SD = 0.70) ในขณะที่แรงจูงใจด้านการได้ศึกษาธรรมชาติ พันธุ์ไม้ และสัตว์ป่ามีความสำคัญต่ำที่สุด ($\bar{x} = 3.00$; SD = 1.33)

ประสบการณ์นันทนาการที่ได้รับ ผลการศึกษาพบว่า ผู้มาเยือนมีระดับประสบการณ์นันทนาการที่ได้รับเฉลี่ยด้านการได้รับอากาศที่ดีมากที่สุด ($\bar{x} = 4.56$; SD = 0.63) รองลงมาคือ การได้เปลี่ยนบรรยากาศ ($\bar{x} = 4.52$; SD = 0.65) และการได้ผ่อนคลายจากความวิตกกังวล ($\bar{x} = 4.25$; SD = 0.77) ในขณะที่ประสบการณ์นันทนาการที่ได้รับด้านการได้เลี้ยง/ได้ผจญภัยมีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด ($\bar{x} = 3.03$; SD = 1.13)

อุทยานแห่งชาติเขื่อนศรีนครินทร์

แรงจูงใจ ผลการศึกษาพบว่า ผู้มาเยือนให้ระดับความสำคัญเฉลี่ยต่อแรงจูงใจด้านการได้รับอากาศที่ดีมากที่สุด ($\bar{x} = 4.46$; SD = 0.64) รองลงมาคือ การได้ใกล้ชิดอยู่ท่ามกลางธรรมชาติ ($\bar{x} = 4.34$; SD = 0.68) และการได้เปลี่ยนบรรยากาศ ($\bar{x} = 4.33$; SD = 0.71) ในขณะที่แรงจูงใจด้านการได้ศึกษาธรรมชาติ พันธุ์ไม้ และสัตว์ป่ามีความสำคัญต่ำที่สุด ($\bar{x} = 2.83$; SD = 1.07)

ประสบการณ์นันทนาการที่ได้รับ ผลการศึกษาพบว่า ผู้มาเยือนมีระดับประสบการณ์นันทนาการที่ได้รับเฉลี่ยด้านการได้รับอากาศที่ดีมากที่สุด ($\bar{x} = 4.43$; SD = 0.71) รองลงมาคือ การได้เปลี่ยนบรรยากาศ ($\bar{x} = 4.38$; SD = 0.69) และการได้ใกล้ชิดธรรมชาติหรืออยู่ท่ามกลางธรรมชาติ ($\bar{x} = 4.33$; SD = 0.73) ในขณะที่ประสบการณ์นันทนาการที่ได้รับด้านการเดินทางที่สะดวกมีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด ($\bar{x} = 2.83$; SD = 1.07)

อุทยานแห่งชาติหาดวนกร

แรงจูงใจ ผลการศึกษาพบว่า ผู้มาเยือนให้ระดับความสำคัญเฉลี่ยต่อแรงจูงใจด้านการได้รับอากาศที่ดีมากที่สุด ($\bar{x} = 4.49$; SD = 0.63) รองลงมาคือ การได้เปลี่ยนบรรยากาศ ($\bar{x} = 4.40$; SD = 0.65) และการได้พักผ่อนในบรรยากาศที่สงบ ($\bar{x} = 4.38$; SD = 0.68) ในขณะที่แรงจูงใจด้านการได้เสียง/ได้ผจญภัยมีความสำคัญต่ำที่สุด ($\bar{x} = 2.34$; SD = 1.20)

ประสบการณ์นันทนาการที่ได้รับ ผลการศึกษาพบว่า ผู้มาเยือนมีระดับประสบการณ์นันทนาการที่ได้รับเฉลี่ยด้านการได้รับอากาศที่ดีมากที่สุด ($\bar{x} = 4.58$; SD = 0.53) รองลงมาคือ การได้เปลี่ยนบรรยากาศ ($\bar{x} = 4.48$; SD = 0.58) และการได้ใกล้ชิดอยู่ท่ามกลางธรรมชาติ ($\bar{x} = 4.33$; SD = 0.68) ในขณะที่ประสบการณ์นันทนาการที่ได้รับด้านการได้เสียง/ได้ผจญภัยมีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด ($\bar{x} = 2.25$; SD = 1.24)

รายละเอียดค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานแรงจูงใจและประสบการณ์นันทนาการที่ได้รับของผู้มาเยือนที่ประกอบกิจกรรมพักผ่อนด้วยเต็นท์ในอุทยานแห่งชาติ ปรากฏตามตารางที่ 17 และตารางที่ 18

ตารางที่ 17 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานจำแนกตามแรงจูงใจของผู้มาเยือนที่ประกอบกิจกรรมพักผ่อนด้วยเต็นท์ในอุทยานแห่งชาติ

แรงจูงใจ	พื้นที่ศึกษา (ค่าเฉลี่ย (ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน))				รวม
	คอกอินทนนท์	เขาใหญ่	เขื่อนศรีนครินทร์	หาดวนกร	
1. การได้ใกล้ชิดธรรมชาติและอยู่ท่ามกลางธรรมชาติ	4.45 (0.68)	4.40 (0.70)	4.33 (0.68)	4.32 (0.68)	4.38 (0.68)
2. การได้หลีกเลี่ยงความซ้ำซากจำเจในชีวิตประจำวันชั่วคราว	4.24 (1.06)	4.27 (0.74)	4.18 (0.86)	4.17 (0.85)	4.21 (0.88)
3. ธรรมชาติที่งดงาม/ความสวยงามที่โดดเด่นของพื้นที่	4.34 (0.72)	4.06 (0.75)	4.15 (0.74)	4.00 (0.83)	4.14 (0.77)
4. การได้ศึกษาธรรมชาติ พันธุ์ไม้ และสัตว์ป่า	3.17 (1.27)	3.00 (1.33)	2.83 (1.07)	2.56 (1.12)	2.89 (1.22)
5. การได้สัมผัสความสงบเงียบ วิเวก สันโดษ	3.86 (1.05)	3.84 (1.02)	3.39 (1.03)	3.71 (0.98)	3.70 (1.03)
6. ค่าใช้จ่ายในการพักผ่อนที่ไม่สูงมาก	3.84 (1.31)	3.94 (0.99)	3.45 (1.16)	3.83 (0.89)	3.77 (1.11)
7. การบริการ/ความสะดวกในการประกอบกิจกรรม	3.68 (1.13)	3.60 (0.94)	3.45 (0.96)	3.63 (0.81)	3.59 (0.97)
8. ความปลอดภัย	4.24 (0.79)	3.98 (0.77)	3.76 (0.88)	4.08 (0.76)	4.02 (0.82)
9. การเดินทางที่สะดวก	4.16 (0.88)	3.94 (0.85)	2.97 (1.19)	4.12 (0.68)	3.80 (1.03)
10. การได้แสดงออกซึ่งความเป็นตัวของตัวเอง	3.75 (1.25)	3.68 (0.95)	3.40 (1.11)	3.47 (1.08)	3.57 (1.11)
11. ความเป็นอิสระ/ปราศจากการควบคุม	3.90 (1.17)	3.88 (0.94)	3.68 (1.04)	3.76 (0.94)	3.81 (1.03)
12. การได้เรียนรู้ธรรมชาติ	3.77 (1.08)	3.67 (0.94)	3.51 (0.98)	3.21 (1.09)	3.54 (1.04)
13. การผ่อนคลายจากความเครียด วิตกกังวล	4.34 (0.83)	4.31 (0.76)	4.11 (0.93)	4.20 (0.70)	4.24 (0.81)
14. การได้พักผ่อนในบรรยากาศที่สงบ	4.45 (0.71)	4.30 (0.78)	4.20 (0.73)	4.38 (0.68)	4.33 (0.73)
15. การได้พึ่งพาตนเอง/ทดสอบความสามารถของตนเอง	3.90 (1.04)	3.70 (1.07)	3.59 (1.04)	3.14 (1.11)	3.58 (1.10)

ตารางที่ 17 (ต่อ)

แรงจูงใจ	พื้นที่ศึกษา (ค่าเฉลี่ย (ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน))				รวม
	คอดยอินทนนท์	เขาใหญ่	เขื่อนศรีนครินทร์	หาดวนกร	
16. การได้ใช้พลังกำลังในการประกอบกิจกรรม	3.34 (1.18)	3.25 (1.00)	3.13 (1.08)	2.72 (1.13)	3.11 (1.12)
17. การได้ใช้เวลาร่วมกับคนที่มีความสนใจคล้ายกัน	3.70 (1.21)	3.83 (0.93)	3.92 (0.94)	3.48 (1.18)	3.73 (1.08)
18. การได้ใช้เวลาร่วมกับสมาชิกในครอบครัว	4.08 (1.08)	3.91 (1.16)	4.00 (0.91)	3.90 (1.20)	3.97 (1.09)
19. การได้ใกล้ชิดคนสำคัญ	3.95 (1.27)	3.64 (1.27)	3.75 (1.21)	3.76 (1.33)	3.77 (1.27)
20. การได้สอนหรือนำผู้อื่นในการประกอบกิจกรรม	2.97 (1.45)	3.21 (1.19)	2.86 (1.11)	2.49 (1.31)	2.89 (1.29)
21. การได้เสี่ยง/ได้ผจญภัย	3.35 (1.09)	3.05 (1.05)	3.13 (1.00)	2.34 (1.20)	2.97 (1.15)
22. การได้เยือนพื้นที่ธรรมชาติแห่งใหม่ที่ไม่เคยเยือนมาก่อน	3.77 (1.27)	3.38 (1.13)	3.70 (1.21)	3.22 (1.47)	3.52 (1.29)
23. การได้มาเยือนสถานที่ที่ประทับใจ	4.15 (0.77)	3.83 (0.93)	3.98 (0.82)	3.86 (0.92)	3.96 (0.87)
24. ความสนุกสนานและเพลิดเพลิน	4.13 (1.06)	3.89 (0.90)	3.96 (0.68)	4.01 (0.78)	4.00 (0.87)
25. การได้ร่วมกิจกรรมกลุ่ม	3.43 (1.37)	3.45 (1.09)	3.53 (0.96)	3.16 (1.32)	3.39 (1.19)
26. การได้สังสรรค์ในหมู่เพื่อนหรือญาติพี่น้อง	3.78 (1.19)	3.70 (1.03)	3.88 (0.80)	3.47 (1.35)	3.71 (1.11)
27. ความเป็นส่วนตัว	4.00 (1.20)	3.82 (0.92)	3.76 (0.83)	4.02 (0.76)	3.90 (0.94)
28. การได้รับอากาศที่ดี	4.68 (0.53)	4.50 (0.81)	4.46 (0.64)	4.49 (0.63)	4.53 (0.66)
29. การได้เปลี่ยนบรรยากาศ	4.59 (0.63)	4.45 (0.79)	4.33 (0.71)	4.40 (0.65)	4.44 (0.70)
30. การพบปะ ผูกมิตรกับผู้อื่น/ผู้คนแปลกหน้า	3.23 (1.27)	3.26 (1.28)	2.90 (1.22)	2.65 (1.20)	3.01 (1.26)

ตารางที่ 18 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานจำแนกตามประสบการณ์นันทนาการที่ได้รับของผู้มาเยือนที่ประกอบกิจกรรมพักผ่อนด้วยเต็นท์
ในอุทยานแห่งชาติ

ประสบการณ์นันทนาการที่ได้รับ	พื้นที่ศึกษา (ค่าเฉลี่ย (ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน))				รวม
	ดอยอินทนนท์	เขาใหญ่	เขื่อนศรีนครินทร์	หาดวนกร	
1. การได้ใกล้ชิดธรรมชาติหรืออยู่ท่ามกลางธรรมชาติ	4.25 (0.78)	4.23 (0.85)	4.33 (0.73)	4.33 (0.68)	4.29 (0.76)
2. การได้หลีกเลี่ยงความซ้ำซากจำเจในชีวิตประจำวันชั่วคราว	4.21 (0.85)	4.24 (0.81)	4.20 (0.80)	4.13 (0.82)	4.20 (0.82)
3. ธรรมชาติที่งดงาม/ความสวยงามที่โดดเด่นของพื้นที่	4.15 (0.80)	4.06 (0.83)	4.19 (0.78)	4.09 (0.73)	4.12 (0.79)
4. การได้ศึกษาธรรมชาติ พันธุ์ไม้ และสัตว์ป่า	3.13 (1.25)	3.06 (1.33)	2.93 (1.03)	2.34 (1.35)	2.87 (1.28)
5. การได้สัมผัสความสงบเงียบ วิเวก สันโดษ	3.69 (1.03)	3.68 (1.05)	3.50 (1.02)	3.61 (0.91)	3.62 (1.00)
6. ค่าใช้จ่ายในการพักผ่อนที่ไม่สูงมาก	3.84 (1.14)	3.94 (0.90)	3.61 (1.07)	3.86 (0.84)	3.82 (1.00)
7. การบริการ/ความสะดวกในการประกอบกิจกรรม	3.78 (0.95)	3.68 (0.83)	3.61 (0.81)	3.61 (0.81)	3.67 (0.85)
8. ความปลอดภัย	4.08 (0.82)	3.90 (0.82)	3.87 (0.85)	3.96 (0.75)	3.95 (0.81)
9. การเดินทางที่สะดวก	4.05 (0.85)	4.01 (0.70)	2.84 (1.13)	4.13 (0.66)	3.76 (1.00)
10. การได้แสดงออกซึ่งความเป็นตัวของตัวเอง	3.86 (1.15)	3.74 (0.98)	3.55 (0.85)	3.58 (0.99)	3.68 (1.00)
11. ความเป็นอิสระ/ปราศจากการควบคุม	3.97 (1.10)	3.99 (0.97)	3.86 (0.83)	3.89 (0.86)	3.90 (0.94)
12. การได้เรียนรู้ธรรมชาติ	3.66 (1.04)	3.68 (0.95)	3.58 (0.93)	3.22 (1.08)	3.53 (1.01)
13. การผ่อนคลายจากความเครียด วิตกกังวล	4.19 (0.86)	4.25 (0.77)	4.04 (1.00)	4.22 (0.70)	4.17 (0.84)
14. การได้พักผ่อนในบรรยากาศที่สงบ	4.27 (0.79)	4.22 (0.74)	4.13 (0.89)	4.27 (0.66)	4.22 (0.77)
15. การได้พึ่งพาตนเอง/ทดสอบความสามารถของตนเอง	3.91 (1.05)	3.77 (1.04)	3.73 (0.93)	3.21 (1.14)	3.66 (1.07)

ตารางที่ 18 (ต่อ)

ประสบการณ์นันทนาการที่ได้รับ	พื้นที่ศึกษา (ค่าเฉลี่ย (ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน))				รวม
	คอยอินทนนท์	เขาใหญ่	เขื่อนศรีนครินทร์	หาดวนกร	
16. การได้ใช้พละกำลังในการประกอบกิจกรรม	3.43 (1.16)	3.45 (1.00)	3.34 (1.03)	2.67 (1.21)	3.23 (1.14)
17. การได้ใช้เวลาร่วมกับคนที่มีความสนใจคล้ายกัน	3.76 (1.10)	3.87 (0.92)	3.88 (0.99)	3.47 (1.20)	3.75 (1.07)
18. การได้ใช้เวลาร่วมกับสมาชิกในครอบครัว	3.98 (1.20)	3.81 (1.26)	4.00 (1.08)	3.83 (1.31)	3.90 (1.22)
19. การได้ใกล้ชิดคนสำคัญ	3.81 (1.37)	3.66 (1.29)	3.82 (1.16)	3.64 (1.39)	3.73 (1.30)
20. การได้สอนหรือนำผู้อื่นในการประกอบกิจกรรม	2.95 (1.45)	3.23 (1.27)	3.13 (1.12)	2.53 (1.42)	2.96 (1.34)
21. การได้เสี่ยง/ได้ผจญภัย	3.35 (1.04)	3.03 (1.26)	3.25 (1.11)	2.25 (1.24)	2.97 (1.21)
22. การได้เยือนพื้นที่ธรรมชาติแห่งใหม่ที่ไม่เคยเยือนมาก่อน	3.71 (1.23)	3.49 (1.09)	3.80 (1.19)	3.25 (1.54)	3.56 (1.29)
23. การได้มาเยือนสถานที่ที่ประทับใจ	4.13 (0.80)	3.87 (0.88)	4.07 (0.77)	3.92 (0.92)	4.00 (0.85)
24. ความสนุกสนานและเพลิดเพลิน	4.03 (1.11)	3.95 (0.80)	4.03 (0.80)	4.03 (0.80)	4.01 (0.88)
25. การได้ร่วมกิจกรรมกลุ่ม	3.40 (1.46)	3.54 (1.01)	3.68 (1.01)	3.19 (1.40)	3.45 (1.25)
26. การได้สร้างสรรค์ในหมู่เพื่อนหรือญาติพี่น้อง	3.70 (1.36)	3.81 (0.99)	3.96 (0.92)	3.46 (1.39)	3.73 (1.19)
27. ความเป็นส่วนตัว	3.91 (1.19)	3.84 (0.84)	3.70 (0.97)	3.96 (0.74)	3.85 (0.95)
28. การได้รับอากาศที่ดี	4.54 (0.76)	4.56 (0.63)	4.43 (0.71)	4.58 (0.53)	4.53 (0.67)
29. การได้เปลี่ยนบรรยากาศ	4.49 (0.81)	4.52 (0.65)	4.38 (0.69)	4.48 (0.58)	4.47 (0.68)
30. การพบปะ ผูกมิตรกับผู้อื่น/ผู้คนแปลกหน้า	3.23 (1.29)	3.36 (1.14)	3.08 (1.27)	2.52 (1.28)	3.05 (1.28)

จากผลการศึกษาแรงจูงใจของผู้มาเยือนที่ประกอบกิจกรรมพักผ่อนด้วยเต็นท์ในอุทยานแห่งชาติในภาพรวม พบว่า ผู้มาเยือนให้ความสำคัญต่อแรงจูงใจในด้านการได้รับอากาศที่ดี การได้เปลี่ยนบรรยากาศ และการได้ใกล้ชิดธรรมชาติหรืออยู่ท่ามกลางธรรมชาติ ในสัดส่วนที่สูงกว่าแรงจูงใจด้านอื่น ๆ ซึ่งสอดคล้องกับลักษณะของพื้นที่พักผ่อนด้วยเต็นท์ที่ตั้งอยู่ท่ามกลางธรรมชาติ ประกอบกับผู้มาเยือนส่วนใหญ่อยู่ในช่วงวัยทำงาน ประกอบกับมีที่พักอยู่ในกรุงเทพมหานคร ซึ่งเป็นเมืองหลวง เป็นเมืองที่มีแต่ความแออัด ฝุ่นวายุ เต็มไปด้วยมลพิษ ด้วยปัจจัยเหล่านี้จึงทำให้ผู้มาเยือนมีความต้องการที่จะเดินทางมาท่องเที่ยว หาพื้นที่พักผ่อนเพื่อหลีกเลี่ยงความวุ่นวายดังกล่าว เพื่อสูดอากาศที่ดี เพื่อเพิ่มพลังกายและพลังใจให้แก่ตัวเองในการที่จะกลับไปทำงานและใช้ชีวิตประจำวันปกติ ในส่วนของการศึกษาประสบการณ์นันทนาการที่ได้รับ พบว่า ผู้มาเยือนได้รับประสบการณ์นันทนาการในด้านการได้รับอากาศที่ดี การได้เปลี่ยนบรรยากาศ และการได้ใกล้ชิดธรรมชาติหรืออยู่ท่ามกลางธรรมชาติมากที่สุด ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ กาญจนา (2551) ที่ศึกษาการวิเคราะห์รูปแบบนันทนาการและประสบการณ์นันทนาการของผู้มาเยือนแหล่งนันทนาการทางธรรมชาติในจังหวัดแม่ฮ่องสอน ซึ่งพบว่าส่วนใหญ่ผู้มาเยือนให้ความสำคัญกับแรงจูงใจในด้านการได้รับอากาศบริสุทธิ์ การได้ใกล้ชิดสัมผัสและอยู่ท่ามกลางธรรมชาติ และการผ่อนคลายจากความเครียด วิตกกังวล และประสบการณ์นันทนาการที่ได้รับของผู้มาเยือนแหล่งนันทนาการในจังหวัดแม่ฮ่องสอน โดยภาพรวม พบว่า ผู้มาเยือนมีระดับประสบการณ์นันทนาการที่ได้รับเฉลี่ยด้านการได้รับอากาศบริสุทธิ์มากที่สุด การได้ใกล้ชิดสัมผัสและอยู่ท่ามกลางธรรมชาติ ซึ่งใกล้เคียงกับการศึกษาในครั้งนี้

หากพิจารณาแรงจูงใจในแต่ละพื้นที่อุทยานแห่งชาติ พบว่า อุทยานแห่งชาติคอกยอินทนนท์ อุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ อุทยานแห่งชาติเขื่อนศรีนครินทร์ และอุทยานแห่งชาติหาดวนกร มีลักษณะแรงจูงใจในการเดินทางมาพักผ่อนด้วยเต็นท์เหมือนกันหมดทั้ง 4 อุทยานแห่งชาติ คือ ผู้มาเยือนให้ความสำคัญต่อแรงจูงใจในด้านการได้รับอากาศที่ดี การได้เปลี่ยนบรรยากาศ และการได้ใกล้ชิดธรรมชาติหรืออยู่ท่ามกลางธรรมชาติ ในสัดส่วนที่สูงกว่าแรงจูงใจด้านอื่น ๆ ซึ่งอาจเป็นเพราะพื้นที่พักผ่อนด้วยเต็นท์ทั้ง 4 อุทยานแห่งชาติ นั้น มีลักษณะพื้นที่ที่เหมือนกัน คือ ตั้งอยู่ในพื้นที่ธรรมชาติ จึงทำให้ไม่มีความแตกต่างในส่วนของแรงจูงใจ ในส่วนของประสบการณ์นันทนาการที่ได้รับ พบว่า ประสบการณ์นันทนาการที่ได้รับในสัดส่วนที่สูงกว่าประสบการณ์นันทนาการที่ได้รับด้านอื่น ๆ ทั้ง 4 อุทยานแห่งชาติ คือ ด้านการได้รับอากาศที่ดี การได้เปลี่ยนบรรยากาศ และการได้ใกล้ชิดธรรมชาติหรืออยู่ท่ามกลางธรรมชาติ ซึ่งสอดคล้องกับแรงจูงใจเช่นกัน

ทั้งนี้เมื่อจัดกลุ่มตัวแปรแรงจูงใจด้วยเทคนิคการวิเคราะห์ปัจจัย โดยภาพรวม พบว่า ความหลากหลายของกลุ่มแรงจูงใจผู้มาเยือนที่ประกอบกิจกรรมพักผ่อนด้วยเต็นท์ในอุทยานแห่งชาติ ออกเป็น 7 กลุ่ม ดังนี้

กลุ่มที่ 1 (factor 1) คือ ด้านความเป็นอิสระ และพึ่งพาตนเอง

กลุ่มที่ 2 (factor 2) คือ ด้านการได้พักผ่อนในบรรยากาศที่สงบ และการได้ใกล้ชิดธรรมชาติ

กลุ่มที่ 3 (factor 3) คือ ด้านการได้สังสรรค์ และความสนุกสนาน เพลิดเพลิน

กลุ่มที่ 4 (factor 4) คือ ด้านการได้พบเห็นและเรียนรู้สิ่งแปลกใหม่

กลุ่มที่ 5 (factor 5) คือ ด้านการได้รับอากาศที่ดี

กลุ่มที่ 6 (factor 6) คือ ด้านการได้ใช้เวลาร่วมกับคนใกล้ชิด

กลุ่มที่ 7 (factor 7) คือ ด้านการได้รับความสะดวกและปลอดภัย

โดยการจัดกลุ่มครั้งนี้สามารถอธิบายค่าความแปรปรวนของตัวแปรทั้ง 30 ตัวแปรได้ ร้อยละ 59.96 (Cumulative percentage of variance = 59.96) ซึ่งกลุ่มที่ 1 สามารถอธิบายค่าความแปรปรวนได้มากที่สุด คือ 10.50 (percentage of variance = 10.50) รายละเอียดปรากฏดังตารางที่ 19

ตารางที่ 19 ค่า Factor loading ของแรงจูงใจของผู้มาเยือนที่ประกอบกิจกรรมพักผ่อนด้วยเต็นท์
โดยภาพรวม

แรงจูงใจ	Factor loading ของแต่ละกลุ่มแรงจูงใจ						
	1	2	3	4	5	6	7
1. การได้แสดงออกซึ่งความเป็นตัวของตัวเอง	.752						
2. ความเป็นอิสระ/ปราศจากการควบคุม	.739						
3. การได้พึ่งพาตนเอง/ทดสอบความสามารถ ของตนเอง	.699						
4. การได้ใช้พลังกำลังในการประกอบกิจกรรม	.590						
5. การได้สัมผัสความสงบเงียบ วิเวก สันโดษ	.521						
6. การผ่อนคลายจากความเครียด วิตกกังวล		.671					
7. การได้พักผ่อนในบรรยากาศที่สงบ		.656					
8. การได้หลีกเลี่ยงความซ้ำซากจำเจในชีวิตประจำวัน ชั่วคราว		.614					
9. ธรรมชาติที่งดงาม/ความสวยงามที่โดดเด่นของ พื้นที่		.612					
10. การได้ใกล้ชิดธรรมชาติหรืออยู่ท่ามกลางธรรมชาติ		.576					
11. การได้ร่วมกิจกรรมกลุ่ม			.833				
12. การได้สังสรรค์ในหมู่เพื่อนหรือญาติพี่น้อง			.732				
13. ความสนุกสนานและเพลิดเพลิน			.657				
14. การได้เสี่ยง/ได้ผจญภัย				.656			
15. การได้ศึกษาธรรมชาติ พันธุ์ไม้ และสัตว์ป่า				.639			
16. การได้เยือนพื้นที่ธรรมชาติแห่งใหม่ที่ไม่เคย เยือนมาก่อน				.610			
17. การได้เรียนรู้ธรรมชาติ				.531			
18. การพบปะ ผูกมิตรกับผู้อื่น/ผู้คนแปลกหน้า				.513			
19. การได้รับอากาศที่ดี					.805		
20. การได้เปลี่ยนบรรยากาศ					.785		
21. การได้มาเยือนสถานที่ที่ประทับใจ					.453		
22. ความเป็นส่วนตัว					.424		
23. การได้ใกล้ชิดคนสำคัญ						.769	
24. การได้ใช้เวลาร่วมกับสมาชิกในครอบครัว						.757	

ตารางที่ 19 (ต่อ)

แรงจูงใจ	Factor loading ของแต่ละกลุ่มแรงจูงใจ						
	1	2	3	4	5	6	7
25. การได้สอนหรือนำผู้อื่นในการประกอบกิจกรรม						.606	
26. การได้ใช้เวลาร่วมกับคนที่มีรสนิยมและความชอบใกล้เคียงกัน						.465	
27. การเดินทางที่สะดวก							.769
28. ความปลอดภัย							.740
29. การบริการ/ความสะดวกในการประกอบกิจกรรม							.656
30. ค่าใช้จ่ายในการพักผ่อนที่ไม่สูงมาก							.552

หมายเหตุ: Eigenvalues of factor 1 = 3.15

Eigenvalues of factor 2 = 2.83

Eigenvalues of factor 3 = 2.55

Eigenvalues of factor 4 = 2.51

Eigenvalues of factor 5 = 2.41

Eigenvalues of factor 6 = 2.29

Eigenvalues of factor 7 = 2.23

Cumulative percentage of variance = 59.96

ซึ่งจากการรวบรวมงานวิจัยเกี่ยวกับความหลากหลายของกลุ่มแรงจูงใจในการเข้าร่วมกิจกรรมนันทนาการในประเทศไทยนั้น อูยารดี (2548) จัดกลุ่มแรงจูงใจในการเข้าร่วมกิจกรรมนันทนาการได้ 6 กลุ่ม และ นภวรรณ และคณะ (2549) จัดกลุ่มของแรงจูงใจหรือประสบการณ์ที่พึงปรารถนาในการไปเยือนแหล่งนันทนาการทางธรรมชาติได้ 5 กลุ่ม ทั้งนี้พบว่า ภาพรวมของความหลากหลายของกลุ่มแรงจูงใจในการเข้าร่วมกิจกรรมนันทนาการในประเทศไทยนั้น ส่วนใหญ่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาตนเอง การสัมผัสเรียนรู้ธรรมชาติ การหลีกเลี่ยงความซ้ำซากจำเจ การปฏิสัมพันธ์ทางสังคม และความความสะดวกสบาย สอดคล้องกับงานวิจัยในครั้งนี้ซึ่งแบ่งความหลากหลายของกลุ่มแรงจูงใจได้เป็น 7 กลุ่ม คือ 1) ด้านความเป็นอิสระและพึ่งพาตนเอง 2) ด้านการได้พักผ่อนในบรรยากาศที่สงบ และการได้ใกล้ชิดธรรมชาติ 3) ด้านการได้สร้างสรรค์ ความสนุกสนานและเพลิดเพลิน 4) ด้านการได้พบเห็นและเรียนรู้สิ่งแปลกใหม่ 5) ด้านการได้รับอากาศที่ดีและการได้เปลี่ยนบรรยากาศ 6) ด้านการได้ใช้เวลาร่วมกับคนใกล้ชิด และ 7) ด้านการได้รับความสะดวกและความปลอดภัย ซึ่งเมื่อเปรียบเทียบกันแล้วลักษณะกลุ่มแรงจูงใจมีความใกล้เคียงกัน แต่แตกต่างกันในส่วนที่มีความหลากหลายของกลุ่มแรงจูงใจเพิ่มขึ้น ในด้านการได้สร้างสรรค์ ความสนุกสนานและเพลิดเพลิน และด้านการได้รับอากาศที่ดีและการได้เปลี่ยนบรรยากาศ ซึ่งอาจ

เนื่องจากงานวิจัยชิ้นนี้เป็นการศึกษาเฉพาะแรงจูงใจในการเข้าร่วมกิจกรรมนันทนาการประเภทการพักผ่อนด้วยเต็นท์ ดังนั้นจึงทำให้มีความหลากหลายของกลุ่มแรงจูงใจเพิ่มขึ้นเนื่องจากกิจกรรมพักผ่อนด้วยเต็นท์ในอุทยานแห่งชาติส่วนใหญ่แล้วเป็นกิจกรรมที่ผู้มาเยือนจะทำการเป็นกลุ่มซึ่งผู้มาเยือนคาดหวังที่จะสามารถสร้างความสนุกสนาน เพลิดเพลินในกลุ่มผู้ร่วมเดินทางได้ อีกทั้งในการเดินทางมาพักผ่อนด้วยเต็นท์ผู้มาเยือนย่อมคาดหวังที่จะได้รับอากาศที่ดีและเปลี่ยนบรรยากาศ

ในส่วนของการจัดกลุ่มตัวแปรประสบการณ์นันทนาการที่ได้รับด้วยเทคนิคการวิเคราะห์ปัจจัย โดยภาพรวม พบว่า ความหลากหลายของกลุ่มประสบการณ์นันทนาการที่ได้รับของผู้มาเยือนที่ประกอบกิจกรรมพักผ่อนด้วยเต็นท์ในอุทยานแห่งชาติออกเป็น 7 กลุ่ม ดังนี้

กลุ่มที่ 1 (factor 1) คือ ด้านการได้พักผ่อนในบรรยากาศที่สงบ และเป็นอิสระ

กลุ่มที่ 2 (factor 2) คือ ด้านการพึ่งพาตนเอง และการได้เรียนรู้ธรรมชาติ

กลุ่มที่ 3 (factor 3) คือ ด้านการได้ใกล้ชิดธรรมชาติ และหลีกเลี่ยงความซ้ำซาก จำเจ

กลุ่มที่ 4 (factor 4) คือ ด้านการปฏิสัมพันธ์ทางสังคม

กลุ่มที่ 5 (factor 5) คือ ด้านการได้รับความสะดวกและปลอดภัย

กลุ่มที่ 6 (factor 6) คือ ด้านความสนุกสนาน เพลิดเพลิน การได้เยือนพื้นที่ธรรมชาติแห่งใหม่ และการได้รับอากาศที่ดี

กลุ่มที่ 7 (factor 7) คือ ด้านการได้ใช้เวลาร่วมกับคนใกล้ชิด

โดยการจัดกลุ่มครั้งนี้สามารถอธิบายค่าความแปรปรวนของตัวแปรทั้ง 30 ตัวแปรได้ ร้อยละ 59.21 (Cumulative percentage of variance = 59.21) ซึ่งกลุ่มที่ 1 สามารถอธิบายค่าความแปรปรวนได้มากที่สุด คือ 11.40 (percentage of variance = 11.40) รายละเอียดปรากฏดังตารางที่ 20

ตารางที่ 20 ค่า Factor loading ของประสพการณ์นันทนาการที่ได้รับของผู้มาเยือนที่ประกอบกิจกรรมพักผ่อนด้วยเต็นท์โดยภาพรวม

ประสพการณ์นันทนาการที่ได้รับ	Factor loading ของแต่ละกลุ่มประสพการณ์						
	1	2	3	4	5	6	7
1. การได้พักผ่อนในบรรยากาศที่สงบ	.735						
2. ความเป็นส่วนตัว	.643						
3. การผ่อนคลายจากความเครียด วิตกกังวล	.634						
4. การได้สัมผัสความสงบเงียบ วิเวก สันโดษ	.618						
5. ความเป็นอิสระ/ปราศจากการควบคุม	.556						
6. การได้แสดงออกซึ่งความเป็นตัวของตัวเอง	.449						
7. การได้เสี่ยง/ได้ผจญภัย		.714					
8. การได้ใช้พลังกำลังในการประกอบกิจกรรม		.690					
9. การได้ศึกษาธรรมชาติ พันธุ์ไม้ และสัตว์ป่า		.642					
10. การพบปะ ผูกมิตรกับผู้อื่น/ผู้คนแปลกหน้า		.502					
11. การได้เรียนรู้ธรรมชาติ		.494					
12. การได้พึ่งพาตนเอง/ทดสอบความสามารถของตนเอง		.489					
13. การได้สอนหรือนำผู้อื่นในการประกอบกิจกรรม		.471					
14. การได้ใกล้ชิดธรรมชาติหรืออยู่ท่ามกลางธรรมชาติ			.742				
15. ธรรมชาติที่งดงาม/ความสวยงามที่โดดเด่นของพื้นที่			.675				
16. การได้หลีกเลี่ยงความซ้ำซากจำเจในชีวิตประจำวันซ้ำครว			.660				
17. การได้ร่วมกิจกรรมกลุ่ม				.842			
18. การได้สังสรรค์ในหมู่เพื่อนหรือญาติพี่น้อง				.760			
19. การได้ใช้เวลาร่วมกับคนที่มึรสนิยมและความชอบใกล้เคียงกัน				.502			
20. การบริการ/ความสะดวกในการประกอบกิจกรรม					.673		
21. ความปลอดภัย					.640		
22. ค่าใช้จ่ายในการพักผ่อนที่ไม่สูงมาก					.638		
23. การเดินทางที่สะดวก					.614		
24. ความสนุกสนานและเพลิดเพลิน						.656	
25. การได้มาเยือนสถานที่ที่ประทับใจ						.623	

ตารางที่ 20 (ต่อ)

ประสพการณ์นันทนาการที่ได้รับ	Factor loading ของแต่ละกลุ่มประสพการณ์						
	1	2	3	4	5	6	7
26. การได้เยือนพื้นที่ธรรมชาติแห่งใหม่ที่ไม่เคยเยือนมาก่อน						.648	
27. การได้รับอากาศที่ดี						.500	
28. การได้เปลี่ยนบรรยากาศ						.491	
29. การได้ใช้เวลาร่วมกับสมาชิกในครอบครัว							.816
30. การได้ใกล้ชิดคนสำคัญ							.721

หมายเหตุ: Eigenvalues of factor 1 = 3.42

Eigenvalues of factor 2 = 3.13

Eigenvalues of factor 3 = 2.49

Eigenvalues of factor 4 = 2.41

Eigenvalues of factor 5 = 2.35

Eigenvalues of factor 6 = 2.09

Eigenvalues of factor 7 = 1.85

Cumulative percentage of variance = 59.21

ซึ่งจากการรวบรวมงานวิจัยเกี่ยวกับความหลากหลายของกลุ่มประสพการณ์นันทนาการที่ได้รับจากการเข้าร่วมกิจกรรมนันทนาการในประเทศไทยนั้น อูยารดี (2548) สามารถจัดกลุ่มประสพการณ์นันทนาการที่ได้รับจากการเข้าร่วมกิจกรรมนันทนาการได้ 5 กลุ่ม และกาญจนา (2551) จัดกลุ่มประสพการณ์นันทนาการที่ได้รับได้ 4 กลุ่ม ทั้งนี้พบว่า ภาพรวมของความหลากหลายของกลุ่มประสพการณ์นันทนาการจากการเข้าร่วมกิจกรรมนันทนาการในประเทศไทยนั้น ส่วนใหญ่เกี่ยวข้องกับการได้สัมผัสใกล้ชิดธรรมชาติ ความเป็นอิสระ การผ่อนคลาย ความเครียด การพัฒนาสมรรถภาพร่างกายและจิตใจ การปฏิสัมพันธ์ทางสังคม ซึ่งผลงานวิจัยในครั้งนี้ ได้แบ่งความหลากหลายของกลุ่มประสพการณ์นันทนาการที่ได้รับเป็น 7 กลุ่ม คือ 1) ด้านการได้พักผ่อนในบรรยากาศที่สงบและความเป็นอิสระ 2) ด้านการพึ่งพาตนเอง และการได้เรียนรู้ธรรมชาติ 3) ด้านการได้ใกล้ชิดธรรมชาติ และหลีกเลี่ยงความซ้ำซากจำเจ 4) ด้านการปฏิสัมพันธ์ทางสังคม 5) ด้านการได้รับความสะดวกและปลอดภัย 6) ด้านความสนุกสนาน เพลิดเพลิน การได้เยือนพื้นที่ธรรมชาติแห่งใหม่ และการได้รับอากาศที่ดี และ 7) ด้านการได้ใช้เวลาร่วมกับคนใกล้ชิด ซึ่งเมื่อเปรียบเทียบกันแล้วลักษณะประสพการณ์นันทนาการที่ได้รับมีความใกล้เคียงกัน แต่แตกต่างกันในส่วนที่มีความหลากหลายของกลุ่มประสพการณ์นันทนาการที่ได้รับเพิ่มขึ้นในด้านการได้รับความสะดวกและปลอดภัย ซึ่งอาจเพราะลักษณะพื้นที่พักผ่อนด้วยเต็นท์ในปัจจุบันมีการปรับปรุง

สภาพพื้นที่ พัฒนาล้างอำนวยความสะดวก และพื้นที่ที่มีการดูแลรักษาความปลอดภัย ทำให้ผู้มาเยือน มีความรู้สึกได้ความสะดวกสบายและความปลอดภัยจากการประกอบกิจกรรมพักผ่อนด้วยเต็นท์

จากนั้นนำตัวแปรในแต่ละกลุ่มแรงจูงใจและกลุ่มประสบการณ์นันทนาการที่ได้รับ มาเปรียบเทียบความแตกต่าง โดยใช้ตัวแปรที่มีค่าความสำคัญสูงสุดในแต่ละกลุ่ม ซึ่งพิจารณาจากค่า factor loading ซึ่งได้ตัวแปรที่มีความสำคัญสูงสุดทั้งสิ้น 12 ตัวแปร ได้แก่ 1) การได้แสดงออกซึ่งความเป็นตัวของตัวเอง 2) การผ่อนคลายจากความเครียด วิตกกังวล 3) การได้ร่วมกิจกรรมกลุ่ม 4) การได้เสียง/ได้ผจญภัย 5) การได้รับอากาศที่ดี 6) การได้ใกล้ชิดธรรมชาติหรืออยู่ท่ามกลางธรรมชาติ 7) การเดินทางที่สะดวก 8) การได้พักผ่อนในบรรยากาศที่สงบ 9) การได้ใกล้ชิดธรรมชาติหรืออยู่ท่ามกลางธรรมชาติ 10) การบริการ/ความสะดวกในการประกอบกิจกรรม 11) ความสนุกสนานเพลิดเพลิน 12) การได้ใช้เวลาร่วมกับสมาชิกในครอบครัว นำตัวแปรทั้ง 12 ตัวแปรมาเปรียบเทียบความแตกต่าง โดยใช้สถิติการทดสอบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยสองประชากรแบบจับคู่ (paired sample t-test) วิเคราะห์ข้อมูล ผลการวิเคราะห์พบว่า ค่าเฉลี่ยแรงจูงใจและประสบการณ์นันทนาการที่ได้รับมีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.05 จำนวน 5 คู่ จากทั้งหมด 12 คู่ คือ 1) การได้แสดงออกซึ่งความเป็นตัวของตัวเอง ($t = -3.149$; $P\text{-value} = 0.002$) 2) การผ่อนคลายจากความเครียด วิตกกังวล ($t = 2.050$; $P\text{-value} = 0.041$) 3) การได้พักผ่อนในบรรยากาศที่สงบ ($t = 3.134$; $P\text{-value} = 0.002$) 4) การได้ใกล้ชิดธรรมชาติหรืออยู่ท่ามกลางธรรมชาติ ($t = 2.788$; $P\text{-value} = 0.006$) 5) การได้ใช้เวลาร่วมกับสมาชิกในครอบครัว ($t = 2.190$; $P\text{-value} = 0.029$) รายละเอียดปรากฏดังตารางที่ 21

ตารางที่ 21 ผลการเปรียบเทียบแรงจูงใจและประสบการณ์นันทนาการที่ได้รับของผู้มาเยือนที่ประกอบกิจกรรมพักผ่อนด้วยเต็นท์

ประสบการณ์นันทนาการ	แรงจูงใจ	ประสบการณ์นันทนาการที่ได้รับ	t	P-value
1. การได้แสดงออกซึ่งความเป็นตัวของตัวเอง	3.57 (1.11)	3.68 (1.00)	-3.149	0.002
2. การผ่อนคลายจากความเครียด วิตกกังวล	4.24 (0.81)	4.17 (0.84)	2.050	0.041
3. การได้ร่วมกิจกรรมกลุ่ม	3.39 (1.19)	3.45 (1.25)	-1.692	0.091
4. การได้เสียง/ได้ผจญภัย	2.97 (1.15)	2.97 (1.21)	-0.256	0.798
5. การได้รับอากาศที่ดี	4.53 (0.66)	4.53 (0.67)	0.083	0.934
6. การได้ใกล้ชิดคนสำคัญ	3.77 (1.27)	3.73 (1.30)	1.220	0.223

ตารางที่ 21 (ต่อ)

ประสบการณ์นันทนาการ	แรงจูงใจ	ประสบการณ์ นันทนาการที่ได้รับ	t	P-value
7. การเดินทางที่สะดวก	3.80 (1.03)	3.76 (1.00)	0.955	0.340
8. การได้พักผ่อนในบรรยากาศที่สงบ	4.33 (0.73)	4.22 (0.77)	3.134	0.002
9. การได้ใกล้ชิดธรรมชาติหรืออยู่ท่ามกลาง ธรรมชาติ	4.38 (0.68)	4.29 (0.76)	2.788	0.006
10. การบริการ/ความสะดวกในการประกอบ กิจกรรม	3.59 (0.97)	3.67 (0.85)	-1.734	0.084
11. ความสนุกสนานและเพลิดเพลิน	4.00 (0.87)	4.01 (0.88)	-0.235	0.815
12. การได้ใช้เวลาร่วมกับสมาชิกในครอบครัว	3.97 (1.09)	3.90 (1.22)	2.190	0.029

ผลการเปรียบเทียบแรงจูงใจและประสบการณ์นันทนาการที่ได้รับ พบว่า มีตัวแปรประสบการณ์นันทนาการ จำนวน 5 คู่ ที่มีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ โดยมีความแตกต่างในลักษณะที่ผู้มาเยือนให้ค่าเฉลี่ยแรงจูงใจสูงกว่าค่าเฉลี่ยประสบการณ์นันทนาการที่ได้รับ จำนวน 4 คู่ คือ 1) การผ่อนคลายจากความเครียด วิตกกังวล 2) การได้พักผ่อนในบรรยากาศที่สงบ 3) การได้ใกล้ชิดอยู่ท่ามกลางธรรมชาติ และ 4) การได้ใช้เวลาร่วมกับสมาชิกในครอบครัว แสดงว่าก่อนมาผู้มาเยือนมีความคาดหวังประสบการณ์นันทนาการด้านดังกล่าวไว้มากแต่เมื่อมาถึงในพื้นที่กลับได้รับประสบการณ์นันทนาการน้อยกว่าที่คาดหวังไว้ ซึ่งอาจเป็นเพราะลักษณะพื้นที่พักผ่อนด้วยเต็นท์ในปัจจุบันมีการปรับปรุงเปลี่ยนแปลงสภาพพื้นที่และพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวกเพิ่มขึ้น จึงทำให้ความเป็นธรรมชาติลดน้อยลง ซึ่งส่งผลต่อความรู้สึกการได้ใกล้ชิดธรรมชาติ หรือได้สัมผัสความสงบสันโดษ หรือพักผ่อนในบรรยากาศที่สงบลดน้อยลง ทำให้พื้นที่ไม่สามารถตอบสนองประสบการณ์นันทนาการด้านดังกล่าวได้เท่าที่ควร และมีความแตกต่างในลักษณะที่ผู้มาเยือนมีค่าเฉลี่ยแรงจูงใจน้อยกว่าค่าเฉลี่ยประสบการณ์นันทนาการที่ได้รับ จำนวน 1 คู่ คือ การได้แสดงออกซึ่งความเป็นตัวของตัวเอง แสดงว่าก่อนมาผู้มาเยือนมีความคาดหวังประสบการณ์ด้านดังกล่าวน้อย แต่เมื่อมาถึงในพื้นที่กลับได้รับประสบการณ์ด้านดังกล่าวมากกว่าที่คิด

ดังนั้นการจัดการพื้นที่จึงควรคำนึงถึงการรักษาสภาพพื้นที่พักผ่อนด้วยเต็นท์ให้มีความเป็นธรรมชาติ มีบรรยากาศที่สงบ เพื่อตอบสนองแรงจูงใจของผู้มาเยือน ซึ่งจะส่งผลดีกับประสบการณ์นันทนาการของผู้มาเยือนและทำให้ผู้มาเยือนเกิดความความรู้สึกที่ดีต่อพื้นที่ที่มาเยือน

ตอนที่ 4 ความชอบที่มีต่อลักษณะพื้นที่พักผ่อนด้วยเต็นท์

ความชอบที่มีต่อลักษณะพื้นที่พักผ่อนด้วยเต็นท์ในอุทยานแห่งชาติของผู้มาเยือน ซึ่งพิจารณาจากการให้ค่าคะแนนระดับความชอบที่มีต่อลักษณะพื้นที่พักผ่อนด้วยเต็นท์ จำนวน 28 ลักษณะ โดยภาพรวม พบว่า ลักษณะพื้นที่พักผ่อนด้วยเต็นท์ที่ผู้มาเยือนให้ระดับความชอบเฉลี่ยมากที่สุด 3 อันดับแรก คือ พื้นที่พักผ่อนด้วยเต็นท์ที่สามารถมองเห็นวิวทิวทัศน์สวยงาม ($\bar{x} = 4.37$; $SD = 0.71$) รองลงมาคือ พื้นที่ที่คงไว้ซึ่งสภาพพื้นที่ดั้งเดิมเพื่อให้ความรู้สึกได้ใกล้ชิดธรรมชาติ ($\bar{x} = 4.26$; $SD = 0.74$) และมีที่เก็บขยะส่วนกลางและถังขยะประจำจุดต่าง ๆ ($\bar{x} = 4.09$; $SD = 0.93$) ในขณะที่ลักษณะพื้นที่พักผ่อนด้วยเต็นท์ที่ผู้มาเยือนให้ระดับความชอบเฉลี่ยน้อยที่สุด 3 อันดับแรก คือ พื้นที่พักผ่อนด้วยเต็นท์ที่เป็นพื้นปูนซีเมนต์ ($\bar{x} = 1.86$; $SD = 1.40$) รองลงมาคือ มีโทรศัพท์สาธารณะในพื้นที่ ($\bar{x} = 2.83$; $SD = 1.36$) และมีโรงเรือนนอกประสงค์เพื่อประกอบอาหารและรับประทานอาหารรวม ($\bar{x} = 2.92$; $SD = 1.20$) ทั้งนี้เมื่อพิจารณาในแต่ละอุทยานแห่งชาติที่เป็นตัวแทนพื้นที่ศึกษา ผลการศึกษาปรากฏดังนี้

อุทยานแห่งชาติดอยอินทนนท์

ผลการศึกษาพบว่า ลักษณะพื้นที่พักผ่อนด้วยเต็นท์ที่ผู้มาเยือนให้ระดับความชอบเฉลี่ยมากที่สุด 3 อันดับแรก คือ พื้นที่พักผ่อนด้วยเต็นท์ที่สามารถมองเห็นวิวทิวทัศน์สวยงาม ($\bar{x} = 4.37$; $SD = 0.80$) รองลงมาคือ พื้นที่ที่คงไว้ซึ่งสภาพพื้นที่ดั้งเดิมเพื่อให้ความรู้สึกได้ใกล้ชิดธรรมชาติ ($\bar{x} = 4.32$; $SD = 0.77$) และมีป้ายบอกทิศทางและข้อมูลแหล่งท่องเที่ยวในอุทยานแห่งชาติ ($\bar{x} = 4.22$; $SD = 0.87$) ในขณะที่ลักษณะพื้นที่พักผ่อนด้วยเต็นท์ที่ผู้มาเยือนให้ระดับความชอบเฉลี่ยน้อยที่สุด 3 อันดับแรก คือ พื้นที่พักผ่อนด้วยเต็นท์ที่เป็นพื้นปูนซีเมนต์ ($\bar{x} = 1.65$; $SD = 1.50$) รองลงมาคือ มีโรงเรือนนอกประสงค์เพื่อประกอบอาหารและรับประทานอาหารรวม ($\bar{x} = 2.78$; $SD = 1.26$) และมีโทรศัพท์สาธารณะในพื้นที่ ($\bar{x} = 2.94$; $SD = 1.44$)

อุทยานแห่งชาติเขาใหญ่

ผลการศึกษาพบว่า ลักษณะพื้นที่พักผ่อนด้วยเต็นท์ที่ผู้มาเยือนให้ระดับความชอบเฉลี่ยมากที่สุด 3 อันดับแรก คือ พื้นที่พักผ่อนด้วยเต็นท์ที่สามารถมองเห็นวิวทิวทัศน์สวยงาม ($\bar{x} = 4.12$; $SD = 0.76$) รองลงมาคือ มีป้ายบอกทิศทางและข้อมูลแหล่งท่องเที่ยวในอุทยานแห่งชาติ ($\bar{x} = 4.10$; $SD = 0.76$)

= 0.98) และพื้นที่ที่คงไว้ซึ่งสภาพพื้นที่ดั้งเดิมเพื่อให้ความรู้สึกได้ใกล้ชิดธรรมชาติ ($\bar{x} = 4.09$; SD = 0.76) ในขณะที่ลักษณะพื้นที่พักแรมด้วยเต็นท์ที่ผู้มาเยือนให้ระดับความชอบเฉลี่ยน้อยที่สุด 3 อันดับแรก คือ พื้นที่พักแรมด้วยเต็นท์ที่เป็นพื้นปูนซีเมนต์ ($\bar{x} = 2.31$; SD = 1.42) รองลงมาคือ มีโทรศัพท์สาธารณะในพื้นที่ ($\bar{x} = 2.68$; SD = 1.48) และมีโต๊ะปิกนิก ($\bar{x} = 2.88$; SD = 1.40)

อุทยานแห่งชาติเขื่อนศรีนครินทร์

ผลการศึกษาพบว่า ลักษณะพื้นที่พักแรมด้วยเต็นท์ที่ผู้มาเยือนให้ระดับความชอบเฉลี่ยมากที่สุด 3 อันดับแรก คือ พื้นที่พักแรมด้วยเต็นท์ที่สามารถมองเห็นวิวทิวทัศน์สวยงาม ($\bar{x} = 4.35$; SD = 0.68) รองลงมาคือ พื้นที่ที่คงไว้ซึ่งสภาพพื้นที่ดั้งเดิมเพื่อให้ความรู้สึกได้ใกล้ชิดธรรมชาติ ($\bar{x} = 4.22$; SD = 0.73) และเป็นพื้นราบที่มีหญ้าปกคลุม ($\bar{x} = 4.17$; SD = 0.91) ในขณะที่ลักษณะพื้นที่พักแรมด้วยเต็นท์ที่ผู้มาเยือนให้ระดับความชอบเฉลี่ยน้อยที่สุด 3 อันดับแรก คือ พื้นที่พักแรมด้วยเต็นท์ที่เป็นพื้นปูนซีเมนต์ ($\bar{x} = 1.87$; SD = 1.35) รองลงมาคือ มีโทรศัพท์สาธารณะในพื้นที่ ($\bar{x} = 2.77$; SD = 1.28) และมีถนนลาดยางเข้าถึงพื้นที่ ($\bar{x} = 2.86$; SD = 1.48)

อุทยานแห่งชาติหาดวนกร

ผลการศึกษาพบว่า ลักษณะพื้นที่พักแรมด้วยเต็นท์ที่ผู้มาเยือนให้ระดับความชอบเฉลี่ยมากที่สุด 3 อันดับแรก คือ พื้นที่พักแรมด้วยเต็นท์ที่สามารถมองเห็นวิวทิวทัศน์สวยงาม ($\bar{x} = 4.66$; SD = 0.52) รองลงมาคือ พื้นที่ที่คงไว้ซึ่งสภาพพื้นที่ดั้งเดิมเพื่อให้ความรู้สึกได้ใกล้ชิดธรรมชาติ ($\bar{x} = 4.40$; SD = 0.65) และมีไม้ใหญ่เป็นร่มเงาเพียงพอ ($\bar{x} = 4.27$; SD = 0.72) ในขณะที่ลักษณะพื้นที่พักแรมด้วยเต็นท์ที่ผู้มาเยือนให้ระดับความชอบเฉลี่ยน้อยที่สุด 3 อันดับแรก คือ พื้นที่พักแรมด้วยเต็นท์ที่เป็นพื้นปูนซีเมนต์ ($\bar{x} = 1.61$; SD = 1.25) รองลงมาคือ มีโรงเรียนอนุบาลประจำจุดประกอบอาหารและรับประทานอาหารรวม ($\bar{x} = 2.76$; SD = 1.08) และมีโทรศัพท์สาธารณะในพื้นที่ ($\bar{x} = 2.96$; SD = 1.23)

จากผลการศึกษาความชอบลักษณะพื้นที่พักแรมด้วยเต็นท์โดยภาพรวม พบว่า ผู้มาเยือนชอบลักษณะพื้นที่พักแรมด้วยเต็นท์ที่สามารถมองเห็นวิวทิวทัศน์สวยงาม พื้นที่ที่คงไว้ซึ่งสภาพพื้นที่ดั้งเดิมเพื่อให้ความรู้สึกได้ใกล้ชิดธรรมชาติ และมีที่เก็บขยะส่วนกลางและถังขยะประจำจุดต่าง ๆ และไม่ชอบพื้นที่พักแรมด้วยเต็นท์ที่มีการพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ เช่น การ

ปรับปรุงพื้นที่พักผ่อนด้วยเต็นท์เป็นพื้นที่ปูนซีเมนต์ มีโทรศัพท์สาธารณะในพื้นที่ และมีโรงเรือน
 อเนกประสงค์เพื่อประกอบอาหารและรับประทานอาหารรวม จากลักษณะความชอบพื้นที่พักผ่อน
 ด้วยเต็นท์ข้างต้นกล่าวได้ว่าสอดคล้องกับกิจกรรมนันทนาการที่คาดหวังของผู้มาเยือนที่คาดหวังว่า
 เมื่อมาถึงในพื้นที่แล้วอยากจะประกอบกิจกรรมชมวิทิวทัศน์ นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับแรงจูงใจ
 ของผู้มาเยือนที่ให้ความสำคัญกับการได้ใกล้ชิดธรรมชาติหรืออยู่ท่ามกลางธรรมชาติ จึงชอบพื้นที่
 พักแรมด้วยเต็นท์ที่สามารถมองเห็นวิทิวทัศน์ที่สวยงามและคงไว้ซึ่งธรรมชาติดั้งเดิมเพื่อให้
 ความรู้สึกได้ใกล้ชิดธรรมชาติ อาจเนื่องจากในสภาพความเป็นอยู่ของผู้มาเยือนอยากที่จะได้เห็นสิ่ง
 ที่แตกต่างจากชีวิตประจำวันในเมือง และการที่ผู้มาเยือนไม่ชอบลักษณะพื้นที่ที่มีโรงเรือน
 อเนกประสงค์เพื่อประกอบอาหารและรับประทานอาหารรวม อาจเป็นเพราะส่วนใหญ่ผู้มาเยือน
 ชาวไทยแต่ละกลุ่มจะมีการเตรียมอุปกรณ์สำหรับประกอบอาหารมาเองและชอบที่จะนั่ง
 รับประทานอาหารเฉพาะภายในกลุ่ม ไม่ค่อยยกเก้าอี้ไปนั่งรับประทานอาหารร่วมกับบุคคลที่ไม่รู้จัก ซึ่ง
 เป็นลักษณะของคนไทยที่ขี้อายและไม่กล้าแสดงออก แตกต่างกับลักษณะพื้นที่พักผ่อนด้วยเต็นท์ใน
 ต่างประเทศที่มักมีพื้นที่ประกอบอาหารและรับประทานอาหารส่วนรวมเพื่อความสะอาดและ
 สะดวกในการจัดการพื้นที่ และเป็นพื้นที่ที่ให้ผู้มาเยือนได้แลกเปลี่ยนประสบการณ์ในการเดินทาง
 ท่องเที่ยว

รายละเอียดค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของความชอบที่มีต่อลักษณะพื้นที่พักผ่อน
 ด้วยเต็นท์ในอุทยานแห่งชาติ ปรากฏตามตารางที่ 22

ตารางที่ 22 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานจำแนกตามความชอบที่มีต่อลักษณะพื้นที่พักผ่อนด้วยเต็นท์ในอุทยานแห่งชาติ

ลักษณะพื้นที่พักผ่อนด้วยเต็นท์	พื้นที่ศึกษา (ค่าเฉลี่ย (ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน))				รวม
	ดอยอินทนนท์	เขาใหญ่	เขื่อนศรีนครินทร์	หาดวนกร	
สามารถมองเห็นวิวทิวทัศน์ที่สวยงาม	4.37 (0.80)	4.12 (0.76)	4.35 (0.68)	4.66 (0.52)	4.37 (0.71)
คงไว้ซึ่งสภาพพื้นที่ดั้งเดิมเพื่อให้ความรู้สึกได้ใกล้ชิดธรรมชาติ	4.32 (0.77)	4.09 (0.76)	4.22 (0.73)	4.40 (0.65)	4.26 (0.74)
มีที่เก็บขยะส่วนกลางและถังขยะประจำจุดต่าง ๆ	4.19 (0.84)	4.02 (1.00)	4.07 (0.95)	4.10 (0.94)	4.09 (0.93)
มีไม้ใหญ่เพื่อเป็นร่มเงาเพียงพอ	4.14 (0.84)	3.92 (1.00)	4.02 (0.90)	4.27 (0.72)	4.08 (0.88)
มีเจ้าหน้าที่ดูแลรักษาความปลอดภัยในพื้นที่	4.18 (0.99)	4.03 (0.91)	4.04 (0.97)	4.06 (1.01)	4.08 (0.97)
มีป้ายบอกทิศทางและข้อมูลแหล่งท่องเที่ยวในอุทยานแห่งชาติ	4.22 (0.87)	4.10 (0.98)	4.00 (1.05)	3.96 (0.90)	4.07 (0.96)
มีเจ้าหน้าที่เดินตรวจตราเพื่อดูแลความเป็นระเบียบเรียบร้อย	4.00 (1.03)	4.03 (0.88)	3.82 (1.01)	3.85 (1.05)	3.93 (0.99)
มีการทำเส้นทางเชื่อมโยงพื้นที่ต่าง ๆ ในบริเวณ เช่น ห้องน้ำ	3.94 (0.99)	4.08 (0.73)	3.78 (0.96)	3.86 (0.84)	3.92 (0.89)
เป็นพื้นที่ราบที่มีหญ้าปกคลุม	3.75 (1.15)	3.96 (0.83)	4.17 (0.91)	3.74 (1.13)	3.91 (1.03)
เป็นพื้นดินราบเรียบ	3.93 (1.02)	3.75 (0.91)	3.84 (1.08)	4.06 (0.84)	3.90 (0.97)
มีบริการให้เช่าเต็นท์ และอุปกรณ์เครื่องนอนต่าง ๆ	3.97 (0.75)	3.86 (1.05)	3.53 (1.05)	3.69 (0.95)	3.76 (0.97)
มีลานจอดรถแยกออกจากพื้นที่พักผ่อนด้วยเต็นท์	3.62 (1.08)	3.54 (1.04)	3.65 (0.94)	3.76 (0.96)	3.64 (1.00)
มีการแจกระเบียบข้อปฏิบัติในการใช้พื้นที่แก่ผู้มาเยือน	3.73 (1.18)	3.60 (1.11)	3.52 (1.06)	3.45 (1.01)	3.58 (1.09)
มีร้านสวัสดิการ ร้านจำหน่ายอาหาร และของใช้จำเป็นในบริเวณ	3.47 (0.97)	3.42 (1.03)	3.65 (0.99)	3.76 (0.95)	3.58 (0.99)
มีระบบการจองพื้นที่พักผ่อนด้วยเต็นท์ล่วงหน้า	3.70 (1.09)	3.54 (1.31)	3.32 (1.14)	3.46 (1.11)	3.50 (1.17)
มีการแยกพื้นที่พักผ่อนด้วยเต็นท์แบบกลุ่มและแบบเดี่ยว	3.39 (1.28)	3.42 (1.19)	3.53 (1.10)	3.49 (1.03)	3.46 (1.15)

ตารางที่ 22 (ต่อ)

ลักษณะพื้นที่ที่พักรวมด้วยเต็นท์	พื้นที่ศึกษา (ค่าเฉลี่ย (ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน))				รวม
	ดอยอินทนนท์	เขาใหญ่	เขื่อนศรีนครินทร์	หาดวนกร	
เป็นพื้นที่โล่ง	3.21 (1.07)	3.60 (0.99)	3.72 (0.92)	3.28 (1.17)	3.45 (1.06)
มีไฟฟ้าให้บริการตลอด 24 ชั่วโมง	3.48 (1.32)	3.36 (1.34)	3.20 (1.32)	3.61 (1.13)	3.41 (1.28)
มีถนนลาดยางเข้าถึงพื้นที่	3.44 (1.47)	3.61 (1.21)	2.86 (1.48)	3.70 (1.03)	3.40 (1.35)
มีพื้นที่สำหรับทำกิจกรรมร่วมกัน	3.41 (1.21)	3.56 (0.98)	3.37 (1.02)	3.26 (1.03)	3.40 (1.06)
มีพื้นที่ซักล้างสำหรับล้างจานหรือซักผ้ารวม	3.49 (1.07)	3.46 (1.03)	3.33 (1.00)	3.32 (1.01)	3.40 (1.03)
มีบริเวณแคมป์ไฟ	3.44 (1.19)	3.40 (1.22)	3.11 (1.24)	3.09 (1.17)	3.26 (1.29)
มีไม้พุ่มหรือไม้ชั้นล่างสำหรับเป็นฉากกำบัง	3.17 (1.25)	3.00 (1.23)	3.37 (1.00)	3.05 (1.16)	3.15 (1.17)
มีพื้นที่สำหรับตากผ้าโดยเฉพาะเพื่อความเป็นระเบียบเรียบร้อย	3.28 (1.14)	3.24 (1.16)	3.02 (1.11)	2.97 (1.19)	3.13 (1.15)
มีโต๊ะปิกนิก	2.98 (1.34)	2.88 (1.40)	3.06 (1.17)	3.39 (1.14)	3.08 (1.28)
มีโรงเรือนนอกประสงค์เพื่อประกอบอาหารและรับประทานอาหารรวม	2.78 (1.26)	3.02 (1.26)	3.10 (1.16)	2.76 (1.08)	2.92 (1.20)
มีโทรศัพท์สาธารณะ	2.94 (1.44)	2.68 (1.48)	2.77 (1.28)	2.96 (1.23)	2.83 (1.36)
เป็นพื้นปูนซีเมนต์	1.65 (1.46)	2.31 (1.42)	1.87 (1.35)	1.60 (1.25)	1.86 (1.40)

ตอนที่ 5 พฤติกรรมนันทนาการของผู้มาเยือนที่ได้กระทำและพบเห็นผู้มาเยือนอื่นกระทำขณะ ประกอบกิจกรรมพักผ่อนด้วยเต็นท์

พฤติกรรมนันทนาการของผู้มาเยือนที่ได้กระทำขณะประกอบกิจกรรมพักผ่อนด้วยเต็นท์ โดยกำหนดลักษณะพฤติกรรมนันทนาการที่ผู้มาเยือนอาจกระทำออกมาทั้งสิ้น 24 พฤติกรรม โดยภาพรวม พบว่า พฤติกรรมนันทนาการที่ผู้มาเยือนกระทำมากที่สุด 3 อันดับแรก คือ จอดรถในที่ที่เจ้าหน้าที่จัดเตรียมไว้ให้ ร้อยละ 79.28 รองลงมา เก็บสัมภาระและสิ่งของที่นำเข้ามาทุกอย่างออกไปด้วยเมื่อเดินทางกลับ ร้อยละ 77.11 และเก็บขยะที่ตกอยู่ตามพื้นดินบริเวณที่ประกอบกิจกรรมมาทิ้งลงถังขยะ ร้อยละ 48.43 ในขณะที่พฤติกรรมนันทนาการที่ผู้มาเยือนกระทำน้อยที่สุด 3 อันดับแรก คือ ขุดดินเพื่อฝังกลบขยะ ถุงพลาสติก เศษอาหารที่เหลือใช้ ร้อยละ 1.93 รองลงมา เก็บพืชพันธุ์หรือซากสัตว์ออกจากพื้นที่ เพื่อนำไปศึกษา ร้อยละ 2.65 และพาสัตว์เลี้ยงเข้ามาในบริเวณพื้นที่พักผ่อนด้วยเต็นท์ ร้อยละ 3.13

ส่วนพฤติกรรมนันทนาการที่ผู้มาเยือนพบเห็นผู้มาเยือนอื่นกระทำขณะประกอบกิจกรรมพักผ่อนด้วยเต็นท์ โดยภาพรวม พบว่า พฤติกรรมนันทนาการที่พบเห็นผู้มาเยือนอื่นกระทำมากที่สุด 3 อันดับแรก คือ ผูกเชือก/เปลกับกิ่งไม้หรือต้นไม้ ร้อยละ 50.08 รองลงมา จอดรถในที่ที่เจ้าหน้าที่จัดเตรียมไว้ให้ ร้อยละ 46.75 และดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์เพื่อสังสรรค์กับผู้ร่วมกลุ่มเดินทาง ร้อยละ 40.24 ในขณะที่พฤติกรรมนันทนาการที่พบเห็นผู้มาเยือนอื่นกระทำน้อยที่สุด 3 อันดับแรก คือ ขุดดินเพื่อฝังกลบขยะ ถุงพลาสติก เศษอาหารที่เหลือใช้ ร้อยละ 5.06 รองลงมา เก็บพืชพันธุ์หรือซากสัตว์ออกจากพื้นที่เพื่อนำไปศึกษา ร้อยละ 5.30 และขับถ่ายของเสียลงสู่แหล่งน้ำขณะประกอบกิจกรรมนันทนาการ ร้อยละ 7.47 ทั้งนี้เมื่อพิจารณาในแต่ละอุทยานแห่งชาติที่เป็นตัวแทนพื้นที่ศึกษา ผลการศึกษาปรากฏดังนี้

อุทยานแห่งชาติคอกยอินทนนท์

ผลการศึกษาพบว่า พฤติกรรมนันทนาการที่ผู้มาเยือนกระทำมากที่สุด 3 อันดับแรก คือ เก็บสัมภาระและสิ่งของที่นำเข้ามาทุกอย่างออกไปด้วยเมื่อเดินทางกลับ ร้อยละ 82.52 รองลงมา จอดรถในที่ที่เจ้าหน้าที่จัดเตรียมไว้ให้ ร้อยละ 77.67 และเก็บขยะที่ตกอยู่ตามพื้นดินบริเวณที่ประกอบกิจกรรมมาทิ้งลงถังขยะ ร้อยละ 44.66 ในขณะที่พฤติกรรมนันทนาการที่ผู้มาเยือนกระทำน้อยที่สุด 3 อันดับแรก คือ ขุดดินเพื่อฝังกลบขยะ ถุงพลาสติก เศษอาหารที่เหลือใช้ และเก็บพืชพันธุ์หรือซาก

สัตว์ออกจากพื้นที่เพื่อนำไปศึกษา ในสัดส่วนที่เท่ากัน ร้อยละ 0.97 รองลงมา ขับถ่ายของเสียลงสู่แหล่งน้ำขณะประกอบกิจกรรมนันทนาการ ร้อยละ 1.94 และใช้ปูนขาว/สารเคมีโรยรอบเต็นท์เพื่อป้องกันแมลงและสัตว์มีพิษ ร้อยละ 3.88

ส่วนพฤติกรรมนันทนาการที่ผู้มาเยือนได้พบเห็นผู้มาเยือนอื่นกระทำขณะประกอบกิจกรรมพักผ่อนด้วยเต็นท์ พบว่า พฤติกรรมนันทนาการที่พบเห็นผู้มาเยือนอื่นกระทำมากที่สุด 3 อันดับแรก คือ จอดรถในที่ที่เจ้าหน้าที่จัดเตรียมไว้ให้ ร้อยละ 41.75 รองลงมา ดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์เพื่อสังสรรค์กับผู้ร่วมกลุ่มเดินทาง ร้อยละ 36.89 และเก็บสัมภาระ และสิ่งของที่นำเข้ามาทุกอย่างออกไปด้วยเมื่อเดินทางกลับ ร้อยละ 31.07 ในขณะที่พฤติกรรมนันทนาการที่พบเห็นผู้มาเยือนอื่นกระทำน้อยที่สุด 3 อันดับแรก คือ ขุดดินเพื่อฝังกลบขยะ ถุงพลาสติก เศษอาหารที่เหลือใช้ และขับถ่ายของเสียลงสู่แหล่งน้ำขณะประกอบกิจกรรมนันทนาการ ในสัดส่วนที่เท่ากัน ร้อยละ 2.91 รองลงมา ขับถ่ายนอกพื้นที่ที่จัดเตรียมไว้ให้ ร้อยละ 3.88 และก่อกองไฟบนผิวดินเพื่อประกอบอาหารและเดิน/ขับรถออกนอกเส้นทางที่กำหนด ในสัดส่วนที่เท่ากัน ร้อยละ 6.80

อุทยานแห่งชาติเขาใหญ่

ผลการศึกษาพบว่า พฤติกรรมนันทนาการที่ผู้มาเยือนกระทำมากที่สุด 3 อันดับแรก คือ เก็บสัมภาระและสิ่งของที่นำเข้ามาทุกอย่างออกไปด้วยเมื่อเดินทางกลับ และจอดรถในที่ที่เจ้าหน้าที่จัดเตรียมไว้ให้ ในสัดส่วนที่เท่ากัน ร้อยละ 72.64 รองลงมา หยุดรถเมื่อพบเห็นสัตว์ป่ากำลังข้ามถนน ร้อยละ 67.92 และผูกเชือก/แปลกับกิ่งไม้หรือต้นไม้ ร้อยละ 45.28 ในขณะที่พฤติกรรมนันทนาการที่ผู้มาเยือนกระทำน้อยที่สุด 3 อันดับแรก คือ ขุดดินเพื่อฝังกลบขยะ ถุงพลาสติก เศษอาหารที่เหลือใช้ ร้อยละ 0.94 รองลงมา ขุดทางระบายน้ำรอบเต็นท์เพื่อป้องกันน้ำท่วมขัง เก็บพืชพันธุ์หรือซากสัตว์ออกจากพื้นที่ เพื่อนำไปศึกษา และพาสัตว์เลี้ยงเข้ามาในบริเวณพื้นที่พักผ่อนด้วยเต็นท์ ในสัดส่วนที่เท่ากัน คือ ร้อยละ 1.89 และขับถ่ายของเสียลงสู่แหล่งน้ำขณะประกอบกิจกรรมนันทนาการ ร้อยละ 2.83

ส่วนพฤติกรรมนันทนาการที่ผู้มาเยือนได้พบเห็นผู้มาเยือนอื่นกระทำขณะประกอบกิจกรรมพักผ่อนด้วยเต็นท์ พบว่า พฤติกรรมนันทนาการที่พบเห็นผู้มาเยือนอื่นกระทำมากที่สุด 3 อันดับแรก คือ ผูกเชือก/แปลกับกิ่งไม้หรือต้นไม้ ร้อยละ 62.26 รองลงมา ดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์เพื่อสังสรรค์กับผู้ร่วมกลุ่มเดินทาง ร้อยละ 50.00 และให้อาหารสัตว์ที่เข้ามาหาอาหารบริเวณพื้นที่

พักแรมด้วยเต็นท์ เพื่อช่วยในการดำรงชีวิตของสัตว์ป่า และจุดครกในที่ที่เจ้าหน้าที่จัดเตรียมไว้ให้ ในสัดส่วนที่เท่ากัน ร้อยละ 43.40 ในขณะที่พฤติกรรมนันทนาการที่พบเห็นผู้มาเยือนอื่นกระทำ น้อยที่สุด 3 อันดับแรก คือ เก็บพืชพันธุ์หรือซากสัตว์ออกจากพื้นที่เพื่อนำไปศึกษา ร้อยละ 5.66 รองลงมา ขุดดินเพื่อฝังกลบขยะ ถูพลาสติก เศษอาหารที่เหลือใช้ ร้อยละ 9.43 และขุดทางระบาย น้ำรอบเต็นท์เพื่อป้องกันน้ำท่วมขัง ร้อยละ 12.26

อุทยานแห่งชาติเขื่อนศรีนครินทร์

ผลการศึกษาพบว่า พฤติกรรมนันทนาการที่ผู้มาเยือนกระทำมากที่สุด 3 อันดับแรก คือ จุดครกในที่ที่เจ้าหน้าที่จัดเตรียมไว้ให้ ร้อยละ 82.69 รองลงมา เก็บสัมภาระและสิ่งของที่นำเข้ามา ทุกอย่างออกไปด้วยเมื่อเดินทางกลับ ร้อยละ 71.15 และเก็บขยะที่ตกอยู่ตามพื้นดินบริเวณที่ ประกอบกิจกรรมมาทิ้งลงถังขยะ ร้อยละ 49.04 ในขณะที่พฤติกรรมนันทนาการที่ผู้มาเยือนกระทำ น้อยที่สุด 3 อันดับแรก คือ พาสัตว์เลี้ยงเข้ามาในพื้นที่ และส่งเสียงดังหลังเวลา 4 ทุ่ม ในสัดส่วนที่ เท่ากัน ร้อยละ 0.96 รองลงมา ตอกตะปูกับต้นไม้เพื่อยึด/แขวนสิ่งของสัมภาระ คือ ร้อยละ 2.88 และขุดดินเพื่อฝังกลบขยะ ถูพลาสติก เศษอาหารที่เหลือใช้ ร้อยละ 3.85

ส่วนพฤติกรรมนันทนาการที่ผู้มาเยือนได้พบเห็นผู้มาเยือนอื่นกระทำขณะประกอบ กิจกรรมพักแรมด้วยเต็นท์ พบว่า พฤติกรรมนันทนาการที่พบเห็นผู้มาเยือนอื่นกระทำมากที่สุด 3 อันดับแรก คือ จุดครกในที่ที่เจ้าหน้าที่จัดเตรียมไว้ให้ ร้อยละ 50.96 รองลงมา ผูกเชือก/แปลกับกิ่ง ไม้หรือต้นไม้ ร้อยละ 48.08 และดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์เพื่อสังสรรค์กับผู้ร่วมกลุ่มเดินทาง ร้อยละ 42.31 ในขณะที่พฤติกรรมนันทนาการที่พบเห็นผู้มาเยือนอื่นกระทำน้อยที่สุด 3 อันดับแรก คือ ขุด ดินเพื่อฝังกลบขยะ ถูพลาสติก เศษอาหารที่เหลือใช้ ร้อยละ 4.81 รองลงมา ขุดทางระบายน้ำรอบ เต็นท์เพื่อป้องกันน้ำท่วมขัง ร้อยละ 5.72 และหยุดรถ เมื่อพบเห็นสัตว์ป่ากำลังข้ามถนน ร้อยละ 9.62

อุทยานแห่งชาติหาดวนกร

ผลการศึกษาพบว่า พฤติกรรมนันทนาการที่ผู้มาเยือนกระทำมากที่สุด 3 อันดับแรก คือ จุดครกในที่ที่เจ้าหน้าที่จัดเตรียมไว้ให้ ร้อยละ 84.31 รองลงมา เก็บสัมภาระและสิ่งของที่นำเข้ามา ทุกอย่างออกไปด้วยเมื่อเดินทางกลับ ร้อยละ 82.35 และเก็บขยะที่ตกอยู่ตามพื้นดินบริเวณที่

ประกอบกิจกรรมมาทิ้งลงถังขยะ ร้อยละ 55.88 ในขณะที่พฤติกรรมนันทนาการที่ผู้มาเยือนกระทำน้อยที่สุด 3 อันดับแรก คือ ขุดทางระบายน้ำรอบเต็นท์เพื่อป้องกันน้ำท่วมขัง ขุดดินเพื่อฝังกลบขยะ ถุงพลาสติก เศษอาหารที่เหลือใช้ พาสัตว์เลี้ยงเข้ามาในบริเวณพื้นที่พักแรมด้วยเต็นท์ และเก็บพืชพันธุ์หรือซากสัตว์ออกจากพื้นที่ เพื่อนำไปศึกษา ในสัดส่วนที่เท่ากัน ร้อยละ 1.96 รองลงมา ใช้ปูนขาว/สารเคมีโรยรอบเต็นท์เพื่อป้องกันแมลงและสัตว์มีพิษ คือ ร้อยละ 4.90 และก่อกองไฟบนพื้นดินเพื่อให้แสงสว่างและความอบอุ่นแก่ร่างกาย ร้อยละ 5.88

ส่วนพฤติกรรมนันทนาการที่ผู้มาเยือนได้พบเห็นผู้มาเยือนอื่นกระทำขณะประกอบกิจกรรมพักแรมด้วยเต็นท์ พบว่า พฤติกรรมนันทนาการที่พบเห็นผู้มาเยือนอื่นกระทำมากที่สุด 3 อันดับแรก คือ ผูกเชือก/เปลกับกิ่งไม้หรือต้นไม้ ร้อยละ 65.69 รองลงมา จอดรถในที่ที่เจ้าหน้าที่จัดเตรียมไว้ให้ ร้อยละ 50.98 และพาสัตว์เลี้ยงเข้ามาในบริเวณพื้นที่พักแรมด้วยเต็นท์ ร้อยละ 40.20 ในขณะที่พฤติกรรมนันทนาการที่พบเห็นผู้มาเยือนอื่นกระทำน้อยที่สุด 3 อันดับแรก คือ ขุดทางระบายน้ำรอบเต็นท์เพื่อป้องกันน้ำท่วมขัง ร้อยละ 0.98 รองลงมา ขับถ่ายของเสียลงสู่แหล่งน้ำ ขณะประกอบกิจกรรมนันทนาการ ร้อยละ 1.96 และเก็บพืชพันธุ์หรือซากสัตว์ออกจากพื้นที่เพื่อนำไปศึกษา และขุดดินเพื่อฝังกลบขยะ ถุงพลาสติก เศษอาหารที่เหลือใช้ ในสัดส่วนที่เท่ากัน ร้อยละ 2.94

จากผลการศึกษาพฤติกรรมนันทนาการของผู้มาเยือนที่ได้กระทำขณะประกอบกิจกรรมพักแรมด้วยเต็นท์ โดยภาพรวม พบว่า ส่วนใหญ่พฤติกรรมนันทนาการที่ผู้มาเยือนกระทำมากที่สุดจะเป็นลักษณะพฤติกรรมเชิงบวกที่ไม่ก่อให้เกิดความเสียหายให้กับพื้นที่ ส่วนพฤติกรรมที่ผู้มาเยือนกระทำน้อยที่สุดเป็นลักษณะพฤติกรรมเชิงลบ ในส่วนของพฤติกรรมนันทนาการที่ผู้มาเยือนพบเห็นผู้มาเยือนอื่นกระทำ พบว่ายังมีการกระทำพฤติกรรมเชิงลบอยู่ ประกอบกับงานวิจัยของ ก่อเกียรติ (2546) ที่พบว่าพฤติกรรมที่ผู้มาเยือนกระทำขณะประกอบกิจกรรมพักแรมด้วยเต็นท์ ได้แก่ การผูกเชือก/เปลกับกิ่งไม้หรือต้นไม้ การเก็บหากิ่งไม้ในบริเวณใกล้เต็นท์ เทน้ำจากการประกอบอาหารทิ้งลงบนพื้นที่พักแรมด้วยเต็นท์ การก่อกองไฟบนพื้นดิน ซึ่งลักษณะดังกล่าวเป็นลักษณะพฤติกรรมเชิงลบต่อพื้นที่ ทั้งนี้จะเห็นได้ว่า ผู้มาเยือนจะตอบคำถามในส่วนพฤติกรรมที่ตนเองกระทำเป็นพฤติกรรมเชิงลบน้อย แต่เมื่อตอบคำถามในส่วนของการพบเห็นพฤติกรรมที่ผู้มาเยือนอื่นกระทำจะพบเห็นพฤติกรรมเชิงลบมาก ซึ่งอาจเป็นเพราะการไม่ยอมรับความจริงหรือไม่รับรู้ว่าคุณเองว่าได้กระทำพฤติกรรมเชิงลบด้วยเช่นกัน หรืออาจเพราะเกรงกลัวความผิดที่จะได้รับหากตอบตามความเป็นจริง ทั้งนี้เมื่อพิจารณาในแต่ละอุทยานแห่งชาติ ผลการศึกษาไม่แตกต่างกัน

อาจมีสาเหตุจากความไม่หลากหลายของผู้มาเยือนกล่าวคือ ลักษณะพื้นฐานทางสังคมประชากร และรูปแบบการใช้ประโยชน์ของผู้มาเยือนไม่แตกต่างกันในพื้นที่

เมื่อนำผลการศึกษาพฤติกรรมนันทนาการที่ได้กระทำและพฤติกรรมนันทนาการที่พบเห็น ผู้มาเยือนอื่นกระทำขณะประกอบกิจกรรมพักผ่อนด้วยเต็นท์ มาทดสอบความสัมพันธ์ โดยใช้สถิติวิเคราะห์ (pearson correlation) โดยภาพรวม พบว่า พฤติกรรมที่กระทำมีความสัมพันธ์กับ พฤติกรรมที่พบเห็น อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 โดยมีค่า $(r) = 0.194$ และมีค่าเป็น (+) หรือมีความสัมพันธ์ไปในทิศทางเดียวกัน กล่าวคือ หากผู้มาเยือนพบเห็นผู้มาเยือนอื่นกระทำ พฤติกรรมเชิงลบมากย่อมส่งผลให้ผู้มาเยือนกระทำพฤติกรรมเชิงลบมากตาม หรือหากผู้มาเยือนพบเห็นผู้มาเยือนอื่นกระทำพฤติกรรมเชิงบวกมากย่อมส่งผลให้ผู้มาเยือนกระทำพฤติกรรมเชิงบวกมากตามด้วย ซึ่งสอดคล้องกับทฤษฎีบรรทัดฐานทางสังคม (norm) ที่เป็นระเบียบหรือแบบแผนแห่ง พฤติกรรมซึ่งเกิดจากการปฏิบัติตามของสังคมนั้น ๆ

รายละเอียดพฤติกรรมนันทนาการที่ผู้มาเยือนได้กระทำและพบเห็นผู้มาเยือนอื่นกระทำ ขณะประกอบกิจกรรมพักผ่อนด้วยเต็นท์ในอุทยานแห่งชาติ ปราภูคังตารางที่ 23 และตารางที่ 24

ตารางที่ 23 ลักษณะพฤติกรรมนันทนาการที่ผู้มาเยือนได้กระทำขณะประกอบกิจกรรมพักผ่อนด้วยเต็นท์ในอุทยานแห่งชาติ

ลักษณะพฤติกรรมที่กระทำ	พื้นที่ศึกษา (ร้อยละ(จำนวน))				รวม
	คอยอินทนนท์	เขาใหญ่	เขื่อนศรีนครินทร์	หาดวนกร	
ผูกเชือก/เปลกับกิ่งไม้หรือต้นไม้	30.10 (31)	45.28 (48)	35.58 (37)	53.92 (55)	41.20 (171)
ก่อกองไฟบนพื้นดินเพื่อให้แสงสว่างและความอบอุ่นแก่ร่างกาย	6.80 (7)	12.26 (13)	8.65 (9)	5.88 (6)	8.43 (35)
ก่อกองไฟบนผิวดินเพื่อประกอบอาหาร	9.71 (10)	11.32 (12)	14.42 (15)	11.76 (12)	11.81 (49)
ใช้ปูนขาว/สารเคมี โรยรอบเต็นท์เพื่อป้องกันแมลงและสัตว์มีพิษ	3.88 (4)	5.66 (6)	7.69 (8)	4.90 (5)	5.54 (23)
ขุดทางระบายน้ำรอบเต็นท์เพื่อป้องกันน้ำท่วมขัง	4.85 (5)	1.89 (2)	4.81 (5)	1.96 (2)	3.37 (14)
ขุดดินเพื่อฝังกลบขยะ ถุงพลาสติก เศษอาหารที่เหลือใช้	0.97 (1)	0.94 (1)	3.85 (4)	1.96 (2)	1.93 (8)
ตอกตะปูกับต้นไม้เพื่อยึด/แขวนสิ่งของสัมภาระ	7.77 (8)	6.60 (7)	2.88 (3)	2.94 (3)	5.06 (21)
พาสัตว์เลี้ยงเข้ามาในบริเวณพื้นที่พักแรมด้วยเต็นท์	7.77 (8)	1.89 (2)	1.96 (1)	1.96 (2)	3.13 (13)
เทน้ำจากการประกอบอาหารทิ้งลงบนพื้นที่พักแรมด้วยเต็นท์	11.65 (12)	13.21 (14)	13.46 (14)	19.61 (20)	14.46 (60)
ดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์เพื่อสังสรรค์กับผู้ร่วมกลุ่มเดินทาง	25.24 (26)	24.53 (26)	28.85 (30)	23.53 (24)	25.54 (106)
หยุดรถ เมื่อพบเห็นสัตว์ป่ากำลังข้ามถนน	26.21 (27)	67.92 (72)	26.92 (28)	25.49 (26)	36.87 (153)
ให้อาหารสัตว์ที่เข้ามาหาอาหารบริเวณพื้นที่พักแรมด้วยเต็นท์					
เพื่อช่วยในการดำรงชีวิตของสัตว์ป่า	22.33 (23)	10.38 (11)	23.08 (24)	6.86 (7)	15.66 (65)
ร้องเพลง/เล่นดนตรี เพื่อการพักผ่อนหย่อนใจ	20.39 (21)	16.98 (18)	17.31 (18)	18.63 (19)	18.31 (76)
เดิน/ขับรถออกนอกทางที่กำหนด	14.56 (15)	8.49 (9)	13.46 (14)	7.84 (8)	11.08 (46)
จอดรถในที่ที่เจ้าหน้าที่จัดเตรียมไว้ให้	77.67 (80)	72.64 (77)	82.69 (86)	84.31 (86)	79.28 (329)

ตารางที่ 23 (ต่อ)

ลักษณะพฤติกรรมที่กระทำ	พื้นที่ศึกษา (จำนวน(ร้อยละ))				รวม
	ดอยอินทนนท์	เขาใหญ่	เขื่อนศรีนครินทร์	หาดวนกร	
ทิ้งขยะนอกถัง/ภาชนะที่เจ้าหน้าที่จัดเตรียมไว้ให้	15.53 (16)	9.43 (10)	11.54 (12)	6.86 (7)	10.84 (45)
ทิ้งขยะที่ย่อยสลายได้ เช่น เศษอาหาร ลงพื้นดิน	13.59 (14)	5.66 (6)	11.54 (12)	14.71 (15)	11.33 (47)
เก็บขยะที่ตกอยู่ตามพื้นดินบริเวณที่ประกอบกิจกรรมมาทิ้งลงถังขยะ	44.66 (46)	44.34 (47)	49.04 (51)	55.88 (57)	48.43 (201)
ขับถ่ายนอกพื้นที่ที่จัดเตรียมไว้ให้	7.77 (8)	6.60 (7)	7.69 (8)	12.75 (13)	8.67 (36)
เก็บสัมภาระ และสิ่งของที่นำเข้ามาทุกอย่างออกไปด้วยเมื่อเดินทางกลับ	82.52 (85)	72.64 (77)	71.15 (74)	82.35 (84)	77.11 (320)
ขับถ่ายของเสียลงสู่แหล่งน้ำ ขณะประกอบกิจกรรมนันทนาการ	1.94 (2)	2.83 (3)	4.81 (5)	6.86 (7)	4.10 (17)
เก็บพืชพันธุ์หรือซากสัตว์ออกจากพื้นที่ เพื่อนำไปศึกษา	0.97 (1)	1.89 (2)	5.77 (6)	1.96 (2)	2.65 (11)
ส่งเสียงดังหลังเวลา 4 มุ่	8.74 (9)	3.77 (4)	0.96 (1)	9.80 (10)	5.68 (24)
เล่นไฟในเต็นท์เพื่อสร้างความสนุกสนานให้สมาชิกในกลุ่ม	10.68 (11)	6.60 (7)	11.54 (12)	-	7.23 (30)

หมายเหตุ: ร้อยละและจำนวนจำแนกตามผู้ตอบแบบสอบถามที่กระทำพฤติกรรมนันทนาการ โดยแต่ละคนกระทำได้มากกว่า 1 พฤติกรรม

ตารางที่ 24 ลักษณะพฤติกรรมนันทนาการที่ผู้มาเยือนได้พบเห็นผู้มาเยือนอื่นกระทำขณะประกอบกิจกรรมพักผ่อนด้วยเต็นท์ในอุทยานแห่งชาติ

ลักษณะพฤติกรรมที่กระทำ	พื้นที่ศึกษา (ร้อยละ(จำนวน))				รวม
	ดอยอินทนนท์	เขาใหญ่	เขื่อนศรีนครินทร์	หาดวนกร	
ผูกเชือก/เปลกับกิ่งไม้หรือต้นไม้	28.16 (29)	62.26 (66)	48.08 (50)	65.69 (67)	51.08 (212)
ก่อกองไฟบนพื้นดินเพื่อให้แสงสว่างและความอบอุ่นแก่ร่างกาย	15.53 (16)	18.87 (20)	25.96 (27)	12.75 (13)	18.31 (76)
ก่อกองไฟบนผิวดินเพื่อประกอบอาหาร	6.80 (7)	19.81 (21)	23.08 (24)	17.65 (18)	16.87 (70)
ใช้ปูนขาว/สารเคมี โรยรอบเต็นท์เพื่อป้องกันแมลงและสัตว์มีพิษ	17.48 (18)	29.25 (31)	14.42 (15)	6.86 (7)	17.11 (71)
ขุดทางระบายน้ำรอบเต็นท์เพื่อป้องกันน้ำท่วมขัง	14.56 (15)	12.26 (13)	5.77 (6)	1.98 (1)	8.43 (35)
ขุดดินเพื่อฝังกลบขยะ ถุงพลาสติก เศษอาหารที่เหลือใช้	2.91 (3)	9.43 (10)	4.81 (5)	2.94 (3)	5.06 (21)
ตอกตะปูกับต้นไม้เพื่อยึด/แขวนสิ่งของสัมภาระ	8.74 (9)	18.87 (20)	10.58 (11)	6.86 (7)	11.33 (47)
พาสัตว์เลี้ยงเข้ามาในบริเวณพื้นที่พักแรมด้วยเต็นท์	22.33 (23)	33.96 (36)	22.12 (23)	40.20 (41)	29.64 (123)
เทน้ำจากการประกอบอาหารทิ้งลงบนพื้นที่พักแรมด้วยเต็นท์	19.42 (20)	37.74 (40)	22.12 (23)	28.43 (29)	26.99 (112)
ดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์เพื่อสังสรรค์กับผู้ร่วมกลุ่มเดินทาง	36.89 (38)	50.00 (53)	42.31 (44)	31.37 (32)	40.24 (167)
หยุดรถ เมื่อพบเห็นสัตว์ป่ากำลังข้ามถนน	9.71 (10)	33.02 (35)	9.62 (10)	7.84 (8)	15.18 (63)
ให้อาหารสัตว์ที่เข้ามาหาอาหารบริเวณพื้นที่พักแรมด้วยเต็นท์ เพื่อช่วยใน					
การดำรงชีวิตของสัตว์ป่า	14.56 (15)	43.40 (46)	19.23 (20)	10.78 (11)	22.17 (92)
ร้องเพลง/เล่นดนตรี เพื่อการพักผ่อนหย่อนใจ	28.16 (29)	39.62 (42)	28.85 (30)	30.39 (31)	31.81 (132)
เดิน/ขับรถออกนอกทางที่กำหนด	6.80 (7)	25.47 (27)	17.31 (18)	11.76 (12)	15.42 (64)
จอดรถในที่ที่เจ้าหน้าที่จัดเตรียมไว้ให้	41.75 (43)	43.40 (46)	50.96 (53)	50.98 (52)	46.75 (194)

ตารางที่ 24 (ต่อ)

ลักษณะพฤติกรรมที่กระทำ	พื้นที่ศึกษา (จำนวน(ร้อยละ))				รวม
	ดอยอินทนนท์	เขาใหญ่	เขื่อนศรีนครินทร์	หาดวนกร	
ทิ้งขยะนอกถัง/ภาชนะที่เจ้าหน้าที่จัดเตรียมไว้ให้	9.71 (10)	31.13 (33)	20.19 (21)	15.69 (16)	19.28 (80)
ทิ้งขยะที่ย่อยสลายได้ เช่น เศษอาหาร ลงพื้นดิน	12.62 (13)	33.02 (35)	19.23 (20)	15.69 (16)	20.24 (84)
เก็บขยะที่ตกอยู่ตามพื้นดินบริเวณที่ประกอบกิจกรรมมาทิ้งลงถังขยะ	13.59 (14)	19.81 (21)	19.23 (20)	22.55 (23)	18.80 (78)
ขับถ่ายนอกพื้นที่ที่จัดเตรียมไว้ให้	3.88 (4)	15.09 (16)	15.38 (16)	3.92 (4)	9.64 (40)
เก็บสัมภาระ และสิ่งของที่นำเข้ามาทุกอย่างออกไปด้วยเมื่อเดินทางกลับ	31.07 (32)	33.02 (35)	31.73 (33)	28.43 (29)	31.08 (129)
ขับถ่ายของเสียลงสู่แหล่งน้ำ ขณะประกอบกิจกรรมนันทนาการ	2.91 (3)	12.26 (13)	12.50 (13)	1.96 (2)	7.47 (31)
เก็บพืชพันธุ์หรือซากสัตว์ออกจากพื้นที่ เพื่อนำไปศึกษา	-	5.66 (6)	12.50 (13)	2.94 (3)	5.30 (22)
ส่งเสียงดังหลังเวลา 4 หุ่่ม	16.50 (17)	28.30 (30)	19.23 (20)	14.71 (15)	19.76 (82)
เล่นไฟในเต็นท์เพื่อสร้างความสนุกสนานให้สมาชิกในกลุ่ม	11.65 (12)	21.70 (23)	21.15 (22)	11.76 (12)	16.63 (69)

หมายเหตุ: ร้อยละและจำนวนจำแนกตามผู้ตอบแบบสอบถามที่พบเห็นพฤติกรรมนันทนาการ โดยแต่ละคนพบเห็นได้มากกว่า 1 พฤติกรรม

ตอนที่ 6 ความพึงพอใจในการมาเยือน และความต้องการกลับมาเยือน

จากการศึกษาความพึงพอใจในการมาเยือน และความต้องการกลับมาเยือนของผู้มาเยือนที่ประกอบกิจกรรมพักผ่อนด้วยเต็นท์ในอุทยานแห่งชาติ โดยภาพรวม พบว่า ผู้มาเยือนส่วนใหญ่มีความพึงพอใจมากที่สุด ร้อยละ 43.15 รองลงมา พึงพอใจมาก ร้อยละ 40.86 โดยมีความพึงพอใจเฉลี่ย 4.24 ในส่วนของความต้องการกลับมาเยือน พบว่า ผู้มาเยือนส่วนใหญ่ต้องการกลับมาเยือนแน่นอนและจะพักผ่อนด้วยเต็นท์อีก ร้อยละ 78.10 รองลงมา อาจกลับมาเยือน ร้อยละ 21.17 ทั้งนี้ เมื่อพิจารณาในแต่ละอุทยานแห่งชาติที่เป็นตัวแทนพื้นที่ศึกษา ผลการศึกษายปรากฏดังนี้

อุทยานแห่งชาติคอกยอินทนนท์

ผลการศึกษาพบว่า ผู้มาเยือนส่วนใหญ่มีความพึงพอใจมาก ร้อยละ 45.45 รองลงมา พึงพอใจมากที่สุด ร้อยละ 35.35 โดยมีความพึงพอใจเฉลี่ย 4.10 ในส่วนของความต้องการกลับมาเยือน พบว่า ผู้มาเยือนส่วนใหญ่ต้องการกลับมาเยือนแน่นอนและจะพักผ่อนด้วยเต็นท์อีก ร้อยละ 70.59 รองลงมา อาจกลับมาเยือน ร้อยละ 28.43

อุทยานแห่งชาติเขาใหญ่

ผลการศึกษาพบว่า ผู้มาเยือนส่วนใหญ่มีความพึงพอใจมากที่สุด ร้อยละ 43.88 รองลงมา พึงพอใจมาก ร้อยละ 38.79 โดยมีความพึงพอใจเฉลี่ย 4.23 ในส่วนของความต้องการกลับมาเยือน พบว่า ผู้มาเยือนส่วนใหญ่ต้องการกลับมาเยือนแน่นอนและจะพักผ่อนด้วยเต็นท์อีก ร้อยละ 90.48 รองลงมา อาจกลับมาเยือน ร้อยละ 9.52

อุทยานแห่งชาติเขื่อนศรีนครินทร์

ผลการศึกษาพบว่า ผู้มาเยือนส่วนใหญ่มีความพึงพอใจมากที่สุด ร้อยละ 42.42 รองลงมา พึงพอใจมาก ร้อยละ 41.41 โดยมีความพึงพอใจเฉลี่ย 4.26 ในส่วนของความต้องการกลับมาเยือน พบว่า ผู้มาเยือนส่วนใหญ่ต้องการกลับมาเยือนแน่นอนและจะพักผ่อนด้วยเต็นท์อีก ร้อยละ 75.00 รองลงมา อาจกลับมาเยือน ร้อยละ 24.04

อุทยานแห่งชาติหาดวนกร

ผลการศึกษาพบว่า ผู้มาเยือนส่วนใหญ่มีความพึงพอใจมากที่สุด ร้อยละ 51.02 รองลงมา พึงพอใจมาก ร้อยละ 37.76 โดยมีความพึงพอใจเฉลี่ย 4.36 ในส่วนของความต้องการกลับมาเยือน พบว่า ผู้มาเยือนส่วนใหญ่ต้องการกลับมาเยือนแน่นอนและจะพักแรมด้วยเต็นท์อีก ร้อยละ 76.00 รองลงมา อาจกลับมาเยือน ร้อยละ 23.00

จากการศึกษาความพึงพอใจในการมาเยือนและความต้องการกลับมาเยือน โดยรวมพบว่า ผู้มาเยือนส่วนใหญ่มีความพึงพอใจโดยรวมในระดับมากที่สุด ต้องการกลับมาเยือนแน่นอนและจะพักแรมด้วยเต็นท์อีก ทั้งนี้อาจเนื่องจากการได้ประกอบกิจกรรมพักแรมด้วยเต็นท์และประสบการณ์ นันทนาการที่ได้รับเป็นไปตามที่คาดหวัง จึงทำให้ผู้มาเยือนเกิดความพึงพอใจในพื้นที่และเกิดความประทับใจอยากที่จะกลับมาพักแรมด้วยเต็นท์อีกในครั้งต่อไป

รายละเอียดความพึงพอใจในการมาเยือนและความต้องการกลับมาเยือน ปรากฏดังตารางที่ 25

ตารางที่ 25 ความพึงพอใจในการมาเยือน และความต้องการกลับมาเยือน

(n=415)

ความพึงพอใจในการมาเยือน และความต้องการกลับมาเยือน	พื้นที่ศึกษา (ร้อยละ(จำนวน))				รวม
	ดอยอินทนนท์	เขาใหญ่	เขื่อนศรีนครินทร์	หาดวนกร	
ความพึงพอใจในการมาเยือน					
ไม่พึงพอใจ	2.03 (2)	-	-	-	0.51 (2)
พึงพอใจน้อยที่สุด	-	-	-	-	-
พึงพอใจน้อย	-	3.05 (3)	-	3.06 (3)	1.52 (6)
พึงพอใจปานกลาง	17.17 (17)	14.29 (14)	16.17 (16)	8.16 (8)	13.96 (55)
พึงพอใจมาก	45.45 (45)	38.78 (38)	41.41 (41)	37.76 (37)	40.86 (161)
พึงพอใจมากที่สุด	35.35 (35)	43.88 (43)	42.42 (42)	51.02 (50)	43.15 (170)
รวม	100.00 (99)	100.00 (98)	100.00 (99)	100.00 (98)	100.00 (394)
ค่าเฉลี่ย (\bar{X})	4.10	4.23	4.26	4.36	4.24
ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD)	0.92	0.80	0.72	0.76	0.81
ความต้องการกลับมาเยือน					
ไม่กลับมาแน่นอน	0.98 (1)	-	0.96 (1)	1.00 (1)	0.73 (3)
อาจกลับมาเยือน	28.43 (29)	9.52 (10)	24.04 (25)	23.00 (23)	21.17 (87)
กลับมาเยือนแน่นอนและจะพักแรมด้วยดีในอีก	70.59 (72)	90.48 (95)	75.00 (78)	76.00 (76)	78.10 (321)
รวม	100.00 (102)	100.00 (105)	100.00 (104)	100.00 (100)	100.00 (411)

ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างกลุ่มประสบการณ์นั้นทนทานการที่ได้รับความพึงพอใจในการมาเยือน และความต้องการกลับมาเยือน พบว่า กลุ่มประสบการณ์นั้นทนทานการที่ได้รับความสัมพันธ์กับความพึงพอใจในการมาเยือนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 จำนวน 4 ด้าน คือ ประสบการณ์ด้านการได้พักผ่อนในบรรยากาศที่สงบ และความเป็นอิสระ ประสบการณ์ด้านการได้ใกล้ชิดธรรมชาติ และหลีกเลี่ยงความซ้ำซาก จำเจ ประสบการณ์ด้านการได้รับความสะดวกและปลอดภัย และประสบการณ์ด้านความสนุกสนาน เพลิดเพลิน การได้เยือนพื้นที่ธรรมชาติแห่งใหม่ และการได้รับอากาศที่ดี โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (r) เท่ากับ 0.231 0.223 0.200 และ 0.268 ตามลำดับ และมีค่าเป็น (+) หรือมีความสัมพันธ์ไปในทิศทางเดียวกัน และมีกลุ่มประสบการณ์นั้นทนทานการที่ได้รับความสัมพันธ์กับความพึงพอใจในการมาเยือนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 คือ ประสบการณ์นั้นทนทานการด้านการได้ใช้เวลาร่วมกับคนใกล้ชิด โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (r) เท่ากับ 0.129 และมีค่าเป็น (+) หรือมีความสัมพันธ์ไปในทิศทางเดียวกัน ในส่วนผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างกลุ่มประสบการณ์นั้นทนทานการที่ได้รับความสัมพันธ์กับความต้องการกลับมาเยือน พบว่า กลุ่มประสบการณ์นั้นทนทานการที่ได้รับความสะดวกและปลอดภัย มีความสัมพันธ์กับความต้องการกลับมาเยือนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (r) เท่ากับ 0.121 และมีค่าเป็น (+) หรือมีความสัมพันธ์ไปในทิศทางเดียวกัน และกลุ่มประสบการณ์นั้นทนทานการที่ได้รับความสัมพันธ์กับความต้องการกลับมาเยือนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (r) เท่ากับ 0.113 และ 0.111 และมีค่าเป็น (+) หรือมีความสัมพันธ์ไปในทิศทางเดียวกัน

ทั้งนี้สรุปได้ว่าประสบการณ์นั้นทนทานการที่ได้รับความสัมพันธ์กับความพึงพอใจในการมาเยือน และความต้องการกลับมาเยือน ซึ่งหากผู้มาเยือนได้รับตอบสนองประสบการณ์นั้นทนทานการในด้านต่าง ๆ มาก จะทำให้เกิดความพึงพอใจในการมาเยือนและเกิดความต้องการกลับมาเยือนมากตามไปด้วย

รายละเอียดความสัมพันธ์ระหว่างกลุ่มประสบการณ์นั้นทนทานการที่ได้รับความสัมพันธ์กับความพึงพอใจในการมาเยือนและความต้องการกลับมาเยือน ปรากฏดังตารางที่ 26

ตารางที่ 26 ค่าสหสัมพันธ์เพียร์สัน (r) ระหว่างประสบการณ์นันทนาการที่ได้รับกับความพึงพอใจในการมาเยือนและความต้องการกลับมาเยือน

กลุ่มประสบการณ์นันทนาการที่ได้รับ	ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (r)	
	ความพึงพอใจในการมาเยือน	ความต้องการกลับมาเยือน
1. ด้านการได้พักผ่อนในบรรยากาศที่สงบและความเป็นอิสระ	0.231**	0.113*
2. ด้านการพึ่งพาตนเอง และการได้เรียนรู้ธรรมชาติ	0.042	0.013
3. ด้านการได้ใกล้ชิดธรรมชาติ และหลีกเลี่ยงความซ้ำซาก จำเจ	0.223**	0.021
4. ด้านการปฏิสัมพันธ์ทางสังคม	0.050	0.055
5. ด้านการได้รับความสะดวกและปลอดภัย	0.200**	0.121**
6. ด้านความสนุกสนาน เพลิดเพลิน การได้เยือนพื้นที่ธรรมชาติแห่งใหม่ และการได้รับอากาศที่ดี	0.268**	0.111*
7. ด้านการได้ใช้เวลาร่วมกับคนใกล้ชิด	0.129*	0.084

หมายเหตุ: * P-value < 0.05

** P-value < 0.01

ส่วนที่ 3 รูปแบบที่เหมาะสมของพื้นที่พักผ่อนด้วยเต็นท์และกิจกรรมที่เหมาะสมในพื้นที่พักผ่อน ด้วยเต็นท์ในอุทยานแห่งชาติ

จากผลการตรวจสอบเอกสารแนวคิด ทฤษฎี งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และจากผลศึกษา
สภาพแวดล้อมทางธรรมชาติและลักษณะการพัฒนาทางกายภาพบริเวณพื้นที่พักผ่อนด้วยเต็นท์ใน
อุทยานแห่งชาติ และศึกษาแรงจูงใจในการประกอบกิจกรรมพักผ่อนด้วยเต็นท์ ประสบการณ์ที่
ได้รับจากการประกอบกิจกรรมพักผ่อนด้วยเต็นท์ ความชอบที่มีต่อลักษณะพื้นที่พักผ่อนด้วยเต็นท์
และพฤติกรรมนันทนาการของผู้มาเยือนที่ประกอบกิจกรรมพักผ่อนด้วยเต็นท์ในอุทยานแห่งชาติ
ในครั้งนี้ สามารถนำมาประมวลประกอบกันเพื่อเสนอแนะรูปแบบที่เหมาะสมของการพักผ่อนด้วย
เต็นท์ประเภทแคมป์ศูนย์กลาง เฉพาะที่ตั้งอยู่ในเขตบริการของอุทยานแห่งชาติ ได้ดังนี้

สภาพแวดล้อมทางกายภาพที่เหมาะสม

1. ลักษณะภูมิประเทศที่เหมาะสม

- 1.1 ลักษณะพื้นที่ควรเป็นพื้นที่ราบ มีความลาดชันสูงสุดไม่ควรเกิน 15 เปอร์เซ็นต์
- 1.2 ดินควรเป็นที่ดินสามารถระบายน้ำได้ดี น้ำซึมผ่านได้เร็ว และไม่มีน้ำท่วมขัง
- 1.3 ควรเป็นพื้นที่ที่มีอากาศโปร่ง ถ่ายเทได้สะดวก
- 1.4. ในพื้นที่ควรมีร่มเงาปกคลุมพื้นที่ในระดับปานกลาง โดยอยู่ระหว่าง 41-79 เปอร์เซ็นต์
- 1.5 ไม่ควรตั้งอยู่ในพื้นที่ที่มีกลุ่มต้นไม้ที่มีขนาดใหญ่และอายุมาก เพราะอาจพุ่ม และมีความเสี่ยงที่จะเกิดอันตรายได้
- 1.6 ควรเป็นพื้นที่ที่มีมุมมองที่สามารถมองเห็นวิวทิวทัศน์ที่สวยงามและคงสภาพธรรมชาติดั้งเดิมเพื่อให้ความรู้สึกได้ใกล้ชิดธรรมชาติซึ่งสอดคล้องกับลักษณะกิจกรรมที่คาดหวัง และสอดคล้องกับลักษณะความชอบของพื้นที่พักผ่อนด้วยเต็นท์

1.7 ในบริเวณพื้นที่และบริเวณโดยรอบสามารถพบเห็นนก และสัตว์ป่าขนาดเล็ก ขนาดกลาง ที่เป็นชนิดพันธุ์ที่ไม่อ่อนไหวเพื่อเพิ่มโอกาสด้านนันทนาการแก่ผู้มาเยือน

1.8 ที่ตั้งของพื้นที่ต้องไม่ตั้งอยู่ในพื้นที่เสี่ยงที่อาจเกิดภัยธรรมชาติต่าง ๆ เช่น ตั้งอยู่ใกล้ทางน้ำป่าหลาก แผ่นดินถล่ม การแตกหักของหิน และไฟป่า เป็นต้น

1.9 ในบริเวณพื้นที่ควรปลอดภัยจากพืชและสัตว์ที่เป็นอันตราย หากพบว่าในพื้นที่มีพืชและสัตว์ที่เป็นอันตรายก็มีการจัดทำป้ายเพื่อเตือนผู้มาเยือนหรือวิธีปฏิบัติเพื่อหลีกเลี่ยงอันตรายที่อาจเกิดขึ้น

2. การตกแต่งสภาพภูมิทัศน์

2.1 ควรมีแนวต้นไม้เป็นฉนวนกั้นบริเวณ โดยรอบพื้นที่พักผ่อนด้วยต้นไม้เพื่อแยกเป็นส่วนส่วนจากการใช้ประโยชน์กิจกรรมนันทนาการรูปแบบอื่น เช่น การใช้ประโยชน์แบบเข้าไป-เย็นกลับ เพื่อป้องกันความขัดแย้งระหว่างกิจกรรม และช่วยเพิ่มความเป็นส่วนตัวแก่ผู้ประกอบการพักผ่อนด้วยต้นไม้

2.2 ควรมีการปลูกไม้พุ่มขนาดเล็กหรือขนาดกลางโดยรอบบริเวณห้องน้ำ/ห้องสุขาหรือบริเวณที่ทิ้งขยะรวม บ่อบำบัดน้ำเสีย เพื่อเป็นฉากกั้นบังสายตา และช่วยบดบังทัศนียภาพที่ไม่สวยงาม

2.3 ในพื้นที่อาจมีการจัดสวนหย่อมขนาดเล็กสำหรับนั่งพักผ่อน โดยการออกแบบต้องคำนึงถึงความสอดคล้องและกลมกลืนกับสภาพธรรมชาติโดยรอบ โดยใช้พืชพันธุ์ที่หาได้ในท้องถิ่น ไม้ที่แข็งแรง กิ่งไม้ไม่เปราะหักง่าย มาตกแต่งสภาพภูมิทัศน์

2.4 ในกรณีที่ในพื้นที่มีต้นไม้ขนาดใหญ่ที่มีอายุมาก จำเป็นต้องมีการดูแลอย่างใกล้ชิดเนื่องจากต้นไม้ที่มีอายุมากอาจล้มได้ง่าย และอาจทำให้มีกิ่งไม้ร่วงหล่น ซึ่งก่อให้เกิดอันตรายแก่ผู้มาเยือนได้ ในบางครั้งจึงจำเป็นที่จะตัดสางหรือจัดการต้นไม้เพื่อปรับปรุงคุณภาพของพื้นที่และสภาพภูมิทัศน์

3. การพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวก

3.1 สิ่งอำนวยความสะดวกพื้นฐานที่ควรมีในพื้นที่พักแรมด้วยเต็นท์ ได้แก่ ห้องน้ำ/ห้องสุขา พื้นที่จอดรถ ถังขยะ ที่ล้างจาน ม้านั่ง/โตะปิกนิก ไฟส่องสว่าง

3.2 ห้องน้ำ/ห้องสุขา ควรตั้งห่างจากบริเวณที่ตั้งเต็นท์อย่างน้อย 15 เมตร

3.3 ควรมีการจัดทำเส้นทางเชื่อมโยงเข้าถึงสิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ ภายในบริเวณพื้นที่ เช่น ห้องน้ำ ศูนย์บริการ ร้านสวัสดิการ ซึ่งเพื่อเป็นการหลีกเลี่ยงการรบกวนผู้มาเยือนกลุ่มอื่น โดยการทำเส้นทางนั้นอาจทำเป็นแนวไม้พุ่มขนาดเล็ก หรือใช้วัสดุธรรมชาติ เช่น ไม้ หรือ หิน มาวางเป็นแนวทางเดิน

3.4 การออกแบบสิ่งอำนวยความสะดวกในพื้นที่ต้องคำนึงถึงความสอดคล้องกลมกลืนกับสภาพธรรมชาติ อีกทั้งวัสดุที่ใช้ต้องมีความคงทนต่อสภาพการใช้งานและสภาพธรรมชาติ เน้นวัสดุที่ง่ายต่อการดูแลรักษา และหาได้ง่ายในพื้นที่แต่จะต้องไม่เป็นการทำลายธรรมชาติเพื่อนำเอาวัสดุนั้นมาใช้

3.5 ควรมีการจัดทำพื้นที่จอดรถไม่ต่ำกว่า 20 เปอร์เซ็นต์ของพื้นที่พักแรมด้วยเต็นท์เพื่อรองรับการใช้ประโยชน์อย่างเพียงพอ

3.6 ควรมีทางเข้า-ออก ทางเดียว เพื่อง่ายต่อการควบคุมดูแลของเจ้าหน้าที่

3.7 ที่ตั้งของพื้นที่พักแรมด้วยเต็นท์ควรตั้งอยู่ไม่ไกลจากแหล่งนันทนาการอื่นเพื่อความสะดวกในการเดินทางท่องเที่ยวไปยังแหล่งนันทนาการอื่น ๆ

ลักษณะกิจกรรมที่เหมาะสม

เนื่องจากการพักผ่อนด้วยเต็นท์ในอุทยานแห่งชาติถือเป็นรูปแบบกิจกรรมนันทนาการที่ใช้พละกำลังน้อย จึงเหมาะที่จะประกอบกิจกรรมร่วมกับกิจกรรมที่ใช้พละกำลังน้อยเช่นกัน เช่น การเดินชมวิวทิวทัศน์ การพักผ่อนในบรรยากาศที่สงบ การถ่ายภาพ/บันทึกวิดีโอ การปิกนิก/ประกอบอาหาร และดูนก/ดูผีเสื้อ ดูดาว เป็นต้น ซึ่งสอดคล้องกับกิจกรรมที่ผู้มาเยือนคาดหวังและนิยมประกอบจริงในพื้นที่ โดยกิจกรรมดังกล่าวถือเป็นกิจกรรมพื้นฐานที่ในแต่ละพื้นที่ที่พักผ่อนด้วยเต็นท์ควรมี ทั้งนี้อาจมีกิจกรรมเพิ่มเติม เช่น ดำน้ำ/ดูปะการัง เล่นน้ำทะเล/น้ำตก ปั่นจักรยาน ซึ่งขึ้นอยู่กับฐานทรัพยากรนันทนาการแต่ละพื้นที่ อีกทั้งทางอุทยานแห่งชาติควรจัดให้มีกิจกรรมนันทนาการขึ้นภายในพื้นที่ โดยสอดแทรกการสื่อความหมายเพื่อให้ผู้มาเยือนเรียนรู้ธรรมชาติและรู้สึกได้สัมผัสใกล้ชิดธรรมชาติมากยิ่งขึ้น ตัวอย่างเช่น ในช่วงกลางวัน จัดกิจกรรมเดินสำรวจธรรมชาติบริเวณ โดยรอบพื้นที่ แนะนำชนิดนก/ผีเสื้อหรือสัตว์ป่า หรือทรัพยากรธรรมชาติที่โดดเด่น ที่สามารถพบเห็นได้ในพื้นที่ และในช่วงเวลากลางคืนจัดให้มีกิจกรรมดูดาว โดยสอนวิธีดูดาวขึ้นพื้นฐานแก่ผู้มาเยือน เนื่องจากผู้มาเยือนที่ประกอบกิจกรรมพักผ่อนด้วยเต็นท์จะใช้เวลาอยู่ในพื้นที่ค่อนข้างนานเมื่อเทียบกับกิจกรรมนันทนาการรูปแบบอื่น ดังนั้นทางอุทยานแห่งชาติจึงควรมีการจัดกิจกรรมนันทนาการเพื่อเพิ่มโอกาสด้านนันทนาการและการเรียนรู้ธรรมชาติแก่ผู้มาเยือน เพื่อให้ผู้มาเยือนรู้สึกรัก และหวงแหนธรรมชาติมากยิ่งขึ้น

สรุปและข้อเสนอแนะ

สรุป

การศึกษาสภาพแวดล้อมทางธรรมชาติและลักษณะการพัฒนาทางกายภาพบริเวณพื้นที่พักแรมด้วยเต็นท์ในอุทยานแห่งชาติ โดยภาพรวมพบว่า พื้นที่พักแรมด้วยเต็นท์ทั้ง 6 แห่ง ใน 4 อุทยานแห่งชาติ เป็นพื้นที่ที่มีความเหมาะสมต่อการประกอบกิจกรรมพักแรมด้วยเต็นท์ในระดับสูงและระดับปานกลาง โดยพื้นที่ที่มีศักยภาพสูง มี 4 พื้นที่ ได้แก่ 1) พื้นที่พักแรมด้วยเต็นท์ลำตะคอง อุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ มีคะแนนศักยภาพ 2.31 2) พื้นที่พักแรมด้วยเต็นท์หาดวนกร อุทยานแห่งชาติวนกร มีคะแนนศักยภาพ 2.31 3) พื้นที่พักแรมด้วยเต็นท์ดงสน อุทยานแห่งชาติดอยอินทนนท์ มีคะแนนศักยภาพ 2.22 และ 4) พื้นที่พักแรมด้วยเต็นท์ผากล้วยไม้ อุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ มีคะแนนศักยภาพ 2.19 ส่วนพื้นที่ที่มีศักยภาพปานกลาง มี 2 พื้นที่ ได้แก่ 1) พื้นที่พักแรมด้วยเต็นท์บริเวณที่ทำการอุทยานแห่งชาติ อุทยานแห่งชาติเขื่อนศรีนครินทร์ มีคะแนนศักยภาพ 2.07 และ 2) พื้นที่บริเวณศูนย์บริการนักท่องเที่ยว อุทยานแห่งชาติเขื่อนศรีนครินทร์มีคะแนนศักยภาพ 1.89 ซึ่งโดยภาพรวมพบว่า ลักษณะการจัดการพื้นที่พักแรมด้วยเต็นท์ทางด้านกายภาพค่อนข้างใกล้เคียงกันทั้ง 6 พื้นที่ เช่น มีการปรับพื้นที่ให้ราบเรียบ มีร่มเงาปกคลุมพื้นที่ ความเพียงพอของปริมาณน้ำใช้สอย ความเพียงพอของสิ่งอำนวยความสะดวกพื้นฐานและพื้นที่จอดรถ ในส่วนของการจัดการด้านกายภาพที่แตกต่างกัน เช่น การมีแนวต้นไม้เป็นฉนวนกั้นบริเวณ โดยรอบพื้นที่พักแรมด้วยเต็นท์หรือพื้นที่พักแรมด้วยเต็นท์ควรแยกออกจากพื้นที่การใช้ประโยชน์แบบเข้าไป-เย็นกลับ ซึ่งบางพื้นที่พักแรมด้วยเต็นท์ก็ไม่พบการจัดการดังกล่าว ได้แก่ พื้นที่พักแรมด้วยเต็นท์ผากล้วยไม้ อุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ พื้นที่พักแรมด้วยเต็นท์หาดวนกร อุทยานแห่งชาติหาดวนกร พื้นที่พักแรมด้วยเต็นท์บริเวณที่ทำการอุทยานแห่งชาติและบริเวณศูนย์บริการนักท่องเที่ยว อุทยานแห่งชาติเขื่อนศรีนครินทร์ อย่างไรก็ตามลักษณะพื้นที่พักแรมด้วยเต็นท์ในแต่ละอุทยานแห่งชาติย่อมมีความแตกต่างตามฐานทรัพยากรธรรมชาติในแต่ละพื้นที่ด้วย

การศึกษาแรงจูงใจในการประกอบกิจกรรมพักแรมด้วยเต็นท์ ประสบการณ์นันทนาการที่ได้รับจากการประกอบกิจกรรมพักแรมด้วยเต็นท์ ความชอบที่มีต่อลักษณะพื้นที่พักแรมด้วยเต็นท์ และพฤติกรรมการนันทนาการของผู้มาเยือนที่ประกอบกิจกรรมพักแรมด้วยเต็นท์ในอุทยานแห่งชาติ โดยภาพรวมพบว่า ผู้มาเยือนมีสัดส่วนของเพศชายและหญิงใกล้เคียงกัน ส่วนใหญ่มีอายุระหว่าง 26-35 ปี โดยมีอายุเฉลี่ยประมาณ 34 ปี ผู้มาเยือนมีระดับการศึกษาในระดับปริญญาตรี ส่วนใหญ่

ประกอบอาชีพพนักงานบริษัทเอกชน และมีที่พักอาศัยอยู่ในจังหวัดกรุงเทพมหานคร ส่วนใหญ่เป็นกลุ่มเพื่อนและครอบครัว โดยมีจำนวนสมาชิกของกลุ่มเฉลี่ยประมาณ 5 คน ส่วนใหญ่จะพักผ่อนด้วยเต็นท์เป็นเวลา 1-2 คืน โดยจำนวนคืนเฉลี่ยที่พักผ่อนด้วยเต็นท์ 1.46 คืน เหตุผลที่เลือกพักผ่อนด้วยเต็นท์ในอุทยานแห่งชาติเพราะชื่นชอบบรรยากาศของการพักผ่อนด้วยเต็นท์ โดยจะเลือกจุดกางเต็นท์บริเวณที่สะดวกต่อการสัญจรและเข้าถึงสิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ ผู้มาเยือนนำเต็นท์มา 1-2 หลัง กิจกรรมนันทนาการที่คาดหวังและกิจกรรมที่ได้ประกอบจริงเมื่อมาถึงพื้นที่ คือ กิจกรรมชมทิวทัศน์/ทัศนียภาพ และพักผ่อนในบรรยากาศที่สงบ แร่งจูงใจและประสบการณ์นันทนาการที่ได้รับสูงสุด คือ การได้รับอากาศที่ดีมากที่สุด ในส่วนความชอบที่มีต่อลักษณะพื้นที่ที่พักผ่อนด้วยเต็นท์ในอุทยานแห่งชาติ โดยภาพรวมพบว่า ผู้มาเยือนชอบพื้นที่ที่พักผ่อนด้วยเต็นท์ที่สามารถมองเห็นวิวทิวทัศน์สวยงาม ในขณะที่พื้นที่ที่พักผ่อนด้วยเต็นท์ที่เป็นพื้นปูนซีเมนต์เป็นลักษณะพื้นที่ที่ชอบน้อยที่สุด พฤติกรรมนันทนาการของผู้มาเยือนที่ได้กระทำขณะประกอบกิจกรรมพักผ่อน คือ จอดรถในที่ที่เจ้าหน้าที่จัดเตรียมไว้ให้ ส่วนพฤติกรรมนันทนาการที่ผู้มาเยือนกระทำน้อยที่สุด คือ ขุดดินเพื่อฝังกลบขยะ ถุงพลาสติก เศษอาหารที่เหลือใช้ ส่วนพฤติกรรมนันทนาการที่พบเห็นผู้มาเยือนอื่นกระทำมากที่สุด คือ ผูกเชือก/เปลกับกิ่งไม้หรือต้นไม้ ส่วนพฤติกรรมที่พบเห็นผู้อื่นกระทำน้อยที่สุด คือ ขุดดินเพื่อฝังกลบขยะ ถุงพลาสติก เศษอาหารที่เหลือใช้ ในส่วนความพึงพอใจในการมาเยือน โดยภาพรวม พบว่า ผู้มาเยือนมีความพึงพอใจมากที่สุด และผู้มาเยือนต้องการกลับมาเยือนแน่นอนและจะพักผ่อนด้วยเต็นท์อีก

การศึกษารูปแบบที่เหมาะสมของการพักผ่อนด้วยเต็นท์ในอุทยานแห่งชาติพบว่า พื้นที่ที่พักผ่อนด้วยเต็นท์ควรมีสภาพแวดล้อมทางกายภาพที่เหมาะสมดังนี้ 1) ลักษณะภูมิประเทศ ควรเป็นพื้นที่ราบ มีความลาดชันไม่เกิน 15 เปอร์เซ็นต์ ดินสามารถระบายน้ำได้ดี อากาศถ่ายเทได้สะดวก มีร่มเงาปกคลุมพื้นที่ในระดับปานกลาง 41-79 เปอร์เซ็นต์ ไม่ควรตั้งอยู่ในพื้นที่ที่มีกลุ่มต้นไม้อายุมาก พื้นที่ควรมีมุมมองที่สามารถมองเห็นวิวทิวทัศน์ที่สวยงามและคงสภาพธรรมชาติดั้งเดิม ในพื้นที่ควรมีโอกาสพบเห็นนกและสัตว์ป่าขนาดเล็ก ขนาดกลาง ที่เป็นชนิดพันธุ์ที่ไม่อ่อนไหวเพื่อเพิ่มโอกาสด้านนันทนาการแก่ผู้มาเยือน และไม่ตั้งอยู่ในพื้นที่ที่อาจเกิดอันตรายจากภัยธรรมชาติ และพืชและสัตว์ที่เป็นอันตราย 2) การตกแต่งสภาพภูมิทัศน์ ควรมีแนวต้นไม้เป็นฉนวนกั้นบริเวณโดยรอบพื้นที่ที่พักผ่อนด้วยเต็นท์เพื่อแยกเป็นสัดส่วนจากการใช้ประโยชน์กิจกรรมนันทนาการรูปแบบอื่น ควรมีการปลูกไม้พุ่มขนาดเล็กหรือขนาดกลางโดยรอบบริเวณห้องน้ำ/ห้องสุขา หรือบริเวณที่ทิ้งขยะรวม บ่อบำบัดน้ำเสีย เพื่อช่วยบดบังทัศนียภาพที่ไม่สวยงาม อาจมีการจัดสวนหย่อมขนาดเล็กสำหรับนั่งพักผ่อน โดยการออกแบบต้องคำนึงถึงความสอดคล้องและกลมกลืนกับสภาพ

ธรรมชาติโดยรอบ 3) การพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวก สิ่งอำนวยความสะดวกพื้นฐานที่ควรมีในพื้นที่พักแรมด้วยเต็นท์ ได้แก่ ห้องน้ำ/ห้องสุขา พื้นที่จอดรถ ถังขยะ ที่ล้างจาน ม้านั่ง/โต๊ะปิกนิก ไฟส่องสว่าง ห้องน้ำ/ห้องสุขาควรตั้งห่างจากบริเวณตั้งเต็นท์อย่างน้อย 15 เมตร ควรมีการจัดทำเส้นทางเชื่อมโยงไปสู่สิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ ภายในพื้นที่ โดยการทำเส้นทางนั้นอาจทำเป็นแนวไม้พุ่มขนาดเล็ก หรือใช้วัสดุธรรมชาติ เช่น ไม้ หรือ หิน มาวางเป็นแนวทางเดิน การออกแบบสิ่งอำนวยความสะดวกในพื้นที่ต้องคำนึงถึงความสอดคล้องและกลมกลืนกับสภาพธรรมชาติ อีกทั้งวัสดุที่ใช้ต้องมีความคงทน ง่ายต่อการดูแลรักษา ควรมีการจัดทำพื้นที่จอดรถไม่ต่ำกว่า 20 เปรอร์เซ็นต์ ของพื้นที่ ควรมีทางเข้า-ออก ทางเดียว เพื่อง่ายต่อการควบคุมดูแลของเจ้าหน้าที่ ที่ตั้งของพื้นที่พักแรมด้วยเต็นท์ควรตั้งอยู่ไม่ไกลจากแหล่งนันทนาการอื่นเพื่อความสะดวกในการเดินทางท่องเที่ยวไปยังแหล่งนันทนาการอื่น ๆ ในส่วนของลักษณะกิจกรรมพื้นฐานที่ควรมีในพื้นที่พักแรมด้วยเต็นท์ คือ รูปแบบกิจกรรมนันทนาการที่ใช้พลังกำลังน้อย เช่น การเดินชมวิวทิวทัศน์ การพักผ่อนในบรรยากาศที่สงบ การถ่ายภาพ/บันทึกวิดีโอ การปิกนิก/ประกอบอาหาร เป็นต้น ทั้งนี้อาจมีกิจกรรมเพิ่มเติม เช่น ดำน้ำ/ดูปะการัง เล่นน้ำทะเล/น้ำตก ปั่นจักรยาน ซึ่งขึ้นอยู่กับฐานทรัพยากรนันทนาการแต่ละพื้นที่ อีกทั้งทางอุทยานแห่งชาติอาจจัดให้มีกิจกรรมนันทนาการขึ้นภายในพื้นที่ เช่น กิจกรรมดูดาว หรือเดินสำรวจธรรมชาติในพื้นที่ โดยสอดคล้องการสื่อความหมายเพื่อให้ผู้มาเยือนเรียนรู้ธรรมชาติและรู้สึกได้สัมผัสใกล้ชิดธรรมชาติมากยิ่งขึ้น

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการจัดการพื้นที่พักผ่อนด้วยเต็นท์ประเภทแคมป์ศูนย์กลาง เฉพาะที่ตั้งอยู่ในเขตบริการของอุทยานแห่งชาติ

1. ควรเน้นการจัดการพื้นที่พักผ่อนด้วยเต็นท์ให้คงสภาพธรรมชาติไว้ให้ได้มากที่สุด ทั้งนี้เนื่องจากผลการศึกษาในส่วนของแรงจูงใจ ประสบการณ์นันทนาการที่ได้รับ ผู้มาเยือนให้ความสำคัญกับการได้รับอากาศที่ดี การได้เปลี่ยนบรรยากาศ และการได้ใกล้ชิดธรรมชาติหรืออยู่ท่ามกลางธรรมชาติ ซึ่งมีผลต่อการตัดสินใจในการมาเยือนพื้นที่ ดังนั้นนักจัดการจึงควรจัดการพื้นที่ให้สอดคล้องกับลักษณะประสบการณ์นันทนาการของผู้มาเยือน
2. ควรมีการพัฒนาเฉพาะสิ่งอำนวยความสะดวกพื้นฐาน และควรออกแบบให้สอดคล้องและกลมกลืนกับธรรมชาติ และคงทนต่อสภาพแวดล้อมทางธรรมชาติ เนื่องจากผู้มาพักผ่อนด้วยเต็นท์มีความชอบพื้นที่ที่คงความเป็นธรรมชาติดั้งเดิม ไม่ต้องการปรับปรุงหรือเปลี่ยนแปลงพื้นที่ไปจากเดิมมากนัก
3. เนื่องจากผู้มาเยือนนิยมเลือกจุดพื้นที่พักผ่อนด้วยเต็นท์ในบริเวณที่สะดวกต่อการสัญจร และเข้าถึงสิ่งอำนวยความสะดวก ดังนั้นจึงควรมีการจัดทำเส้นทางเชื่อมโยงไปยังส่วนต่าง ๆ ในพื้นที่เพื่อสะดวกต่อการเดินไปสู่สิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ เช่น ห้องน้ำ ร้านสวัสดิการ ศูนย์บริการนักท่องเที่ยวและเพื่อเป็นการหลีกเลี่ยงการรบกวนผู้มาเยือนกลุ่มอื่นด้วย
4. ควรให้ความรู้เรื่องผลกระทบที่เกิดจากการท่องเที่ยว เพื่อช่วยลดปัญหาผลกระทบต่อทรัพยากรนันทนาการและสร้างความตระหนักแก่ผู้มาเยือนผ่านทางโปรแกรมสื่อความหมายธรรมชาติรูปแบบต่าง ๆ เนื่องจากยังพบว่า ผู้มาเยือนมีพฤติกรรมเชิงลบ เช่น การให้อาหารสัตว์ป่า การพาสัตว์เลี้ยงเข้ามาในพื้นที่ ซึ่งอาจเป็นผลมาจากการรู้เท่าไม่ถึงการณ์ของผู้มาเยือน
5. เจ้าหน้าที่ควรเข้มงวดในการบังคับใช้กฎระเบียบของอุทยาน เนื่องจากในพื้นที่ยังพบเห็นการดื่มแอลกอฮอล์ ซึ่งอาจก่อความรบกวนแก่ผู้มาเยือนกลุ่มอื่นได้

6. จากการศึกษาลักษณะความชอบของผู้มาเยือนพบว่าผู้มาเยือนชอบพื้นที่ที่มีการแยกกลุ่มแบบกลุ่มและแบบเดี่ยว ดังนั้นทางอุทยานจึงควรมีการกำหนดเขตสำหรับผู้มาเยือนกลุ่มใหญ่และกลุ่มเล็ก เพื่อลดปัญหาการขัดแย้งระหว่างกลุ่ม

7. ควรมีการจัดทำแผนผังเพื่อแสดงที่ตั้งของสิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ ภายในพื้นที่ และจัดทำเส้นทางเชื่อมโยงแหล่งท่องเที่ยวแหล่งอื่นที่ตั้งอยู่ใกล้เคียงเพื่อสะดวกแก่การเดินทางไปท่องเที่ยวยังแหล่งนั้นๆ

8. ข้อเสนอแนะในการจัดการพื้นที่พักแรมด้วยเต็นท์ที่เป็นตัวแทนพื้นที่ศึกษา

8.1 พื้นที่พักแรมด้วยเต็นท์ดงสน อุทยานแห่งชาติดอยอินทนนท์ เนื่องจากพื้นที่มีลักษณะเป็นเนินเขาซึ่งได้ทำการปรับพื้นดินให้ราบเรียบ แต่ก็ยังพบว่ามี ความลาดชันอยู่บ้าง ซึ่งเมื่อถึงฤดูฝนจะเกิดปัญหาพื้นดินลื่น เนื่องจากมีความลาดชัน ดังนั้นจึงควรมีการปลูกหญ้าป้องกันหน้าดิน และป้องกันการลื่นไถล อีกทั้งในพื้นที่มีต้นสนขนาดใหญ่เป็นจำนวนมาก ซึ่งเมื่อถึงฤดูฝนก็จะเกิดปัญหา กิ่งไม้ร่วงลงบนพื้นซึ่งอาจก่อให้เกิดอันตรายแก่ผู้มาเยือนได้ ดังนั้นจึงควรมีการตัดสาขากิ่งไม้ หรือตัดป้ายเตือนแก่ผู้มาเยือน ในพื้นที่พบสัตว์ที่เป็นอันตราย เช่น งู จึงควรมีการทำป้ายเตือนแก่ผู้มาเยือนและควรมีการจัดการพื้นที่ที่มีลักษณะรกทึบให้เป็นระเบียบเรียบร้อยขึ้นเพื่อป้องกันงู ในพื้นที่ยังพบพฤติกรรมกรดมี้เครื่องดมแอลกอฮอล์ของผู้มาเยือน ซึ่งเป็นผลมาจากเจ้าหน้าที่ยังไม่มีความเข้มงวดในการบังคับใช้กฎระเบียบ ดังนั้นเจ้าหน้าที่จึงควรเพิ่มความเข้มงวดมากขึ้น

8.2 พื้นที่พักแรมด้วยเต็นท์ลำตะคอง อุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ เนื่องจากพื้นที่เป็นพื้นที่เปิดโล่งค่อนข้างมีร่มเงาปกคลุมน้อย จึงทำให้ช่วงกลางวันค่อนข้างมีแดดร้อน ดังนั้นจึงควรมีการปลูกต้นไม้เพิ่มเพื่อร่มเงาแก่พื้นที่ให้มากขึ้น และควรเพิ่มห้องน้ำสำหรับคนพิการ อีกปัญหาที่พบมากในพื้นที่ คือ เรื่องพฤติกรรมกรดมี้หรืออาหารสัตว์ป่า ดังนั้นเจ้าหน้าที่จึงควรจัดทำป้ายสื่อความหมาย หรือควรมีการแจ้งผู้มาเยือนตอนที่ผู้มาเยือนมาลงทะเบียนพักแรม ในพื้นที่ยังพบพฤติกรรมกรดมี้เครื่องดมแอลกอฮอล์ของผู้มาเยือน ซึ่งเป็นผลมาจากเจ้าหน้าที่ยังไม่มีความเข้มงวดในการบังคับใช้กฎระเบียบ ดังนั้นเจ้าหน้าที่จึงควรเพิ่มความเข้มงวดมากขึ้น

8.3 พื้นที่พักแรมด้วยเต็นท์ผากล้วยไม้ อุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ ในส่วนของสิ่งอำนวยความสะดวกมีปริมาณเพียงพอแต่อยู่ในสภาพการใช้งานยังต้องปรับปรุง เนื่องจากห้องน้ำบางจุดมี

สภาพเก่าและทรุดโทรม จึงควรมีการปรับปรุง ควรเพิ่มห้องน้ำสำหรับคนพิการ และควรเพิ่มในส่วนในพื้นที่สำหรับล้างจาน ที่ตั้งของพื้นที่มีถนนตัดผ่าน และตั้งของใกล้กับเส้นทางศึกษาธรรมชาติน้ำตกผากล้วยไม้ จึงควรมีการปลูกไม้พุ่มขนาดเล็กเพื่อความเป็นสัดส่วนของพื้นที่มากขึ้น ในพื้นที่พบสัตว์ที่เป็นอันตรายประเภทงู จึงควรมีการติดป้ายเตือนแก่ผู้มาเยือน ในพื้นที่ยังพบพฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของผู้มาเยือน ซึ่งเป็นผลมาจากเจ้าหน้าที่ยังไม่มีความเข้มงวดในการบังคับใช้กฎระเบียบ ดังนั้นเจ้าหน้าที่จึงควรเพิ่มความเข้มงวดมากขึ้น

8.4 พื้นที่พักผ่อนด้วยเต็นท์บริเวณที่ทำการอุทยาน และบริเวณศูนย์บริการนักท่องเที่ยว อุทยานแห่งชาติเขื่อนศรีนครินทร์ พื้นที่ทั้งสองแห่งมีลักษณะคล้ายกัน จึงเสนอแนวทางการจัดการเหมือนกัน คือ เนื่องจากที่ตั้งของพื้นที่พักผ่อนด้วยเต็นท์ตั้งอยู่ใกล้เส้นทางศึกษาธรรมชาติน้ำตกห้วยแม่ขมิ้น ซึ่งมีปริมาณการใช้ประโยชน์แบบเข้าไป-เย็นกลับค่อนข้างมาก จึงควรมีการปลูกไม้พุ่มขนาดเล็กเพื่อความเป็นสัดส่วนในสิ่งที่ติดกับทางเดินไปน้ำตกเพื่อความเป็นสัดส่วนของพื้นที่ นอกจากนี้ยังพบว่าพื้นที่จอดรถไม่เพียงพอกับปริมาณความต้องการจึงควรมีการจัดทำลานจอดรถเพิ่มขึ้น โดยอาจนำพื้นที่พักผ่อนด้วยเต็นท์ฝั่งที่ติดกับที่ทำการอุทยานและฝั่งศูนย์บริการนักท่องเที่ยวมาทำเป็นลานจอดรถเนื่องจากบริเวณนั้นผู้มาเยือนไม่ค่อยใช้บริการ ในส่วนของห้องน้ำในพื้นที่พักผ่อนด้วยเต็นท์บริเวณศูนย์บริการนักท่องเที่ยวควรเพิ่มห้องน้ำสำหรับคนพิการ อีกทั้งในพื้นที่มีพืชที่เป็นอันตราย คือ ปอตำโรง จึงควรมีการจัดทำป้ายเตือนแก่ผู้มาเยือน เนื่องจากพืชชนิดนี้มีสีสันสดใส ซึ่งหากผู้มาเยือนไม่ทราบไปจับต้อง อาจเกิดผื่นคันได้ ในพื้นที่ยังพบพฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของผู้มาเยือน ซึ่งเป็นผลมาจากเจ้าหน้าที่ยังไม่มีความเข้มงวดในการบังคับใช้กฎระเบียบ ดังนั้นเจ้าหน้าที่จึงควรเพิ่มความเข้มงวดมากขึ้น

8.5 พื้นที่พักผ่อนด้วยเต็นท์หาดวนกร อุทยานแห่งชาติหาดวนกร ควรมีการเพิ่มจุดล้างจาน เนื่องจากในพื้นที่มีเพียงจุดเดียวเท่านั้น และควรเพิ่มห้องน้ำสำหรับคนพิการ ในพื้นที่พบสัตว์ที่เป็นอันตราย ประเภทงูกะปะ จึงควรมีการติดป้ายเตือนสำหรับผู้มาเยือน ในพื้นที่ยังพบพฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของผู้มาเยือน ซึ่งเป็นผลมาจากเจ้าหน้าที่ยังไม่มีความเข้มงวดในการบังคับใช้กฎระเบียบ ดังนั้นเจ้าหน้าที่จึงควรเพิ่มความเข้มงวดมากขึ้น

ข้อเสนอแนะสำหรับงานวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการปรับปรุงบางตัวชี้วัดให้เหมาะสมกับลักษณะพื้นที่ศึกษา

1.1 ตัวชี้วัดด้านโอกาสในการพบเห็นสัตว์ป่า จำนวนชนิดนก และจำนวนชนิดสัตว์ป่าขนาดเล็กและขนาดกลาง เนื่องจากเกณฑ์ที่ใช้ศึกษาในครั้งนี้ค่อนข้างมีจำนวนชนิดนก และชนิดสัตว์ป่าขนาดเล็กและขนาดกลาง ที่ค่อนข้างสูงกว่าจำนวนชนิดสามารถพบได้ในพื้นที่พักแรมด้วยเต็นท์ ดังนั้นจึงควรปรับเกณฑ์การให้คะแนนดังนี้ คือ 1 พบเห็น 0 ไม่พบเห็น

1.2 ตัวชี้วัดด้านคุณภาพด้านทัศนียภาพของภูมิทัศน์ เนื่องจากผู้ศึกษาทำการประเมินเชิงคุณภาพโดยการให้ค่าคะแนนด้วยตัวผู้ศึกษาเองเพียงผู้เดียว ซึ่งอาจทำให้ค่าคะแนนที่ได้อาจมีความไม่เป็นกลาง เนื่องจากในแต่ละบุคคลมีความชอบ และมุมมองที่แตกต่างกัน ดังนั้นในการประเมินเชิงคุณภาพ จึงควรมีผู้ประเมินอย่างต่ำ 5 คน แล้วนำคะแนนที่ได้มาเฉลี่ยเพื่อให้ได้ผลที่เป็นกลางมากที่สุด หรืออาจใช้การประเมินของผู้มาเยือน โดยใช้แบบสอบถามประกอบ

1.3 ตัวชี้วัดด้านภูมิอากาศที่เหมาะสมต่อการประกอบกิจกรรมนันทนาการ ในด้านอุณหภูมิเฉลี่ยต่อปีและความชื้นสัมพัทธ์เฉลี่ยต่อปี เนื่องจากพื้นที่ศึกษาทั้ง 4 อุทยานแห่งชาติค่อนข้างมีความแตกต่างกันในส่วนของลักษณะภูมิประเทศ และลักษณะภูมิอากาศ เช่น อุทยานแห่งชาติดอยอินทนนท์ และอุทยานแห่งชาติหาดวนกร ดังนั้นในการศึกษาครั้งต่อไปจึงควรเพิ่มเกณฑ์สำหรับการประเมินในลักษณะพื้นที่ที่ที่แตกต่างกัน เช่น พื้นที่ราบ ภูเขาสูง และทะเล เพื่อให้สอดคล้องกับสภาพความเป็นจริงในพื้นที่

2. ควรมีการเก็บแบบสอบถามในกลุ่มผู้มาเยือนที่เป็นชาวต่างชาติด้วย เพื่อให้กลุ่มตัวอย่างมีความหลากหลายเพิ่มขึ้น ทั้งนี้สามารถนำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์เปรียบเทียบความแตกต่างแรงจูงใจและประสบการณ์ที่ได้รับ ความชอบลักษณะพื้นที่ และพฤติกรรมนันทนาการได้

3. ควรขยายการศึกษาไปในพื้นที่พักแรมด้วยเต็นท์ที่เป็นรูปแบบอื่น เช่น พื้นที่พักแรมด้วยเต็นท์ที่ตั้งอยู่ในพื้นที่พักแรมด้วยเต็นท์ที่คงสภาพธรรมชาติดั้งเดิมเข้าถึงโดยการเดินเท้า (wilderness / backcountry campground) เพื่อได้ทราบถึงความแตกต่างทั้งในส่วน of พื้นที่ และลักษณะการใช้ประโยชน์ของผู้มาเยือน

4. ควรขยายการศึกษาไปในส่วนของการศึกษาขีดความสามารถในการรองรับได้ของพื้นที่พักแรมด้วยเต็นท์ ศึกษาผลกระทบทางจิตวิทยา ความรู้สึกแออัด เพื่อนำมาผลที่ได้เป็นข้อมูลเพื่อใช้ตัดสินใจในการจัดการพื้นที่

เอกสารและสิ่งอ้างอิง

กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช. 2548. แนวทางการจัดการพื้นที่พักผ่อนด้วยเต็นท์ในอุทยานแห่งชาติ. กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม, กรุงเทพฯ.

_____. 2549. อุทยานแห่งชาติ ธรรมชาติและนันทนาการ. กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม, กรุงเทพฯ

_____. 2551. คู่มือการจัดการอุทยานแห่งชาติ. พิมพ์ครั้งที่ 2. กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม, กรุงเทพฯ.

_____. 2552ก. ข้อมูลสถิติผู้มาเยือน. แหล่งที่มา:
http://www.dnp.go.th/nprd/develop/stat_tourist.php, 20 ธันวาคม 2552.

_____. 2553ก. อุทยานแห่งชาติภาคเหนือ. กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม, กรุงเทพฯ

_____. 2553ข. อุทยานแห่งชาติภาคตะวันออกเฉียงเหนือ. กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม, กรุงเทพฯ

_____. 2553ค. อุทยานแห่งชาติภาคกลางและภาคตะวันออก. กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม, กรุงเทพฯ

_____. 2553ง. อุทยานแห่งชาติภาคใต้. กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม, กรุงเทพฯ

_____. 2555. รายชื่ออุทยานแห่งชาติที่ประกาศในราชกิจจานุเบกษา. กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม, กรุงเทพฯ.

กรรณิการ์ พิมลศรี. 2547. พฤติกรรมการท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวแบบผจญภัยโดยใช้รถยนต์
ขับเคลื่อนสี่ล้อ. วิทยานิพนธ์ปริญญาโท,มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

กฤษณา ศักดิ์ศรี. 2530. จิตวิทยาการศึกษา. รวมสาสน์, กรุงเทพฯ.

ก่อเกียรติ ฉัตรศิริวรกุล. 2546. ผลกระทบของกิจกรรมพักผ่อนด้วยเต็นท์ต่อพรรณพืชและการ
ซาบซึมน้ำในดินอุทยานแห่งชาติน้ำหนาว จังหวัดเพชรบูรณ์. วิทยานิพนธ์ปริญญาโท,
มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

กัญญา สุวรรณแสง. 2538. จิตวิทยาทั่วไป. คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์,
กรุงเทพฯ.

กัลยา วานิชย์บัญชา. 2548. การวิเคราะห์สถิติขั้นสูงด้วย SPSS for Windows. พิมพ์ครั้งที่ 4.บริษัท
ธรรมสารจำกัด, กรุงเทพฯ.

กาญจนา จันทบุผา. 2551. การวิเคราะห์รูปแบบนันทนาการและประสบการณ์นันทนาการของผู้มา
เยือนแหล่งนันทนาการทางธรรมชาติในจังหวัดแม่ฮ่องสอน. วิทยานิพนธ์ปริญญาโท, มหา
วิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

คมเชษฐา จรุงพันธ์. 2545. พฤติกรรมการไม่ปฏิบัติตามกฎระเบียบของผู้มาเยือนในอุทยาน
แห่งชาติ : กรณีศึกษาอุทยานแห่งชาติเอราวัณ จังหวัดกาญจนบุรี. วิทยานิพนธ์ปริญญาโท,
มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์,

คณะวนศาสตร์. 2530. รายงานการประเมินสถานภาพอุทยานแห่งชาติ พื้นที่อนุรักษ์สัตว์ป่า และ
พื้นที่คุ้มครองอื่นๆ ในประเทศไทย. มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, กรุงเทพฯ.

ดร.รชนี เอมพันธุ์. 2549. เอกสารประกอบการสอนวิชาการจัดการอุทยานและพื้นที่นันทนาการ.
คณะวนศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, กรุงเทพฯ. (อัดสำเนา)

ดรรรชนี เอมพันธุ์. 2551. เอกสารประกอบการสอนวิชาหลักนันทนาการและการท่องเที่ยว. คณะ
วนศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, กรุงเทพฯ. (อัดสำเนา)

ถวัลย์ เนียมทรัพย์. 2552. เอกสารประกอบการสอนวิชาจิตวิทยาการสูงใจ. คณะสังคมวิทยา
มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, กรุงเทพฯ. (อัดสำเนา)

นภวรรณ ฐานะกาญจน์. 2541ก. การวางแผนด้านนันทนาการ, น.1-38. ใน เอกสารประกอบการ
ประชุมสัมมนาหัวหน้าอุทยานแห่งชาติและวนอุทยาน ครั้งที่ 2.
มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, กรุงเทพฯ.

_____, สุรเชษฐ์ เชษฐมาต, ดรรรชนี เอมพันธุ์, นัฏฐ พิษกรรม, เล็ก เดิมตระกูล, สมเกียรติ สิงหา
วุฒิ และ สิริพงษ์ ราชศิริ. 2541ข. คู่มือการพัฒนาและออกแบบสิ่งอำนวยความสะดวกใน
แหล่งท่องเที่ยวแบบการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์. ศูนย์วิจัยป่าไม้ คณะวนศาสตร์
มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, กรุงเทพฯ.

_____. 2546. เอกสารประกอบการสอนวิชาพฤกษกรรมนันทนาการ. คณะวนศาสตร์
มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, กรุงเทพฯ. (อัดสำเนา)

_____, วันชัย อรุณประภารัตน์, นันทชัย พงศ์พัฒนานุรักษ์, รติกร น่วมภักดีและ
ธีระพงษ์ ชุมแสงศรี. 2549ก. รายงานวิจัยฉบับสมบูรณ์ (เล่มที่ 1) โครงการ “ระบบ
สนับสนุนการวางแผนการจัดการแหล่งนันทนาการทางธรรมชาติอย่างยั่งยืน ระยะที่ 1”.
คณะวนศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, กรุงเทพฯ.

_____, _____, _____ และ _____. 2549ข. รายงานวิจัยฉบับสมบูรณ์ (เล่มที่ 1)
โครงการ “ระบบสนับสนุนการวางแผนการจัดการแหล่งนันทนาการทางธรรมชาติอย่าง
ยั่งยืน ระยะที่ 2”. คณะวนศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, กรุงเทพฯ.

_____. 2551. เอกสารประกอบการสอนวิชามนุษย์มิติในการจัดการพื้นที่นันทนาการและพื้นที่
อุทยาน. คณะวนศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, กรุงเทพฯ. (อัดสำเนา)

พีระพงษ์ บุญศิริ. 2542. **นันทนาการและการจัดการ**. โอเดียนสโตน. กรุงเทพฯ.

ไพบุลย์ เทวรักษ์. 2537. **จิตวิทยา : ศึกษาพฤติกรรมภายนอกและภายใน**. โรงพิมพ์เอส. ดี. เพรส, กรุงเทพฯ.

วีระ วิเศษสมิต. 2529. **ค่ายพักแรม**. มหาวิทยาลัยรามคำแหง, กรุงเทพฯ.

สถาบันวิจัยวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งประเทศไทย. 2551. **รายงานฉบับสมบูรณ์ เกณฑ์มาตรฐานกิจกรรมค่ายพักแรม**. แหล่งที่มา:
<http://www.tourism.go.th/2010/th/standard/view.php?ItemID=1550>, 1 ตุลาคม 2553.

เสรี เวชชบุษกร. 2545. **เอกสารประกอบการสอนวิชาการจัดการนันทนาการและการท่องเที่ยวทางธรรมชาติ**. สาขาวิชาวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมชาธิราช, กรุงเทพฯ. (อัคร์สำเนา)

สุชา จันทน์เอม. 2540. **จิตวิทยาทั่วไป**. โรงพิมพ์ไทยวัฒนาพานิช, กรุงเทพฯ

สุรเชษฐ์ เชษฐมาศ และศิริลักษณ์ ปิ่นเกษร. 2535. **นันทนาการกับการป่าไม้ชุมชน**, น. 627-707 ใน **เอกสารการสอนชุดวิชาการป่าไม้ชุมชน**. สาขาวิชาส่งเสริมเกษตรและสหกรณ์, มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมชาธิราช, นนทบุรี.

อุษารดี ภูมาลี. 2548. **การวิเคราะห์ความหลากหลายทางนันทนาการในแหล่งนันทนาการทางธรรมชาติ**. วิทยานิพนธ์ปริญญาโท, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

Bammel, G. and L.B Bammel. 1982. **Leisure and Human Behavior**. Wm. C. Brown Company Publishers, Dubugue, Iowa.

Driver, B.L. 1983. **Master List of Items for Recreation Experience Preference Scales and Domains**. USDA Forest Service, Rocky Mountain Forest and Range Experiment Station, Fort Collins, Colorado, USA. (Unpublished manuscript)

Douglass, R.W. 1975. **Forest Recreation**. Second Edition. Pergamon Press Inc., United States of America.

Park Canada. 1992. **Camping Manual**. The Minister of the Environment , Canada. *Cited B.L.*
Driver. 1990. **The North American Experience in Measuring the Benefits of Leisure**. USDA Forest Servies, United States of America

Hammit, W.E. and D.N. Cole. 1998. **Wildland Recreation Ecology and Management**.
Second Edition. John Wiley & Sons, Inc., United States of America

The American Recreation Coalition. 2007. **Outdoor Recreation in America**. Available Source:
<http://www.funoutdoors.com/research>, November 15, 2010.

Yamane, T. 1973. **Statistics; An Introduction Analysis**. 3rd. Edition. Harpers International ed.,
Tokyo.

ภาคผนวก

ตารางผนวกที่ ก1 รายชื่ออุทยานแห่งชาติที่มีพื้นที่พักแรมด้วยเต็นท์ในแต่ละภูมิภาค

ภูมิภาค	รายชื่ออุทยานแห่งชาติที่มีพื้นที่พักแรมด้วยเต็นท์
1. ภาคเหนือ ^{1/}	1) อุทยานแห่งชาติแก่งเจ็ดแคว
มีอุทยานแห่งชาติที่มีพื้นที่พัก แรมด้วยเต็นท์ทั้งสิ้น 59 แห่ง	2) อุทยานแห่งชาติขุนขาน
	3) อุทยานแห่งชาติขุนแจ
	4) อุทยานแห่งชาติขุนน่าน
	5) อุทยานแห่งชาติขุนพะวอ
	6) อุทยานแห่งชาติขุนสถาน
	7) อุทยานแห่งชาติเขาค้อ
	8) อุทยานแห่งชาติร่องทรงอน
	9) อุทยานแห่งชาติคลองลาน
	10) อุทยานแห่งชาติคลองวังเจ้า
	11) อุทยานแห่งชาติแจ้ซ้อน
	12) อุทยานแห่งชาติคอกยูนตาล
	13) อุทยานแห่งชาติคอกยง
	14) อุทยานแห่งชาติคอกยผากลอง
	15) อุทยานแห่งชาติคอกยฟ้าห่มปก
	16) อุทยานแห่งชาติคอกยภูคา
	17) อุทยานแห่งชาติคอกยภูนาง
	18) อุทยานแห่งชาติคอกยเวียงผา
	19) อุทยานแห่งชาติคอกยสุเทพ-ปุย
	20) อุทยานแห่งชาติขุนคอกยหลวง
	21) อุทยานแห่งชาติคอกยอินทนนท์
	22) อุทยานแห่งชาติตากสินมหาราช
	23) อุทยานแห่งชาติตาดหมอก
	24) อุทยานแห่งชาติถ้ำปลา-น้ำตกผาเสื่อ
	25) อุทยานแห่งชาติถ้ำผาไท
	26) อุทยานแห่งชาติถ้ำสะเกิน
	27) อุทยานแห่งชาติทุ่งแสลงหลวง
	28) อุทยานชาตินันทบุรี
	29) อุทยานชาติน้ำตกชาติตระการ
	30) อุทยานชาติพาเจริญ
	31) อุทยานชาติน้ำตกแม่สุรินทร์

ตารางผนวกที่ ก1 (ต่อ)

ภูมิภาค	รายชื่ออุทยานแห่งชาติที่มีพื้นที่พักแรมด้วยเต็นท์
	32) อุทยานแห่งชาติน้ำหนาว
	33) อุทยานแห่งชาติผาแดง
	34) อุทยานแห่งชาติภูซาง
	35) อุทยานแห่งชาติภูสอยดาว
	36) อุทยานแห่งชาติภูหินร่องกล้า
	37) อุทยานแห่งชาติแม่เงา
	38) อุทยานแห่งชาติแม่จริม
	39) อุทยานแห่งชาติแม่ตะไคร้
	40) อุทยานแห่งชาติแม่โถ
	41) อุทยานแห่งชาติแม่ปิง
	42) อุทยานแห่งชาติปื้ม
	43) อุทยานแห่งชาติแม่เมย
	44) อุทยานแห่งชาติแม่ยม
	45) อุทยานแห่งชาติแม่วังก์
	46) อุทยานแห่งชาติแม่วะ
	47) อุทยานแห่งชาติแม่วะ
	48) อุทยานแห่งชาติรามคำแหง
	49) อุทยานแห่งชาติลานสาง
	50) อุทยานแห่งชาติลำน้ำกก
	51) อุทยานแห่งชาติน้ำน่าน
	52) อุทยานแห่งชาติเวียงโกศัย
	53) อุทยานแห่งชาติศรีน่าน
	54) อุทยานแห่งชาติศรีลานนา
	55) อุทยานแห่งชาติศรีสัชฌาย์
	56) อุทยานแห่งชาติสาละวิน
	57) อุทยานแห่งชาติห้วยน้ำดัง
	58) อุทยานแห่งชาติออบขาน
	59) อุทยานแห่งชาติออบหลวง
2. ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ^{2/} มีอุทยานแห่งชาติที่มีพื้นที่พัก แรมด้วยเต็นท์ทั้งสิ้น 25 แห่ง	1) อุทยานแห่งชาติแก่งตะนะ
	2) อุทยานแห่งชาติเขาพระวิหาร
	3) อุทยานแห่งชาติเขาใหญ่

ตารางผนวกที่ ก1 (ต่อ)

ภูมิภาค	รายชื่ออุทยานแห่งชาติที่มีพื้นที่พักแรมด้วยเต็นท์
	4) อุทยานแห่งชาติตาดโตน
	5) อุทยานแห่งชาติตาพระยา
	6) อุทยานแห่งชาติทับลาน
	7) อุทยานแห่งชาติไทรทอง
	8) อุทยานแห่งชาตินายูง-น้ำโสม
	9) อุทยานแห่งชาติน้ำพอง
	10) อุทยานแห่งชาติป่าหินงาม
	11) อุทยานแห่งชาติผาแต้ม
	12) อุทยานแห่งชาติภูกระดึง
	13) อุทยานแห่งชาติภูเก้า-ภูพานคำ
	14) อุทยานแห่งชาติภูจองนายอย
	15) อุทยานแห่งชาติภูทับเบิก
	16) อุทยานแห่งชาติภูผาม่าน
	17) อุทยานแห่งชาติภูผายล
	18) อุทยานแห่งชาติภูผาเหล็ก
	19) อุทยานแห่งชาติภูพาน
	20) อุทยานแห่งชาติภูเรือ
	21) อุทยานแห่งชาติภูลัังกา
	22) อุทยานแห่งชาติภูแลนคา
	23) อุทยานแห่งชาติภูเวียง
	24) อุทยานแห่งชาติภูสระดอกบัว
	25) อุทยานแห่งชาติภูสวนทราย
3. ภาคกลางและภาคตะวันออก ^{3/} มีอุทยานแห่งชาติที่มีพื้นที่พัก แรมด้วยเต็นท์ทั้งสิ้น 20 แห่ง	1) อุทยานแห่งชาติแก่งกระจาน
	2) อุทยานแห่งชาติเขาแหลม
	3) อุทยานแห่งชาติเขื่อนศรีนครินทร์
	4) อุทยานแห่งชาติเฉลิมพระเกียรติไทยประจัน
	5) อุทยานแห่งชาติรัตนโกสินทร์
	6) อุทยานแห่งชาติทองผาภูมิ
	7) อุทยานแห่งชาติไทรโยค
	8) อุทยานแห่งชาติน้ำตกเจ็ดสาวน้อย
	9) อุทยานแห่งชาติน้ำตกสามหลั่น

ตารางผนวกที่ ก1 (ต่อ)

ภูมิภาค	รายชื่ออุทยานแห่งชาติที่มีพื้นที่พักแรมด้วยเต็นท์
	10) อุทยานแห่งชาติพุเตย 11) อุทยานแห่งชาติลำคลองงู 12) อุทยานแห่งชาติเอราวัณ 13) อุทยานแห่งชาติเขาคิชฌกูฏ 14) อุทยานแห่งชาติเขาชะเมา-เขาวง 15) อุทยานแห่งชาติเขาสิบห้าชั้น 16) อุทยานแห่งชาติเขาแหลมหญ้า-หมู่เกาะเสม็ด 17) อุทยานแห่งชาติน้ำตกคลองแก้ว 18) อุทยานแห่งชาติน้ำตกพลิว 19) อุทยานแห่งชาติปางสีดา 20) อุทยานแห่งชาติหมู่เกาะช้าง
4. ภาคใต้ ^{4/} มีอุทยานแห่งชาติที่มีพื้นที่พัก แรมด้วยเต็นท์ทั้งสิ้น 44 แห่ง	1) อุทยานแห่งชาติกุยบุรี 2) อุทยานแห่งชาติแก่งกรุง 3) อุทยานแห่งชาติเขานัน 4) อุทยานแห่งชาติเขาน้ำค้าง 5) อุทยานแห่งชาติเขาปู่-เขาย่า 6) อุทยานแห่งชาติเขาพนมเบญจา 7) อุทยานแห่งชาติเขาลำปี-หาดท้ายเหมือง 8) อุทยานแห่งชาติเขาสก 9) อุทยานแห่งชาติเขาสามร้อยยอด 10) อุทยานแห่งชาติเขาหลวง 11) อุทยานแห่งชาติเขาหลัก-ลำรู่ 12) อุทยานแห่งชาติคลองพนม 13) อุทยานแห่งชาติตะรุเตา 14) อุทยานแห่งชาติไทร้มเย็น 15) อุทยานแห่งชาติทะเลบัน 16) อุทยานแห่งชาติธารโบกขรณี 17) อุทยานแห่งชาติธารเสด็จ-เกาะพะงัน 18) อุทยานแห่งชาติน้ำตกซีโป 19) อุทยานแห่งชาติน้ำตกทรายขาว 20) อุทยานแห่งชาติน้ำตกโยง

ตารางผนวกที่ ก1 (ต่อ)

ภูมิภาค	รายชื่ออุทยานแห่งชาติที่มีพื้นที่พักแรมด้วยเต็นท์
	21) อุทยานแห่งชาติน้ำตกสี่ขีด
	22) อุทยานแห่งชาติน้ำตกหงาว
	23) อุทยานแห่งชาติน้ำตกห้วยยาง
	24) อุทยานแห่งชาติบางลาง
	25) อุทยานแห่งชาติบูโด-สุไหงปาดี
	26) อุทยานแห่งชาติลำน้ำกระบุรี
	27) อุทยานแห่งชาติศรีพังงา
	28) อุทยานแห่งชาติสันกาลาคีรี
	29) อุทยานแห่งชาติสิรินาถ
	30) อุทยานแห่งชาติหมู่เกาะชุมพร
	31) อุทยานแห่งชาติหมู่เกาะเภตรา
	32) อุทยานแห่งชาติหมู่เกาะระ-เกาะพระทอง
	33) อุทยานแห่งชาติหมู่เกาะระนอง
	34) อุทยานแห่งชาติหมู่เกาะลันตา
	35) อุทยานแห่งชาติหมู่เกาะสิมิลัน
	36) อุทยานแห่งชาติหมู่เกาะสุรินทร์
	37) อุทยานแห่งชาติหมู่เกาะอ่างทอง
	38) อุทยานแห่งชาติหาดขนอม-หมู่เกาะทะเลใต้
	39) อุทยานแห่งชาติหาดเจ้าไหม
	40) อุทยานแห่งชาติหาดนพรัตน์ธารา-หมู่เกาะพีพี
	41) อุทยานแห่งชาติหาดวนกร
	42) อุทยานแห่งชาติแหลมสน
	43) อุทยานแห่งชาติอ่าวพังงา
	44) อุทยานแห่งชาติอ่าวมะนาว-เขาดันหยง

ที่มา: ^{1/} กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช (2553ก)

^{2/} กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช (2553ข)

^{3/} กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช (2553ค)

^{4/} กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช (2553ง)

ภาคผนวก ข
คำถ่วงน้ำหนัก (W) แต่ละตัวชี้วัด

ตารางผนวกที่ ข1 ค่าถ่วงน้ำหนัก (W) แต่ละตัวชี้วัด

ตัวชี้วัด	ค่าคะแนนผู้เชี่ยวชาญ (rating score)																			SD	
	อ.ดร.รช.น	อ.พัช.พ	อ.ศ.ว.รัฐ	อ.สง.สง.ท	อ.เร.ณ.ภ	อ.วิ.จ.ช.อ.	อ.ริ.ว.อ	อ.บุ.ล.ป.ร.ท	อ.ม.ก.ม	อ.ม.ก.ว	อ.ศ.ค.สิ.ท	อ.ส.ว	อ.ร.ร.ง.ร.ท	อ.ร.น.พ	อ.บ.ท.ท	อ.ม.ณ.พ	อ.ย.ด.น.อ	อ.ป.ช.น.อ	อ.น.ด.ร		\bar{x}
สภาพแวดล้อมทางธรรมชาติ																					
1. ความลาดชันของพื้นที่	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	2	5	3	5	3	5	5	5	5	5	0.90
2. เพอร์เซ็นต์ร่มเงาปกคลุมพื้นที่	5	4	2	5	4	3	4	5	-	3	4	3	3	2	2	4	2	4	4	4	1.04
3. การมีแนวต้นไม้เป็นฉนวนกั้นบริเวณโดยรอบพื้นที่พักแรมด้วยต้นไม้	4	5	2	5	3	4	4	3	4	4	3	3	5	2	2	4	3	5	3	4	1.02
4. โอกาสในการพบเห็นสัตว์ป่า																					
4.1) จำนวนชนิดนก	2	0	0	4	4	3	0	3	4	5	2	0	5	0	1	4	3	4	4	3	1.84
4.2) จำนวนชนิดสัตว์ป่าขนาดเล็ก/ขนาดกลาง	1	0	0	3	1	0	0	3	3	2	1	0	5	0	1	3	2	2	3	2	1.46
5. คุณภาพด้านทัศนียภาพของภูมิทัศน์	4	5	4	4	4	5	2	4	5	4	4	3	5	5	4	5	4	5	5	4	0.81
6. ภูมิอากาศที่เหมาะสมต่อการประกอบกิจกรรมนันทนาการ																					
6.1) อุณหภูมิเฉลี่ยต่อปี	4	4	5	3	2	0	4	4	4	3	4	2	3	5	4	4	4	5	4	4	1.22
6.2) ความชื้นสัมพัทธ์เฉลี่ยต่อปี	4	0	5	3	2	0	0	4	3	4	3	0	3	5	4	4	0	5	4	3	1.87
6.3) จำนวนวันฝนตกต่อเฉลี่ยต่อปี	4	5	5	3	2	0	3	4	4	5	4	2	5	5	4	5	5	5	4	4	1.37

ตารางผนวกที่ ข1 (ต่อ)

ตัวชี้วัด	ค่าคะแนนผู้เชี่ยวชาญ (rating score)																			SD	
	อ.ดร.รช.น.	อ.พ.นพ.อ.	อ.รัฐวิชัย	อ.เสงยศ	อ.เบญจเร.	อ.วิภาณี	อ.ศรี	อ.บุษกร	อ.พรช.	อ.กมล	อ.กมล	อ.ศุภ	อ.ช.	อ.รช.	อ.นพ.	อ.นพ.	อ.นพ.	อ.นพ.	o		o
7. ความปลอดภัย																					
7.1 โอกาสในการสัมผัสพืชเป็นพิษ	5	5	5	5	5	3	5	5	4	5	5	4	5	5	5	2	3	5	5	5	0.90
7.2 โอกาสในการพบสัตว์ที่เป็นอันตราย	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	4	4	5	5	5	3	5	5	5	5	0.54
7.3 โอกาสในการเกิดภัยธรรมชาติต่าง ๆ	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	3	5	5	5	3	5	5	5	5	0.63
ลักษณะการพัฒนาทางกายภาพ																					
8. ความเชื่อมโยงกับแหล่งนันทนาการอื่น																					
8.1) ระยะทางระหว่างพื้นที่กางเต็นท์ที่ทำการ ประเมินกับแหล่งนันทนาการอื่นที่ใกล้ที่สุด	3	5	3	5	5	4	4	5	4	4	3	4	3	3	4	3	5	4	4	4	0.78
8.2) จำนวนแหล่งนันทนาการอื่นในระยะ 80 กม.	2	3	3	4	2	5	-	3	3	1	2	3	0	3	3	0	0	3	3	2	1.38
9. พื้นที่พักผ่อนด้วยเต็นท์แยกออกจากการใช้ ประโยชน์แบบเข้าไป-เย็นกลับ	4	5	5	5	5	5	5	5	4	2	4	4	1	3	5	3	5	2	4	4	1.25
10. ความเพียงพอของปริมาณน้ำใช้	5	5	5	5	5	5	0	5	4	5	5	5	5	5	5	4	5	5	5	5	1.16
11. ขนาดพื้นที่จอดรถ	3	5	3	4	2	5	4	5	4	4	3	4	5	4	5	3	4	4	3	4	0.88
12. สิ่งอำนวยความสะดวกพื้นฐาน	4	5	5	5	3	5	5	5	5	5	4	5	5	5	5	5	5	5	5	5	1.22

ภาคผนวก ค
แบบสอบถามที่ใช้ในการวิจัย

--	--	--

หมายเลขแบบสอบถาม

แบบสอบถามผู้มาเยือน

เรื่อง

รูปแบบที่เหมาะสมของการพักผ่อนด้วยเต็นท์ในอุทยานแห่งชาติ

โดย

นางสาวศิวาภรณ์ สวัสดิ์ชัย

นิสิตปริญญาโทสาขาอุทยาน นันทนาการ และการท่องเที่ยว
คณะวนศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

คำชี้แจง

การเก็บข้อมูลในครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษารูปแบบที่เหมาะสมของการพักผ่อนด้วยเต็นท์ในอุทยานแห่งชาติ ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของวิทยานิพนธ์ระดับปริญญาโท สาขาอุทยาน นันทนาการ และการท่องเที่ยว คณะวนศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ โดยประเด็นที่ทำการเก็บข้อมูลนั้นประกอบด้วยแรงจูงใจในการประกอบกิจกรรมพักผ่อนด้วยเต็นท์ ความชอบเกี่ยวกับลักษณะพื้นที่กางเต็นท์ ประสบการณ์ที่ได้รับจากการประกอบกิจกรรมพักผ่อนด้วยเต็นท์ และพฤติกรรมการพักผ่อนด้วยเต็นท์ของผู้มาเยือนในอุทยานแห่งชาติ

ผู้วิจัยหวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความร่วมมือจากท่านในการตอบแบบสอบถาม ซึ่งข้อมูลของท่านจะช่วยให้งานวิจัยสำเร็จลุล่วงและเป็นประโยชน์ในการนำไปประยุกต์ใช้กับการจัดการพื้นที่พักผ่อนด้วยเต็นท์ ทั้งนี้ข้อมูลของท่านจะถูกใช้ในงานวิจัยเท่านั้น โดยไม่สร้างผลเสียใดๆ ต่อตัวท่าน ผู้วิจัยจึงใคร่ขอขอบพระคุณทุกท่านที่เสียสละเวลาและความร่วมมือมา ณ โอกาสนี้

สถานที่เก็บข้อมูล.....

วันที่เก็บข้อมูล.....

ตอนที่ 1 ข้อมูลเกี่ยวกับการเดินทาง และความคิดเห็นของผู้มาเยือนเกี่ยวกับกิจกรรมในพื้นที่พักแรมด้วยเต็นท์

1. ท่านเคยมาประกอบกิจกรรมพักแรมด้วยเต็นท์ในอุทยานแห่งชาติแห่งนี้มาก่อนหรือไม่ (ไม่รวมครั้งนี้)

☐ ไม่เคย	☐ เคย ประมาณ.....ครั้ง
---------------------------------	---
2. ประเภทกลุ่มการเดินทางในครั้งนี้

☐ เดินทางมาคนเดียว	☐ กลุ่มเพื่อน
☐ กลุ่มครอบครัว	☐ กลุ่มเพื่อนและครอบครัว
☐ บริษัทนำเที่ยว	☐ กลุ่มประชุม สัมมนา /ศึกษาดูงาน
☐ แฟน/คู่รัก	☐ อื่น ๆ โปรดระบุ.....
3. จำนวนสมาชิกในกลุ่มที่เดินทางมาครั้งนี้ (รวมตัวท่านด้วย) คน
4. ยานพาหนะที่ท่านใช้ในการเดินทางมาครั้งนี้

☐ จักรยานยนต์	☐ รถยนต์ส่วนตัว
☐ รถโดยสารประจำทาง	☐ รถของบริษัทนำเที่ยว
☐ รถเช่า/รถจ้างเหมา	☐ อื่น ๆ โปรดระบุ.....
5. ท่านได้รับข้อมูลเกี่ยวกับพื้นที่พักแรมด้วยเต็นท์แห่งนี้จากแหล่งใด (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

☐ ได้รับข้อมูลจากเพื่อน	☐ ได้รับข้อมูลจากญาติและคนในครอบครัว
☐ ได้รับข้อมูลจากโทรทัศน์	☐ ได้รับข้อมูลจากหนังสือพิมพ์ นิตยสารและวารสาร
☐ ได้รับข้อมูลจากวิทยุ	☐ ได้รับข้อมูลจากหน่วยงานด้านการท่องเที่ยว
☐ ได้รับข้อมูลจากอินเทอร์เน็ต	☐ อื่น ๆ โปรดระบุ.....
6. ก่อนการเดินทางมาพักแรมด้วยเต็นท์ในครั้งนี้ ท่านได้ปฏิบัติกิจกรรมใดบ้าง (ตอบได้มากกว่า 1 กิจกรรม)

☐ ค้นคว้าข้อมูลเกี่ยวกับแหล่งท่องเที่ยวแห่งนี้จากแหล่งข่าวสารต่าง ๆ
☐ วางแผนโปรแกรมการท่องเที่ยวและคำนวณค่าใช้จ่ายล่วงหน้า
☐ ติดต่อสอบถามและ/หรือจองพื้นที่กางเต็นท์ล่วงหน้าก่อนออกเดินทาง
☐ พุดคุยแลกเปลี่ยนข้อมูลกับผู้ที่เคยเดินทางมาพักแรมด้วยเต็นท์แหล่งนี้มาก่อน
☐ จัดเตรียมสัมภาระและอุปกรณ์ที่จำเป็นในการเดินทาง
☐ ศึกษาสภาพเส้นทางก่อนออกเดินทาง
☐ อื่น ๆ โปรดระบุ.....
7. ในการเดินทางมาเยือนครั้งนี้ท่านตั้งใจจะพักแรมด้วยเต็นท์เป็นจำนวน.....คืน
8. การพักแรมด้วยเต็นท์เป็นจุดประสงค์หลักของการมาเที่ยวในอุทยานแห่งชาติแห่งนี้หรือไม่

☐ ใช่	☐ ไม่ใช่
------------------------------	---------------------------------
9. เหตุผลที่สำคัญที่สุดที่ท่านเลือกมาพักแรมด้วยเต็นท์ในอุทยานแห่งชาติแห่งนี้ (กรุณาเลือกเพียงคำตอบเดียว)

☐ ไม่สามารถจองบ้านพักของอุทยานฯ แห่งนี้ได้	☐ เพื่อเรียนรู้การใช้ชีวิตกลางแจ้ง
☐ เพื่อเป็นการประหยัดค่าใช้จ่ายในการท่องเที่ยว	☐ ต้องการสัมผัสกับธรรมชาติอย่างใกล้ชิด
☐ ชื่นชอบบรรยากาศของการพักแรมด้วยเต็นท์	☐ อื่น ๆ โปรดระบุ.....

10. ในการพักผ่อนด้วยเต็นท์ครั้งนี้ กลุ่มของท่านใช้เต็นท์ทั้งหมด.....หลัง โดยเป็นเต็นท์
ขนาดนอนได้ 2 คน / หลัง จำนวน.....หลัง
ขนาดนอนได้ 3-4 คน / หลัง จำนวน.....หลัง
ขนาดนอนได้ 5-10 คน / หลัง จำนวน.....หลัง

11. ในการพักผ่อนด้วยเต็นท์ครั้งนี้ ท่านมีแนวทางในการเลือกจุดกางเต็นท์อย่างไร (กรุณาเลือกเพียงคำตอบเดียว)

- เลือกบริเวณเดิมที่มีร่องรอยของการกางเต็นท์อยู่แล้ว
- เลือกบริเวณที่สะดวกต่อการสัญจรและเข้าถึงสิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ เช่น ห้องน้ำ
- เลือกบริเวณที่เป็นส่วนตัวห่างไกลจากนักท่องเที่ยวกลุ่มอื่น
- บริเวณใดก็ได้ที่มีพื้นที่ว่างและสามารถกางเต็นท์ได้
- กางบริเวณที่เจ้าหน้าที่กำหนดไว้ให้
- เลือกบริเวณที่มีทิวทัศน์สวยงาม
- เลือกบริเวณที่มีร่มเงาไม้ปกคลุม
- เลือกบริเวณที่พื้นผิวเรียบและความลาดชันต่ำ
- อื่น ๆ โปรดระบุ.....

12. ในการมาเยือนพื้นที่พักผ่อนด้วยเต็นท์ในครั้งนี้ ท่านคาดหวังที่จะประกอบกิจกรรมใดบ้างและมีกิจกรรมใดบ้างที่ท่านได้**ประกอบจริง**ในบริเวณพื้นที่พักผ่อนด้วยเต็นท์ (ตอบได้มากกว่า 1 กิจกรรมโดยเลือกข้อที่ตรงกับความเป็นจริงเกี่ยวกับตัวท่าน และ ✓ ในคอลัมน์ที่ตรงกับกิจกรรมที่เลือก)

กิจกรรม	คาดหวัง	ประกอบจริง
ชมทิวทัศน์/ทัศนียภาพ		
ถ่ายภาพ/บันทึกวิดีโอ		
เดินศึกษาธรรมชาติ		
พักผ่อนในบรรยากาศที่สงบ		
ดูนก / ดูผีเสื้อ		
ส่องสัตว์ / ศึกษาชีวิตสัตว์ป่า		
ศึกษาพรรณไม้		
ชมพระอาทิตย์ขึ้น/ตก		
ปั่นจักรยาน		
เล่นน้ำทะเล/น้ำตก		
แช่น้ำร้อน		
ปิกนิก/ประกอบอาหาร		
อ่านหนังสือ		
กิจกรรมแคมป์ไฟ		
ดูดาว		
พบปะสังสรรค์ ค่ำสุรา		
อื่น ๆ โปรดระบุ		

ตอนที่ 2 ข้อมูลเกี่ยวกับแรงจูงใจและประสบการณ์นันทนาการที่ได้รับของผู้มาเยือน

13. ประสบการณ์หรือสิ่งต่อไปนี้มีมีความสำคัญต่อการตัดสินใจในการเลือกมาพักผ่อนด้วยเต็นท์ของท่านมากน้อยเพียงใดและประสบการณ์ที่ท่านได้รับจริงจากการพักผ่อนด้วยเต็นท์ในแหล่งท่องเที่ยวนี้มากน้อยเพียงใด

ประสบการณ์	ระดับความสำคัญ						ระดับประสบการณ์ที่ได้รับจริง					
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด	ไม่สำคัญ	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด	ไม่ได้รับเลย
	(5)	(4)	(3)	(2)	(1)	(0)	(5)	(4)	(3)	(2)	(1)	(0)
1. การได้ใกล้ชิดธรรมชาติหรืออยู่ท่ามกลางธรรมชาติ												
2. การได้หลีกเลี่ยงความซ้ำซากจำเจในชีวิตประจำวันชั่วคราว												
3. ธรรมชาติที่งดงาม / ความสวยงามที่โดดเด่นของพื้นที่												
4. การได้ศึกษาธรรมชาติ พันธุ์ไม้ และสัตว์ป่า												
5. การได้สัมผัสความสงบเงียบ วิเวก สันโดษ												
6. ค่าใช้จ่ายในการพักผ่อนที่ไม่สูงมาก												
7. การบริการ/ความสะดวกในการประกอบกิจกรรม												
8. ความปลอดภัย												
9. การเดินทางที่สะดวก												
10. การได้แสดงออกซึ่งความเป็นตัวของตัวเอง												
11. ความเป็นอิสระ/ ปราศจากการควบคุม												
12. การได้เรียนรู้ธรรมชาติ												
13. การผ่อนคลายจากความเครียด วิตกกังวล												
14. การได้พักผ่อนในบรรยากาศที่สงบ												
15. การได้พึ่งพาตนเอง / ทดสอบความสามารถของตนเอง												
16. การได้ใช้พลังกำลังในการประกอบกิจกรรม												
17. การได้ใช้เวลาร่วมกับคนที่มีรสนิยมใกล้เคียงกันหรือคนที่มีความชอบใกล้เคียงกัน												
18. การได้ใช้เวลาร่วมกับสมาชิกในครอบครัว												

ประสบการณ์	ระดับความสำคัญ						ระดับประสบการณ์ที่ได้รับจริง					
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด	ไม่สำคัญ	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด	ไม่ได้รับเลย
	(5)	(4)	(3)	(2)	(1)	(0)	(5)	(4)	(3)	(2)	(1)	(0)
19. การได้ใกล้ชิดกับคนสำคัญ												
20. การได้สอนหรือนำผู้อื่นในการประกอบกิจกรรม												
21. การได้เสียง/ ได้ผจญภัย												
22. การได้เยือนพื้นที่ธรรมชาติแห่งใหม่ที่ไม่เคยเยือนมาก่อน												
23. การได้มาเยือนสถานที่ ๆ ประทับใจ												
24. ความสนุกสนานและเพลิดเพลิน												
25. การได้ร่วมกิจกรรมกลุ่ม												
26. การได้สังสรรค์ในหมู่เพื่อนหรือญาติพี่น้อง												
27. ความเป็นส่วนตัว												
28. การได้รับอากาศที่ดี												
29. การได้เปลี่ยนบรรยากาศ												
30. การพบปะ ผูกมิตรกับผู้อื่น/ผู้คนแปลกหน้า												
31. อื่น ๆ โปรดระบุ.....												

ตอนที่ 3 ข้อมูลเกี่ยวกับความชอบที่มีต่อลักษณะพื้นที่พักผ่อนด้วยเต็นท์

14. ท่านมีความชอบต่อลักษณะต่อไปนี้ของพื้นที่พักผ่อนด้วยเต็นท์และสิ่งอำนวยความสะดวกและบริการที่เกี่ยวข้องในระดับใด (กรุณาตอบทุกข้อ)

ลักษณะพื้นที่กางเต็นท์ สิ่งอำนวยความสะดวกและบริการ	ระดับความชอบ					
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด	ไม่ชอบเลย
	(5)	(4)	(3)	(2)	(1)	(0)
เป็นพื้นดินราบเรียบ						
เป็นพื้นราบที่มีหญ้าปกคลุม						

ลักษณะพื้นที่ทางเดินที่ สิ่งอำนวยความสะดวกและบริการ	ระดับความชอบ					
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด	ไม่ชอบเลย
	(5)	(4)	(3)	(2)	(1)	(0)
เป็นพื้นปูนซีเมนต์						
มีไม้ใหญ่เพื่อเป็นร่มเงาเพียงพอ						
เป็นพื้นที่โล่ง						
มีไม้พุ่มหรือไม้ชั้นล่างสำหรับเป็นฉากกั้นบัง						
มีการแยกพื้นที่ทางเดินที่แบบกลุ่มและแบบเดี่ยว						
สามารถมองเห็นวิวทิวทัศน์ที่สวยงาม						
คงไว้ซึ่งสภาพพื้นที่ดั้งเดิมเพื่อให้ความรู้สึกได้ใกล้ชิดธรรมชาติ						
มีร้านสวัสดิการ ร้านจำหน่ายอาหารและของใช้ที่จำเป็นในบริเวณ						
มีลานจอดรถแยกออกจากพื้นที่ทางเดินที่						
มีการทำเส้นทางเชื่อมต่อโยงพื้นที่ต่าง ๆ ในบริเวณ เช่น ห้องน้ำ						
มีโรงเรือนนอกประสงค์เพื่อประกอบอาหาร และรับประทานอาหารรวม						
มีพื้นที่ซักล้างสำหรับล้างจานหรือซักผ้ารวม						
มีพื้นที่สำหรับตากผ้าโดยเฉพาะเพื่อความเป็นระเบียบเรียบร้อย						
มีพื้นที่สำหรับทำกิจกรรมร่วมกัน						
มีบริเวณพื้นที่แคมป์ไฟ						
มีถนนลาดยางเข้าถึงพื้นที่						
มีไฟฟ้าให้บริการตลอด 24 ชม.						
มีโทรศัพท์สาธารณะ						
มีโต๊ะปิกนิก						
มีที่เก็บขยะส่วนกลางและถังขยะประจำจุดต่าง ๆ						
มีเจ้าหน้าที่ดูแลรักษาความปลอดภัยในพื้นที่						
มีเจ้าหน้าที่เดินตรวจตราเพื่อดูแลความเป็นระเบียบเรียบร้อย						
มีการแจกระเบียบข้อปฏิบัติในการพื้นที่แก่ผู้มาเยือน						
มีบริการให้เช่าเต็นท์ และอุปกรณ์เครื่องนอนต่าง ๆ						
มีป้ายบอกทิศทางและข้อมูลแหล่งท่องเที่ยวในอุทยานแห่งชาติ						
มีระบบการจองพื้นที่ทางเดินที่ล่วงหน้า						

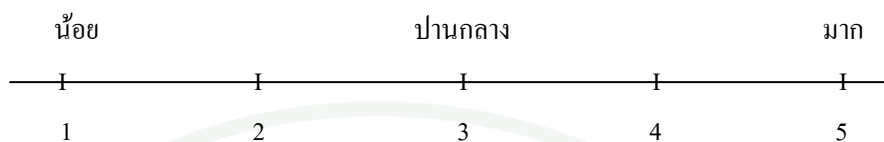
ตอนที่ 4 ลักษณะพฤติกรรมของผู้ประกอบกิจกรรมพักผ่อนด้วยเต็นท์

15. ในการพักผ่อนด้วยเต็นท์ครั้งนี้ ท่านได้กระทำและ / หรือพบเห็นลักษณะพฤติกรรมเหล่านี้ข้อใดบ้าง (กรุณาทำเครื่องหมาย ✓ ในทุกข้อที่ได้กระทำและ / หรือพบเห็นจริง)

ลักษณะพฤติกรรม	กระทำ	พบเห็น
ผูกเชือก / เพลกกับกิ่งไม้หรือต้นไม้		
ก่อกองไฟบนพื้นดินเพื่อให้แสงสว่างและความอบอุ่นแก่ร่างกาย		
ก่อกองไฟบนผิวดินเพื่อประกอบอาหาร		
ใช้ปูนขาว / สารเคมี โรยรอบเต็นท์เพื่อป้องกันแมลงและสัตว์มีพิษ		
ขุดทางระบายน้ำรอบเต็นท์เพื่อป้องกันน้ำท่วมขัง		
ขุดดินเพื่อฝังกลบขยะ ถุงพลาสติก เศษอาหารที่เหลือใช้		
ตอกตะปูกับต้นไม้เพื่อยึด / แวนสิ่งของสัมภาระ		
พาสัตว์เลี้ยงเข้ามาในบริเวณพื้นที่กางเต็นท์		
เทน้ำจากการประกอบอาหารทิ้งลงบนพื้นที่กางเต็นท์		
ดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์เพื่อสังสรรค์กับผู้ร่วมกลุ่มเดินทาง		
หยุดรถ เมื่อพบเห็นสัตว์ป่ากำลังข้ามถนน		
ให้อาหารสัตว์ที่เข้ามาหาอาหารบริเวณพื้นที่กางเต็นท์ เพื่อช่วยในการดำรงชีวิตของสัตว์		
ร้องเพลง/เล่นดนตรี เพื่อการพักผ่อนหย่อนใจ		
เดิน / ขับรถออกนอกทางที่กำหนด		
จอดรถในที่ที่เจ้าหน้าที่จัดเตรียมไว้ให้		
ทิ้งขยะนอกถัง / ภาชนะที่เจ้าหน้าที่จัดเตรียมไว้ให้		
ทิ้งขยะที่ย่อยสลายได้ เช่น เศษอาหาร ลงพื้นดิน		
เก็บขยะที่ตกอยู่ตามพื้นดินบริเวณที่ประกอบกิจกรรมมาทิ้งลงถังขยะ		
ขับถ่ายนอกพื้นที่ที่จัดเตรียมไว้ให้		
เก็บสัมภาระ และสิ่งของที่นำเข้ามาทุกอย่างออกไปด้วยเมื่อเดินทางกลับ		
ขับถ่ายของเสียลงสู่แหล่งน้ำ ขณะประกอบกิจกรรมนันทนาการ		
เก็บพืชพันธุ์หรือซากสัตว์ออกจากพื้นที่ เพื่อนำไปศึกษา		
ส่งเสียงดังหลังเวลา 4 ทุ่ม		
เล่นไฟในเต็นท์เพื่อสร้างความสนุกสนานให้สมาชิกในกลุ่ม		
อื่น ๆ โปรดระบุ		

16. โดยรวม ท่านมีความพึงพอใจต่อการมาพักผ่อนด้วยเต็นท์ในอุทยานแห่งชาติแห่งนี้ในครั้งนี้น้อยเพียงใด

- ไม่พอใจ
- พอใจ (โปรดระบุระดับความพอใจ โดย X ให้ตรงกับตัวเลขที่ตรงกับความรู้สึกของท่าน)

17. หากมีโอกาส ท่านต้องการกลับมาแหล่งท่องเที่ยวแห่งนี้อีกหรือไม่

- ไม่กลับมาแน่นอน
- อาจกลับมาเยือน
- กลับมาเยือนแน่นอนและจะพักผ่อนด้วยเต็นท์อีก

ตอนที่ 5 ภูมิหลังของผู้มาเยือน

18. เพศ

- ชาย หญิง

19. อายุ.....ปี

20. ระดับการศึกษาสูงสุด

☐ ประถมศึกษา	☐ มัธยมต้น
☐ มัธยมศึกษาตอนปลาย	☐ อาชีวศึกษาหรือเทียบเท่า
☐ อนุปริญญาหรือเทียบเท่า	☐ ปริญญาตรี
☐ สูงกว่าปริญญาตรี	

21. อาชีพ

☐ รับราชการ	☐ พนักงานรัฐวิสาหกิจ
☐ พนักงานบริษัทเอกชน	☐ พ่อค้า / นักธุรกิจ
☐ กิจการส่วนตัว	☐ เกษตรกร
☐ นักเรียน / นักศึกษา	☐ อื่น ๆ โปรดระบุ.....

22. ที่อยู่ปัจจุบัน จังหวัด.....

ขอขอบคุณท่านเป็นอย่างสูง ที่กรุณา
สละเวลาตอบแบบสอบถามคะ

ภาคผนวก
ผลการทดสอบความน่าเชื่อถือ (reliability) ของแบบสอบถาม

ตารางผนวกที่ 1 ผลการทดสอบความน่าเชื่อถือ (reliability) ของแรงจูงใจ

แรงจูงใจ	Correlated Item-Total Correlation	Alpha if Item Deleted
1. การได้ใกล้ชิดธรรมชาติหรืออยู่ท่ามกลางธรรมชาติ	.441	.931
2. การได้หลีกเลี่ยงความซ้ำซากจำเจในชีวิตประจำวันชั่วคราว	.126	.934
3. ธรรมชาติที่งดงาม/ความสวยงามที่โดดเด่นของพื้นที่	.778	.927
4. การได้ศึกษาธรรมชาติ พันธุ์ไม้ และสัตว์ป่า	.635	.928
5. การได้สัมผัสความสงบเงียบ วิเวก สันโดษ	.376	.931
6. ค่าใช้จ่ายในการพักผ่อนที่ไม่สูงมาก	.449	.932
7. การบริการ/ความสะดวกในการประกอบกิจกรรม	.343	.932
8. ความปลอดภัย	.589	.929
9. การเดินทางที่สะดวก	.179	.933
10. การได้แสดงออกซึ่งความเป็นตัวของตัวเอง	.708	.927
11. ความเป็นอิสระ/ปราศจากการควบคุม	.594	.929
12. การได้เรียนรู้ธรรมชาติ	.604	.929
13. การผ่อนคลายจากความเครียด วิตกกังวล	.666	.929
14. การได้พักผ่อนในบรรยากาศที่สงบ	.444	.931
15. การได้พึ่งพาตนเอง/ทดสอบความสามารถของตนเอง	.636	.928
16. การได้ใช้พลังกำลังในการประกอบกิจกรรม	.536	.929
17. การได้ใช้เวลาร่วมกับคนที่มีรสนิยมและความชอบใกล้เคียงกัน	.481	.930
18. การได้ใช้เวลาร่วมกับสมาชิกในครอบครัว	.820	.925
19. การได้ใกล้ชิดคนสำคัญ	.727	.927
20. การได้สอนหรือนำผู้อื่นในการประกอบกิจกรรม	.568	.929
21. การได้เสี่ยง/ได้ผจญภัย	.603	.929
22. การได้เยือนพื้นที่ธรรมชาติแห่งใหม่ที่ไม่เคยเยือนมาก่อน	.389	.932
23. การได้มาเยือนสถานที่ที่ประทับใจ	.507	.930
24. ความสนุกสนานและเพลิดเพลิน	.686	.928
25. การได้ร่วมกิจกรรมกลุ่ม	.675	.928
26. การได้สังสรรค์ในหมู่เพื่อนหรือญาติพี่น้อง	.564	.929
27. ความเป็นส่วนตัว	.573	.929
28. การได้รับอากาศที่ดี	.748	.928

ตารางผนวกที่ ๑ (ต่อ)

แรงจูงใจ	Correlated Item-Total Correlation	Alpha if Item Deleted
29. การได้เปลี่ยนบรรยากาศ	.741	.928
30. การพบปะ ผูกมิตรกับผู้อื่น/ผู้คนแปลกหน้า	.326	.932

หมายเหตุ: N of item = 30 ; N of case= 32 ; Alpha = .932

ตารางผนวกที่ 2 ผลการทดสอบความน่าเชื่อถือ (reliability) ของประสพการณ์นันทนาการที่ได้รับ

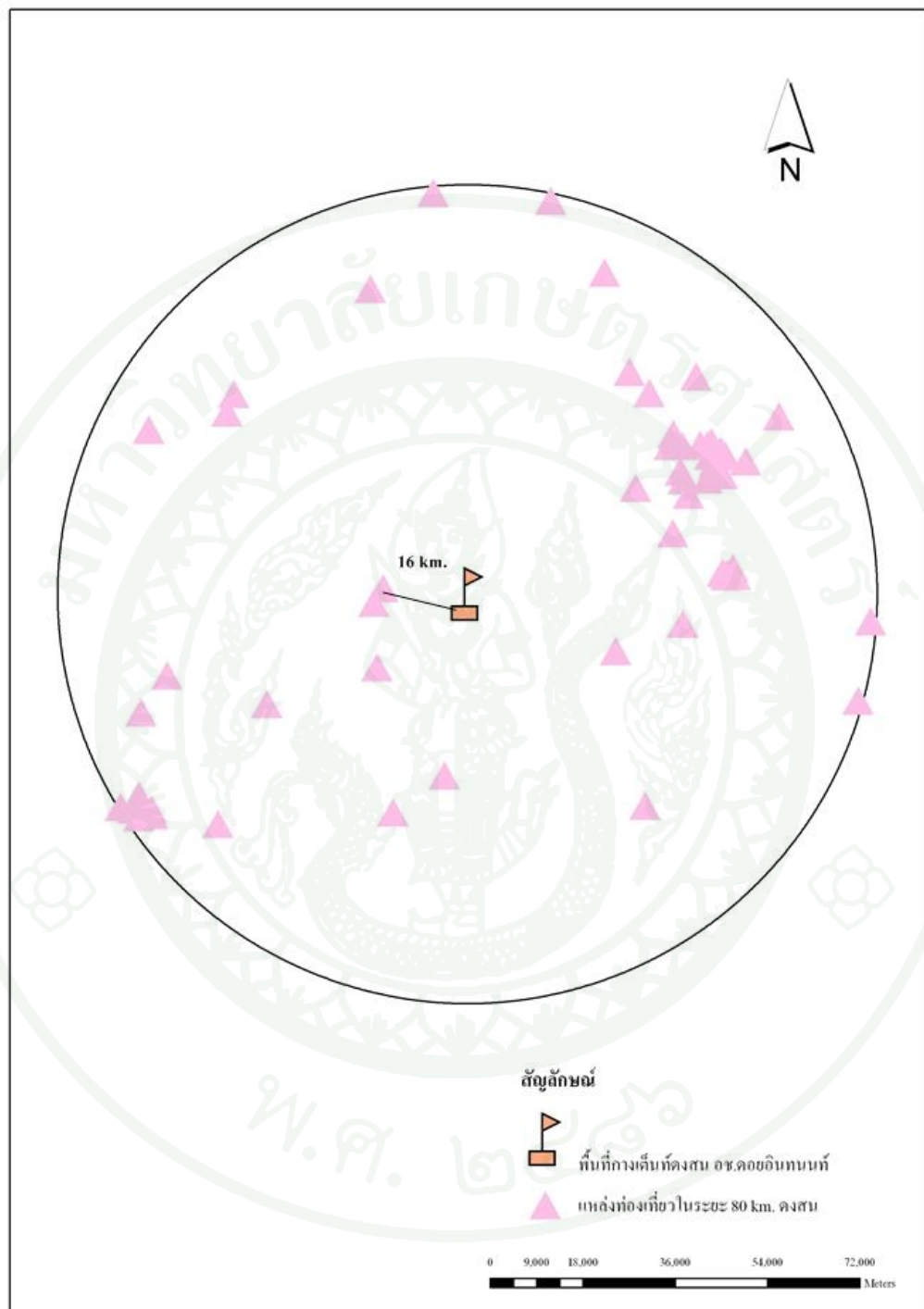
ประสพการณ์นันทนาการที่ได้รับ	Correlated Item-Total Correlation	Alpha if Item Deleted
1. การได้ใกล้ชิดธรรมชาติหรืออยู่ท่ามกลางธรรมชาติ	.282	.933
2. การได้หลีกเลี่ยงความซ้ำซากจำเจในชีวิตประจำวันชั่วคราว	.286	.934
3. ธรรมชาติที่งดงาม/ความสวยงามที่โดดเด่นของพื้นที่	.477	.932
4. การได้ศึกษาธรรมชาติ พันธุ์ไม้ และสัตว์ป่า	.508	.931
5. การได้สัมผัสความสงบเงียบ วิเวก สันโดษ	.411	.932
6. ค่าใช้จ่ายในการพักผ่อนที่ไม่สูงมาก	.379	.932
7. การบริการ/ความสะดวกในการประกอบกิจกรรม	.565	.931
8. ความปลอดภัย	.651	.930
9. การเดินทางที่สะดวก	.320	.933
10. การได้แสดงออกซึ่งความเป็นตัวของตัวเอง	.471	.932
11. ความเป็นอิสระ/ปราศจากการควบคุม	.587	.930
12. การได้เรียนรู้ธรรมชาติ	.464	.932
13. การผ่อนคลายจากความเครียด วิตกกังวล	.689	.929
14. การได้พักผ่อนในบรรยากาศที่สงบ	.659	.930
15. การได้พึ่งพาตนเอง/ทดสอบความสามารถของตนเอง	.645	.929
16. การได้ใช้พลังกำลังในการประกอบกิจกรรม	.593	.930
17. การได้ใช้เวลาร่วมกับคนที่มีความสนใจและความชอบใกล้เคียงกัน	.504	.931
18. การได้ใช้เวลาร่วมกับสมาชิกในครอบครัว	.780	.927
19. การได้ใกล้ชิดคนสำคัญ	.672	.929
20. การได้สอนหรือนำผู้อื่นในการประกอบกิจกรรม	.467	.932
21. การได้เลี้ยง/ได้ผจญภัย	.617	.930
22. การได้เยือนพื้นที่ธรรมชาติแห่งใหม่ที่ไม่เคยเยือนมาก่อน	.571	.931
23. การได้มาเยือนสถานที่ที่ประทับใจ	.750	.929
24. ความสนุกสนานและเพลิดเพลิน	.573	.931
25. การได้ร่วมกิจกรรมกลุ่ม	.568	.930
26. การได้สังสรรค์ในหมู่เพื่อนหรือญาติพี่น้อง	.586	.930
27. ความเป็นส่วนตัว	.750	.928
28. การได้รับอากาศที่ดี	.726	.929

ตารางผนวกที่ ๑2 (ต่อ)

ประสพการณ์นันทนาการที่ได้รับ	Correlated Item-Total Correlation	Alpha if Item Deleted
29. การได้เปลี่ยนบรรยากาศ	.783	.929
30. การพบปะ ผูกมิตรกับผู้อื่น/ผู้คนแปลกหน้า	.253	.935

หมายเหตุ: N of item = 30 ; N of case= 32 ; Alpha = .933

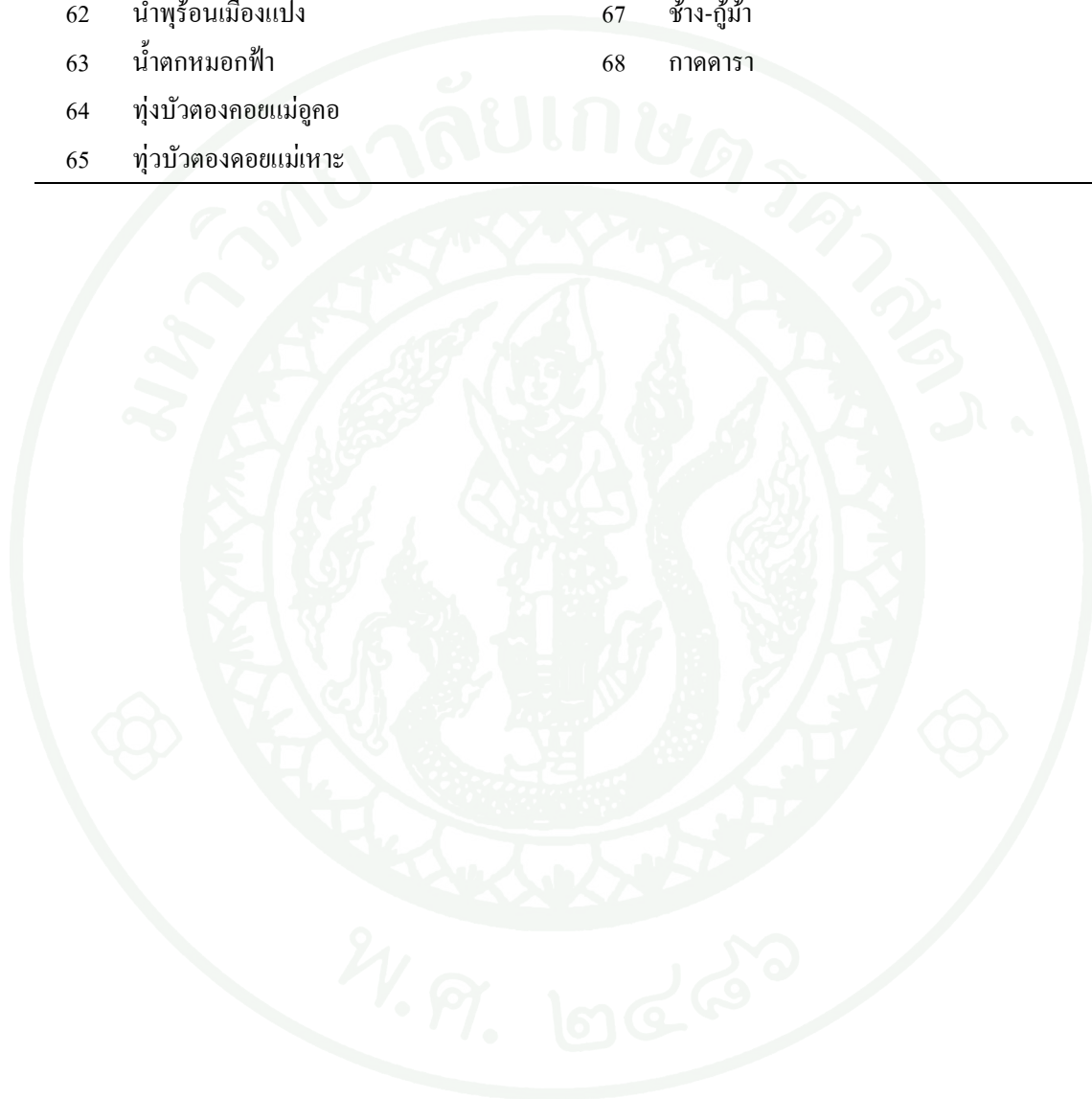
ภาพผนวกที่ ๑1 แหล่งนันทนาการอื่น ๆ ในระยะ 80 กิโลเมตร พื้นที่พักแรมด้วยเต็นท์ดงสน อุทยานแห่งชาติดอยอินทนนท์

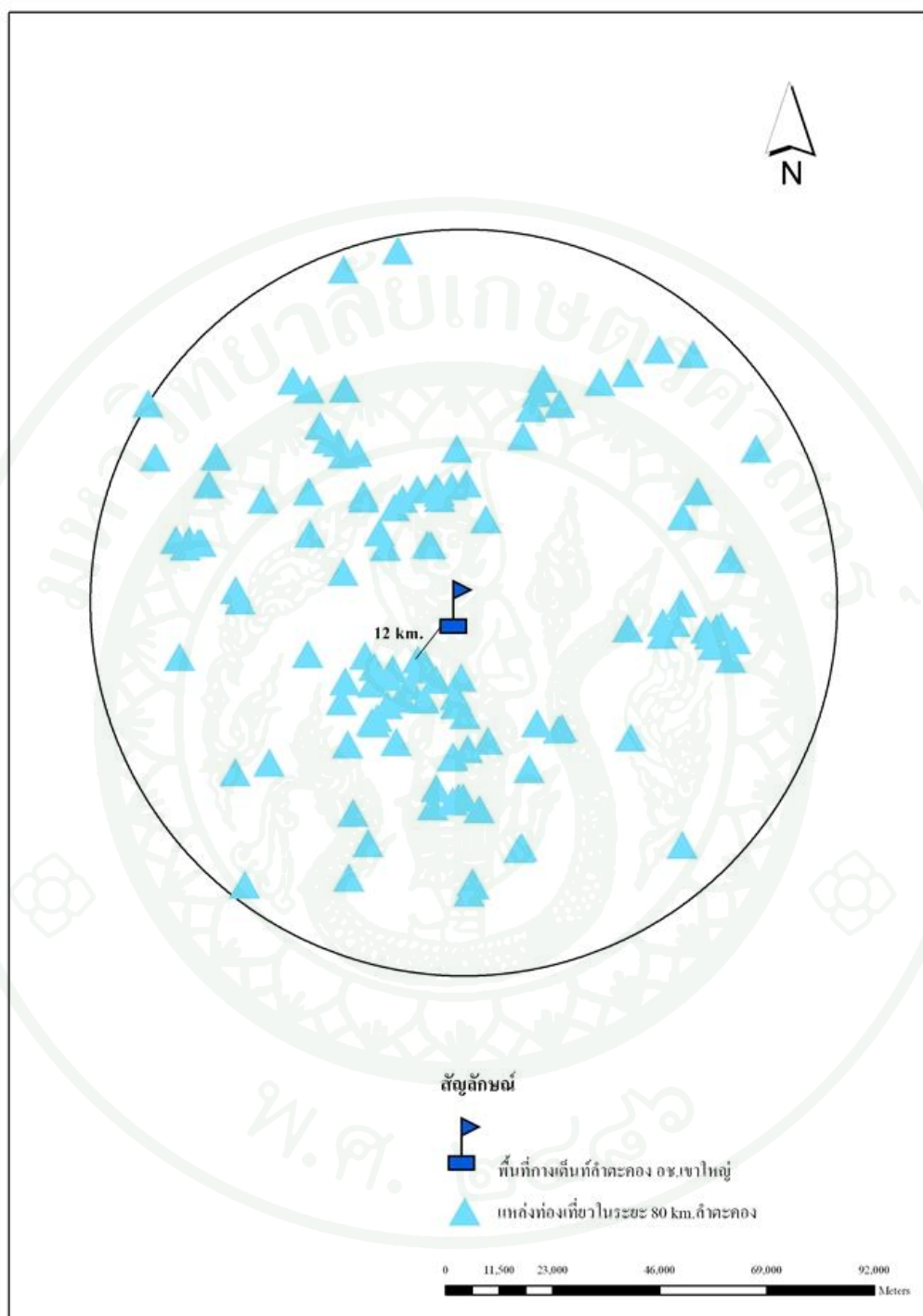
ตารางผนวกที่ จ1 แหล่งนันทนาการอื่น ๆ ในระยะ 80 กิโลเมตร พื้นที่พักแรมด้วยเต็นท์กางสน
อุทยานแห่งชาติดอยอินทนนท์

ลำดับ	แหล่งนันทนาการ	ลำดับ	แหล่งนันทนาการ
1	อุทยานแห่งชาติออบหลวง	31	วัดพระยืน
2	อุทยานแห่งชาติออบขาน	32	วัดพระพุทธบาทตากผ้า
3	อุทยานแห่งชาติสาละวิน	33	วัดพระธาตุหริภุญชัยวรมหาวิหาร
4	อุทยานแห่งชาติน้ำตกแม่สุรินทร์	34	วัดพระธาตุดอยสุเทพราชวรวิหาร
5	อุทยานแห่งชาติดอยสุเทพ-ปุย	35	วัดพระธาตุดอยคำ
6	อุทยานแห่งชาติดอยขุนตาล	36	วัดพระธาตุจอมทอง
7	อนุสาวรีย์พระนางจามเทวี	37	วัดพระธาตุจอมแจ้ง
8	หมู่บ้านละว้า (ลัวะ) แม่ละออบ	38	วัดพระธาตุจอมกิตติ
9	หมู่บ้านกะเหรี่ยงพัฒนาห้วยหละ	39	วัดป่าเป้า
10	สวนสัตว์เชียงใหม่	40	วัดปราสาท
11	สวนพฤกษศาสตร์สมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์	41	วัดต้นแก้ว (วัดอินทราวาส)
12	สวนพฤกษศาสตร์ทิวชล	42	วัดเชียงมั่น
13	สวนเฉลิมพระเกียรติฯ ราชพลูย์ 2549	43	วัดเจดีย์หลวงวรวิหาร
14	สถานีวนวัฒนวิจัยบ่อแก้ว	44	วัดเจ็ดยอด
15	ศูนย์อนุรักษ์ช้างไทยและสวนป่าทุ่งเกวียน	45	วัดจามเทวี
16	ศูนย์วัฒนธรรมท้องถิ่นอำเภอขุนยวม	46	วัดจองสูง (วัดอุทัยรมณ์)
17	ศูนย์วัฒนธรรมเชียงใหม่	47	วัดกิตติวงศ์
18	เวียงกุมกาม	48	วัดกองกาน (พระเจ้าคนหลวง)
19	วัดอุโมงค์	49	วนอุทยานแก้วโกมล (ถ้ำแก้วโกมล)
20	วัดอุปคุต	50	ม่อนแจ่ม
21	วัดหนองเงือก	51	พิพิธภัณฑสถานแห่งชาติหริภุญไชย
22	วัดแสนฝาง	52	พิพิธภัณฑสถานแห่งชาติเชียงใหม่
23	วัดแสนทอง	53	พิพิธภัณฑสถานสงครามโลกครั้งที่ 2
24	วัดสวนดอก (วัดบุปผาราม)	54	พระธาตุจอมมอญ
25	วัดศรีสุพรรณ	55	พระตำหนักภูพิงคราชนิเวศน์
26	วัดยางหลวง	56	พระตำหนักดาราภิรมย์
27	วัดมหาวัน	57	โป่งน้ำร้อนเมืองเป่ง
28	วัดพุทธเอ็น	58	โป่งเดือดป่าแป๋
29	วัดพันเตา	59	ป่าสนบ้านวัดจันทร์
30	วัดพระสิงห์วรวิหาร	60	บ้านร้อยอ้นพันอย่าง

ตารางผนวกที่ ๑1 (ต่อ)

ลำดับ	แหล่งนันทนาการ	ลำดับ	แหล่งนันทนาการ
61	บ้านกะเหรี่ยงแม่สะก๊าะ	66	เชียงใหม่ไนท์ซาฟารี
62	น้ำพุร้อนเมืองแปง	67	ช้าง-กู๋ม้า
63	น้ำตกหมอกฟ้า	68	กาดดารา
64	ทุ่งบัวตองคอยแม่อุค		
65	ทุ่งบัวตองคอยแม่เหาะ		

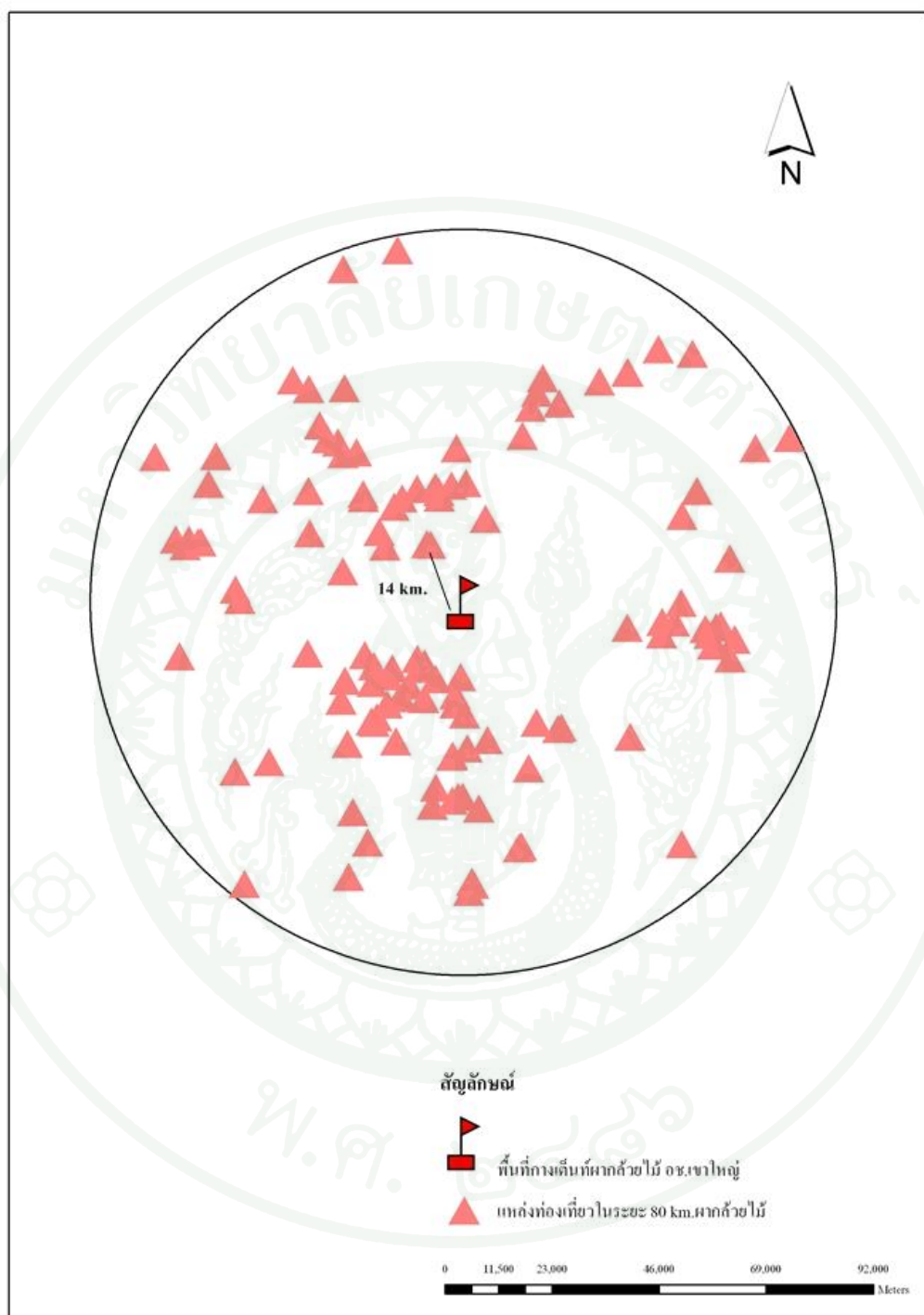
ภาพผนวกที่ ๑2 แหล่งนันทนาการอื่น ๆ ในระยะ 80 กิโลเมตร พื้นที่พักแรมด้วยเส้นทาง
ลำตะคอง อุทยานแห่งชาติเขาใหญ่

ตารางผนวกที่ จ2 แหล่งนันทนาการอื่น ๆ ในระยะ 80 กิโลเมตร พื้นที่พักแรมด้วยเต็นท์
ลำตะคอง อุทยานแห่งชาติเขาใหญ่

ลำดับ	แหล่งนันทนาการ	ลำดับ	แหล่งนันทนาการ
1	อุทยานแห่งชาติน้ำตกสามหลั่น	31	สวนกุหลาบกลางพนา
2	อุทยานแห่งชาติน้ำตกเจ็ดสาวน้อย	32	สถานีวิจัยสิ่งแวดล้อมสะแกราช
3	อนุสาวรีย์ล้ายี่พระหัตถ์	33	ศูนย์เห็ดหอมบ้านนุไทร
4	อนุสรณ์สถานกองพลทหารญี่ปุ่นที่ 37	34	ศูนย์สารสนเทศศิลปวัฒนธรรม
5	อ่างเก็บน้ำจักรพงษ์	35	ศูนย์ศึกษารวมชาติเจ็ดคต-โป่งก้อนเส้า
6	อ่างเก็บน้ำทรายทอง	36	ศูนย์วิจัยข้าว โปดและข้าวฟ่างแห่งชาติ
7	อ่างเก็บน้ำวังบอน	37	ศูนย์ภูมิรักษ์ธรรมชาติ
8	อ่างเก็บน้ำห้วยปรือ	38	ศูนย์การสุนัขทหาร (พิพิธพันธ์)
9	อ่างซับเหล็ก	39	ศูนย์การเรียนรู้ทอผ้าตำบลต้นตาล
10	อุโมงค์ต้นไม้	40	ศาลหลักเมือง
11	แอร์ออร์คิด	41	ศาลสมเด็จพระนเรศวรมหาราช
12	แหล่งหินตัดสี่กั้ว	42	ศาลเจ้าพ่อครักษ์
13	หลุมเมือง	43	วัดใหญ่ทักษิณาราม
14	หลวงพ่อกษัตริย์นคร (วัดบุญนาคร)	44	วัดหน้าพระธาตุ (วัดตะคุ)
15	หมู่บ้านไม้ดอกไม้ประดับ คลอง 15	45	วัดสมุหประดิษฐาราม
16	เสาธงให้ วัดสูง	46	วัดสง่างาม
17	สวนหน้าวัดคุณสุชาดา	47	วัดชีราลงกรณ์
18	สวนศรียา (ศูนย์เรียนรู้ด้านการเกษตร)	48	วัดพระยาวิ
19	สวนลุงไทร	49	วัดพระพุทธรูปทวารวดีธรรมมหาวิหาร
20	สวนละอองฟ้า (พิพิธภัณฑสถานเรือนโบราณ)	50	วัดพระพุทธราย
21	สวนรุกขชาติมวกเหล็กและน้ำตกมวกเหล็ก	51	วัดป่าศรีถาวรนิมิต
22	สวนรุกขชาติน้ำตกวังก้านเหลือง	52	วัดโบสถ์
23	สวนไม้ดอกไม้ประดับ ชุ่มไม้งาม	53	วัดบางเตน พิพิธภัณฑสถานบ้าน
24	สวนกุริตะ	54	วัดโนนคุ้ม
25	สวนพันธุ์ไม้	55	วัดธรรมจักรเสมาราม
26	สวนพฤกษศาสตร์ภาคกลาง (พุก)	56	วัดเทพพิทักษ์บุณดาราม
27	สวนปลูกเบญจมาศวิภา	57	วัดจันทบุรี
28	สวนบุญสมการเกษตร	58	วัดเขาจันทร์งาม
29	สวนนกวัดสันทราย	59	วัดเขาแก้ววรวิหาร
30	สวนนกธรรมชาติตำบลไผ่ต่ำ	60	วัดแก้วพิจิตร

ตารางผนวกที่ จ2 (ต่อ)

ลำดับ	แหล่งนันทนาการ	ลำดับ	แหล่งนันทนาการ
61	ไร่รุ่งนสุพัตรา	92	น้ำตกลานรักหรือน้ำตกตาดหินกอง
62	ไร่รุ่งนพีบี วิลเลจ	93	น้ำตกธารรัตนา
63	ไร่รุ่งนคุณมาลี	94	น้ำตกกะอาง
64	ไร่ยานา	95	ทุ่งทานตะวัน
65	ไร่ปภัสรา	96	ทางขึ้นเขาแผงม้า
66	ไร่ชั้นยาพร	97	ห้องเที่ยวเชิงเกษตรหัตถกรรมโพธิ์งาม
67	ไร่ทองสมบูรณ์	98	ถ้ำศรีวิไล
68	โรงเรียนนายร้อยพระจุลจอมเกล้า	99	ถ้ำพระโพธิสัตว์
69	โรงไฟฟ้าลำตะคอง	100	ถ้ำพระธาตุเจริญธรรมหรือถ้ำบ่อปลา
70	รอยพระพุทธรูปจำลองเขานางบวช	101	ถ้ำแก้วสารพัดนึก
71	เมืองโบราณที่เมืองโคราชเก่า	102	ตึกเจ้าพระยาอภัยภูเบศร
72	เมืองโบราณดงละคร	103	ตลาดผลไม้กลางดง
73	มหาวิหารหลวงพ่โต	104	ต้นโพธิ์ศรีมหาโพธิ์
74	มวกเหล็ก เอทีวี	105	ต้นน้ำลำตะคอง
75	ฟาร์มโชคชัย	106	จิมทอมป์สันฟาร์ม
76	ฟาร์มโคนมไทย-เดนมาร์ก	107	โครงการปลูกป่าเฉลิมพระเกียรติเขาแผงม้า
77	พุทธสถานจิเต็กลิ้ม	108	ค้างคาวแม่ไก่วัดบางกระเบา
78	พิพิธภัณฑ์เมืองทองคำบ้านบ่อทอง	109	เขื่อนลำพระเพลิง
79	พิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติปราจีนบุรี	110	เขื่อนลำตะคอง
80	พิพิธภัณฑ์พื้นบ้านไทยพวนวัดฝิ่งคลอง	111	เขื่อนป่าสักชลสิทธิ์
81	พิพิธภัณฑ์พระครูอุทัยธรรมธารี (เส็ง สุจิตโต)	112	เขื่อนขุนด่านปราการชล
82	พระบรมรูปรัชกาลที่ 8 (วัดนางรอง)	113	เขตห้ามล่าสัตว์ป่าเขาสมโภชน์
83	พระแก้วมรกตองค์จำลอง (วัดคีรีวัน)	114	แก่งหินเพิง
84	ผาเสด็จ	115	กสิกรรมไร้สารพิษ
85	ผาเก็บตะวัน	116	กลุ่มโบราณสถานสระมรกต
86	ศึกเมืองหนาวปลอดสารพิษบ้านสุขสมบูรณ์	117	Primo Posto
87	โบราณสถานเมืองศรีมหาสถ	118	Palio
88	โบราณสถานพานหิน		
89	โบนินซ่า		
90	น้ำตกห้วยใหญ่		
91	น้ำตกห้วยเกษียร		

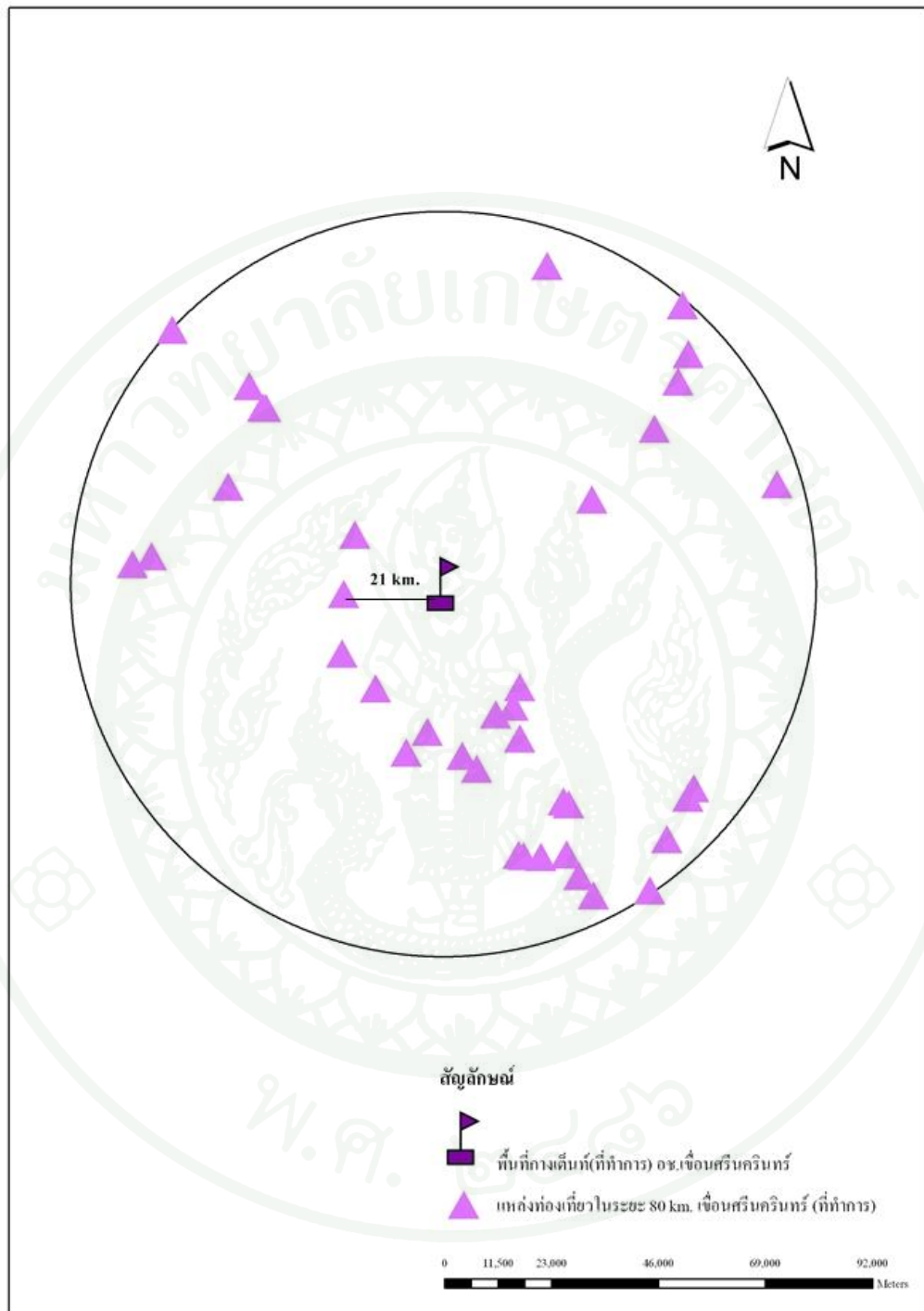
ภาพผนวกที่ ๑3 แหล่งนันทนาการอื่น ๆ ในระยะ 80 กิโลเมตร พื้นที่พักแรมด้วยเต็นท์ ผากล้วยไม้ อุทยานแห่งชาติเขาใหญ่

ตารางผนวกที่ จ3 แหล่งนันทนาการอื่น ๆ ในระยะ 80 กิโลเมตร พื้นที่พักแรมด้วยเต็นท์
ผากกล้วยไม้ อุทยานแห่งชาติเขาใหญ่

ลำดับ	แหล่งนันทนาการ	ลำดับ	แหล่งนันทนาการ
1	อุทยานแห่งชาติน้ำตกสามหลั่น	31	สวนกุหลาบกลางพนา
2	อุทยานแห่งชาติน้ำตกเจ็ดสาวน้อย	32	สถานีวิจัยสิ่งแวดล้อมสะแกราช
3	อนุสาวรีย์ชัยพระหัตถ์	33	ศูนย์เห็ดหอมบ้านนุไทร
4	อนุสรณ์สถานกองพลทหารญี่ปุ่นที่ 37	34	ศูนย์สารสนเทศศิลปวัฒนธรรม
5	อ่างเก็บน้ำจักรพงษ์	35	ศูนย์ศึกษารวมชาติเจ็ดคต-โป่งก้อนเส้า
6	อ่างเก็บน้ำทรายทอง	36	ศูนย์วิจัยข้าว โปดและข้าวฟ่างแห่งชาติ
7	อ่างเก็บน้ำวังบอน	37	ศูนย์ภูมิรักษ์ธรรมชาติ
8	อ่างเก็บน้ำห้วยปรือ	38	ศูนย์การสุนัขทหาร (พิพิธพันธ์)
9	อ่างซับเหล็ก	39	ศูนย์การเรียนรู้ทอผ้าตำบลต้นตาล
10	อุโมงค์ต้นไม้	40	ศาลหลักเมือง
11	แอร์ออร์คิด	41	ศาลสมเด็จพระนเรศวรมหาราช
12	แหล่งหินตัดสีแก้ว	42	ศาลเจ้าพ่อครักษ์
13	หลุมเมือง	43	วัดใหญ่ทักษิณาราม
14	หลวงพ่อกษัตริย์นคร (วัดบุญนาคร)	44	วัดหน้าพระธาตุ (วัดตะคุ)
15	หมู่บ้านไม้ดอกไม้ประดับ คลอง 15	45	วัดสมุหประดิษฐาราม
16	เสาธงให้ วัดสูง	46	วัดสง่างาม
17	สวนหน้าวัดคุณสุชาดา	47	วัดชีราลงกรณ์
18	สวนศรียา (ศูนย์เรียนรู้ด้านการเกษตร)	48	วัดพระยาวิ
19	สวนลุงไทร	49	วัดพระพุทธรูปทราชมหาวิหาร
20	สวนละอองฟ้า (พิพิธภัณฑสถานโบราณ)	50	วัดพระพุทธราย
21	สวนรุกขชาติมวกเหล็กและน้ำตกมวกเหล็ก	51	วัดป่าศรีถาวรนิมิต
22	สวนรุกขชาติน้ำตกวังก้านเหลือง	52	วัดโบสถ์
23	สวนไม้ดอกไม้ประดับ ชุ่มไม้งาม	53	วัดบางเตน พิพิธภัณฑสถานบ้าน
24	สวนกุริตะ	54	วัดโนนคุ้ม
25	สวนพันธุ์ไม้	55	วัดธรรมจักรเสมาราม
26	สวนพฤกษศาสตร์ภาคกลาง (พุก)	56	วัดเทพพิทักษ์บุณดาราม
27	สวนปลูกเบญจมาศวิภา	57	วัดจันทบุรี
28	สวนบุญสมการเกษตร	58	วัดเขาจันทร์งาม
29	สวนนกวัดสันทราย	59	วัดเขาแก้ววรวิหาร
30	สวนนกธรรมชาติตำบลไผ่ต่ำ	60	วัดแก้วพิจิตร

ตารางผนวกที่ จ3 (ต่อ)

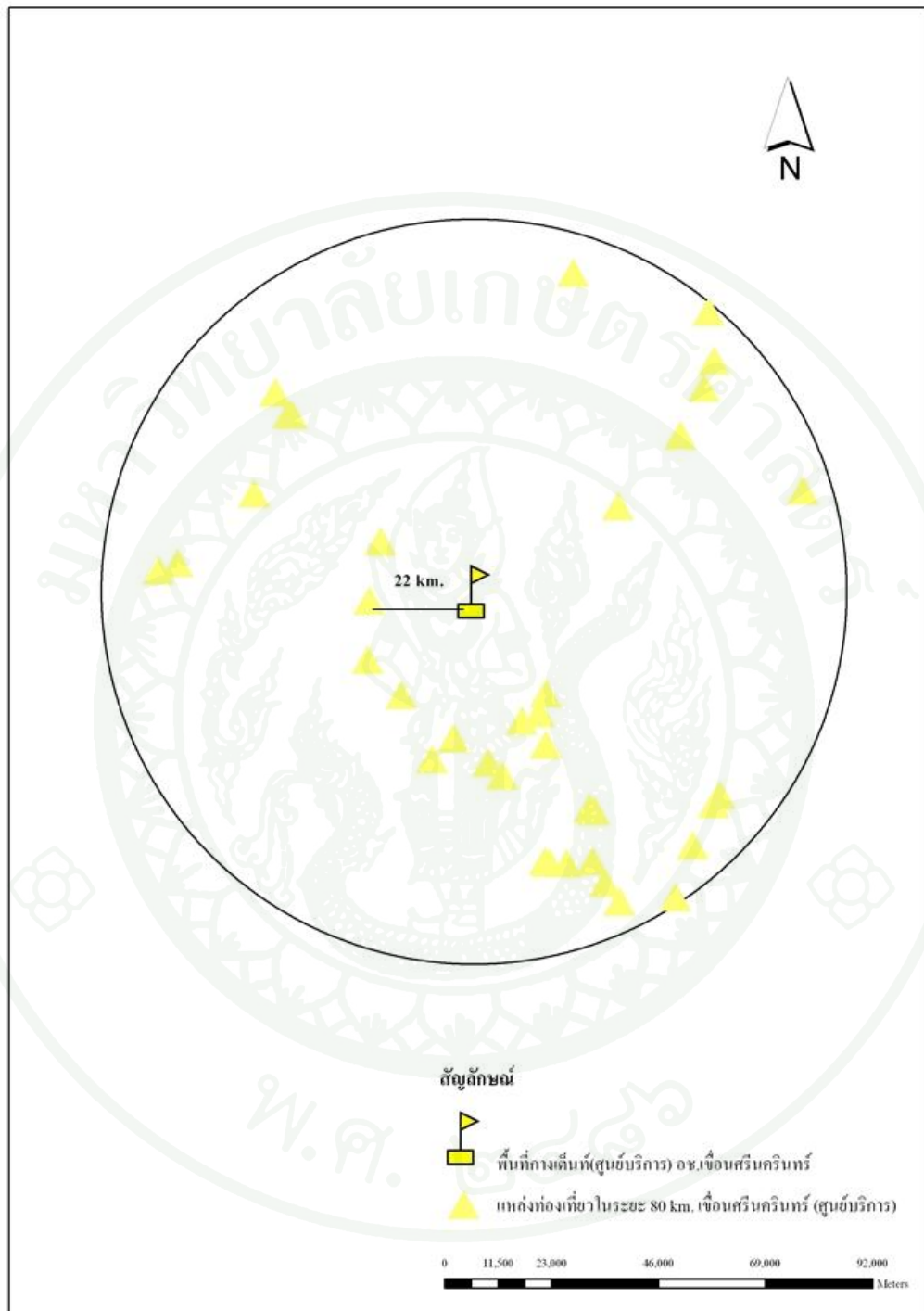
ลำดับ	แหล่งนันทนาการ	ลำดับ	แหล่งนันทนาการ
61	ไร่รุ่งนสุพัตรา	92	น้ำตกลานรักหรือน้ำตกตาดหินกอง
62	ไร่รุ่งนพีบี วิลเลจ	93	น้ำตกธารรัตนา
63	ไร่รุ่งนคุณมาลี	94	น้ำตกกะอาง
64	ไร่ยานา	95	ทุ่งทานตะวัน
65	ไร่ปภัสรา	96	ทางขึ้นเขาแผงม้า
66	ไร่ชั้นยาพร	97	ห้องเที่ยวเชิงเกษตรหัตถกรรมโพธิ์งาม
67	ไร่ทองสมบูรณ์	98	ถ้ำศรีวิไล
68	โรงเรียนนายร้อยพระจุลจอมเกล้า	99	ถ้ำพระโพธิสัตว์
69	โรงไฟฟ้าลำตะคอง	100	ถ้ำพระธาตุเจริญธรรมหรือถ้ำบ่อปลา
70	รอยพระพุทธรูปจำลองเขานางบวช	101	ถ้ำแก้วสารพัดนึก
71	เมืองโบราณที่เมืองโคราชเก่า	102	ตึกเจ้าพระยาอภัยภูเบศร
72	เมืองโบราณดงละคร	103	ตลาดผลไม้กลางดง
73	มหาวิหารหลวงพ่โต	104	ต้นโพธิ์ศรีมหาโพธิ์
74	มวกเหล็ก เอทีวี	105	ต้นน้ำลำตะคอง
75	ฟาร์มโชคชัย	106	จิมทอมป์สันฟาร์ม
76	ฟาร์มโคนมไทย-เดนมาร์ก	107	โครงการปลูกป่าเฉลิมพระเกียรติเขาแผงม้า
77	พุทธสถานจิเต็กลิ้ม	108	ค้างคาวแม่ไก่วัดบางกระเบา
78	พิพิธภัณฑสถานเมืองทองคำบ้านบ่อทอง	109	เขื่อนลำพระเพลิง
79	พิพิธภัณฑสถานแห่งชาติปราจีนบุรี	110	เขื่อนลำตะคอง
80	พิพิธภัณฑสถานพื้นบ้านไทยพวนวัดฝิ่งคลอง	111	เขื่อนป่าสักชลสิทธิ์
81	พิพิธภัณฑสถานพระครูอุทัยธรรมธารี (เส็ง สุจิตโต)	112	เขื่อนขุนด่านปราการชล
82	พระบรมรูปรัชกาลที่ 8 (วัดนางรอง)	113	เขตห้ามล่าสัตว์ป่าเขาสมโภชน์
83	พระแก้วมรกตองค์จำลอง (วัดคีรีวัน)	114	แก่งหินเพิง
84	ผาเสด็จ	115	กลีกรมไร่สารพิษ
85	ผาเก็บตะวัน	116	กลุ่มโบราณสถานสระมรกต
86	ศึกเมืองหนาวปลอดสารพิษบ้านสุขสมบูรณ์	117	Primo Posto
87	โบราณสถานเมืองศรีมหาสถ	118	Palio
88	โบราณสถานพานหิน		
89	โบนินซ่า		
90	น้ำตกห้วยใหญ่		
91	น้ำตกห้วยเกษียร		

ภาพผนวกที่ ๑4 แหล่งนันทนาการอื่น ๆ ในระยะ 80 กิโลเมตร พื้นที่พักแรมด้วยเต็นท์ บริเวณที่ทำการอุทยานแห่งชาติ อุทยานแห่งชาติเขื่อนศรีนครินทร์

ตารางผนวกที่ จ4 แหล่งนันทนาการอื่น ๆ ในระยะ 80 กิโลเมตร พื้นที่พักแรมด้วยเต็นท์
บริเวณที่ทำการอุทยานแห่งชาติ อุทยานแห่งชาติเขื่อนศรีนครินทร์

ลำดับ	แหล่งนันทนาการ	ลำดับ	แหล่งนันทนาการ
1	อุทยานแห่งชาติเอราวัณ	30	ช่องเขาขาดพิพิธภัณฑสถาน
2	อุทยานแห่งชาติพุเตย		แห่งความทรงจำ
3	อุทยานแห่งชาติไทรโยค	31	โครงการห้วยของคคตอันเนื่องมาจาก
4	อุทยานแห่งชาติทองผาภูมิ		พระราชดำริ
5	อุทยานแห่งชาติเขาแหลม	32	แคมป์ช้างวังโพธิ์
6	อุทยานประวัติศาสตร์สงคราม 9 ท้า	33	แคมป์ช้างทิวชัย
7	อุทยานประวัติศาสตร์เมืองสิงห์	34	เขื่อนศรีนครินทร์
8	เหมืองปิ๊กล็อก	35	เขื่อนวชิราลงกรณ์ (เขื่อนเขาแหลม)
9	สวนสัตว์เลี้ยงกัญจนบุรี	36	เขื่อนกระเสียว
10	สวนสัตว์เปิดซาฟารีปาร์ค	37	เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าทุ่งใหญ่นเรศวร -
11	สวนเวลารำลึก		ห้วยขาแข้ง
12	วัดวังแก้ววาราม		
13	วัดป่าหลวงตามหาบัว		
14	วัดถ้ำเขวง		
15	ไร่คุณมน		
16	พุน้ำร้อนหินดาด		
17	พิพิธภัณฑสถานแห่งชาติบ้านเก่า		
18	พร้อมมิตร สตูดิโอ (กองถ่ายทำภาพยนตร์ ตำนานสมเด็จพระนเรศวรมหาราช)		
19	ปางช้างไทรโยค		
20	น้ำตกผาร่มเย็น		
21	น้ำตกไทรโยคน้อย (น้ำตกเขาพัง)		
22	น้ำตกไคช่องถ้อง		
23	น้ำต้ำไซเบอร์ หรือน้ำตกหินลาด		
24	น้ำตกเกริงกระเวีย		
25	ถ้ำวังบาดาล		
26	ถ้ำละว้า		
27	ถ้ำพระธาตุ		
28	ถ้ำดาวคิงส์		
29	ถ้ำกระแซ		

ภาพผนวกที่ ๑5 แหล่งนันทนาการอื่น ๆ ในระยะ 80 กิโลเมตร พื้นที่พักแรมด้วยเต็นท์ บริเวณที่ศูนย์บริการนักท่องเที่ยว อุทยานแห่งชาติเขื่อนศรีนครินทร์

ตารางผนวกที่ จ5 แหล่งนันทนาการอื่น ๆ ในระยะ 80 กิโลเมตร พื้นที่พักแรมด้วยเต็นท์
บริเวณศูนย์บริการนักท่องเที่ยว อุทยานแห่งชาติเขื่อนศรีนครินทร์

ลำดับ	แหล่งนันทนาการ	ลำดับ	แหล่งนันทนาการ
1	อุทยานแห่งชาติเอราวัณ	30	โครงการห้วยของคคตอันเนื่องมาจาก
2	อุทยานแห่งชาติพุเตย		พระราชดำริ
3	อุทยานแห่งชาติไทรโยค	31	แก้มปีช้างวังโพธิ์
4	อุทยานแห่งชาติทองผาภูมิ	32	แก้มปีช้างทิวชัย
5	อุทยานแห่งชาติเขาแหลม	33	เขื่อนศรีนครินทร์
6	อุทยานประวัติศาสตร์สงคราม 9 ท้า	34	เขื่อนวชิราลงกรณ์ (เขื่อนเขาแหลม)
7	อุทยานประวัติศาสตร์เมืองสิงห์	35	เขื่อนกระเสียว
8	เหมืองปิ๊กล็อก	36	เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าทุ่งใหญ่นเรศวร -
9	สวนสัตว์เลี้ยงกาญจนบุรี		ห้วยขาแข้ง
10	สวนสัตว์เปิดซาฟารีปาร์ค		
11	สวนเวลารำลึก		
12	วัดป่าหลวงตามหาบัว		
13	วัดถ้ำเขาวง		
14	ไร่คุณมน		
15	พุน้ำร้อนหินดาด		
16	พิพิธภัณฑสถานแห่งชาติบ้านเก่า		
17	พร้อมมิตร สตูดิโอ (กองถ่ายทำภาพยนตร์ ตำนานสมเด็จพระนเรศวรมหาราช)		
18	ปางช้างไทรโยค		
19	น้ำตกผาร่มเย็น		
20	น้ำตกไทรโยคน้อย (น้ำตกเขาพัง)		
21	น้ำตกไคช่องถ่อง		
22	น้ำต้ำไซเบอร์ หรือน้ำตกหินลาด		
23	น้ำตกเกริงกระเวีย		
24	ถ้ำวังบาดาล		
25	ถ้ำละว้า		
26	ถ้ำพระธาตุ		
27	ถ้ำดาวดิงส์		
28	ถ้ำกระแซ		
29	ช่องเขาขาดพิพิธภัณฑสถานแห่งความทรงจำ		

ภาพผนวกที่ ๖ แหล่งนันทนาการอื่น ๆ ในระยะ 80 กิโลเมตร พื้นที่พักแรมด้วยเต็นท์
หาดวนกร อุทยานแห่งชาติหาดวนกร

ตารางผนวกที่ ๖6 แหล่งนันทนาการอื่น ๆ ในระยะ 80 กิโลเมตร พื้นที่พักแรมด้วยเต็นท์
หาดวนกร อุทยานแห่งชาติหาดวนกร

ลำดับ	แหล่งนันทนาการ
1	อุทยานแห่งชาติสามร้อยยอด
2	อุทยานแห่งชาติน้ำตกห้วยยาง
3	อุทยานแห่งชาติกุยบุรี
4	อุทยานวิทยาศาสตร์พระจอมเกล้า ณ หว้ากอ
5	อ่าวมะนาว
6	อ่าวบ่อทองหลาง
7	หาดแหลมศาลา
8	หาดแหลมกุ่ม
9	หาดสามพระยา
10	หาดบ้านกรูด
11	หาดบางเบิด
12	หาดนมสาว (หาดสามร้อยยอด)
13	หาดทางสาย
14	หาดถ้ำธง-บางเบิด
15	ศาลหลักเมืองประจวบคีรีขันธ์
16	วัดอ่าวน้อย (ถ้ำพระนอน)
17	วัดเขาถ้ำม้าร้อง
18	น้ำตกไทรคู่
19	เขารังชัย
20	เขาร่องกระจก
21	เกาะร่ำร่า

ประวัติการศึกษาและการทำงาน

ชื่อ-นามสกุล	นางสาวศิวาภรณ์ สวัสดิชัย
วัน เดือน ปี ที่เกิด	7 เมษายน 2526
สถานที่เกิด	จังหวัดระนอง
ประวัติการศึกษา	บริหารธุรกิจบัณฑิต (หอการค้าไทย)
ตำแหน่งหน้าที่การงานปัจจุบัน	-
สถานที่ทำงานปัจจุบัน	-
ผลงานดีเด่นและรางวัลทางวิชาการ	-
ทุนการศึกษาที่ได้รับ	-